

KOLMAPÄEV, 25. MÄRTS 2009

ISTUNGI JUHATAJA: Hans-Gert PÖTTERING

President

1. Osaistungjärgu avamine

(Istung algas kell 9.10.)

2. Euroopa Ülemkogu 19.–20. märtsi 2009. aasta kohtumise tulemused (arutelu)

Juhataja. – Daamid ja härrad, me oleme Tšehhi Vabariigi sisepoliitilisest olukorrast teadlikud. Ma sooviksin kõigi teie nimel märkida, et see ei tohiks mõjutada eesistujariigi Tšehhi tööd ja et meil peab olema valmisolek tagada töö jätkumine. Me toetame Tšehhi peaministrit, Euroopa Ülemkogu eesistujat tema töös selle nimel, et tagada Tšehhi eesistumise edukus.

Ma sooviksin – ja usutavasti võin seda kõigi teie nimel öelda – julgustada Euroopa Ülemkogu eesistujat jätkama Lissaboni lepingu ratifitseerimisprotsessi nii oma kodumaal kui ka teistes riikides, kus seda veel vaja teha on. Pärast Nice's vastu võetud otsuseid oleme selle Euroopa Liidu reformimise lepingu kallal töötanud kümme aastat ning me tahame, et saaksime teha ka need viimased rasked sammud selle nimel, et leping võiks loodetavasti 2010. aasta alguses jõustuda. Me vajame Lissaboni lepingut demokraatia suurendamiseks – et Euroopa Liidus oleks rohkem tegevusvabadust ja rohkem läbipaistvust.

(Aplaus)

Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni avaldused Euroopa Ülemkogu 19.–20. märtsi 2009. aasta kohtumise tulemuste kohta.

Mírek Topolánek, nõukogu eesistuja. – (CS) Daamid ja härrad, ma sooviksin teid kõiki tervitada kevadise Euroopa Ülemkogu tippkohtumise järel ülemkogu eesistuja poolt koostatud korralise aruande puhul. Kõigepealt pean vabandama, et ma ei saa jääda siia kuni arutelu lõpuni, nagu ma tavaliselt olen teinud. Arutelu teises osas pärast erakondade esindajate sõnavõtte asendab mind asepeaminister härra Vondra. Põhjus, miks ma Prahasse naasma pean – nagu ka härra Hans-Gert Pöttering juba märkis – peitub enneolematutes takistustes, mille püstitajaiks on sotsialistid, kellega oleme kogu eesistumisaaja vältel vastasseisus olnud ja mille osas olen olnud üsna avameelne. Kui valitsus langeb, ei sea see kindlasti mitte ohtu eesistumist, ning tõsiasi, et sotsialistid ei hoolinud Tšehhi Vabariigi eesistuja rollist Euroopa Ülemkogus ning keeldusid isegi kõige elementaarsemast koostööst, kahjustab peaaesjalikult sotsiaaldemokraatiat. Eesistumine ei peaks selle tagajärjel kannatama, kuna olen kindel, et see, mida ma oma avakõnes Euroopa Parlamendis ütlesin selle kohta, kuidas peaksime arutelu tasakaalukamaks muutma ja kompromissi saavutama, on asi, mida me oleme kahtlemata teha suutnud. Ülemkogu kevadine tippkohtumine on selle tõestuseks. Minu kodumaal on kombeks, et kui keegi räägib, siis ei ole teistel kombeks teda katkestada, kuid näib, et siin on kombes üsna teistsugused.

Lubage mul jätkata – keskendudes rangelt Euroopa Ülemkogu kohtumise tulemustele – teemaga, mille pärast ma täna tegelikult siin olen ning mille pärast me Euroopa Ülemkogus teatavaid samme astusime. Enne seda sooviksin siiski kommenteerida ülemkogu kohtumisele eelnenud kolmepoolset tippkohtumist sotsiaalpartneritega. Osalejaid oli suhteliselt palju. Lisaks minule ja Euroopa Komisjoni presidendile José Manuel Barrosole olid kohal kahe järgmise eesistujariigi peaministrid – hr Reinfeldt Rootsis ja härra Zapatero Hispaaniast – ning pärast kohtumist olin julgustatud ja üllatunud sellest, milline konsensus valitses sotsiaalpartnerite vahel mitte üksnes eesistumisaaja eesmärkide, vaid ka üldisemalt lahenduste osas, mida kasutada üleilmsest finantskriisist tuleneva tööpuuduse leviku vastu.

Kui keegi on huvitatud, räägin sellest kolmepoolsest kohtumisest pikemalt, ent me leppisime kokku kolmes peamises põhimõttes: võimaldada saavutada tööturul suurem paindlikkus ja suurem tööjõu liikumine ning pingutada palju rohkem selle nimel, et tõsta tööjõu haridustaset ja oskusi selliselt, et neil on võimalik muu hulgas tööturul vastu pidada. Kevadine Euroopa Ülemkogu oli tegelikult juba teine meie korraldatud riigi- või valitsusjuhtide kohtumine, kuid see oli siiski esimene tõeliselt ametlik tippkohtumine. Suurimat tähelepanu äratas loomulikult küsimus, kuidas lahendada praegust majanduskriisi. Ma lükkan täielikult tagasi väited, et me teeme põhjalikumate meetmete osa liiga vähe ära. Ma mainin ühte arvu: 400 miljardit eurot. See summa

moodustab 3,3% Euroopa Liidu SKPst ja kujutab endast enneolematut sammu – usun, et koos automaatsete stabilisaatoritega, mis on olemas Euroopa Liidul, ent mida ei ole näiteks Ameerika Ühendriikidel, on täna José Manuel Barroso poolt välja pakutud näide ääretult informatiivne. Rootsis Saabi tehasest vallandatud töötaja puhul kehtivad sotsiaalsed standardid, mis erinevad täielikult nendest, mis kehtivad kusagil Chicagos General Motorsist vallandatud töötaja puhul ning nendel kahel juhul on valitsustel täiesti erinevad lähenemised – seda seetõttu, et automaatsed stabilisaatorid mitmekordistavad selle 400 miljardi euro suuruse summa oluliselt suuremaks ning annavad meile selles osas vaieldamatu eelise Ameerika Ühendriikide ees. Kõigi 27 liikmesriigi põhimõtteline toetus kokkuleppele kinnitab Lissaboni strateegia paikapidavust, kuna see on üks neljast sambast, millele tugineb tegelikult kogu strateegia.

Eile oli siin Gordon Brown ning tal oli võimalik täpselt selgitada 27 liikmesriigi lähenemisviisi, mandaati G20 tippkohtumisele ning Lissaboni strateegia kolmele teisele *de facto* sambale. Me leppisime kokku, et kõik lühiajalised meetmed peavad olema ajutised ja sellisena me neid ka käsitame. Keskmise ja pika tähtajaga prioriteedid ning Lissaboni strateegia eesmärgid said kinnitatud ning lühiajaliste osas tuleb teha sedasama. Sooviksin avalikult märkida, et Euroopa Ülemkogu jahmatas see, mida Ameerika Ühendriikide rahandusminister Timothy Geithner alaliste meetmete kohta ütles. Ameerika mitte ainult ei korda massiivsete stiimulpakettidega, protektsionistlike suundumuste ja protektsionismile üleskutsumisega, ameerikamaise ostmise kampaania ja muu sellisega 1930ndatel aastatel tehtud vigu. Need sammud ning, mis veel hullem, algatus muuta need sammud alalisteks, kujutab endast teed põrgusse. Me peaksime uurima ajalooramatuid, mis on ilmselgelt tolmukorraga kattumas. Ma pean kevadise Euroopa Ülemkogu arutelude suurimateks edusammudeks seda, et see tee ja selline lühiajaline lähenemisviis kõrvale heideti. Ma olen kategooriliselt vastu Euroopa Sotsialistliku Partei esimehe Poul Nyrup Rasmusseni väidetele selle kohta, et Euroopa Ülemkogu on teinut liialt vähe ära selleks, et kriisi vastu võidelda, ning et me ootame, et USA meid päästaks. Lisaks sellele, et USA enda valitud tee on ajaloos oma usaldusväärsuse puudumist tõestanud, on sotsiaalkindlustuse tasemed ja tavaliste inimeste sotsiaalsete vajaduste eest hoolitsemine – nagu ma juba enne märkisin – USAs jahmatavalt teistsugused ja palju madalamal tasemel. USA tee on ohtlik, kuna ameeriklased vajavad oma sotsiaalsete stiimulpakettide rahastamiseks sularaha ning selle hankimine ei ole keeruline, kuna alati on keegi, kes on valmis USA võlakirju ostma. See seab aga ohtu turu likviidsuse, viies likviidsuse ülemaailmselt finantsturult välja ning tuues kaasa selle, et teiste võlakirjade, võimalik et Euroopa ning kindlasti Poola, Tšehhi ja võib-olla veel mõne riigi omade, müük satub ohtu, kuna süsteemis ei ole enam sularaha. See lähenemisviis valmistab muret ning minu arvates on see üks G20 tippkohtumise aruteluteema. G20 tippkohtumine on vaid üheks võimaluseks seda teemat käsitleda. Arutelu saab jätkata hiljem Prahast toimival 27 liikmesriigi mitteametlikul tippkohtumisel koos USA juhtkonna ja Barack Obamaga. Olen kindlalt veendunud, et leiame USAga ühise lähenemisviisi, kuna me kindlasti ei soovi vastuseisu Ameerika Ühendriikide ja Euroopa vahel. Kriis on meile taas tõestanud, et tänapäevases maailmas ei toimi ükski majandus eraldatult ja majanduste omavaheline seotus on väga kõrge ning see tähendab seda, et kriis on meie kõigi ühine mure ja me suudame selle lahendada üksnes ühiselt tegutsedes.

Kokkuleppe teine samm – praegusele kriisile lahenduse otsimise mõttes – on valmistumine G20 tippkohtumiseks. Gordon Browni ja tema valitsuse poolt koostatud dokumendid on suurepärased ning teil oli võimalik nendega eile tutvuda. See kolme samba lähenemisviis hõlmab lahendust finantssektori ja rahandusalaste stiimulpakettide jaoks, millega reguleeritakse ning – ütleksin isegi – parandatakse süsteemis olevaid puudusi ning taastatakse ülemaailmne kaubandus, mis omakorda tähendab surve avaldamist selleks, et käivitada WTO raames uuesti Doha arutelud. See lähenemisviis ühtib täielikult Euroopa Ülemkogu poolt välja pakutud ja ühehäälselt heaks kiidetud lahenduse eripäraga. Samuti sooviksin väljendada oma heakskiitu kokkuleppele selle eest, et lõpuks ometi märkisime ära konkreetse numbri seoses Rahvusvahelise Valuutafondi käsutatavate vahendite suurendamisega ning me määrasime selle konkreetse kohustuse suuruseks 75 miljardit eurot. 27 liikmesriiki jagavad G20 eel ühtset seisukohta, kõnelevad ühehäälselt ning omavad ühist sihti. Ma pean seda kõige suuremaks edusammuks, kuna terve Euroopa Ülemkogu kohtumine oli Euroopa ühtsuse, Euroopa solidaarsuse, Euroopa väärtushinnangute ning Euroopa ühtse siseturu proovikivi. Kui mõnda nendest oleks õnnestatud, väljuksime sellest kriisist nõrgemana. Otse vastupidi, ma usun, et kui austame neid põhilisi omadusi, tuleme kriisist välja tugevamana. G20 arutelude eel ei ole mingit põhjust pessimismiks, nagu hr Rasmussen kardab. Ma usun, et oleme kõik saanud aru vajadusest tegutseda solidaarselt ning teha koostööd – nii nagu Graham Watson Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioonist ka kinnitab.

Praegune kriis – nagu me kõik teame – on usalduskriis. Kriisi lahendamise kolmandaks oluliseks valdkonnaks on seega usalduse taastamine. Süsteemi raha sissepumpamisest üksi ei piisa. Me proovisime seda, kuid pangad ei anna ikkagi laene. Pangad peavad hakkama raha laenama, kuid nad ei tee seda enne, kui nende usaldus on taastunud. Neile kättesaadav likviidsus ei ole probleemi lahendanud. Usaldust ei saa käsu korras peale suruda ega osta. Usalduse taastamise raames oleme seega teinud veel ühe sammu usalduse suurendamise poole,

kahekordistades selleks tagatisraamistiku euroalast väljaspool olevate riikide jaoks 50 miljardi euronit juhuks, kui seda peaks vaja minema. Me oleme isegi selles kokku leppinud. Me leppisime isegi kokku, et on vaja vältida kõikehõlmavat lähenemisviisi ja läheneda iga panga ja iga riigi puhul individuaalselt ning pidasime kõigile sobivat lahendust hõlmavat lähenemisviisi praegusel hetkel ohtlikuks. Turgudel valitseb närvilisus, igale signaalile reageeritakse kiiresti, reageeritakse üle ning reageeritakse negatiivselt. Seetõttu vajame paremat õigusloomet. Rõhutaksin, et sõna „parem“ võib tähendada õigusloomet seal, kus seni on õigusloome puudunud. Ja siin tuletegi mängu teie, Euroopa Parlamendi daamid ja härrad. Me sooviksime jõuda kokkuleppele – ning on märke, et see on võimalik – nende õigusaktide osas, mis tegelikult aitaksid jõuda meie nägemuse ja ideedeni reitinguagentuure, kindlustusseltside maksevõimet, pankade kapitalinõudeid, piiriüleseid makseid, elektroonilist raha jms hõlmava õigusloome parandamise osas. Mul oleks väga hea meel, kui te saaksite need õigusaktid oma istungjärkude ajal heaks kiita ja kui need saaksid kohe jõustuda ja neid saaks kohe hakata ellu viima. Mul on väga hea meel – nagu meil kõigil – Larosière’ aruande üle, mis sisaldab suurepäraselt analüüsi ja väga õpetlikku osa rakendamise kohta, ning selles mõttes on Euroopa Ülemkogu jõudnud selgete järeldusteni. Võib-olla on kevadise Euroopa Ülemkogu kõige olulisemaks ülesandeks hinnata seniseid edusamme nõukogu poolt detsembris sätestatud uuenduskava elluviimisel. Just selle ümber on kõige rohkem kära ja kriitikat ning minu arvates teenimatult. Uuenduskava on väidetavalt puudulik, aeglane ega ole ambitsioonikas. Ma sooviksin selle väärarvamuse kummutada. Ma juba mainisin 400 miljardit eurot, s.t 3,3% SKPst, mis ei hõlma pankade rekapiitaliseerimiseks mõeldud vahendeid ega tagatisi, mille maht on enam kui 10% SKPst ja millest suuremat summat ei saa Euroopa Liit hetkel endale lubada. See avaldab väga olulist mõju stabiilsuse ja kasvu paktile ning väga olulist mõju valitsemissektori võlale ning sellele, kuidas asju n-ö järgmisel päeval lahendatakse – teisisõnu ja lihtsamalt öeldes siis, kui kriis on möödunud. Ma usun, et isegi need 5 miljardit eurot, mis lõpuks heaks kiideti ja mis moodustavad vaid väikese osa tohutust 400 miljardi euro suurusest summast, on mitmeid riike mõjutavate väga keeruliste läbirääkimiste tulemus. Seda esiteks seetõttu, et ükski rahasumma ei kujuta endast kriisi vastu võitlemise meedet juhul, kui seda ei võeta kasutusse 2009.–2010. aastal. Samuti on õige see, et puudub projektide hindamise läbipaistev süsteem, projektide nõuetekohane loetelu ning et mingeid asju on vajaka ja mingeid on ülemäära. Lõpuks jõudsime pärast väga keerulisi läbirääkimisi kokkuleppeni ning siin mängis eesistujariik Tšehhi ilmselgelt ülekaalukat rolli, kuna saavutas kokkuleppe kiita heaks 5 miljardi euro suurune summa ja saata raha teile Euroopa Parlamenti, et te saaksite sellega tegeleda.

Uuenduskaval on loomulikult ühenduse mõõde, milleks on praegu eraldatud umbes 30 miljardit eurot, ning ka riiklik mõõde, mille osas iga liikmesriik rakendab kava raames oma fiskaalstiimuleid. Minu arvates on kõige olulisem küsimus, milles Euroopa Ülemkogu kokku lepidi, stabiilsuse ja kasvu pakti valiidsus. Kui me tahame sellest kriisist tulla välja liiduga, mis on terviklik, kahjustamata ja täis uut hoogu, peame järgima omaenda eeskirju. Minu arvates oleks suur viga luua uusi pakette, tagamata kõikide riiklike ja ühenduse tasandi menetluste käivitamist, ilma et me teaksime, milline on nende mõju ja kas vaja on täiendavaid stimuleerivaid fiskaalmeetmeid või mitte, ning Euroopa Ülemkogu isegi nõustus sellega. On absoluutselt vajalik, et Euroopa Ülemkogu võtaks lisameetmeid, kuid praegusel hetkel me ei tea, kas me peame neid võtma või mitte, kuna mitte keegi ei tea, millal kriis oma põhja saavutab või millal see lõpeb. Oleks täiesti absurdne võtta lisameetmeid, kui me ei tea, milline on senise 400 miljardi euro suuruse fiskaalstiimuliga tehtud sammude mõju. Kava on ambitsioonikas, mitmekesine ja põhjalik ning see lahendab nii majanduskasvu ja tööhõive probleeme kui ka loomulikult majandusolukorraga seotud probleemid iga riigi seisukorrast lähtuvalt.

Teine suur teema Euroopa Ülemkogul oli kliima ja energia küsimus. Me tegime olulisi edusamme nii energiajulgeoleku kui ka kliimakaitse vallas. Lisaks kõigele muule on energiajulgeolek üks meie eesistumisaaja põhiprioriteete ning vajadus selle järele sai tõestust jaanuaris. Gaasikriis ei ole veel lahenduseni jõudnud. Gaasikriis võib lõkkele lüüa homme, ülehommeks, kuu või aasta pärast – ükskõik millal. Minu sõnade paikapidavuse tõestus peitub asjaolus, et isegi 5 miljardi euro suurune kriisi vastu võitlemise pakett on peamiselt, kui mitte ainuüksi, suunatud Euroopa riikide vahelistele ühendustele ja see hõlmab väga erinevaid mehhanisme ja projekte, mille eesmärk on vähendada sõltuvust ühest tarnekanalist. Me oleme kokku leppinud selles, et kriisi vastu võitlemise mehhanism tarnete kokkuvarisemisega toimetulekuks peab olema võimalikele probleemidele reageerimiseks valmis järgmiseks talveks. On enam kui selge, et me vajame seda. See sai selgeks jaanuaris, eeskätt Slovakkias ja Bulgaarias, kuid ka mitmes teises riigis.

Kliimaarutelu – arutelud ja ettevalmistused Kopenhaageni konverentsiks on juba algamas. Selle küsimusega tegelevad nii võõrustajariik Taani kui ka Rootsi oma eesistumisaaja jooksul ning juba praegu töötab selle kallal intensiivselt eesistujariik Tšehhi. Me püüame jõuda ühise seisukohani Euroopa tasandil. Me hakkame pidama läbirääkimisi peamiste osalistega, ilma kellelgi ei ole võimalik tagada Kopenhaageni konverentsi edu. Nende peamiste osalejate hulgas on USA ja loomulikult Jaapan, Hiina ja India ning ka teised suured riigid ja ulatuslikud

saastajad. Kõige ulatuslikum arutelu – ja sooviksin sellel põgusalt peatuda – toimus selle üle, kas peaksime määratlema lisaks rahastamispaketi mehhanismidele ka individuaalsete ELi liikmesriikide osakaalud rahastamispaketis, mille näeme ette arengumaade – kolmandate riikide aitamiseks – et nad saaksid täita oma kohustused kliima kaitsmise nimel peetava võitluse raamistikus. Me tegime õige otsuse. Olukorras, kus me peame läbirääkimisi kõikide peamiste osalistega, kes praegu tegutsevad rohkem sõnades kui tegudes, oleks väga kehv taktika ja väga halb, kui me ise püstitaksime tõkkeid ja piiranguid, mida teised ei hakkaks austama. Läbirääkimispositsioon on kaugelt parem, kui meil on vabad käed, ja sellega nõustusid ka riigid, kes õigupoolest viimase ettepaneku esitasid, s.t Rootsi, Taani, Holland, Ühendkuningriik ja Poola. Mis puutub Poola lähenemisviisi, siis loomulikult austasime nii nende riikide huve, kes on selle mehhanismi osas ettevaatlikud, kui ka nende huve, kes mängivad juhtivat rolli kliimamuutustega seotud küsimustes. Kõik riigid, isegi need, kes peavad seda absoluutseks prioriteediks, nõustusid sellega, et me peame siiski leidma selle tõelise mehhanismi, selle võtme ja sõnastuse, ja seda piisavalt varakult enne Kopenhaageni konverentsi.

Kolmas teema hõlmab välissuhteid. Euroopa Ülemkogu kiitis meie välispoliitika või lähinaabruskonna poliitika täiendusena ametlikult heaks idapartnerluse algatuse. Kuna meist põhjas on jäämäed ja läänes Atlandi ookean, siis elavad meie naabrid just lõunas ja idas ning just seal asuvad riigid, mis võivad potentsiaalselt ohustada nii meie majandust kui ka meie sotsiaalset ja julgeolekualast olukorda. Idapartnerlus oli Tšehhi eesistumisaja eesmärk ning mul on väga hea meel, et see on kindla lubadusega eraldada 600 miljoni euro suurune summa heaks kiidetud. Ma sooviksin ennetada küsimusi Valgevene osalemise kohta. See on meil kaalumisel. Valgevene on teinud mõningaid edusamme ning režiimi heaks töötavatele inimestele viisade andmise keelu peatamine on pikendamisel. Praegu hoiame Valgevenele ust avatuna, kuid mitte mingisugust otsust ei ole veel tehtud. Kui liikmesriigid sellega ei nõustu ning puudub kõigi 27 liikmesriigi otsus, siis president Lukašenkot lihtsalt ei kutsuta, kuigi opositsioon ja naaberriigid soovivad meil seda ikkagi teha. Ma tunnen, et see on küsimus, millele ma ei oska vastata, kui te seda minult praegu küsiksite, ning seetõttu ennetangi selle seda.

Ma teavitasin Euroopa Ülemkogu kohtumisest ja mitteametlikust tippkohtumisest president Obamaga 5. aprillil seoses teiste prioriteetide täitmisega, eelkõige Atlandi-üleste suhete osas. Korralduslikud üksikasjad ei ole ikka veel lõplikult paigas, kuid te kõik saate selle kohta üksikasjalikku teavet. Tippkohtumisel võetakse käsitlemisele kolm peamist teemavaldkonda: arutelud G20 tippkohtumise üle, energia- ja kliimakoostöö, milles Euroopa Liit tahab sarnaselt USAle jätkuvalt mängida võtmerolli, ning välissuhted ja geostrateegiline piirkond Vahemerest kuni Kaspia mereni välja, s.t Afganistan, Pakistan, Iraani olukord ning loomulikult Lähis-Ida. Tippkohtumine USAga on oluline, kuid peaksime kindlasti vältima ootuste liigset üles kruvimist, kuna tegemist ei ole lunastaja saabumisega. USA on mitmeid riigisiseseid lahendamist vajavaid probleeme ja just seetõttu ongi hea, et Barack Obama kõneleb Prahast oma põhiseisukohtadest käesoleva aasta osas, ning oma kõnes tahab ta loomulikult saata Euroopa Liidu kodanikele sõnumi USA uue juhtkonna peamiste seisukohtade ja peamiste eesmärkide kohta.

Euroopa Ülemkogul käsitleti ka paljusid teisi teemasid, mille osas olen valmis vastama. Kui olen unustanud midagi märkida, lisan selle arutellu, mis järgneb erakondade juhtide kõnedele. Sellisel moel me tõenäoliselt enam ei kohtu, kuna te lähete oma valimiskampaaniat käivitama – oleksin aga väga tänulik, kui suudaksite panna vastu kiusatusele selle kampaaniaga siin ja nüüd algust teha. Ma loodan, et võitlus Euroopa Parlamendi kohtade pärast on õiglane ning et te kohtute taas pärast valimisi ja jätkate oma tööd.

Juhataja. – Täna teid, Euroopa Ülemkogu eesistuja, teie sihikindluse eest jätkata eesistujariigi tööd, hoolimata keerulisest olukorrast oma kodumaal.

José Manuel Barroso, *Euroopa Komisjoni president.* – (FR) Härra juhataja, nõukogu eesistuja, daamid ja härrad, viimane Euroopa Ülemkogu oli praktiliste tulemuste ülemkogu.

Ma sooviksin avaldada lugupidamist eesistujariik Tšehhile ja eeskätt peaminister Topolánékile, kes hoidis arutelude raamistikku oma raudses haardes, keskendades nende tähelepanu konkreetsetele eesmärkidele. Tulemus on juba näha: vastu võeti mitmed iseenesest olulised otsused, kuid samas ka otsused, mis räägivad kõnekalt Euroopa tänasest otsusekindlusest. Meie otsuste tõelisus näitab meie ühtsuse ehtsust ning nurjab pessimistlikud ootused, mis on taas kord osutunud ekslikuks. Ma ei kavatse keskenduda majanduslikele aspektidele; peaminister Topolánék on maininud enamikke teemasid, nii et pole mingit vajadust nendel uuesti peatuda.

Esiteks, nõukogu on kinnitanud komisjoni ettepanekut kulutada 5 miljardit eurot strateegilistele energiaprojektidele ja interneti lairibaühendusele. Euroopa Ülemkogus saavutatud kokkulepe peegeldab selgelt Euroopa Liidu otsusekindlust kasutada kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid selleks, et anda oma

parim selle nimel, et kriis ei seaks ohtu meie pikaajalisi eesmärke, eeskätt energiajulgeoleku ja kliimamuutuste vastu võitlemise vallas.

Teine oluline otsus oli kahekordistada liikmesriikide maksebilansi toetamiseks antavat maksimumsummat. 50 miljardit eurot on väga suur panus. See tõestab, et isegi rasketel aegadel ei ole solidaarsus Euroopas mitte tühipaljas sõnakõlks.

Tõepoolest – parimaks viisiks, kuidas eurooplased saavad kriisi ohjeldada ja taastada kasvutingimused, on oma seisukohtade kooskõlastamine, koos tegutsemine ja üksteise abistamine.

Kolmas oluline otsus näitab, et Euroopa Liit panustab täielikult jõupingutustesse, mille eesmärk on lahendada kriisi maailma mastaabis. Euroopa majandusele antud eelarvestiimul – kui arvestame sinna ka automaatsed stabilisaatorid – läheneb nüüd 4%-le Euroopa SKPst. Sellele lisasime aga Euroopa Ülemkogul kohustuse toetada IMFi maksimaalselt 75 miljardi euroga. Euroopa Liit annab endast maksimumi – võideldes üheaegselt jõuliselt kriisiga ning kehtestades kava ambitsioonikatest ja tulevikku suunatud regulatiivsetest reformidest.

Euroopa Liit on tõepoolest olnud eeskujuks ühtsuse ja juhtimisvõime osas, mis sillutab järgmisel korral teed veelgi ulatuslikematele lahendustele rahvusvahelisel tasandil. Eile Ühendkuningriigi peaministri Gordon Browniga toimunud arutelu tõestas seda selgelt. Euroopa Liit on liikumas Londoni tippkohtumise poole tugeva ja järjekindla tegevuskavaga, mis põhineb neljal sambal: märkimisväärne ja koordineeritud eelarvestiimul, ambitsioonikas õigusloomet puudutav tegevuskava, jõuline seisukoht igasuguse proteksionismi vastu ning pidev pühendumine aastatuhande arengueesmärkidele, eelkõige maailmas kõige vähem kindlustatute nimel.

Tegemist on eesrindliku tegevuskavaga ning ma usun, et on siiski oluline juhtida tähelepanu – seda enam, et see alguses ilmne ei olnud – sellele, et Londoni tippkohtumisel osalevate liikmesriikide ning loomulikult ka komisjoni seisukoht on tegelikult kõigi nende Euroopa Liitu kuuluva 27 liikmesriigi seisukoht, kes soovivad säilitada selle juhtpositsiooni selleks, et kehtestada rahvusvahelisel tasandil uus lähenemisviis. Tegemist ei ole tehnokraatliku tegevuskavaga. Proovikiviks on tuua majandussüsteemi ja eelkõige ülemaailmsesse finantssüsteemi tagasi eetilised väärtused, ilma milleta turumajandus ei saa toimida. Inimesed tuleb taas viia ülemaailmse majanduse keskmesse. Me pooldame avatud ja konkurentsivõimelist majandust, kuid samas ka majandust, milles turg on kodanike teenistuses. See on pealegi põhjus, miks toetan proua Merkeli ambitsioonikat ettepanekut luua säästva majanduse harta. See osutab sellele, et me pooldame sotsiaalset turumajandust.

Euroopa Ülemkogu vaatas aga ka kriisist kaugemale. Välissuhete valdkonnas tunnen heameelt 27 liikmesriigi poolt antud toetuse üle komisjoni ettepanekutele töötada välja idapartnerlus, millega meil kõigil on võimalik põhjalikumalt tutvuda idapartnerluse tippkohtumisel 7. mail. Töötades Vahemere Liidu kallal, on meil nüüd järjepidev raamistik oma naabruspoliitika jaoks, mis on kahtlemata üks peamisi prioriteete Euroopa Liidu välissuhete vallas.

Euroopa Komisjoni president. Härra juhataja, me peame nüüd jätkama hoogsat tegutsemist majandusliku taastamise suunas; 5 miljardi euro osas on vaja tegutseda väga kiiresti. See investering on neil rasketel aegadel kriitilise tähtsusega. Me kõik teame, et krediidivõimaluste kahanemine on strateegilise tähtsusega projektidele otsest mõju avaldanud. On mõningad raskusi valmistavad ülesanded, eelkõige nafta ja gaasiühenduste külmutamise võimalus. See on pannud peale piduri taastuvenergiasse tehtavatele investeringutele. Samuti on see pannud ooterežiimile uuringud keskkonnahoidlike tehnoloogiate vallas. Seetõttu on vaja selget vastust Euroopa poolelt.

Ma tean, Euroopa Parlamendi käesolev koosseis on pühendunud sellele, et minna selle toimikuga edasi kiiresti, ning ma loodan, et ettepanekute teiepoolne läbivaatamine võimaldab teil astuda kiirelt läbirääkimistesse nõukoguga, et nad saaksid selle maikuus seadusandlusesse vastu võtta.

Sama kehtib ka finantssüsteemi puudutava praeguse ja tulevase meetmepaketi puhul. Kui Euroopa Parlament ja nõukogu tagaksid nende meetmete osas kokkuleppe saavutamise esimesel lugemisel enne valimiste ajaks istungitesse tehtavat vaheaega, saadaks see jõulise sõnumi selle kohta, et Euroopa Liit teab, mida ta peab tegema finantssüsteemi taastamiseks.

See on oluline osa usalduse taastamisel ja seetõttu võtabki komisjon jätkuvalt vastu ettepanekuid, mis on paika pandud komisjoni 4. märtsi 2009. aasta teatises riskifondide ja erakapitali investeerimisfondide kohta, tippjuhtide töötasude kohta ning selle kohta, kuidas minu poolt härra de Larosière juhtimisel loodud kõrgetasemelise rühma aruandes kehtestatud ideede osas järeelmeetmeid võtta. Õigupoolest sai see aruanne

sooja vastuvõtu Euroopa Ülemkogul ning seda peeti ühehäälselt edasise töö aluseks. Ma olen selle tulemuse üle väga õnnelik.

Samuti peame tõhustama tööd koordineerimise vallas. Koordineerimine on peamine – nii koordineerimine kui ka elluviimine. Suuniseid, mis me oleme langenud väärtusega varade ja autosektori toetuseks kehtestanud, kasutatakse juba selleks, et suunata võimalikult tõhusalt liikmesriikide tegevust.

Nüüd, kus me oleme majanduse elavdamise kava elluviimise etapis, kiirendab komisjon oma tegevust selle nimel, et vaadata, kuidas riiklikke teateid stiimulite kohta ellu viiakse. Meil on mõningaid vahendeid. Meil on ka Lissaboni strateegia vahendid, mis on jätkuvalt jõus. Selleks, et näha, mida meil on võimalik õppida ja kuidas saame aidata, vaatame põhjalikumalt ka erinevaid riiklikke meetmeid, mis on võetud kriisiga toimetulemiseks ja nõudluse ergutamiseks.

Sama vaimsus peaks inspireerima meid ka tööhõivealase tippkohtumise ettevalmistamisel. Olen siin Euroopa Parlamendis seda juba varemgi öelnud – käesolev kriis põhjustab tõelisi raskusi ja see ei tule mitte kusagil paremini ilmsiks, kui siis, kui vaatame kriisi mõju tööturule.

Tööpuudus suureneb ja väga tõenäoliselt jätkub see samas suunas. See on minu kõige suurem mure ning ma arvan, et see peaks olema ka Euroopa mure number üks. Töötajad kõikjal Euroopas peavad teadma, et Euroopa juhid hoolivad. Sel põhjusel ongi mai alguses toimuv spetsiaalne tööhõivele pühendatud tippkohtumine nii oluline – et hinnata seniste taastamismeetmete mõju, vaadata, mis toimib ja mis mitte, ning et jagada häid tavasid ja leppida kokku edasistes vajalikes meetmetes.

Me peame hoolitsema selle eest, et kõik tasandid mobiliseeritaks kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil, et pehendada kriisi mõju ja valmistada inimesi ette tulevasteks töökohtadeks. Me peame eelkõige võimalikult palju tegema ära selle nimel, et täiendada liikmesriikide meetmeid Euroopa Sotsiaalfondi ja Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kaudu.

Nagu te teate, otsustas Euroopa Ülemkogu, et tippkohtumine peaks toimuma kolmiku vormis. Et olla teiega avatud ja otsekohene – nii nagu alati –, ütlen, et see otsus valmistas mulle pettumuse. Ma oleksin eelistanud seda, et kõik 27 liikmesriiki pühendaksid vajaliku aja selleks, et arutleda koos parima edasiminemise viisi üle küsimuses, mis on selle kriisi ajal lõppude lõpuks Euroopa kodanike jaoks kõige olulisem – tööhõive olukord.

Loomulikult me teame, et enamik vahenditest on loodud riiklikul tasandil, kuid see ei peaks olema põhjuseks, miks Euroopa Liidrid ei peaks arutlema Euroopa tasandil selle üle, kuidas nad saaksid oma tegevust koordineerida. Me teame ka, et kui me võtame vastu otsuseid finantssektori osas või kui võtame vastu majanduse elavdamise kava, hõlmab see ka tööhõivet hõlmavaid meetmeid.

Kuid ma arvan, et tööhõive teema vajab Euroopa liidrite tähelepanu ka omaette, eraldiseisvalt. Olgu kuidas on, aga komisjon on end täielikult mobiliseerinud ja valmis edastama jõulise sõnumi 7. mail 2009. Ma isiklikult arvan, et see tippkohtumine, mis otsustati läbi viia nn kolmiku vormis, peaks olema avatud – et kõik peaministrid, kes soovivad osaleda, saaksid seda ka teha.

Sarnaselt peaminister Topolánékile sooviksin teile öelda, et just enne Euroopa Ülemkogu pidasime koos Rootsi peaministri härra Reinfeldti ja Hispaania peaministri härra Zapateroga maha väga olulise arutelu sotsiaalpartneritega. Ma arvan, et me nägime sotsiaalpartnerite valmisolekut meiega liituda. On oluline, et me saadaksime kõigile eurooplastele ja konkreetselt kõigile Euroopa töötajatele sõnumi, et me hoolime ka Euroopa tasandil sotsiaalsest dialoogist.

Me kutsusime sotsiaalpartnereid komisjoni tulema. Oleme korraldanud kohtumise volinike kolleegiumiga ning ma olen kindlalt otsustanud jätkata koostööd sotsiaalpartnerite, Euroopa Parlamendi, Euroopa valitsuste ja loomulikult eesistujariigiga, aga ka Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega, kuna ma tõesti usun, et seistes silmitsi kõnealuse tööhõive probleemiga, vajame Euroopa tasandil, et ei mobiliseeruks mitte üksnes riikide valitsused ja Euroopa institutsioonid, vaid ka sotsiaalpartnerid ja kõik meie ühiskonnad.

Ma olen kindlalt veendunud, et meie ees laual peaksid olema kõik võimalikud valikuvariandid. Seetõttu teebki komisjon lähinädalatel erilisi jõupingutusi selle nimel, et teha koostööd kõigi meie partneritega, ja mul oleks väga hea meel Euroopa Parlamendi liikmete ning Euroopa Parlamendi kui institutsiooni täiemahulise osalemise üle. Teil on väga rikkalikud teadmised kohapealse tegevuse kohta.

Lühidalt, just Euroopa Ülemkogu võttis vastu äärmiselt olulised otsused majandus- ja finantskriiside kohta – need on väga konkreetsed tulemused. Kuid tegemist ei olnud mitte mingiski mõttes protsessi lõpuga. Me peame sellel protsessil hoogu sees hoidma. Me peame olema avatud kõigele, mida peame tegema, seistes silmitsi kriisiga, mis omab eelkõige suuremat mõju sotsiaalküsimustele. On oluline, et me säilitaksime otsusekindluse ja et Euroopa suudaks koordineerimise ja elluviimise kaudu mitte ainult reageerida Euroopa-siseselt, vaid ka anda tõhusa panuse ülemaailmsesse reaktsiooni kriisile, millel on väga suured mõõtmed.

(Aplaus)

Joseph Daul, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – (FR) Härra juhataja, härra Topolánek, härra Barroso, daamid ja härrad, olles juhtinud meie Ameerika Ühendriikide partnereid ja ülejäänud maailma kriisi algusest peale ambitsioonikas, ent samas tõeliselt vajalikus finantsturgude reformimise kursil, koostas Euroopa eelmisel reedel kava 2. aprillil toimuvaks G20 kohtumiseks.

Eilsel G20 käsitleval arutelul arvasid mõningad parlamendiliikmed, et sellest ei piisa, teised arvasid samas, et see on liiga palju. Reaalsus seisneb selles, et äsjastes järjestikustes kriisides on Euroopa olnud esindatud, Euroopa on oma tegevust koordineerinud ja töötanud tiimina.

Ma kordan: sellises kriisilukorras nagu praegune – nagu kõikide ülemaailmsete küsimuste puhul, näiteks energia, kliimamuutused, välissuhted, julgeolek ja kaitse – ei ole riiklikud lahendused enam sobilikud. Kui isegi Ühendkuningriigi peaminister, keda me eile kuulasime, ülistas Euroopa Liidu voorusi, kuulutades, et ta on – ja ma tsiteerin – „uhke, et ta on britt, ja uhke, et ta on eurooplane,” võin julgelt oma usus kindel olla.

On hea, et Euroopa Ülemkogu võttis eelmisel nädalal vastu otsuse luua 50 miljardi euro suurune fond selleks, et aidata väljaspool euroala olevaid liikmesriike sellel raskel ajal, kuna see, mis mõjutab ühte meist, mõjutab meid kõiki. See on Euroopa integratsiooni tähendus. Kui lisame selle Euroopa majanduse elavdamise kavale eraldatud 400 miljardile eurole, aitavad need assigneeringud taastada kasvutingimused ja luua jõukust ning lõppkokkuvõttes ka töökohti. Sama kehtib ka 5 miljardi euro suuruse paketi puhul, mille me oleme otsustanud investeerida selleks, et toetada energiavaldkonna projekte ning meetmeid, mis on seotud interneti ja muude teemadega.

Ma kutsun nõukogu andma endast kõik, tagamaks, et selle parlamendi koosseisu ametiaja lõpuks saavutatakse kokkulepe kolme praegu aktuaalse suure teema osas: krediitdireitingu agentuurid, direktiivid õigusaktidega ettenähtud kapitalinõuete kohta ning Solvency II direktiiv. Selle viimase teksti osas peab nõukogu masinavärki kiirendama, tagamaks, et selle vastuvõtmine oleks võimalik esimesel lugemisel aprillis.

Daamid ja härrad, me ei vaja enam uusi sotsiaalmajanduslikke meetmeid. Me vajame rohkem töökohti ning see meetmepakett seda võimaldab. Lisaks sellele margin huviga, et mitte ükski Euroopa vasakpoolne ega parempoolne liider ei toetanud eelmisel nädalal Brüsselis sotsialistlike meetmeid. See kinnitab ka mu arvamus, et mitte alati ei ole suurt järjepidevust selle vahel, mida praegu räägib Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsiooni esimees, ja selle vahel, mida teevad sotsialistide juhitud valitsused, ning härra Schulz – teil on veel palju ära teha selleks, et veenda oma poliitilist sõpra, härra Steinbrücki, muutuma sotsiaalsemaks.

Samuti sooviksin mainida ettevalmistust detsembris toimuvaks Kopenhaageni konverentsiks ning paluda eesistujariigil Tšehhil koostada juuniks mõned ettepanekud rahvusvaheliste finantseerimismehhanismide kohta. Mis puutub energia- ja kliimamuutuste paketti, on Euroopa olnud tooniandjaks ning ei tohi oma edemust kaotada. Kliimamuutused ei oota kriisi lõppu. Seetõttu lasub meil vastutus veenda oma partnereid järgima meie eeskujuga kliimamuutuste vastu võitlemisel ning võtma vastu eesmärgi vähendada 30% võrra süsinikdioksiidi heitekoguseid.

Barack Obama näib olevat otsustanud meie poolt pakutava abikäe vastu võtta, olles jõudnud otsusele rakendada Ameerika Ühendriikides heitkoguste kvoodivahetuse süsteemi. Lõpetuseks soovin väljendada oma rahulolu selle üle, et Euroopa võtab lõpuks ometi meie naabreid idas tõsiselt, kinnitades strateegilise partnerluse Armeeniale, Aserbaidžaanile, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukrainaga. See partnerlus on kasulik täiendus EURONEST assamblee tööle, mille loomise algatus tuli minu fraktsioonist ja mis luuakse kõikide fraktsioonide nõusoleku korral alates järgmise parlamendi koosseisu ametiajast.

Teisalt on viimane aeg, et eelmisel suvel loodud Vahemere Liit saaks oma sekretariaadi Barcelonas tööle ning asuks tööle konkreetsete projektide kallal. 27 liikmesriiki taotlesid seda eelmisel nädalal; me ootame, et kindel kava oleks juuniks valmis.

Martin Schulz, *fraktsiooni PSE nimel*. – (DE) Härra juhataja, härra Topolánek, minu arvates on tähelepanuväärne, et te siin olete. See teeb teile keerulises olukorras au. See, et te täna hommikul siin olete, näitab, et te olete võitleja, ent te peate aru saama Euroopa Nõukogu eesistuja töövaldkonnast. Kui te tulete siia, et tegeleda Tšehhi sisepoliitikaga, siis te ei peaks olema üllatunud, kui me räägime Tšehhi sisepoliitikast. Minu arvates olete aga siin Euroopa Nõukogu eesistujana ja seetõttu ei saa ma aru teie märkusest sotsiaaldemokraatide poolsete takistuste kohta.

(Aplaus)

Igal juhul kukutasid teid ennast kaks Tsiviildemokraatliku Partei ja kaks Roheliste Partei häält. Seega, kuidas on lood teie enda omade poolt loodud takistustega?

Eile kuulsime kõnelemas Euroopa juhtivat valitsusjuhti, kes järgmisel nädalal toimuva G20 võõrustajana ütles vastupidist sellele, mida te siin nõukogu eesistujana ütlesite. See, mida Gordon Brown eile ütles, on vastupidine sellele, mida te siin ütlesite. Te ütlesite, et rada, mille Ameerika Ühendriigid on valinud, on ajalooliselt vale rada. See on see, mida ütlesite siin mõni hetk tagasi. Te ütlesite, et Geithneri tee on vale ja viib põrgusse. See ei ole see tasand, millel Euroopa Liit saab Ameerika Ühendriikidega koostööd teha. Te ei esinda Euroopa Liidu Nõukogu, te esindate iseennast. See on see suur viga, mida te siin teete.

(Aplaus)

Nüüd ma mõistan ka seda, miks inimesed meile alguses ütlesid, et selle inimesega on raske dialoogi pidada. Ei, härra eesistuja, see on viis, kuidas viia Euroopa Liit tagasi tupikusse.

Euroopa Komisjoni president ütles täna midagi väga olulist. Ta ütles, et sotsiaalteemalisest – tööhõivealasest tippkohtumisest keeldumine oleks tõsine viga. Ajal, mil miljonid inimesed Euroopas muretsesid oma töökohtade pärast, ajal, mil pankrotis panku ja kindlustusfirmasid, sealhulgas Ameerika Ühendriikides, päästetakse riiklikest vahenditest pärit miljardite või isegi triljonite eest, ajal, mida te kirjeldate kui teed põrgusse, olukorras, kus inimesed teavad, et lõppude lõpuks peavad nad makse maksma, olgu siis eurodes või kroonides; ühesõnaga sellises olukorras ütleb Euroopa Ülemkogu neile inimestele, et teie tööhõiveprobleemid ei huvita meid. Et meil ei ole selle jaoks aega. See on hukutav signaal. See on vale signaal.

Selle pärast ütlen, härra Euroopa Komisjoni president, et teie nõuannetest nõukogu eesistujale ei piisa. Me ei taha kolmikut; me tahame kõigile avatud arutelu. Komisjoni president peaks tippkohtumise uuesti kokku kutsuma, et riigijuhid ja valitsused saaksid võtta endale ülesande arutleda tööhõive olukorra üle Euroopas mai alguses.

(Aplaus)

Härra Topolánek, ma tahan teile anda kolm soovitusi meie vaatenurgast vaadatuna, et teiega nende üle järgmisel paaril päeval arutleda: kui te sunnite Euroopa Liidu valitsusi mobiliseerima 2009. aastal 1,5% ja 2010. aastal 1% nende SKPst meetmepaketi raames, mille eesmärk on tegeleda majandusliku olukorraga lühiajalises perspektiivis, ning seni on neli riiki – juhul kui olen asjast õigesti aru saanud – nendele tingimustele vastanud, siis ei ole see piisav ning teie ülesanne nõukogu eesistujana on tagada, et riigid austaksid endale võetud kohustusi.

Teiseks, palun kutsuge uuesti kokku sotsiaalküsimuste tippkohtumine. Näidake Euroopa avalikkusele, et tööhõivepoliitika ja töökohtade kaitsmise algatused on valitsuste tegevuse keskmes.

Kolmandaks, palun tagage nõukogus, et lõpuks ometi valitseks selgus selles osas, mis peab pärast valimisi juhtuma institutsionaalsetes küsimustes. Mul isiklikult on teist väga kahju. Ma tean, et olete propageerinud Lissaboni lepingu ratifitseerimist, kuid ma tean ka, et teie oma riigi president kritiseerib teid ja et tehakse kõik selle nimel, et takistada teil seda senatis läbi surumast. Me oleme siin, et teid aidata. Kui võimalik, räägime teie Tsiviildemokraatlikku parteisse kuuluvate senaatoritega, et saada nad ratifitseerimisprotsessiga nõustuma. Pole probleemi – me oleme teie kõrval ja teeme, mis meie võimuses.

Siiski, on üks vägagi eraldiseisev küsimus: te peate lõpuks meile ütlema, millistel alustel soovite edasi minna. Kas Nice'i lepingu põhjal, mis on jõus, või Lissaboni lepingu alusel, mis ei ole jõus? Sellega, kui te ütlete, et me alustame Nice'i lepinguga ja siis lisame sellele pisut Lissaboni lepingut, ei saa lihtsalt nõus olla. Seetõttu ütlen ka välja ka meie seisukoha: konsultatsioonid pärast Euroopa valimisi – täiesti nõus – kuid alles siis, kui Euroopa Parlament on kokku tulnud. Ma ei ole valmis konsultatsioonideks pärast 7. juunit kuni ajani, mil Euroopa Parlament koguneb ametlikult oma esimeseks istungiks. Meil peab siiski olema võimalik nõuda

minimaalsetki institutsionaalset austust. Seega tegelege nende kolme aspektiga, härra Topoláne, ja te taastate osa oma lugupeetavusest meie silmis.

(Aplaus)

Graham Watson, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Härra juhataja, kõigi nende tõeliste kannatuste kõrval on majanduslanguse kirjeldamiseks ka üks lõbus selgitus. Nimelt – kui lähete pangautomaadist raha välja võtma ning ekraanile tuleb teade: „arvel pole piisavalt vahendeid” – ning te ei tea, kas see käib teie enda või nende kohta!

(Naer)

Hoolimata kõikidest süngetest hoiatustest lõhede ja tülide kohta, on Euroopa Ülemkogu koostanud positiivse paketi ning ma õnnitlen eesistujariiki Tšehhi Vabariiki selle saavutuse puhul.

Meil on olemas IMFi lubadus lisarahale, lubadus saada rohkem toetust Euroopa kõige probleemsemate majanduste jaoks ning kokkulepe liikuda edasi Euroopa finantsjärelevalve süsteemiga. Kõik see on teretulnud. Mul oli eriti hea meel näha, et nõukogu on päästnud härra Barroso naha, suunates 5 miljardit kulutamata eurot majanduse elavdamise kavasse. Investeeringud transporti, infrastruktuuri ja lairibaühendustesse loovad kohe uusi töökohti ning valmistavad Euroopat tuleviku jaoks ette. Samas leevendab Nabucco gaasijuhtmesse suunatav raha meie problemaatilist energiasõltuvust Venemaast.

Meil on vaja nõukogu eesistuja selget kinnitust, et rahalised vahendid sellest 5 miljardist eurost jõuavad reaalselt selle projektini, kuid samas ka kinnitust selle kohta, et investeeringud gaasitarne infrastruktuuri ei asenda taastuvate energiaallikate uuringuid. Loodussäästlik majanduskasv on meie kodanike jaoks jätkuvalt nii praegu kui ka tulevikus esmatähtis ning samuti on esmatähtsad Lissaboni strateegias sisalduvad põhimõtted: turvaline paindlikkus, teadmistepõhine majandus, vajadustele vastav tööõigis – sellest sõltub konkurentsivõimeline majandus ja ühtse turu edukus. Nõukogule teeb suurt au see, et möödaniiku proteksionistlik jutt ei ole varjutanud nõukogu järeldusi.

Kuid sellest näilisest kokkuleppest hoolimata varjutab liikmesriikide prioriteete üks väiklane nüanss. Ühelt poolt on liikmesriike, kes keskenduvad jäigale reguleerimisele rahvusvahelisel tasandil, ning teisalt on neid, kes asetavad rõhku tugevale stiimulipaketile. Tegemist on vale valikuga. Loomulikult vajame järelevalvestruktuure, millel on reaalne reguleeriv mõjuvõim, kuid samas vajame ka antitsükilisi meetmeid, et tulla toime majanduslanguse reaalsusega. Tegeleda tuleb nii pika- kui ka lühiajalise perspektiiviga.

Meie liidrid peavad selles küsimuses G20 tippkohtumisel end selgelt väljendama. Kui me ei suuda kokku leppida oma ühises eesmärgis, siis ei saa me loota ka oma kollektiivse jõu rakendamisele. Ameerika tuleb G20 tippkohtumisele oma tegevuskavaga. Me peame leppima kokku oma tegevuskavas ja jõudma üheskoos kokkuleppeni, mis päästab meid kõiki.

Härra eesistuja – eelmisel nädalal käsitlesite te nõukogus vaevu seda õiguslikku alust, millele tuginedes moodustatakse komisjoni järgmine koosseis, kuid samas ei ole Iirimaa enam mitte ainuke riik, kes tõenäoliselt Lissaboni lepingut ei ratifitseeri. Seetõttu palun tungival, et te kutsuksite nõukogu, komisjoni ja Euroopa Parlamendi juhid mais siia Euroopa Parlamenti kokku, et nad saaksid leppida kokku selles, kuidas moodustada õiguskindlatele alustele tuginedes järgmine Euroopa Parlamendi ja komisjoni koosseis.

Härra eesistuja, Smetana kuulsas laulus „*Má Vlast*“ on hetk, kus tšello ja fagott tõusevad üheskoos kaeblikust sügavusest järjest jõulisemalt näiliselt võimatult kõrge noodini välja. See hetk on teie valitsuse jaoks kadunud. Kuid Euroopa jaoks on see hetk veel ees. Hoolitsege selle eest, et kodumaal valitsevad raskused ei võtaks ära hoogu teie sammudest.

(Aplaus)

Adam Bielan, *fraktsiooni UEN nimel*. – (PL) Härra juhataja, alustuseks õnnitlen peaminister Topolánekit Euroopa tippkohtumise suurepärase ettevalmistamise eest ja senise väga tubli eesistumisaja eest. Mõnede kuu eest kahtlesid paljud poliitikud selles, kas väike riik Kesk- ja Ida-Euroopas suudab kanda Euroopa Liidu juhi koormat. Härra Topoláne ja kogu tema valitsuskabinet on selle võimalikkust tõestanud. Taas kord õnnitlen teid ning ma loodan, et suudate sel keerulisel ajal oma riigisiseseid probleeme lahendada ning et valmistate samuti ette järgmist tippkohtumist, mis toimub kolme kuu pärast.

Kuna aga oleme siiski sõprade seas, peame rääkima avameelselt. Ma sooviksin rääkida mitmest tippkohtumist puudutavast küsimusest, mille suhtes olen kriitiline – ehkki, mu kriitilisus ei ole suunatud isiklikult härra Topoláneki vastu.

Ma alustan sellest, et väljendan toetust idapartnerlusele. Idapartnerluse jaoks on viieks aastaks ette nähtud 600 miljoni euro suurune summa, ent me teame, et vaid 350 miljonit eurot sellest on nn uus eraldis. Ühtekokku tähendab see summa projektis osalevatele riikidele igapäevasele aastas 20 miljonit eurot. Kas sellest tõesti piisab, et Euroopa Liit saaks suurendada oma mõju selles piirkonnas? Rääkides meie idapartneritest, sooviksin küsida, milline otsus on tehtud nende riikide viisaküsimuses? Mulle näib, et mitte mingisugust otsust ei ole tehtud. Tegelikult on tehtud otsus keelduda selles valdkonnas igasugusest koostööst. Me peame endalt küsima, kas me soovime oma idanaabreid eemal hoida või julgustada neid endaga koostööd tegema? Tundub, et mõningad riigid püüavad idapartnerluse ideed õõnestada – seda selleks, et mitte muutuda Venemaa silmis ebapopulaarseks.

Samast kaalutlusest on ajendatud takistuste tegemine ka siis, kui vaatleme Nabucco gaasijuhtme ehitamist. 200 miljoni euro eraldamine projektile, mille eeldatav ehitusmaksumus on 8 miljardit eurot, toob meie partnerite nägudele vaid haletseva naeratuse. Me peaksime meeles pidama, et meie enda energiapoliitika kaalutlustest lähtuvalt peksime me ise olema need, kes on huvitatud kütuse transportimiseks kanali ehitamisest Kaspia mere basseini Euroopasse ning et see kanal ei peaks sõltuma Kremli tahtest.

Tippkohtumisel eraldati 5 miljardit eurot ka kriisi vastu võitlemise paketile. Osa sellest rahast läheb suurtele energiaprojektidele, sealhulgas 330 miljonit eurot mu kodumaale Poolale. Kahjuks kehtestati tingimus, mille täitmine on väga keeruline – nimelt peab see raha olema kasutatud järgmise aasta lõpuks. Sellest rahasummast on saanud virtuaalne raha, kuna teades, millise kiirusega Poola valitsus Euroopa Liidu rahalisi vahendeid kasutab, võib see raha jääda kasutamata ning seega ei ole see seeläbi enam ka kättesaadav. Seetõttu teen ettepaneku pikendada nende rahaliste vahendite kättesaadavusaega.

Tippkohtumisest rääkides sooviksin samuti anda ülevaate toimunud mitteametlikust kriisi vastu võitlemise tippkohtumisest Brüsselis, mis toimus härra Topoláneki initsiatiivil. Sellel tippkohtumisel osalejad olid ühehäälselt vastu majanduslikule proteksionismile. Samas saime mõne päeva eest tõendust sellest, et tippkohtumisel vastu võetud resolutsioonidel on vähe kaalu – nimelt tegi Prantsuse autokontsern Renault teatavaks, et viib tootmise Sloveeniast tagasi Prantsusmaale. Kahjuks näitab see seda, et majanduskriisi tingimustes annab Euroopa Liidu aluspõhimõtteks olev solidaarsus eesõiguse majanduslikule egoismile. Ma pöördun härra Topoláneki poole, et ta sellele lõpu teeks.

Claude Turmes, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – Härra juhataja, olen seisukohal, et vaid ajalugu saab näidata, kas eelmisel nädalal toimunud tippkohtumine oli suurepärase või mitte. Täna hommikut kirjeldaksin kui silmade avanemist. See, mis praegu valitseb, on süsteemi kriis, ning see kriis võib kiiresti kujuneda ühiskondlikuks kriisiks.

Roosevelt võitis 1930ndatel poliitilise lahingu fašistide vastu; Euroopa kaotas selle lahingu. Niisiis – miks Roosevelt võitis? Ta võitis seetõttu, et tal oli isegi nende Ameerika Ühendriikide kodanike toetus, kes kaotasid 1930ndate aastate majanduskriisis suure osa oma majanduslikust sissetulekust. Millised on Roosevelti võidetud usalduse neli aspekti?

Esimene neist oli ümberreguleerimine. Roosevelt ründas jõuliselt oligopole, suuri ettevõtteid USAs, ja ta reguleeris majanduse ümber. Täpselt sedasama peame tegema G20 tippkohtumisel Londonis. Kuna isegi Gordon Brown ei püüdle piirangute kaotamise poole, siis võib-olla see näitab, et muutused on võimalikud.

Teiseks, sotsiaalse struktuuri tugevdamine. Roosevelti programm seisnes järgmises: esiteks, vara ümberjaotamine ja rikaste maksustamine ning vaestele raha andmine; ja teiseks, ulatuslik noortele mõeldud programm USAs. Mida me pakume noortele Euroopa tasandil, et nad ei annaks Euroopa Parlamendi valimistel oma hääli fašistidele? Kolmandaks – ning Martin juba tõstatas selle aspekti – meie tippkohtumise suurimaks veaks oli mais toimuva sotsiaalse tippkohtumise mõjujõu vähendamine. Ühiskond püsib terviklikuna üksnes siis, kui ühiskonna mõjutajad toimivad – seega peame tõstma meie tippkohtumise mõjujõudu ning me vajame laiendamist. Samuti peate laua taha kutsuma kõik valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid, arenguorganisatsioonid ja ühiskondlikud organisatsioonid, mis valmistavad ühiskonnas koos kodanikega ette muutusi, mida me oma ühiskonnas vajame.

Roosevelti neljandaks aspektiks olid investeeringud majandusse. See oli üks aspekt, milles ta sisuliselt ebaõnnestus, kuna majanduse mootor hakkas USAs uuesti toimima alles Teise maailmasõja ajal. Me ei taha

sõtta minna. Sõda, mille me täna võitma peame, on sõda meie planeedi vastu. Meie sõda keskkonnahoidlike investeeringute nimel – selles vallas peame sõja võitma. Seega on kaks küsimust.

Esiteks – meil on vaja keskkonnahoidlikke eurovõlakirju. 5 miljardist eurost peame võimalikult suure rahasumma paigutama Euroopa Investeeringuspanka, et võimendada taastuva energia kasutamist ja tõhusust. Teiseks, me peame kaasama Euroopa linnad. Euroopa kodanikud ei ela Põhjameres, CO2 mahalaadimiskohtades – seal ei saa valijate häälil võita. Me peame võitma Euroopa linnades – ja nende linnade kodanikud enda poole – nutika linna programmi abil. Nii võidame kokkuhoiu ja võidame ka Euroopa kodanike südamed.

Vladimír Remek, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – Daamid ja härrad, on üldiselt ilmselge, et meil on vaja leida viis, lahendamaks kriisi, mis vaevab praegu Euroopat ja teisi maailma osasid. On vaidlematagi selge, et meie jõupingutuste hulka peab kuuluma usalduse suurendamine ja finantsstabiilsuse toetamine, nagu on märkinud ka Euroopa Ülemkogu. Probleem seisneb aga selles, kes suudab usaldust taastada ja kuidas on seda võimalik taastada. Kui me jätame selle peamiselt nende hooleks, kes praegusele kriisile oma täitmatu ahnusega kaasa aitavad, ja kui me ei püüa toetada neid, kes loovad väärtusi, ent ei suuda samas mõjutada ei ettevõtete ega tervete majanduste tegevust, siis on väljavaade kasin. Nõukogu arutelupunktid, mis räägivad vajadusest tegeleda kriisi sotsiaalsete mõjudega, on seetõttu minu arvates äärmiselt olulised. Probleemiks on tööpuuduse järsk kasv ning töötajate jaoks on erakordselt olulised meetmed, millega stimuleeritakse tööhõivet ning ennetatakse töö kaotamist. Kui toetust antakse üksnes suurimatele ettevõtetele ja nende juhtidele, siis me ei saa selle kava osas entusiastlikud olla. Ma aplodeerin jõupingutusele keskenduda energiapoliitika ja siduda Euroopa energiapoliitika ja üldisele rõhuasetusele infrastruktuuri arengule selles valdkonnas. Lisaks kõigele muule on see üks viis, kuidas toetada tööhõivet ja töökohti ning tagada kasu tulevikus. Meid ootavad kindlasti ees uued kriitilised hetked ning praegune kriis annab meile võimaluse valmistuda ka nendeks. Minu arvates on tuumaenergia asendamatu rolli jätkuv toetamine hea – seda olenemata risti vastupidistest seisukohtadest selle energiavormi osas isegi minu enda fraktsiooni sisesealt.

Ma sooviksin taas kord teha märkuse idapartnerluse kohta. Üldiselt pooldan loomulikult võimalikult laia rahvusvahelist koostööd, kuid antud juhul võime näha selget katset – ja see katse on sellisena selgesõnaliselt ka formuleeritud – tõmmata endisesse Nõukogude Liitu kuuluvad riigid Euroopale lähemale ja distantseerida neid Venemaast. Seetõttu oleme loomas mõjusfääri ja seega teeme midagi, mida me teiste puhul karmilt kritiseerime.

Hanne Dahl, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – (DA) Härra juhataja, eelmisel nädalal märkis EU Observer, et Jacques Delors on euroala tuleviku osas pessimistlikult meelestatud. Seega – taas üks eurotšempionidest, kes väljendas oma muret Euroopa Liidu ning euro pärast vahetult enne hiljutist tippkohtumist. Ta ütles muu hulgas, et ta on mures vähese valmisoleku pärast korrastada finantssektorit ja kehtestada selle reguleerimiseks uued eeskirjad. Mul ei ole varem olnud põhjust härra Delors'iga nõustuda, kuid antud juhul pean ütleva, et kahjuks on tal muresemiseks alust. Tippkohtumise järeldused selles küsimuses on väga ebamäärased. Kogu kriisi vältel olen komisjonilt korduvalt pärinud finantssektori reguleerimise ja kontrollimise soovi kohta. Komisjonil puudub igasugune soov seda teha. Komisjon viitab pidevalt siseturu õigusele toimuvat reguleerida.

Härra Delors ütles ka midagi, mis tekitab sellisele euroskeptikule nagu mina, teatava *déjà vu* tunde argumentide osas, mis ma esitasin ühel varasemal korral. Ta ütles, et Euroopa majandused on euro jaoks liiga erinevad. Bingo, härra Delors! Täpselt seda nad on. Ühisraha on osa probleemist, mitte osa lahendusest. Euroopal on vaja finantssektori ühist jõulist reguleerimist, kuid ka suurt paindlikkust, kui kõne all on see, milline majanduspoliitika on parim viis konkreetsetes riikides kriisi lahendamiseks.

Jana Bobošíková (NI). – (CS) Daamid ja härrad, ma tunnen heameelt selle üle, et nõukogu lükkas eelmisel nädalal edasi ebarealistliku Lissaboni strateegia ülevaatamise. Samuti tunnen heameelt selle üle, et edasi lükatakse otsus, mis puudutab kliimaalase tegevuse finantseerimist. Seoses sellega tahaksin aplodeerida komisjoni presidendi José Manuel Barroso avaldusele, milles ta teatas, et Euroopa Liit ei peaks võtma endale kliimaküsimustes mingeid kohustusi, kui teised riigid, eeskätt Ameerika Ühendriigid ja Hiina, ei tee sedasama. Ma sooviksin osutada sellele, et nende täiesti ratsionaalsete järeldusteni jõudsid 27 liikmesriigi juhid ja komisjon olukorras, kus Euroopa Liit seisab silmitsi järsu tööpuuduse kasvu ja majanduslangusega ning Lissaboni lepingut ei ole heaks kiidetud. Kõik see näitab ilmselgelt, et Lissaboni leping on täiesti tarbetu selleks, et teha selliseid põhiotsuseid, mis on selgelt liikmesriikide kodanike hüvanguks. See on täiesti üleliigne ning seda tõestavad Euroopa Ülemkogu poolt võetud praegused ratsionaalsed sammud, mis põhinevad asutamislepingute praegusel raamistikul ja on tehtud eesistujariigi Tšehhi juhtimisel.

Eile kaotas Tšehhi peaministri ja Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja Mirek Topoláneki valitsus usaldushääletuse. Sooviksin kõigi teie, kellel teil on olnud siin Euroopa Parlamendis jultumust kritiseerida Tšehhi parlamendi meetmeid kui vastutustundetuid, tähelepanu juhtida sellele, et tegemist oli suveräänse liikmesriigi demokraatlikult valitud parlamendi demokraatliku otsusega. Euroopa Liitu ei juhi mitte Tšehhi Vabariigi valitsus, vaid Tšehhi Vabariik ise, kelle kodanikke on mul au siin esindada. Ma tean, et mu kodumaal on olemas haldussüsteemid ja demokraatlikud süsteemid, mis on piisavalt tugevad, et täita ühemõtteliselt oma kohustusi Euroopa Liidu tasandil.

Pärast Topoláneki valitsuse kokkukukkumist on president Václav Klausil Tšehhi Vabariigis tugevaim poliitiline mandaat. Nagu teil on siin Euroopa Parlamendis olnud võimalik veenduda, on tema puhul tegemist tugeva demokraatliku meelsusega riigimehega, kes ei näe Euroopa integratsiooni kui ühesuunalist poliitilise ja bürookraatliku eliidi kontrollitavat teed, vaid kui keerulist protsessi, mida saadab edu üksnes siis, kui selle liikumapanevaks jõuks on inimeste tahe. Daamid ja härrad, paar nädalat tagasi ütles president Klaus meile selgelt, et ta ei näe Tšehhi jaoks Euroopa Liidu liikmelisusele mingit alternatiivi. Veelgi enam – enamik Tšehhi kodanikke peab oma riigi kuulumist Euroopa Liitu kasulikuks. Igasugune mure Tšehhi vastutustundetuse pärast on seetõttu täiesti mittevajalik.

Lõpetuseks tahaksin juhtida Sudeedi sakslaste ühingu juhi, härra Posselti, kes on avalikult mõistnud hukka ministrite Vondra ja Schwarzenbergi kukutamise ja nõudnud Tšehhilt tugeva Euroopat pooldava valitsuse loomist, tähelepanu sellele, et Tšehhi ei ole Böömimaa ega Morava protektoraat, vaid suveräänne riik, kus ministri määrab ametisse Tšehhi Vabariigi president ning valitsus saab volitused Tšehhi kodanike valitud parlamendilt.

Juhataja. – Proua Bobošíková, demokraatia tähendab ka seda, et kõik demokraadid võivad väljendada oma seisukohti Euroopa Liidu kõikides riikides ja mujalgi rakendatavate menetluste kohta. Ka see on demokraatia.

Mirek Topolánek, nõukogu eesistuja. – (CS) Tõtt öelda oleme minu arvates juba andnud võimust mõningasele valimiseelsele retoorikale. Vaadakem neid küsimusi tõsiselt ja leidkem üksmeel 27 riigi vahel, millest igäühel on oma ajalugu ning millest igäüks puutub kokku praeguse finantskriisi erinevate sümptomitega või erinevate mõjudega reaalmajandusele. Kui me ei suuda leppida kokku ühises lähenemisviisis, siis ei ole oluline see, kellel oli selle probleemi alguses milline lähtepunkt, kuna me kõik maksame selle hinda dominoefekti kaudu. See on esimene aspekt.

Ma ei kritiseerinud Ameerika Ühendriikide lähenemisviisi pelgalt niisama, vaid seetõttu, et tahtsin osutada Euroopa Liidu eelisele. See eelis seisneb ulatuslikus sotsiaalprogrammis, mis võimaldab meil vältida selliste kolossaalsete summade investeerimist probleemidesse sattunud inimeste sotsiaalsesse stabiliseerimisse. See süsteem lihtsalt toimib. Üheks suureks ülesandeks on hoida süsteemi toimivana ja tagada Euroopa Liidu kodanikele samad sotsiaalsed standardid kui enne kriisi. Minu arvates ei ole see kindlasti väike ülesanne ning maksab palju raha. Me oleme leppinud kokku mõningates väga konkreetsetes meetmetes ning 5, 50 või 75 miljardi euro suurused arvud näitavad minu arvates Euroopa Ülemkogu selget otsust reageerida praegusele olukorrale väga konkreetset ja mitte pelgalt ühe või teise raamistiku raames võetavate üldiste meetmete kaudu, vaid väga konkreetsete sammude kaudu.

On väga suur erinevus, kas kuulutada kõlavaid sõnu tänavanurgal või viia neid sõnu ellu. Meie ühiseks eesmärgiks on nüüd viia ellu kõik sammud, millest me oleme rääkinud – viia need praktikas ellu ja saada tagasisidet. Mitte kellelgi ei ole täpset ettekujutust sellest, millised võivad olla nende erinevate sammude mõjud, ning ma võin täie tõsidusega väita, et isegi makroökonomitidel pole sellest õrna aimugi. Me teame aga täie kindlusega, et keegi peab olukorra päästmise ja peo enda eest maksma. Oleks äärmiselt vastutustundetut, kui me ei mõtleks tagajärgedele, ehkki me ei tea, kui kaua olukord kestab, ja kui me ei mõtleks sellele, kes selle kõige eest maksab ning milline on selle mõju euroalale ning stabiilsuse ja kasvu paktile, ning milliseid võimalusi annab see sellistele riikidele nagu mu kodumaa euroalaga liitumiseks ja euro kasutuselevõtmiseks. Ma ei vasta parteiliidri härra Schulzi märkustele. Berlusconi tegi seda enne eelmisi valimisi ja mul ei ole mingit soovi tema viga korrata. Ma arvan, et mõningatele rünnakutele ei ole vaja vastata. Sellegipoolest on võimatu, et pangatähtede trükkalid on ainukesed, kes sellest kriisist kasu lõikavad. See ei oleks hea.

Tööalane tippkohtumine. Me pakkusime Euroopa Ülemkogule välja loomulikult täisformaadi. José Manuel Barroso ja mina jagasime seda mõtet, kuna tunneme sarnaselt teile vajadust kaasata sotsiaalpartnerid arutellu kõrgemal tasandil kui kolmepoolselt ning arutleda nendega probleeme, mis on seotud tööhõivega, sellega, kuidas viia ellu erinevaid riiklikke pakette, mis mõjutavad tööhõivet ja järgmisi samme, mida me võtame selleks, et kaitsta Euroopa Liidu kodanikke kriisi mõju eest. See, et kõnealune tippkohtumine toimuks kolmiku

formaadis, ei olnud meie otsus. Ma mõistan mitmete riigi- ja valitsusjuhtide poolt väljendatud hirmu ning mina ise pooldasin täielikult täisformaadi kasutamist. Teisalt, me ei tohiks unustada, et tegemist oli vaid mitteametliku tippkohtumisega, mille järeldused ei ole siduvad. Sellest seisukohast võetuna võib nii-öelda vähendatud formaat anda eelise, kuna see tähendab seda, et mitteametliku tippkohtumise soovitusi on võimalik tutvustada korrapärasel juuni ülemkogul, kus neid on ehk võimalik ühehäälselt heaks kiita. Minu arvates ei ole see nii ränk viga ning ei ole mitte mingit vajadust teha sellest poliitilist probleemi. Oluline on see, et me leidsime endas julgust see tippkohtumine kokku kutsuda, et me kutsusime sellele osalema sotsiaalpartnereid, et me valmistame seda koos nendega ette pikas perspektiivis – enne tööalast tippkohtumist toimub kolm ümarlauda Stockholmis, Madridis ja Prahast – ning et me püüame jõuda järeldusteni, mis on väärtuslikud juuni ülemkogu jaoks.

Lissaboni leping. Ma luban endale täna pisut huumorit. Ma arvan, et telefoninumber, kuhu Lissaboni lepingu tulevikku puudutavate küsimuste osas helistada, ei ole enam valitsuse ega peaminister Topoláneki telefoninumber, vaid pigem parlamendi ja Jiří Paroubeki oma. Ma pean ütlema, et vastutus selles vallas edasilükkumise eest lasub nendel, kes selle olukorra tekitasid. Ma teen loomulikult kõik, tagamaks, et ma saan täita oma lubaduse ja et ma ei peaks kustutama oma allkirja kivilt, mis asub Lissabonis Saint Geronimo kloostri ees.

Komisjon. Ülemkogu detsembrikuisel tippkohtumisel võeti vastu selge otsus ning me oleme olukorra keerukusest teadlikud. Ma pean ütlema, et meie püüdluseks on saavutada juunikuisel Euroopa Ülemkogul poliitiline kokkulepe. Me peame loomulikult teiega nõu: on oluline, et me peaksime Euroopa Parlamendiga arutelusid. Antud juhul kaalume isegi seda, et kui Euroopa Parlamendil on piisavalt huvi, siis me võiksime juuni ülemkogu nädala võrra edasi lükata, et muuta 10 päeva pikkune arutelu 17 päeva pikkuseks. Ma arvan, et 17 päeva annaks meile aruteluks piisavalt aega. Need konsultatsioonid on väga olulised, kuid enne ametliku otsuse tegemist peame siiski loomulikult otsustama, kas me liigume edasi Nice'i lepingu alusel või Lissaboni lepingu alusel, kuna see võimaldab meil ette aimata, millise vormi kokkulepe võtab, kas riikide arv on sama, kas kõigil neil saab olema volinik jne. Me peame võtma arvesse Euroopa Parlamendi valimisi ja ma saan öelda vaid seda, et me liigume edasi kooskõlas heakskiidetud standardmenetluse alusel, kuna oleme omalaadi õiguslikus vaakumis ja olukorras, millega tuleb tegeleda poliitiliselt ja praktiliselt.

Edasised arutelud, mis käsitlevad reguleerimismeetmeid vastandatuna stimuleerivatele meetmetele. Oma sissejuhatuses juba ütlesin, et minu arvates on Euroopa Liit võtnud täiesti õige lähenemisviisi, jättes tegemata valiku ühe või teise kasuks ning öeldes lihtsalt, et me oleme päästnud pangandussektori ning nüüd on vaja vaid seda korrastada. Komisjon on koostanud kava individuaalsete halbade mõjude hindamiseks (mõju hindamised) ja probleemiga toime tulemiseks. Minu arvates on ainus viis pangandussektoris usalduse ja pangandussektori usaldusväärse suurendamiseks nendes pankades kord majja saada. Tšehhi Vabariik ja Rootsi teavad, kuidas seda teha, ning USA rahandusminister on esitanud oma plaani USA jaoks. Minu arvates on see olukorra lahendamiseks ainus võimalus. Stiimulipakette olen juba maininud. Selle lähenemisviisi teiseks sambaks on reguleerimine, mis on eeskätt teie kontrolli all. Seda mainitakse konkreetselt Larosière' raportis, mille puhul on tegemist suurepärase tekstiga. See hõlmab riskifondide ja erakapitali investeerimisfondide reguleerimist ning aitab loomulikult korrastada *offshore* sektorit. Te kindlasti näete isegi neid suuri edusamme selles küsimuses ning me valmistume nendes küsimustes järgmiseks potentsiaalseks kriisiks. Me ei ole igapäevase ajalise surve all uute eeskirjadega lagedale tulemiseks. Me oleme ajalise surve all, et piirata võimalikke tulevaseid probleeme.

Samuti arutleti IMFi rolli üle. Me leppisime kokku, et IMF peaks olema nende tulevaste lahenduste finantseerijaks, kuid probleem ei seisne selles, et meil oleks väike arv institutsioone, kellel on vähe võimu. Lahendus sõltub sellest, kas suurimad ülemaailmsel finantsturul osalejad austavad neid institutsioone, kuna minevikus see nii ei olnud. See on igal juhul oluline arutelu ning on üks teemadest ka G20 jaoks: IMFi, Maailmapanga ja OECD suurema rolli aktsepteerimine rahvusvaheliste ülemaailmsete finantsinstitutsioonide süsteemis ning nende institutsioonide ja nende järelduste austamine.

Ma arvan, et oleks hea öelda midagi idapartnerluse kohta. Ma kohtusin eile uuesti president Juštšenkoga ning mul on selle kokkuleppe ning Euroopa Komisjoni ja Ukraina vahelise kokkuleppe allkirjastamise üle hea meel. See tähistab väga olulist sammu olukorra stabiliseerimise suunas. Ma olin hiljuti Aserbaidžaanis, kus rääkis president Alijeviga. Euroopa Liit peab nende riikide jaoks jääma omalaadi majakaks. Asi ei ole uute tõkete püstitamises – küsimus on selles, et Euroopa Liidul on missioon ning selleks on turvalisusel, vabadusel, jõukusel ja solidaarsusel rajaneva ala laiendamine. Sellisel alal ei ole piire ja sellega ei pea me mitte silmas seda, et need riigid saavad homme, ülehommegi või mingil muul ajal Euroopa Liidu liikmeteks. Kui majakas kustutatakse tuli, ei ole nende riikide areng meie kontrolli all. Me peame kaasama need riigid arutellu, andma neile piiramatud reisimisvõimalused, pakkuma neile majanduslikku koostööd, haridusastutuste ja koolide

vahelisi vahetusi ning tagama paremad valitsemistavad. Ma arvan, et see on meie kohustus ja selles mõttes annab idapartnerlus selged tõendid selle kohta, et me liigume õiges suunas. Vastuseks härra Bielani sõnadele ütleksin, et 600 miljonile eurole üleüldse heakskiidu saamine oli suur edusamm. Me ei jõudnud selle osas kokkuleppele, ühehäälsel kokkulepet ei olnud – pigem oli tegemist maksimaalse võimaliku kompromissiga, millega 27 liikmesriiki said nõus olla.

Lõpetuseks tahan ütelda midagi sotsiaalsete mõjude kohta. Siinkohal pean naasma kolmepoolse kohtumise juurde ja väljendama oma heakskiitu mõlema sotsiaalpartneri rollile. Me ei rääkinud sellest, kui palju raha me inimestele annaksime. Me rääkisime sellest, kuidas valmistada inimesi ette selleks olukorraks või võimalikeks sarnasteks olukordadeks tulevikus, suurendades selleks nende oskusi, nende haridustaset ning toetades väikese ja keskmise suurusega ettevõtjaid, kes loovad suure osa töökohtadest. Praegusel ajal tööjõukulud loomulikult langevad, kuna me tahame hoida inimesi hõivatuna nii kaua kui võimalik – seda seetõttu, et nende tööhõivesse tagasi saamine on mitmeid kordi kallim, kui neid hõivatuna hoida.

Tööjõu liikuvus. Ma tõesti ootan arutelusid erinevates liikmesriikide parlamentides, eeskätt mu koduriigi parlamendis, selle üle, kuidas me tahame muuta tööõigust, saavutamaks paindlikum ja liikuvam tööjõud. See takistab lahenduseni jõudmist. On vaja tagada kiire töökohtade areng ning kiire lahendus nende inimeste keerulisele olukorrale, kes on sattunud sellesse olukorda mitte enda süü tõttu.

Ma sooviksin lõpetuseks öelda paar sõna ka Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide tippkohtumise kohta. Ma hindan tohutult seda, et pärast G20 kohtumist Londonis ning pärast tippkohtumist Strasbourgis ja Kehlis, on Barack Obama juhitud USA valitsus tulemas Prahasse. Sellel on meie jaoks tohutu sümbolne tähendus ning me kutsume sinna ka Euroopa Parlamendi presidendi, kuna ma tunnetan teatavat hukkamõistu selle pärast, et USA presidendil ei õnnestunud külastada Euroopa Parlamenti. Aruteluks ei ole palju aega, kuid minu hinnangul peame teadma, mida USA tahab, mida meie tahame ning siis jõudma kokkuleppele. Me kohe kindlasti ei taha püstitada uusi tõkkeid – see on lõppude lõpuks Euro-Atlandi tsivilisatsiooni kui terviku peamine eesmärk.

Lõpetuseks tahaksin öelda paar sõna proua Bobošíková märkuste kohta. Tšehhi valitsus on olukorraga seni väga hästi toime tulnud. Ma lihtsalt ei nõustu sellega, et me võiksime teha mingisuguse struktuurilise eksisammu, et me ei suuda juhtida viimaste aastate üht kõige suuremaid nõudmisi esitavat eesistumist, kuna me oleme korduvalt seisnud silmitsi väga erinevate probleemidega, mille ennustamine oleks olnud igatihe jaoks keeruline. Meie paindlikkuse ja loovuse tase, meie suutlikkus reageerida, tegutseda ja otsida kompromisse ei väeri kindlasti nii karmi kriitikat. Praegune olukord, kus Tšehhi on kaotanud usaldushääletuse, on samuti aset leidnud Taanis ja Itaalias, samas, kui Prantsusmaal toimus valitsuse vahetumine valimiste tulemusel. Ma ei näe seda olukorda nii kehvast valgusest ning ma võin teile kinnitada, et eesistujariik Tšehhi ei kannata selle tõttu mingilgi moel ning et kõik meie, kes me vastutame Euroopa Liidu päevakorra haldamise eest, teeme kahtlemata just nimelt seda.

Juhataja. – Ma tänan teid, härra Euroopa Nõukogu eesistuja. Te võtate endaga kaasa meie head soovid selles osas, et te suudate täielikult täita oma töökohustusi Euroopa Nõukogu eesistujana ning teete kõik selle nimel, et saavutada kokkulepe Lissaboni lepingu üle ka oma kodumaal. Nende heade soovidega täname teid selle eest, et te täna hommikul siin kohal olite.

Timothy Kirkhope (PPE-DE). – Härra juhataja, ma soovin väljendada oma toetust muljetavaldavale viisile, kuidas eesistujariik Tšehhi on tulnud toime mõningate Euroopa jaoks oluliste küsimustega. Alates majandus- ja finantskriisist ja lõpetades energiapuuduse ja kliimamuutustega, on eesistujariik olnud oma eesmärkides vankumatu ja selge ning pakkunud Euroopale kindlat juhtimisstiili sel katsumusterohkel ajal.

Eeskätt on peaminister Topolánek näidanud kindlat juhtimisoskust, eelkõige protektsionismi ohtude eest hoiatamisel. Kui teised mängisid mõttega püstitada kahjustavaid tõkkeid, on eesistujariik Tšehhi rääkinud selgelt ja järjekindlalt avatud kaubandusest ning, mis kriitilise tähtsusega, elutähtsast vajadusest toetada ühtset turgu. Kuu alguses märkis härra Topolánek, et protektsionism on alati kahjulik ja et Euroopa Liidu puhul on see ebalooiline valik. Me peame kriisist õppima ja ütleva „ei” isolatsioonile, „ei” protektsionismile ja „jah” koostööle.

Ta tuletas meile kõigile väga õigesti meelde Euroopa Liidu aluspõhimõtet. See ausus on silmatorkavaks kontrastiks Ühendkuningriigi peaministri ebaotsekohasele ja isekale kõnele eile siin Euroopa Parlamendi istungisaalis. Härra Browni kõne oli täis liialdusi, kuid selles lihtsalt ei suudetud mainida kesket tõsiasja, et Ühendkuningriik teeb tema juhtimisel kõigi tööstusriikide seas läbi kõige pikema ja sügavama majanduslanguse. Ta eiras oma rolli olemuslikult vigase finantsüsteemi reguleerimisraamistikku sisseseadmisel ja selle elluviimisel. Ta eiras tohutut võlakoormust, mille ta on Briti inimeste õlule pannud.

Euroopa ei vaja mingit epistlit Ühendkuningriigi valitsuselt selle kohta, mida tuleb teha kriisist väljumiseks. Euroopal ja rahvusvahelisel kogukonnal on nüüd vaja kiiresti tegutseda, et taastada usaldus meie finantsüsteemide vastu, et tagada nõuetekohaselt toimiv pangandussüsteem, mida inimesed, härra Schulz, ja ettevõtted saaksid usaldada ja mis aitaks pankadel taas usalduse suurendamiseks laene anda. Me peame jääma kindlaks vabakaubanduse ja ühtse turu põhimõtetele ning ma olen täiesti kindel, et eesistujariik teeb jätkuvalt kõvasti tööd nende elutähtsate eesmärkide saavutamise nimel.

Poul Nyrup Rasmussen (PSE). – Härra juhataja, just nädal enne Euroopa Ülemkogu palusime nõukogul siin Euroopa Parlamendis leppida kokku selgetes suunistes ja konkreetsetes meetmetes, mille eesmärk on kaitsta tööhõivet ja luua uusi töövõimalusi. See nõukogu, mis täna siin on, on vaikiv nõukogu, pettekujutelmade küüsis olev nõukogu. Mul on kahju, kuid ma ei ole näinud mingeid konkreetseid meetmeid. Jah, 5 miljardit eurot, kuid mis see on? See on 0,04% Euroopa Liidu sisemajanduse kogutoodangust. Investeeringud lairibasidesse on okei, kuid palun ärge tulge mulle rääkima, et sellel on reaalne mõju just praegu valitseva töökohtade arvu vabalanguse peatamisele.

Te ei ole mõistnud, et selle kriisi puhul on tegemist väga sügava ja tõsise majanduslangusega. Ettevõtjad nõuavad, töötajad nõuavad ja meie nõuame: tehke enamat! IMF on välja pakkunud, et te investeeriksite sel ja järgmisel aastal 2% SKPst. Härra Barroso, te ütlesite, et meil läheb kenasti; me investeerime 3,3%. Seda ütlesite kaks nädalat tagasi, kuid nüüd on see näitaja tõusnud 4%-ni. Ma küsin endalt: kuidas nii? Nojah, arvutus on lihtne. Tööpuudus suureneb: kui kulutused töötushüvitistele suurenevad, suureneb ka finantsstiimul. Arvan, et kui töötute arv jõuab Euroopas 25 miljonini, seisate siin uhkelt meie ees ja ütlete, et meie stiimul on nüüd 5% SKPst. Palun teid, me ei saa asjale niimoodi läheneda. Te ei saa asjale niimoodi läheneda. See, mida me vajame, on reaalsed investeeringud.

Härra Barroso, Paul Krugman on öelnud, et Euroopa panustab reaalse stiimulina vähem kui poole sellest, mille Ameerika panustab. Kas ma tohin teie poole pöörduda: palun teid, iga kord, kui tööpuudus suureneb, ärge öelge inimestele, et te teete rohkem, kuna liikmesriigid maksavad rohkem töötushüvitisteks. Te peate inimestele ütleva hoopiski seda, et olete pühendunud uuele taastumiskavale. Ma tänan teid selle eest, mida täna ütlesite, kui soovisite selle 7. mail toimuva tööhõivealase ülemkogu osas, et see võiks olla tõeline tööhõivealane ülemkogu. Me oleme teie poolel ning toetame teid selle eesmärgi saavutamisel.

Me peaksime heitma pilgu Prantsusmaa presidendile Sarkozyle ja meenutama, et selles osas, kui palju erakorralisi tippkohtumisi Prantsusmaa oma eesistumisajal korraldas, ei olnud mingeid kitsendusi. Nüüd pakutakse välja, et see 7. mai tippkohtumine peaks toimuma kolmiku vormis.

Käesolev tööpuuduse kriis ei kao sellega, et me keeldume korraldamast rohkem kohtumisi. Probleem jääb ikka alles. Seetõttu pöördun teie poole: meil on majanduse taastamise kava olemas; see on hästi dokumenteeritud. Ma tean, et komisjoni president teab seda, ja ma olen kindel, et kui me koos maha istume, suudame ära teha rohkem, kui me seni oleme teinud. Kaalul on Euroopa Liidu majanduslike, rahapoliitiliste ja sotsiaalsete jõupingutuste saatus.

Seega, ütlen veel üks kord: Komisjoni president – pidagem 7. mail maha tõsine, laiapõhjaline ja hästi planeeritud tööhõivealane tippkohtumine. Kui te seda suudate, oleme koos teiega.

(Aplaus)

Silvana Koch-Mehrin (ALDE). – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, Euroopa Liidul on finants- ja majanduskriis olnud õnne ning eesistujariik Tšehhi on samuti teinud seni korralikku tööd.

Ülemaailmse finants- ja majanduskriisi ulatus ja sügavamad põhjused tõendavad, et finantsturgude ülemaailmse makromajanduslik juhtimine ja nende suhtes kohaldatavad õiguslikud raamistikud tuleb üle vaadata – riigi tasandil, Euroopa Liidu tasandil ja kogu maailmas. Järelevalvet käsitlevaid õigusakte tuleb muuta ning parandada tuleb kriisijuhtimise ettevaatusabinõusid. Finantssektorit reguleerivate õigusaktide toime peaks olema majandussükke pigem leevendav kui teravdav. Suurem reguleeritus ei tähenda siiski ilmingimata paremat reguleerimist – me vajame õiget reguleerimist.

Dramaatiline kriis rahvusvahelistel finantsturgudel ning sellest tingitud nihked on proovikiviks liberaalsele majanduskorrale. Valitsuste ekslikud otsused majandus- ja finantspoliitika vallas ja nende ebapiisav finantsjärelevalve ning mitmete pankade silmnähtav kokkukukkumine on põhjus, miks nõuda uuendatud finantsüsteemi, mitte uut majandussüsteemi. Euroopa Keskpanga sõltumatus ning selle lähenemisviisi rahapoliitilisele stabiilsusele on hea ning on oma väärtust tõestanud.

Meil on samuti tõendeid sellest, kui oluline on ühisturg Euroopa jõukuse ja stabiilsuse jaoks. Ühisturg mängib kesksel rollil majanduslanguse kestuse lühendamisel ja selle mõjude summutamisel Euroopas. Liikmesriigid peavad võtma reaalmajanduse toetamiseks kiired, sihispärased ja ajutised meetmed – seda sellepärast, et me teame, et Euroopa Liit suudab luua jõukust siis, kui ta jätkab siseturu arendamist ja mitte siis, kui ta jaotab subsidiume.

Euroopa Liit peab seetõttu jätkama järjepidevat tööd selle nimel, et kujundada välja ühisturg ja pakkuda raamistikku konkurentile, mis toimib. Siiski on samuti selge, et eksam ei ole veel sooritatud. Euroopa Liit peab jääma oma põhimõtetele kindlaks. Ei tohi olla mingit tagasilangust vanamoodsasse mõtlemisse, proteksionismi, killustatusse ega võidujooksu subsidiumide pärast. Eesistujariik Tšehhi seisab selle eest ning ma loodan, et me võime jätkuvalt sellele loota.

Inese Vaidere (UEN). – (LV) Daamid ja härrad, ma tahaksin tänada eesistujariiki Tšehhi Vabariiki selle eest, et tema juhtimisel on nõukogu astunud märgatava sammu tõeliste probleemide teadvustamise ja ka nende lahendamise suunas. Ma sooviksin tõsta esile paari valdkonda, milles peame edasi töötama. Esiteks – töökohtade loomine ja säilitamine, rõhuasetusega mitte niivõrd sotsiaalabi küsimustele, vaid eeskätt investeringutele infrastruktuuri ja äritegevuse taastumisse, et neid töökohti oleks võimalik luua. Teiseks – pangad on saanud heldelt finantsabi, et taastada finantssüsteemi stabiilsus, ent nad ei kiirusta võtma meetmeid laenamise vallas. Antud juhul on vaja nii Euroopa suuniseid kui ka valitsuste ennetavaid meetmeid, et pangad saaksid teadlikuks oma kohustustest sellisel ajal ja et tagada see, et nad alustaksid taas laenamist nii ettevõtetele kui ka üksikisikutele. Kolmandaks – struktuurifondid on ettevõtete jaoks tegelikult ainukeseks rahastamisallikaks, mis võimaldavad äritegevusel taastuda; ühelt poolt peame suurendama nii nende kättesaadavust kui ka nende tegevuste ulatust, teisalt vähendama bürokraatlikke takistusi ja suurendama aega, mis on ette nähtud rahastamise saamiseks. Täna teid tähelepanu eest.

Ian Hudghton (Verts/ALE). – Härra juhataja, Ühendkuningriigi peaminister, Gordon Brown tahab meid panna uskuma, et ta on nüüd äkitselt uhke Euroopa Liidu ühtsuse üle ning et Euroopa Liidu riigid on koos tugevamad ja kaitsumad. Ta väidab nüüd, et pangandusregulatsiooni tuleb muuta rangemaks, tegeleda tuleks maksuparadiisidega ning et IMFi tuleks reformida.

Härra Brownil pole enam kübetki usaldusväarsust. Tema enda saavutused Ühendkuningriigi majanduse juhtimisest räägivad hooletusest ja katastroofist. Ta on praeguse majanduskriisi arhitekt, mitte maailma päästja. Ta pooldas pehmemat reguleerimist ning see on panganduses valitsevate probleemide otsene põhjus.

Majanduslanguse mõju on loomulikult tuntav kõikjal maailmas. Šotimaa ametisse delegeeritud valitsus teeb kõik, mis ta piiratud volituste raames võimalik selle nimel, et hoida ära majanduslanguse halvimal mõjul, kergendada ettevõtete maksukoormust maksumäära leevendamise kaudu, kiirendada investeringuid infrastruktuuriprojektidesse ning aidata inimestel väljaõppe ja oskuste arendamise prioritseerimise kaudu tööd leida.

Šotimaal on rikkalikud energiaallikad ning tohtu potentsiaal arendada välja sellised taastuvad energiaallikad nagu maismaa tuuleenergia, laineenergia ja hoovuste energia. Euroopa Liidu toetus puhta energiatootmise väljakujundamiseks ja selle jaotuseks ei aita mitte üksnes Šotimaa majandust, vaid toob kasu ka teistele eurooplastele, aidates kaasa energiajulgeoleku suurendamisele ja kliimamuutuste leevendamisele. Ma loodan väga, et ei kulu kaua aega, kuni Šotimaa mängib maailmas veelgi aktiivsemat ja konstruktiivsemat rolli Euroopa Liidu tavalise, sõltumatu liikmesriigina.

Gabriele Zimmer (GUE/NGL). – (DE) Härra juhataja, mind üllatab, et nõukogu eesistuja, kes kaotas eile oma kodumaa parlamendi usaldushääletuse, on nii karmisõnaline minevikus läbikukkunud poliitika suhtes. Ta ütles, et USA valitud tee on ajaloo vältel oma usaldusväarsuse kaotanud. Ta peab ilmselgelt silmas, et kriisi ajal ei tohiks jääda lootma sotsiaalsetele stiimulitele, ning ta on avalikult märkinud, et AIG juhte ei tohiks sundida nende preemiaid tagasi maksma. Ta on siiski avalikult öelnud ka seda, et vastutus finants- ja majanduskriisi eest võib piirduda USA varasemate sammudega ja et ta ei pea tegelema enda kritiseerimisega ja küsimusega sellest, kas ärihuvidele allutamise strateegia ja konkurentsipurve ning ohjeldamatu üleilmastumine Euroopa Liidu enda poolt sellele kaasa aitab.

Minu arvates ilmneb see tippkohtumise järelduste asjakohastest lõikudest, kus on öeldud et praeguses kriisis on uuendatud Lissaboni strateegia, sealhulgas kehtivad kompleksed suunised, jätkuvalt majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamise tõeliseks raamistikuks. Viitedokumentides on samas aga väga selgelt märgitud, et loomulikult peab eksisteerima seos riigi rahanduse jätkusuutlikkuse lähenemisviisiga ja seoses sellega ka jätkuvate pensionireformidega. See üllatab mind. Seega on jõutud järelduseni, et jätkuvad

pensionireformid on seotud pensionisüsteemi edasise erastamisega, mis toovad kaasa selle, et erakapitalist kaetava eakate hoolekande osakaal suureneb.

See omakorda tugevdab praeguse finants- ja majanduskriisi kahte otsustavat põhjust – nimelt tuginemist finantsturgudele, seda olenemata sellest, et kriisi kutsus esile möll finantsturgudel, ning eeskätt ühiskonna killustatuse täiendavat süvenemist. Siiski tõi just likviidse rahakapitali plahvatus kaasa ühiskonna killustatuse, killustatuse sissetuleku jagunemise põhjal. Just selles vallas tuleks teha parandusi. Seetõttu ei saa ma aru, miks komisjon ja nõukogu ei suutnud vastavaid parandusi oma tippkohtumise ajal toimunud arutelude käigus vastu võtta.

Lissaboni strateegiast rääkides tuleb viidata ka komisjoni valgele raamatule „Finantsteenuste poliitika (2005–2010)”, mis tugineb Euroopa finantsteenuste turu integreerimisele ülemaailmse finantsteenuste turuga, ning Nice'i ja Lissaboni lepingute vastavatele artiklitele, mis ühelt poolt keelustavad igasuguse kapitali vaba voo piiramise ning teisalt karistavad finantsasutusi selle eest, et nad seavad sisse finantsteenuste takistamatu voolu. See on vastuolus igasuguse võitlusega kriisi põhjustega.

Johannes Blokland (IND/DEM). – (NL) Härra juhataja, Lissaboni strateegia abil tagame, et Euroopa suudab jätkuvalt ülejäänud maailmaga majanduslikult konkureerida. Ilmselgelt on see võimalik üksnes siis, kui kõik tõepoolest osalevad ja kui me tagame hea elukeskkonna, sealhulgas arengumaades.

Eelmisel nädalal Euroopa Liidu tippkohtumisel saavutatud kokkulepe ei ole piisavalt tugev, et anda hoogu juurde uuele, jätkusuutlikule majandusele. Majanduskriis, kliimakriis ja energiakriis nõuavad uut lähenemisviisi ning see lähenemisviis nõuab vajalikke investeeringuid. Euroopa Liit peab selles vallas võtma juhtpositsiooni. Me eeldasime kokkulepet Bali ja Poznańi kliimakavade rahastamise osas. Muretsema paneb see, et pärast keskkonnaministrite ja rahandusministrite pikemaajalisi läbirääkimisi Euroopa Liidu tippkohtumisel sellist kokkulepet ei saavutatud. Kus on Euroopa Liidu juhtimisvõime kui teemaks on reaalne rahastamine? Arengumaade jaoks mõeldud kliimakavade rahastamise unarusse jätmine kahjustab tõsiselt kliimakokkuleppeid. See ei ole selline juhtimisvõime, mida on Kopenhaageni konverentsi eel vaja.

Andreas Mølzer (NI). – (DE) Härra juhataja, Euroopa suur nägemus on kahjuks muutnud Brüsseli Euroopa Liidu arvukate ebasoovitav arengute suhtes tummaks ja kurdiks. Kriisi arenedes maksavad kodanikud nüüd selle hinda; varasemate aastate neoliberaalsete valede pöörangute eest või kaugeltki mitte usaldusväärsete ettevalmistuste eest itta laienemiseks, mille pandiks nad nüüd näivad olevat antud. Samuti ei too vajalikku energijulgeolekut Türgi ühinemine, mis on ilmselgelt juba otsustatud – otse vastupidi, see toob kaasa poliitilise ebastabiilsuse, islamismi ja miljardite suuruse augu meie rahalistesse vahenditesse.

Euroopa Liit peab end saabuval G20 rahandusalasel tippkohtumisel vabastama vasalli rollist, mida ta on seniajani mänginud USA poliitika suhtes, ning rakendama rangeid eeskirju ja karmi kontrolli. Just Washingtoni pikaajalisest keeldumisest reguleerida mingilgi moel äärmiselt plahvatusohtlikku finantsseadust sai praeguse rahandusalase dilemma nurgakivi.

Kriisi ajal on vaja teha kärpeid. Säästudeks on piisav marginaal olemas, näiteks Euroopa Liidu asutuste kontrollimatu kasvu arvelt. Kriisifondi suurendamine saab olla vaid esimene samm; meil on vaja palju rohkem kavasad juhuks, kui mõni riik satub hävingusse ning meil on vaja kontseptsioone massilisteks sotsiaalseteks probleemideks, mille esilekerkimine on sama kindel kui aamen kirikus.

Werner Langen (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, sooviksin õnnitleda eesistujariiki Tšehhit. Märkimisväärsetest riigisisestest probleemidest hoolimata on eesistujariik suutnud edendada Euroopa tegevuskava kõige hullemal majandus- ja finantskriisi ajal, mida aastakümnete vältel nähtud. Õnnitlustele lisandub palve, et eesistujariik täidaks talle antud ülesandeid sama hästi ja sihipäraselt kui varem.

Kui ma kuulasin sotsialistide fraktsiooni esimehe juttu, mõtlesin, et olen justkui mõnel teisel planeedil. Ta ülistab härra Browni, kes enne Ühendkuningriigi peaministriks saamist oli riigi rahandusminister ja seega vastutas Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi rahanduspoliitika ja selle üldtingimuste eest. Siin on juba korduvalt öeldud, et vaid muutus Ühendkuningriigi suhtumises võimaldaks meil kehtestada vajalikud reguleerivad meetmed. Kuidas saab kellegi, kes on seda kümnekond aastat takistanud, kuulutada täna meie päästjaks? Ma ei saa sellest aru.

Tšehhi peaministri kriitika, mille sihtmärgiks on USA poliitika suurendada raha pakkumist, on igast vaatenurgast õigustatud. Probleeme ei saa lahendada sellesama vahendiga, mis probleemi tekitas – teisisõnu raha pakkumise ülemäärase suurendamise ja liialt võlgu elamisega. Probleemiks on võlgu elamine.

Esimene prioriteet on seega saada kriisi finantsturul kontrolli alla, muuta ülemaailmsed tasakaalustamatust, tegeleda meie ees kliima kaitsmise ja vaesuse vastu võitlemise vallas seisvate probleemidega üheaegselt ning juurutada maailmas uut, sotsiaalsel turumajandusel põhinevat kõlbelisust. Kui me suudame seda selle kriisi vältel teha, siis on eesistujariik Tšehhi täitnud täielikult kõik meie ootused, olenemata sellest, mis juhtub Lissaboni lepingu ja Tšehhi siseolukorraga.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Daamid ja härrad, Euroopa Nõukogu eesistuja Mirek Topolánek alustas oma tänast kõnet Euroopa Parlamendis sotsiaaldemokraatia ründamisega. Ma sooviksin juhtida tähelepanu sellele, kui tüüpiline ja iseloomulik see Tšehhi valitsusele on. Selle asemel, et püüda saavutada kokkulepe, koostöö ja kompromiss Euroopa Liidu juhtimisega seotud küsimustes, on minister Topoláneki taotluseks olnud varem ja on ka edaspidi vaidlused ja konfliktid. See eripära ja võimetus koostööd teha on tema valitsuse kokkuvarisemise tõeliseks põhjuseks. Ma sooviksin teile meelde tuletada, et mitte opositsioon ei tõuganud valitsust troonilt; seda tegid just valitsuspartei ja valitsuse koalitsioonipartneri – Roheliste Partei – parlamendisaadikud.

Ent ma ei taha keskenduda Tšehhi sisepoliitikale. Ma sooviksin Tšehhi Vabariigile kui eesistujariigile meelde tuletada tema kohustusi Euroopa Liidu ja selle kodanike ees. Meie ees on mitmed ülesanded. Majandus- ja finantskriisi on loomulikult juba mainitud. Prahast korraldatakse Euroopa ja USA tippkohtumine. Meil on ideaalne ajalooline võimalus teha meie partneritega USAs koostööd kõikide tänapäevase üleilmastunud maailma probleemide osas, alates majandusest ja keskkonnast ning lõpetades konfliktide lahendamise Lähis-Idas, Afganistanis ja nii edasi.

Lõpetuseks sooviksin puudutada taas kord Lissaboni lepingut. Tšehhi sotsiaaldemokraadid on alati toetanud Euroopa põhiseadust ning Lissaboni lepingu ratifitseerimist. Nii oli see Tšehhi parlamendis ja nii saab see olema ka Tšehhi senatis siis, kui hääletus kord toimub. Ma usun kindlalt, et Tsiviildemokraatlik Partei, ükskõik, millisel positsioonil ta ka ei oleks, on jätkuvalt samavõrd konstruktiivne ja samavõrd Euroopat pooldav ning et ta toetab seda dokumenti.

Margarita Starkevičiūtė (ALDE). – (LT) Iga kord, kui me räägime taas ühest riigi- või valitsusjuhtide tippkohtumisest majandusprobleemide lahendamiseks, tunnistame, et saavutatud tulemused on head, kuid kahjuks jääme sündmustest maha ning tehtud otsuste elluviimise mehhanism on ebaselge.

Mida me peame nende probleemide vältimiseks tegema?

Esiteks – riigid peavad hindama integratsiooni mõju nende enda riiklikule majanduspoliitikale. Praegu tehakse otsuseid sageli varasema ajaloo põhjal ning selle põhjal, kuidas me kriisilukorras käitusime. Kahjuks elame me integreeritud Euroopa Liidus, kus on ühisturg ning kus enamasti ei ole kõigil neil minevikus tehtud otsustel sellist mõju kui enne.

Teiseks – otsuste elluviimise mehhanismi jaoks tuleb luua mingi ajutine institutsiooniline raamistik. Ootame, kuni Lissaboni leping ratifitseeritakse? Inimeste elud ei jää ootele, me peame otsuseid tegema juba täna. On ilmselge, et euroala riikide ja euroalaväliste riikide vahel peab olema suurem koordineeritus. Kuidas seda eesmärki saavutada? Ma usun, et tihedama koostöö mehhanism võiks põhineda nn vahetuskursimehhanismil (ERM II). See aitaks muuta mõlemad Euroopad – uue ja vana Euroopa – lähedasemaks ning jõuda üksmeelele.

Mirosław Mariusz Piotrowski (UEN). – (PL) Härra juhataja, hiljutisel Euroopa tippkohtumisel tõstatati mitmeid teemasid. Üheks neist oli idapartnerlus ning gaasitarnete alternatiivsed kanalid. Otsustati, et praegu eraldatakse nende eesmärkide saavutamiseks väiksed rahasummad, kuid kahtlemata on tegemist sammuga õiges suunas. Euroopa seisab silmitsi tohutu majanduskriisiga ning peab otsima sellest väljumiseks tõhusaid viise. Me ei tohi siiski kalduda kõrvale oma juhtpõhimõttest – solidaarsusest. Me peaksime olema eriti tähelepanelikud uute liikmesriikide probleemide suhtes.

Olgugi, et tippkohtumisel käsitleti kliimamuutustega seotud küsimusi, võib praktikas näha, et meid tabanud kriis muudab selle äärmiselt kuluka ebaseadusliku projekti marginaalseks. Selleks eesmärgiks määratud finantsvahendid tuleks suunata tõhusasse ja ühtsesse võitlusesse kriisi mõjude vastu. Tšehhi Vabariigi siseolukord ei tohiks seda mingilgi moel segada.

Rebecca Harms (Verts/ALE). – (DE) Härra juhataja, mul oli väga hea meel näha täna hommikul siin istungjärgul härra Vondrat ning mul on suur rõõm eesistujariigi teate üle töö jätkamise kohta. Minu arvates teeme just nimelt praegusel kriisiajal Euroopale karuteene, kui me ei võta ennast kokku ega aita eesistujariigil Tšehhil funktsioneerida. Nii palju kui ma olen Tšehhi Vabariigist kuulnud, jääb valitsus ametisse ja tüüri juurde, kuna enamus, mis eileks mesti löi, ei ole uue valitsuse toetamiseks piisav. Ma usun, et kriisiajal on

sedalaadi stabiilsus, mille all pean silmas solidaarsust eesistujariigi Tšehhiga, hädavajalik. Samuti kutsun paljusid lääneeurooplasi, näiteks prantslasi, ohjeldama oma ida poole suunatud õelust, kuna just Prantsusmaal toimunud referendumist sai Euroopa kriis lõppkokkuvõttes alguse.

Sooviksin näha rohkem südikat juhtimist selles osas, mis puudutab kliimateemat, ning suuremat kaasamist sellesse, mis on praegu vajalik. Me peame sõandama teha midagi uut, kui tahame selles kriisis edusamme teha. Minu auväärt sõbral oli õigus, me elame võlgu. Me elame aga võlgu ka keskkonna ja kliima seisukohalt. Me oleme lõputult ressursse raisanud. Me ei juhi majandust säästval moel. ÜRO, Ban Ki-moon, Maailmapank, kõik räägivad meile, et see, mis toimub praegu Hiinas, mis toimub praegu Lõuna-Koreas, kus enam kui pool riiklikust lühiajalisest majandusprogrammist pühendatakse kliimakaitsele ja säästvale arengule, on õige tee ning selles peitub tulevik. Kahjuks ei suuda Euroopa Ülemkogu praegu nii palju julgust koguda. Kahjuks ma ei usu, et Tšehhi Vabariik üksi on selles süüdi.

Juhataja. – Tänan teid, proua Harms. Teil on täiesti õigus. Me oleme kõik süüdi – mõned rohkem kui teised.

Mary Lou McDonald (GUE/NGL). – Härra juhataja, kesk majanduskriisi, kriisi, mille sünnitas ja mida ajab tagant ebaõnnestunud poliitika liikmesriigi ja Euroopa Liidu tasandil, peab töökohtade kaitsmine ning uute töökohtade loomine olema absoluutne prioriteet. Töökohtade kiire kaotamine tuleb peatada. See nõuab liikmesriikide valitsuste ennetavat sekkumist.

Vabaturu teoloogia ei tohi takistada töötajate seisukohast õigesti talitamist. Finantsturgude leebe reguleerimine on alati olnud see tee, mis viib kõrgete hindade ja korruptsioonini. Maniakaalne piirangute vähendamine ja avalike teenuste erastamine lõppevad samuti pisaratega.

Seega – kas see tavaline ütlemine, et me peame sellest majanduskriisist õppetunnid saama, on siiras? Selles on küsimus. Kui see on siiras, siis on Euroopa Liidu poliitika ja Euroopa Liidu asutamislepingute põhimõttelise muutmise poolt argument ümberlükkamatu ning peaks olema Euroopa Liidu Nõukogu arutluste teema. Lissaboni leping on iganenud. Tegemist on ebaõnnestumisele määratud poliitika hartaga. Me vajame uut lepingut uue aja jaoks.

Paul Marie Coûteaux (IND/DEM). – (FR) Härra juhataja, eesistujariigi järeldused eelmiselt ülemkogult pakuvad lõbusat lugemist. Need järeldused meenutavad võitmatute armeede võidulaulu kõikjal. Neil on selliste võidulaulude pateetiline varjund kuni selleni välja, et nendes kinnitatakse korduvalt, et kriisi lõppedes ehitab Euroopa Liit üles tugevama majanduse tuleviku jaoks, ning nendes kinnitatakse uuesti Lissaboni strateegiat, mis on tegelikult vajumas täielikult roopast välja.

Lukustades end oma klaaskantsidesse, on tulemuseks järelikult see, et igat sorti eurokraadid, eurofiilid ja äärmuslikud eurooplased ei oma lõppkokkuvõttes enam asjast ülevaadet. Kõik teavad väga hästi, et euroala sattus majanduslangusse kõigepealt, kuna seal oli majanduskasvu määr maailma kaheksa aasta madalaim. Samuti koges aga euroala kõige suuremaid raskusi konkurentsivõime ja tööhõive olukorra vaatenurgast. Eelkõige on just euroala see ala, mis on üldise suundumuse tõttu jätta riigid ilma nende loomulikest kaitsemeetmetest, reageerimiseks halvimas positsioonis.

Tegelikuses on kriisi ainsaks vooruseks see, et see äratab üles inimesed, kes on uinutatud finantsootuste ja propaganda poolt. Vaid liikmesriikidel on olemas seaduslikud vahendid, mida on vaja kaugeleulatuvaks tegevuseks, ning kui nad tahavad sellise tegevuseni jõuda, peavad nad kõrvaldama Euroopa Liidu ja euro köidikahelad. Vähemasti Prantsusmaa inimeste jaoks on saamas järjest selgemaks, et ilma Prantsusmaata ei ole mingit julgeolekut, et ei ole mingit Prantsusmaad ilma Prantsusmaa poliitikata, ning ei ole mingit Prantsusmaa poliitikat ilma riikliku ja rahvaliku suveräänsuseta.

Roberto Fiore (NI). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, mulle näib, et selle arutelu keskmes on jätkuvalt dogma, mille kohaselt peaksid pangad mängima majanduses keskset rolli ning üleilmastumise protsess peaks samuti olema meie majandusliku tuleviku oluliseks osaks.

See dogma on täiesti väär. Me peaksime naasma meie ühiskonna traditsioonilise majandusliku nägemuseni sotsiaalselt õiglusest ja tõelisest tootmisest. Kuna me kõik sööme, läheme õhtul magama ja paneme end riidesse, peaksime keskenduma oma tegevustele ja oma jõupingutustele põllumajanduse tugevdamisel, majade ehitamisel ning tootvale tööstusele ja käsitöösektorile keskendumisel.

Ilma uue tulevikuvaateta langeme lõpmatusse kriisisse, milles pankade liigkasuvõtmine jätkab inimeste kontrolli all hoidmist ning ebaõiglus on meie eludes kesksel kohal.

Jana Hybášková (PPE-DE). – (CS) Härra juhataja, ma ei tea isegi, kellega ma siin räägin, kuna eesistujariigi Tšehhi esindajad isegi ei püüa siin kohal olla. Minu õnnitlused tippkohtumise tulemuste osas. IMFi ressurside suurendamine, kriisifondi kahekordistamine, idapartnerlus, toetus strateegilisele infrastruktuurile ning toetus Nabuccole – kõik see tähendab eesistujariigi Tšehhi „Kolme E” saavutamist. Kahju on sellest, et ettevalmistused Kopenhaageni konverentsiks lonkavad ning eesistujariik Tšehhi ei ole suutnud leida kasutust meie poolt energia ja kliima paketi osas tehtud tööle.

See ei ole aga siiski see, millega me täna siin tegeleme. Teie eesistumisaeg, just nagu ka teie valitsus, esindab topeltstandardite poliitikat. Euroopas olles näitate end osavõtlike eurooplaste ja suurte integreerijatena, ent kodus räägite sellest, kuidas te sellest kõigest üle trambite ning et Lissaboni leping pole justkui midagi muud, kui vaid mingi paberitükk. Te pole suutnud integreerida omaenda valitsust. Václav Klausi valimine presidendiks on samuti topeltstandarditele tugineva poliitika näiteks. Miljonite tšehhide ja moraavlaste eesmärk on siduda end Lääne-Euroopaga, mis aitaks meil hullemast kriisist välja tulla. Seda eesmärki ei ole võimalik ilma Lissaboni lepingu ratifitseerimiseta saavutada. Leping on praegu suures ohus ning see kuulub osaliselt ka teie vastutusalasse. Kui te jätkate mingilgi moel valitsemist, peaksite võtma selge seisukoha ratifitseerimise kasuks. Tšehhis on olemaas nii sotsiaalne kui ka poliitiline eliit, kes pooldab ratifitseerimist ning kes on valmis toetama igatüht, kes selle ellu viib. Minu enda partei – Euroopa Demokraatlik Partei – annab endast ratifitseerimise nimel kõik võimaliku.

Teiseks tõsiseks tegematajätmiseks on euro. Te saate osaleda G20 tippkohtumisel ja esindada tippkohtumisel Euroopat. On oluline, et Euroopa kaitseks oma reguleerivaid meetmeid USA eest ning ei alluks vaid ülemääraste elavdamispakettide poliitikale, mis võib tuua kaasa hüperinflatsiooni. On oluline, et oleks olemas Euroopa väärtpäberikomisjon ning et säilitataks stabiilsuspakt. See kehtib aga ka meie puhul kodus Tšehhis ning just teie partei on meid mitmeid aastaid euroalalt eemal hoidnud.

Härra Topolánek, väljapakutud meetmed on suurepärased. Hetkel ongi need vaid ettepanekud. Nagu proua Merkel on öelnud – oluline on elluviimine. Vaja on poliitilist tahet ja ühtsust, mille abil on võimalik meetmeid reaalsuseks muuta. Te rääkisite usalduskriisist. Just sellega ongi praegu tegemist. Saavutage Lissaboni lepingu ratifitseerimine, muutke oma seisukohta eurosse ning hõlbustage struktuuriliste vahendite kiiret väljavõtmist. Vastasel juhul on teil keeruline esindada 60–70% tšehhidest ja moraavlastest, kes ei taha suhelda Euroopaga ebavõrdsetel tingimustel, kuid kes tahavad elada Euroopas normaalsel viisil.

Jan Andersson (PSE). – (SV) Härra juhataja, arutusel on teema, mis puudutab täna väga paljusid Euroopa kodanikke. See teema on kasvanud tööpuudus ning sellega kaasnevad suuremad lõhed. Euroopa kodanikud on viimase tippkohtumise tulemustes kindlasti äärmiselt pettunud. Tippkohtumisel ei jõutud absoluutselt mitte mingisuguse strateegiani, mis aitaks kasvava tööpuudusega toime tulla. Nad väidavad, et nad on vajalikud sammud juba astunud. Nad ütlevad ka, et tippkohtumine, mis oleks pidanud toimuma mai alguses, ei olegi enam tippkohtumine. Et see toimub nüüd kolmiku vormis kohtumisena. See annab kodanikele selge signaali, et Euroopa Liidu liidrid ei pea tööhõivet ja tööpuudusega võitlemist prioriteediks.

Euroopa Parlamenti pole üldsegi kaasatud – ja seda üks kuu enne Euroopa Parlamendi valimisi. Härra Barroso nõudis täna arutelude pidamist, kuid ülemkogu kohtumise tulemustes ei ole Euroopa Parlamenti isegi mainitud.

Ma tahaksin lühidalt peatuda ka automaatsetel stabilisaatoritel. Täna arutelus on äramärkimist leidnud GM, Ameerika Ühendriigid ja Rootsi. On tõsi, et meil Rootsis on paremad sotsiaalkindlustussüsteemid, kuid hüvitiste määrad on langenud alla 80%. Autotööstuses töötavad inimesed, kes jäävad tööst ilma, saavad praegu väljamakse, mis moodustab umbes 50–60% nende töötasust. Seega ei ole see süsteem enam nii imeline.

Lõpetuseks tahaksin öelda paar sõna liikuvuse kohta. Liikuvus on Euroopa Liidus oluline ja samuti on võitlus proteksionismi vastu. Komisjon ja nõukogu peavad aga võtma vastutuse ning tagama selle, et võrdne tasu samaväärse töö eest kehtiks kõikjal Euroopa Liidus. Siis saame töötada ka selle nimel, et edendada suuremat liikuvust ja võidelda proteksionismi vastu.

Sophia in 't Veld (ALDE). – (NL) Härra juhataja, palju on räägitud sellest, kui palju raha me peame tegelikult kõrvale panema selleks, et võidelda praeguse majanduskriisiga. Me võiksime selle üle tundide kaupa arutleda. Ma usun, et samuti on vaja arvesse võtta tulevase põlvkondi ja mitte jätta kõikide probleemide lahendamist nende hooleks. Sellest on võib-olla isegi veel olulisem see, millele me selle raha kulutame. Mind paneb muretsema see, kui ma näen taas automaatset reaktsiooni visata raha vanadele tööstustele ja vanadele tehnoloogiatele – püüdes hoida vee peal pöduraid tööstusi.

Samuti on rabav see, et ülemkogu kohtumise tulemustes käsitletakse majanduskriisi ning energia ja säästvuse teemat kahe eraldi valdkonnana, samas kui aeg on tegelikult küps selleks, et need kaks omavahel siduda. Ma ei tahaks olla nii pessimistlik kui härra Turmes ennist, kuid nüüd on tõepoolest käes aeg investeerida uutesse tehnoloogiatesse ja teadmistesse. On talumatut, et miljardeid suunatakse autotööstusse, samas kui hariduse vallas tuleb leida kokkuhoiukohti. Siin on meil asjad kindlalt viltu läinud.

Veel üheks teemaks on lahendused Ida-Euroopa riikides ja väljaspool euroala olevates riikides. Neid riike veetakse mõnevõrra alt – mainitud on 50 miljardi euro suurust summat. Huvitav, kas nõukogu ja komisjon kaaluvad ka euroalaga kiirendatud liitumise varianti riikide puhul, kes ei kuulu veel euroalasse, arvestades, et nende riikide stabiilsus ja tugevus on Euroopa kui terviku huvides.

Lõpetuseks tahan väljendada suurt muret natsionalistliku keelekasutuse pärast ja selle pärast, et kõikide riikide liidrid kipuvad eelistama lahendusi, mille aluspõhimõtteks on loosung „meie riik enne kõike”. Me kõik peame tõsiselt suhtuma paremäärmusluse tõusu ning me kõik peame tagama, et tegeleme selle küsimusega enne valimisi.

Seán Ó Neachtain (UEN). – (GA) Härra juhataja, ma sooviksin väljendada toetust ja kiitust eelmisel nädalal kohtunud Euroopa liidritele.

Mis Irimaasse puutub, siis on nüüd väga selge, et põhiline, mida me tahame, on saada Irimaale Euroopa Liidult toetust. Meie majandus oli tugev, kuid on nüüd nõrgenenud, täpselt nagu praegu majandused kõikjal maailmas. Me teame, et tuleme kriisist välja siis, kui teeme koostööd, ja et suurim proovikivi, millega Euroopa praegu silmitsi seisab, on teha koostööd ja tugevdada meie majanduslikku üksust – et meil oleks võimalik üksteist toetada, selle asemel et liitu nõrgendada, nagu vihjatakse. Samuti on selge, et Lissaboni lepingus ette nähtud põhisätteid on praegu vaja rohkem kui eales varem. Nagu Iiri rahvatarkus ütleb: „ilma ühtsuseta ei saa olla mingit tugevust”.

Jean-Luc Dehaene (PPE-DE). – (NL) Härra juhataja, igal Euroopa tippkohtumisel võime me tõepoolest kaevata selle üle, et Euroopa mõõde ei avaldu otsuste tegemise protsessis piisavalt jõuliselt. Minagi ootasin lähenemises kriisi tõelisemat Euroopa mõõdet. Sellegipoolest on praegu palju olulisem viia otsustatu ellu, selle asemel, et rääkida ikka ja jälle täiendavatest plaanidest ja samas unustades rakendada seda, mis on juba otsustatud. Sel põhjusel leian, et meie Euroopa Parlamendis peame koos nõukogu ja komisjoniga seadma prioriteediks selle, et juba otsustatu viiakse tõepoolest ellu. Selles osas toetan täielikult komisjoni lähenemisviisi.

Me peame samuti näitama, et me oleme tõesti ühtsed ülemaailmses lähenemisviisis kriisi ning ma väga loodan, et nii Kopenhaagenis kui ka G20 tippkohtumisel suudab Euroopa tõhusalt rääkida ühel häälel. Selleks aga, et rääkida ühehäälselt, peame tagama, et me ei sea ohtu oma saavutusi Euroopa Liidu sisesele, et ühisturg jääb tõepoolest ühisturuks ilma sisemise proteksionismita ja et me muudame ühisraha tugevamaks. Me peame saama oma õppetunnid ja suurendama Euroopa Keskpanga rahastamist, samuti eraldama vahendeid selleks, et tõepoolest suuta tegutseda Euroopa mõõtmes. Me peame samuti tagama, et laienemine tõepoolest toimuks ja et me näitaksime ka üles solidaarsust uute liikmesriikidega nendel rasketel aegadel. See on Euroopa Liidu eesmärk. Solidaarsus vähem arenenud riikidega peab olema samuti osa Euroopa Liidu ülemaailmsest lähenemisviisist.

Ma lõpetan, peatudes põgusalt Lissaboni lepingul. Meie, Euroopa Parlament, peame selgelt oma seisukohta väljendama. Me peame kindlalt teadma, mis hakkab juhtuma kohe pärast Euroopa Parlamendi valimisi. Selleks on siiski vaja seda, et Euroopa Parlament asuks ühtsele seisukohale ja just sel põhjusel ei suuda ma tõepoolest mõista juhatuse arvamust, et meil ei ole siin parlamendis vaja arutleda seisukohti kajastavate aruannete üle. Ma nõuan tungivalt, et me vaataksime selle seisukoha üle, et võimaldada meil pidada nõukoguga läbirääkimisi parlamendi poolt võetud seisukoha alusel.

Riitta Myller (PSE). – (FI) Härra juhataja, parim viis suurendada Euroopas energiajulgeolekut, on suurendada energiatõhusust ja taastuvate energiaallikate kasutamist. Kõik liikmesriigid peavad investeerima nendes valdkondadesse ning nad peavad seda tegema kohe – vastasel juhul ei saavuta me meie enda kliimapaketis püstitatud eesmärgi.

Sedasorti investering on liiatigi praegusel ajal eriti sobilik. Nagu siin juba rohkem kui korra öeldud, loome energiatõhususse ja taastuvatesse energiaallikatesse investeerides säästvaid töökohti, kuid sellega rajame ka aluse vähem süsinikdioksiidi heiteid tekitavale majandusele.

Nüüd vajame tõelist tegutsemist. Kahjuks ei suutnud tippkohtumine inimesi selles veenda. Kokkuvõttes peaks majanduskriisi iga lahenduse eesmärgiks olema see, et hoida ära globaalse soojenemise kriitilise taseme saavutamine. See peaks olema ka G20 riikide kohtumise tulemus. Kui Euroopa räägib ühel häälel, võtavad ka Ameerika Ühendriigid endale sama eesmärgi.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Härra juhataja, Berliini müür langes peaaegu 20 aastat tagasi. Praeguses keerulises majanduslikus olukorras oleme taas kord suutnud tajuda uue müüri ehitamist Euroopas, seekord majandusliku müüri ehitamist. Sellel ei tohi lasta juhtuda!

Olgugi, et raskustes olevate riikide abistamiseks on eraldatud täiendavaid vahendeid, näib Euroopa Liidu liidrite pühendumuse tase olevat erinev. See, et Renault viib tootmise Sloveeniast tagasi Prantsusmaale, on murettekitav. Me ei tohi lubada proteksionismi tondil taas kord laastamistööd teha. Suutmatusel taas kord Euroopat ühtsena hoida on ilmselgelt liiga kõrge hind. Ajalugu karistab neid, kes ei suuda oma kohustust täita. Seetõttu oli eile hea kuulda Gordon Browni selget sõnumit, kui ta kuulutas, et „me ei jäta teid maha!“. Sama peab samuti kehtima president Sarkozy suhtes.

Larosière' rühma ettepanek on igati teretulnud. Tegemist on tasakaalustatud ettepanekuga, mis tähendab seda, et Euroopa väldib ülereguleerimist, kuid et finantsturgude järelevalvet suurendatakse märkimisväärselt. Euroopa Keskpank hakkab omama veelgi olulisemat rolli. Samuti antakse riiklikele järelevalveasutustele parem võimalus omavahelist tegevust koordineerida ja teavet vahetada. Poliitika peab olema asjakohane – isegi kriisi ajal. Rasketel aegadel ei tohi meie reaktsiooniks olla selliste eeskirjade väljapakumine, mis on pigem takistuseks kui abiks.

Charles Tannock (PPE-DE). – Härra juhataja, nõukogu deklaratsioon idapartnerluse kohta on ülimalt teretulnud. Euroopa naabruspoliitika idamõõtme raportöörina toetan tihedamaid suhteid kuue idapoolse riigiga. Teade 600 miljoni euro eraldamisest idapartnerlusele on suurepärase ning mul on hea meel Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi väljapakutud kulutuste üle eesmärgiga parandada Euroopa Liidu energiapuudulikkust nafta ja gaasi paremate ladustamisrajatiste ja uute torujuhtmete ehitamise kaudu.

Nõukogu toetab samuti väga õigesti asja loodud EURONEST parlamentaarset assambleed, mis julgustab lahendama külmutatud konflikte, nagu näiteks Mägi-Karabahhi ja Transnistria vaidlust. Idapartnerlust ei tohi siiski kasutada selleks, et takistada Euroopa Liidu liikmelisuse püüdeid riikidele, kellel on ilmselgelt õigus sellise staatuse taotlemisele – nimelt Ukraina ja Moldova puhul.

Nõukogu on samuti väga õigesti otsustanud kahekordistada abipakette rahalises kitsikuses olevatele mitteeuroala riikidele Ida-Euroopa riikides – 25 miljardilt eurolt 50 miljardi euroni. See meede aitab stabiliseerida selliseid riike nagu Ungari ja Läti. Me ei tohiks siiski unustada ka Ukrainat, mis kannatab tõsise finantsvapustuse käes. Panganduskrahhil Ukrainas oleksid katastroofilised ja laostavad mõjud teistele Ida-Euroopa riikidele, samuti Itaaliale ja Austriale, kelle pangad on Ukraina turust kõige mõjutatavamad.

Lõpetuseks – kuigi ma aktsepteerin täielikult Türgi ja Venemaa õigust olla vaatlejad EURONESTis, ei tohiks kumbki riik kasutada seda positsiooni omaenda välispoliitilistel eesmärkidel. EURONESTi liikmeteks on suveräänsed riigid, kellel on õigus ise otsustada oma Euro-Atlandi püüdluste üle. Venemaa välisministri Sergei Lavrovi vihje, et idapartnerlus on Euroopa Liidu jaoks vahend oma mõjuala suurendamiseks väljaspool ELi, on absurdne. Selline kõnepruuk kuulub külma sõja ajastu *jõupoliitika* valda, mitte nüüdisaegse demokraatia juurde. Kui keegi otsib mõjusfääri, on see Venemaa, nagu näitas eelmise suve sõda Gruusia vastu ning Kremli hootised katsed poliitiliselt destabiliseerida selliseid riike nagu Ukraina ja Balti riigid.

Proinsias De Rossa (PSE). – Härra juhataja, õnnitlen teid selle puhul, et suutsite hääldada minu üsna keerulist nime!

Konservatiivid siin Euroopa Parlamendis ja liikmesriikides on nagu ulakad lapsed. Olles aastaid jalgu trampinud ning pankade ja varipanganduse suhtes kehtestatud piirangute vähendamist nõudnud, on nad nüüd valmis leppima jõulise reguleerimisega – kuid üksnes juhul, kui oleme nõus teeskleva, et see oli algusest peale nende idee. Samas nõuavad nad siiski lapsikult töökohaga seonduvate piirangute vähendamist, paindlikkust, mis võrdub kaitse ja turvalisuse puudumisega ning sotsiaalteenuste kärpimisega. See, kallid sõbrad, on retsept kontrollimatu metsatulekahju õhutamiseks.

Nõukogu eesistuja härra Topoláneki valis Ameerikaga võrdlemiseks välja Rootsi. Miks mitte Tšehhit? Miks mitte Iirimaa? Vastus on lihtne: Iirimaa valitsus rebib südame seest tervishoiuteenustel, haridusel, lastehooldusel ja väljaõppel. Valitsus süvendab Iirimaa ebakindlustunnet, süvendab tööpuudust – samas kui ta peaks hoidma inimesi tööhõives – ega suuda teha mitte midagi selleks, et aidata väikestel ettevõtetel

ellu jääda. Ma usun, et lirimaal on vaja valitsusevahetust ning Euroopa Ülemkogu vajab suhtumise muutust. Pidagem 7. mail maha tööjõualane tippkohtumine, millest võtavad osa kõik liikmesriigid.

Marco Cappato (ALDE). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, saatuse irooniana toimub arutelu see osa ilma nõukogu eesistujata, kes oleks pidanud siin meiega olema; härra Topolánekit ei ole siin. Eile arutlesime aga Euroopa strateegia ja tuleviku üle G20 silmas pidades ühe teise presidendiga, kes vastupidi pidi paluma kutset ja sai selle – see on küll ebaselge, millistel alustel, välja arvatud muidugi see, millist rolli mängib tema kodumaa.

Miks ma alustan nende võib-olla ehk ebaseadlike märkustega? Seetõttu, et Euroopa ees olev majandus- ja finantskriis on ka institutsionaalne kriis – seda näitab selgelt tõsiasi, et nõukogu eesistuja peab lahkuma keset arutelu oma kodumaa sisepoliitiliste probleemide tõttu. Sama võib täheldada majanduskriisi puhul; see tähendab seda, et reaktsioon on olnud üksnes riiklik – mitte mingisugust reaktsiooni Euroopalt ei ole, mitte mingit Euroopa reaktsiooni, isegi eelarve seisukohast. On ju väga tore mainida 400 miljardi euro suurust summat, kuid me teame, et see raha pärineb peaaegu tervenisti liikmesriikide eelarvest. President Barroso – ma ei usu, et olete viimastel aastatel teinud piisavalt ära selle nimel, et valitsused ja liikmesriigid oleksid teadlikud sellest, et on ka üks teine Euroopa – see, mis teeb ära rohkem, kui vaid koordineerib riike; et sellel liidul endal on poliitiline funktsioon.

Kuna eesistuja Topoláneki on rääkinud idapartnerluse laiendamist ka Valgevene suhtes, lõpetan sellega, et mainin Jana Poljakovat, kes viidi Valgevene ametiasutuste poolt enesetapuni – mainin teda selleks, et rõhutada, et sellised partnerlused peaksid olema rohkem huvitatud õigusest, demokraatiast ja vabadusest ning mitte üksnes kõige hullemate diktatuuridega äri tegemisest.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE). – (RO) Ülemkogu kohtumise tulemused on vastavuses kriisiga, milles liikmesriigid praegu on.

Me peame energiaprojektide ja interneti lairibaühenduse osas saavutatud kokkulepet tervitama kui äärmiselt positiivset tulemust. See, et nende projektide hulka kuulub Nabucco gaasijuhe ning ühendused liikmesriikide vahel, nagu näiteks Rumeenia, Ungari ja Bulgaaria vahel, võib aidata vältida selliseid kriise nagu see, mis toimus 2009. aasta jaanuaris.

Kaspia mere piirkonna energiaallikate kasutamine ning Musta mere strateegilise asukoha maksimaalne rakendamine on Euroopa energiajulgeoleku tagamise oluliseks tingimuseks. Idapartnerluse raames välja töötatud tegevuskavad peavad tingimata hõlmama nende allikate maksimaalset kasutamist Euroopa Liidu hüvanguks.

Ma olin üllatunud selle üle, et ECOFINi soovitus ei võetud arvesse meetmeid, mis Rumeenia valitsus avalikustas oma valitsuse programmi raames ning mida ta on hakanud 2009. aasta eelarve vastuvõtmisega rakendama.

Detsentraliseerimine eesmärgiga tugevdada kohalikku autonoomiat ning suunata töökohtade kaitsmiseks ja loomiseks ressursid investeringuteks sellistesse prioriteetsetesse valdkondadesse nagu infrastruktuur või energia – need on kaks meetet, mis on Rumeenia valitsuse poolt juba käivitatud. Esmatähtsate tegevustena kulutuste vähendamine eelarvealaldiste kaudu ning haridussüsteemi reformi käivitamine – need on veel mõned meetmed, mida on eelnimetatutele võimalik lisada.

Nõukogu majanduse taastamise kavas sisalduvate ettepanekute rakendamine, eelkõige selles osas, et tuua varasemaks ressurside eraldamine Euroopa programmide osana, ja riigiabi heakskiitmine, eelkõige autotööstuse jaoks, oleksid tõeliseks abiks kriisi mõjude miinimumini vähendamisel, mitte üksnes Rumeenias, vaid ka väga paljudes Euroopa Liidu liikmesriikides.

Adrian Severin (PSE). – Härra juhataja, kriis, millega silmitsi oleme, ei ole kriis süsteemi sees, vaid süsteemi enda kriis; tegemist on majandussüsteemi kriisi ja ka demokraatia kriisiga. Lisaks rahakrediidile on kokku kuivanud ka sotsiaalne krediit. Me võime juba Euroopa linnade tänavatel näha märke, mis hoiatavad meid usaldamatuse ja rahutuste eest sotsiaalselt tasandil ning mis võivad kaasa tuua poliitilised ja sotsiaalsed murrangud.

Seetõttu on kindlasti kohustuslik viia läbi Euroopa Liidu sotsiaaltemaline tippkohtumine, mis viib tööhoivealase Euroopa paktini. Sellel tippkohtumisel tuleks muu hulgas kokku leppida, et töötajaid vallandavad ettevõtted ei tohiks maksta välja dividende, et riikidevahelised ettevõtted peavad lisaks riiklikele ametiühingutele läbirääkimisi pidama ka Euroopa ametiühingutega, ning et äri kasumlikkust ei saa olla ilma sotsiaalse solidaarsuseta.

Praegust üleilmset kriisi süvendab ka kriis Euroopa integreerimises. On liikmesriike, kus asuvad peamiselt emaaettevõtted, ja on neid, kus asuvad peamiselt tütarettevõtted. Esimesed on euroala liikmed, viimased ei ole. Viimaste stabiliseerimist ja integreerimist hõlbustavad programmid on esimeste ellujäämiseks hädavajalikud. Euroopa Liit ei saa ilma uute eraldusjoonteta püsima jääda.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). – (PL) Härra juhataja, me võime tippkohtumisest rääkida valikuliselt kahest ajakavast lähtuvalt. Pikem ajakava hõlmab strateegilisi meetmeid, mille hulka arvan meie idapartnerite, sealhulgas Valgevene, küsimuse. Ma arvan, et see on põhjendatud ja hea Euroopa Liidu, meie idanaabrite ning ka tulevaste suhete jaoks Venemaaga. Finantstoetus on äärmiselt oluline ja olgugi, et kriisi ajal võib sellele osaks saada kriitika, olen veendunud, et ida küsimustesse tasub investeerida. Kui idastrategia on edukas, näitab Euroopa Liit ennast kui tõsist tegijat ülemaailmsel poliitikaareenil. Ma ei pea siin silmas Euroopa Liitu kui organisatsiooni, vaid pigem seda, et ühise tegevuse mõju räägib Euroopa edasise integreerimise otstarbekuse kasuks.

Teine mõõde piirdub olevikuga ja seega kriisiga, mille sümptomiteks on muu hulgas töökohtade kaotamine ja kodanike finantsiline abituisus. Ühtainsat imeohtu selle vastu ei ole – kuid valitsuste ja Euroopa Liidu ulatuslik strateegia peaks hõlmama tähelepanu pööramist väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate vajadustele. Seda seetõttu, et esiteks – kui kriisis kaotavad töötajad vaid oma töökoha, siis võivad raskustes olevad ettevõtjad kaotada oma töökoha, oma töötajad ja terve oma äri. Väikeste ettevõtete omanikud on kõige paindlikumad ja saavad praeguses keerulises olukorras tõenäoliselt kõige paremini hakkama, ning kuna nad moodustavad suure osa Euroopa majanduslikust tulevikust, suudavad nad mõjutada tervet majandust.

Härra Barroso, kui finantskrahhist saab psühholoogiline kokkuvarisemine, siis oleme keset tõelist kriisi. Seni, kuni inimestes on alles motivatsioon ja tahe midagi teha, on alati võimalus, et asi hakkab paranema, ning selles valdkonnas on Euroopa Liidu meetmed väga oluliseks aspektiks, mille eest me oleme vastutavad. Ma soovin meile kõigile selles edu.

Edite Estrela (PSE) – (PT) Tippkohtumise tulemus ei olnud piisavalt ambitsioonikas. Kus on meie kindel tahe keelustada maksuparadiisid ja *offshore* finantskeskused? Kus on otsus muuta pangajuhtide palgad vastuvõetavaks? President Barroso, väide, et rikkad peaksid kriisi eest maksma, kuna nemad on selle põhjustajaks, on õige.

Mis puutub tööhõivealasesse tippkohtumisse, siis see ei saa olla nii-öelda miniatuurne tippkohtumine, kuna tööhõive ei ole miniatuurne probleem – see on suur probleem, mis mõjutab üksikisikuid ja perekondi. See ei ole õige viis inimeste usalduse taastamiseks.

Lõpetuseks, kuulsin kedagi ütlemas, et nad ei vaja sotsialistide ettepanekuid. See on ülbe väide. Kui neoliberaalse doktriini kaitsjad oleksid sotsialistide hoiatusi kuulda võtnud, ei oleks me nüüd sellesse kriisi sattunud. Kas nad ei õpi mitte kunagi? Kui nad ei ole hakanud aru saama selle kriisi tõsidusest ja sügavusest ning kui nad ei mõista selle põhjust, siis kardan kõige hullemat. Ma kardan, et kriis kestab mitmeid aastaid ja see ei ole see, mida me tahame.

Tunne Kelam (PPE-DE). – Härra juhataja, ma leian, et ülemkogu julgustav tulemus on see, et 27 liikmesriiki saavad nüüd minna G20 tippkohtumisele ühise seisukohaga. Tegemist on suure saavutusega ning täiesti õige on õnnitleda peaminister Topolánekit tema konstruktiivse rolli eest Euroopa Ülemkogus. Saan jagada tema seisukohta, et Euroopa Ülemkogu oli edukas selles mõttes, et Euroopa Liit ei nõustunud asuma kergema vastupanu tee, mis tähendaks massilisi väljaaitamisi ja nende natsionaliseerimist.

Tšehhi kahetsusväärne valitsuskriis asetab komisjonile ja president Barrosole suurema vastutuse ühenduse kriisist väljajuhtimisel ning suurema kokkukuuluvuse ja stabiilsuse tagamisel. Samas peab komisjon pakkuma paindlikumaid mehhanisme ülemkogu poolt otsustatud lisarahade õigeaegseks kasutamiseks. Rakendusmenetlused võivad olla liiga kohmakad ja ajamahukad. Eriti oluline on kohandada raamtingimusi väikeettevõtete ja innovatsiooni toetamiseks. Just praegu on tähtis investeerida rohkem teadusuuringutesse, haridusse ja kutsekoolitusse.

Majanduslangus ei õigusta aga moraalselt depressiooni. Nagu tavaliselt, annab kriis võimalused reformide läbiviimiseks. Rahanduskriis võrsus väärtuste kriisist ning seega peab taastumine algama meie ühise väärtuste, eelkõige solidaarsuse tugevdamisest. Kõige olulisem on see, et majanduskriisiga ei tohi õigustada proteksionismi. Vastupidi, me oleme kohustatud tegutsema koos arusaamas, et üksteist toetades ning Lissaboni strateegia vaimus reforme läbi viies teeb kriis Euroopa tugevamaks.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). – (HU) Härra juhataja, Euroopa Komisjonil ja nõukogul on hoolimata nende vastastele õnnestunud säilitada Euroopa Liidu ühtsust. Tippkohtumine oli üsna edukas: sellega kaitsti ühtset turgu, võeti avameelselt sõna ähvardava proteksionismi vastu, ning viimase, kuid mitte ebaolulise asjana pakuti uut abi Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikidele, kes võitlevad järjest suuremate raskustega.

Ma sooviksin kõigepealt tänada president Barrosot, kuna rahalist abi sellele piirkonnale on kahekordistatud – sellega suurendati summat 50 miljardi euron. Ungari peaminister pakkus aasta tagasi välja finantsturgude ja pankade järelevalvesüsteemi loomise ning sellel tippkohtumisel jõuti selles osas viimaks põhimõttelise otsuseni.

Tippkohtumisel käsitleti taas kord seda, et emapangad vastutavad tütarpankade eest – nagu ka mu kolleeg Adrian Severin on rõhutanud – ning väga oluline edusamm tehti ka energiapoliitika vallas.

Laima Liucija Andrikiene (PPE-DE). – (LT) Esiteks sooviksin avaldada lugupidamist ja tänu peaminister Mirek Topolánékile; me kõik mõistame väga hästi, mida tähendab olla Euroopa Liidu eesistujariik ja mida tähendab olla Euroopa Liidu eesistujariik ajal, mil liit seisab silmitsi ülemaailmse finantskriisi ja majanduslangusega. Seetõttu soovin Tšehhile siiralt edu kõigi raskustega toimetulemisel ning Euroopa Liidu juhtimisel kuni selle aasta keskpaigani.

Brüsseli Euroopa Ülemkogu: täna kordavad paljud meist Euroopa Ülemkogul saavutatud kokkuleppeid peegeldavaid arve just nagu mantrat. 5 miljardit eurot strateegilistele energiaprojektidele ning interneti lairibaühendusele. 50 miljardit eurot Euroopa Liidu mitteeuroala liikmesriikidele maksete tegemiseks ning maksete tasakaalu viimiseks. 75 miljardit eurot Rahvusvahelise Valuutafondile. 600 miljonit eurot idapartnerlusele. Mainitud 5 miljardist eurost läheks 175 miljonit eurot energiasillale, mis ühendaks Rootsit Balti riikidega, mis on seni olnud Euroopa Liidu energiaturust eraldatud saareks. On seda liiga palju või liiga vähe? Kas klaas on pooltäis või pooltühi? Tavaolukorras peaksin Euroopa Ülemkogu kohtumise tulemusi ja saavutatud kokkuleppeid rahuldavaks. Loomulikult – lootsime kindlasti enam, me lootsime, et kokku lepitaks paremas rahastamiskavas Euroopa majanduslikuks taastamiseks. Kõiki avaldusi, kõiki natsionalismi ja proteksionismi ilminguid arvesse võttes arvan siiski, et saavutatud kokkulepe on kahtlemata heaks solidaarsuse väljenduseks ning ma sooviksin, et see oleks lähtepunkt, hea algus edasisele tööle.

Antolín Sánchez Presedo (PSE). – (ES) Härra juhataja, härra Barroso, vaid ühinenud Euroopa, mille prioriteediks on maailma majanduskasv ja tööhõive, suudab juhtida rahvusvahelisi samme majanduse taastamise suunas, tugevdada kriisiennetust ja kriisihaldamist, parandada finantsüsteemide reguleerimist ning toetada kõige haavatavamaid riike selles esimeses ülemaailmses kriisis.

G20 esindab elanikkonna enamust (kaht inimest kolmest) ja 90% maailma majandustegevusest. G20 kohustus on anda kooskõlastatud, tõhus ja jätkusuutlik kolmekordne reaktsioon, et stimuleerida nõudlust ja reaalmajandust tulevaste investeeringutega, seada uuesti sisse laenamine ja edendada jõulist rahvusvahelist finantsreguleerimist ja järelevalvet, mis tagab läbipaistvuse, stabiilsuse ja sobivad ergutusvahendid, mis välistab süsteemsed riskid ja mis tagavad, et me ei lähe tagasi alguspunkti.

Me vajame uut majanduskorda ja ülemaailmset juhtimissüsteemi 21. sajandi jaoks, mis parandaks põhjused ja tasakaalutuse kriisi juurte juures, ja mis edendaks säästvat arengut avatud, solidaarsusel põhineva majanduse arendamise kaudu.

Péter Olajos (PPE-DE). – (HU) Ma tervitan nõukogu otsust seoses G20 tippkohtumisel esitatava seisukohaga. Mul on hea meel, et meie poliitilised juhid on mõistnud, et meetmed ülemaailmse kriisiga tegelemiseks ning võitlus kliimamuutuste vastu on tihedalt seotud.

Peaminister Gordon Browni ja president Barack Obama esitatud arengukava „Uus roheline kokkulepe” olemus seisneb selles, et siduda majandusstiimuleid keskkonnainvesteeringutega ning toetusega suuremale energiatõhususele ja keskkonnahoidlikele tehnoloogiatele.

Ma ei jaga siiski nõukogu seisukohta, et edusammud detsembris heaks kiidetud Euroopa majanduse stiimulikava elluviimisel on rahuldavad. Olgugi, et läheb aega, enne kui selle positiivsed mõjud majandusele on tunda, ei ole kahtlust, et suuremahuline eelarvepakett, mis moodustab 3,3% Euroopa Liidu SKPst – s.t enam kui 400 miljardit eurot – toob kaasa uued investeeringud ja loob uusi töökohti.

Kavas määrati siiski vaid väga väike osa Euroopa Liidu muutmiseks vähem süsinikdioksiidi heiteid tekitavaks majanduseks. Olgugi, et me räägime empaatiliselt energiatõhususe parandamisest ja energiasäästust, pööratakse siiski suuremat tähelepanu ja suuremaid rahalisi vahendeid energiatarnijatele, tarnekanalite mitmekesistamisele ning Euroopa Liidu energiahuvide edendamisele kolmandates riikides.

Vaieldamatult peame töötama välja energiainfrastruktuuri, kuid mitte tarbimise vähendamise hinnaga. Euroopa Liit pühendub jätkuvalt sellele, et mängida juhtivat rolli ülemaailmses Kopenhaageni kliimakokkuleppes. Selleks aga, et seda teha, peame kiiresti kokku leppima ülemaailmse süsinikdioksiidi turu arendamises, rahalises hüvitises arengumaadele, tehnoloogilises toetuses ja suutlikkuse suurendamises, ning samuti peame lõpuks ometi selgitama liikmesriikide vahelise koormuse jagamise põhimõtteid.

Dariusz Rosati (PSE). – Härra juhataja, ma soovin alustuseks tänada eesistujariiki Tšehhi Vabariiki eduka tippkohtumise eest. Ma arvan, et tippkohtumisel on jõutud mitme olulise otsuseni, kuid samas leian ka, et me vajame enamat ja me peame tegutsema kiiremini.

Kui me läheme nädala pärast G20 kohtumisele Londonis, siis mul on tunne, et me oleme ikka veel liiga seotud, et tegutseda üksinda, ja liiga eraldatud, et tegutseda üheskoos. Minu arvates peaksime keskenduma kolmele põhiprioriteedile.

Esimene on loomulikult töökohad. Miljonid inimesed Euroopas kardavad oma töökohtade kaotamise pärast, ja ausalt öeldes ei mõista ma, miks Prantsusmaa president on tippkohtumise vastu – täieõiguslikku tippkohtumist me just praegu vajamegi.

Teiseks, mul on hea meel, et meil õnnestus – vähemalt osaliselt – heita kõrvale proteksionistlikud suunitlused. Sellegipoolest on sellised suunitlused täiesti olemas ning ma arvan, et lahenduseks on solidaarsus.

Kolmandaks – oluline on taastada usaldus turgudel. Ma isegi ei arva, et turul on liiga vähe raha – ma arvan, et raha on piisavalt. Probleemiks on selle muutmine tõhusaks nõudluseks – ning selleks, et see juhtuks, peame taastama leibkondade ja ettevõtete usalduse.

Mario Mauro (PPE-DE). – (IT) Härra juhataja, president Barroso, daamid ja härrad, küsimus toetavate ja stimuleerivate meetmete ning reguleerivate meetmete kombinatsioonist on üks peamisi küsimusi rahvusvahelises päevakorras. Eksisteerivad pinged, mis peegeldavad suurte majanduste poolt kriisi lahendamiseks võetud erinevaid strateegiaid, jõuavad G20 tippkohtumisel mingit laadi lahenduseni.

Pole mingi saladus, et tegelikult rõhutab Washington vajadust täiendavate kollektiivsete kohustuste võtmise järele selleks, et võtta kasutusele riiklikud meetmed, millega ergutada nõudlust ja elavdada majandust, samas kui Euroopa Komisjon Brüsselis on valdavalt veendunud, et kõik kasulikud ja vajalikud sammud selles osas on juba astunud ja nüüd on aeg oodata ja vaadata, millised on liikmesriikide valitsuste poolt majanduslanguse vastu astunud sammude tulemused.

Samamoodi pole mingi saladus, et eurooplaste arvates peame nüüd keskenduma finantsturgude usalduse, stabiilsuse ja usaldusvärsuse taastamisele, võttes selleks pangandus- ja krediidisektori jaoks vastu rangemad haldusnormid ja tõhusamad järelevalvesüsteemid, samas kui Washingtonis pooldatakse kaalutlevuse argumenti, mis tugineb reguleeriva raamistiku ja järelevalvemehhanismide jõulise reformimise ideel.

Ausalt öeldes ma ei usu, et nende lahenduste vastandamisest on abi. Selle asemel peaksime leidma lahenduse nende kahe vahel ja selles suhtes peab eelkõige valitsema Euroopa nägemus – kui Euroopa meetod, mille käendajaks või isegi prohvetiks komisjon on. Mul pole mingit kahtlust, president Barroso, et olete õige mees andma vormi meie lootustele ning tooma meid kuristikust välja.

Katrin Saks (PSE). – (ET) Ülemkogus lepid kokku mitmes olulises asjas. Energia- ja lairibaprojektid ning otsus suurendada toetusfondi Ida-Euroopa riikidele on hea märk.

Aga minu jaoks üks märk sellest, mida Euroopa Ülemkogu saavutas või ei saavutanud, on see, mida ütles meie peaminister, kui Eestisse tagasi jõudis. Nimelt et Euroopa on tagasi pöördumas oma põhiväärtuste juurde. Ta viitas sellele, et Euroopas on lahtumas kirk edaspidiste stiimulpakettide osas ning on märk, et pöördatakse tagasi konservatiivse eelarvepoliitika juurde. Esindades ultraliberaalset parteid, pole tema seisukoht üllatuslik, küll aga peegeldab see üldisemat probleemi, et teatud ideoloogilise taustaga valitsusjuhid ei ole valmis tegema julgemaid samme, mis nõuavad visiooni, ja võtma vastu meetmeid, mis võivad sattuda konflikti nende ideoloogiliste uskumustega.

Paar päeva enne Euroopa Ülemkogu koosolekut kuulsime Nobeli preemia laureaadi Paul Krugmani käest, et Euroopa Liidu stiimulpakett ei ole võib-olla piisav. Mitte 400 miljardit, vaid 500 miljardit sel aastal ja kolm triljonit võib kokku olla vajalik. Niisiis meil on vaja solidaarset tegevust ja aktiivset tegutsemist, mitte nähtamatut kätt.

José Manuel García-Margallo y Marfil (PPE-DE). – (ES) Härra juhataja, komisjoni president, ma alustan sellest, et väljendan oma muret selle üle, et mais toimuv tööhõivealane tippkohtumine on asendatud kolmiku kohtumisega, kui iganes avatud see ka poleks. Ma usun, et see otsus viib meid tagasi 1996. aastasse, mil tööhõivepoliitika peeti üksnes liikmesriikide poliitikavaldkonnaks.

Teiseks – mis puutub rahapoliitikasse, siis pooldan nagu ka terve meie fraktsioon keskpanga radikaalset sõltumatust, kuid sõltumatus ei tähenda puutumatus kriitikast.

Ma sooviksin siinkohal öelda, et mulle oleks meeldinud see, kui Euroopa Keskpank oleks olnud intressimäärade langetamisel julgem, arvestades nende mõju Euroopa ekspordile, ning kui keskpank oleks olnud heldem antud laenude tagasimaksmise tähtaegade kehtestamisel: Föderaalreserv annab kolme aasta pikkuse tähtajaga laene, Euroopa Keskpank seevastu vaid kuue kuu pikkuse tähtajaga.

Sooviksin rahapoliitika osas taas kord teha märkuse: ma loodan, et finantsasutuste päästekavad ja võimalikud kavad väärtusetute või kahjustatud varade ostmiseks ei kujune abi saavatele pankadele konkurentsieeliseks nende ees, kes on tegutsenud ettenägelikumalt ega vaja abi.

Mis puutub eelarvestiimulitesse, siis hommikul pidasime maha märkimisväärse arutelu. Kas sellest piisab? On see liiga vähe? Kas Ameerika Ühendriigid teevad rohkem kui meie? Ükskõik millised on käesoleva arutelu järeldused, on kindel see, et me oleme tunnistajaks suurimatele eelarvestiimulitele, mida alates 1929. aastast nähtud.

See sunnib meid koordineerima mõlemal pool Atlandi ookeani tehtud samme ja see koordineerimine peab olema palju tihedam kahes valdkonnas: esiteks Doha vooru lõpuleviimine, et saata kogu maailmale proteksionismivastane sõnum, ning teiseks, kõnealuse kriisi aluseks oleva üleilmse tasakaalustamatuse ühine analüüsimine.

Mis puutub stabiilsuspakti, siis täheldan komisjoni seisukohas teatavaid vastuolusid. Tänapäev võlad on homsed maksud ning komisjon peaks tagama, et riiklikud meetmed oleksid seotud Lissaboni strateegiaga ega seaks ohtu finantsilist jätkusuutlikkust. Selle saavutamiseks peab komisjon ülima tähelepanelikkusega kontrollima kavasid, mille eesmärk on taastada normaalne olukord nendes riikides – sealhulgas ka mu kodumaa, kuna olen hispaanlane – kes on sattunud ülemäärase defitsiidi eksiteele.

Härra juhataja, ma sooviksin teid tänada, et mulle heldelt aega andsite – panin seda selgelt tähele.

Juhataja. – Lugupeetud härra, me ei poolda rahalist inflatsiooni ning me ei poolda ka kõneaja inflatsiooni.

Pierre Pribetich (PSE). – (FR) Härra juhataja, 22 leheküljel Euroopa Ülemkogu kohtumise tulemustest käsitleb vaid üks lühike fraas autotööstuse tuleviku, Euroopa tööstuspoliitika probleemi. Kas see on praktiline lahendus selle sektori 12 miljoni töötaja ootustele ja 6% Euroopa Liidu töötava elaniku mureküsimusele? Kas see on vääriline vastus, arvestades seda, mis on kaalul? Välja ei ole pakutud mingit Euroopa kava, ei mingeid väljavaateid autotööstusele ning puudub igasugune tahe riiklikku poliitikat koordineerida.

19. novembril 2008 võtsin siin Euroopa Parlamendis sõna Prantsusmaa sotsialistide delegatsiooni nimel, et küsitleda kõiki Euroopa vastutavaid sidusrühmi. Väljendasin oma soovi uue autosid puudutava plaani järele ning solidaarsusel põhineva, struktureeritud, kiire ja tõhusa tööstuspoliitika järele lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis, mis kindlustaks liikmesriikide ja Euroopa Liidu koordineeritud reaktsiooni.

Neli kuud hiljem, pärast mitme fraktsiooni ühisresolutsiooni, rõhutame taas autotööstuse tulevikku. Mis takistab teil reageerida, tegutseda, lahendada see ülesanne enne kui on liiga hilja? See pole mingi ilukõne, härra Topoláne, see on üleskutse meetmete võtmiseks.

Harlem Désir (PSE). – (FR) Härra juhataja, raske on selle tippkohtumise lõpus pettumust mitte varjata.

Kui endaga rahulolemine ja väljamõeldised oleksid majanduse taastamise vahendid, siis võiksime tippkohtumist pidada õnnestumiseks. Ma tean, et majandus tugineb suuresti psühholoogiale ning et me peame püüdma usaldust taastada, kuid lõppkokkuvõttes – kui kriis halveneb kuni selle punktini, kus kõik liikmesriigid vajuvad veel sügavamale langusse ning tööpuudus suureneb drastiliselt – on nõukogu sõnu sellest, et ta on kindel Euroopa Liidu majanduse keskpika ja pika perspektiivi väljavaadetes ning et ta on otsustanud teha kõik, mis vaja tööhõive ja majanduskasvu taastamiseks, ikkagi üsna üllatav kuulata.

Otsustanud teha mida? Selle ülemkogu päevakavast on juba välja tsenseeritud ettepanekud, mis oleksid võinud puudutada tööhõivet. See lükati edasi kuni maini. Lõpuks muudeti mai tööhõivealane tippkohtumine selle ülemkogu ajal ei enamaks kui kolmiku kohtumiseks. Näib, et president Sarkozyl õnnestus veenda teisi

liikmesriike selles, et pole mingit vajadust koostada ettepanekuid, millega tööhõive muudetakse Euroopa Liidu tegevuse prioriteediks. See tuleb meelde erandit, mida teised valitsused, Ühendkuningriigi konservatiivne valitsus, olid juba varem taotlenud seoses Euroopa asutamislepingute kõikide tööhõivet käsitlevate eesmärkidega.

Niisiis, täna nõuab härra Sarkozy erandi kehtestamist tööhõivepoliitika osas. Murettekitav oleks see, kui selle lähenemisviisi võtaksid omaks kõik liikmesriigid. Ma ei ole just üleliia üllatunud, et teie komisjon, härra Barroso, mis on oma ametiajal alati mingil moel sotsiaalmeetmete kava kõrvale jätnud, mis on loonud erandi Euroopa Liidu sotsiaal- ja tööhõiveprioriteetide vallas ning mis on alistanud, täites just nüüd ühe teie enamuse liikme – konservatiivse Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsiooni – poolt antud korraldust, kuid ma usun, et see on tõeliselt häbiväärne, ja et kui asi puudutab mitte ainult taastamismeetmete, vaid ka tööhõivemeetmete koordineerimist, siis on just töötajad need, kes lõppkokkuvõttes peavad maksma hinda selle mitte-euroopaliku käitumise eest.

Ilukirjanduse valda kuuluvad ka need 400 miljardit eurot, mis te kokku liidate – seda seetõttu, et see summa ei moodustu mitte üksnes riiklikest majanduse elavdamise kavadest, vaid eelkõige tegevuskavadest, mis ei kuulu isegi riiklikesse majanduse elavdamise tegevuskavadesse, sest tegemist on vaid kurikuulsate majanduse stabiliseerijatega, s.t tööpuuduse kasvuga seotud sotsiaalkulutuste kasvuga. Te olete käinud välja täiendavad 5 miljardit eurot, kuid see tuli teile valuliselt.

Seetõttu usun, et vastupidi – me vajame nüüd tõelist majanduse elavdamise kava, nagu see, mille võttis kasutusele USA, kes on pannud lauale enam kui 780 miljonit USA dollarit, ning me peame koordineerima jõupingutusi, mis tehakse selleks, et toetada töötajaid, kes üritavad kriisiga toime tulla. Samuti vajame nõudlust ning see on veel üks tegur, mis osutub palju tõhusamaks kui endaga rahulolemine, kui tegemist on kasvu taaselustamisega ning usalduse ja meie majanduse dünaamika taastamisega.

Elmar Brok (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, härra nõukogu eesistuja, härra Euroopa Komisjoni president, küll te näete, et oli parem, et ma siin istuksin.

Esiteks, erinevalt härra Schulzist tahaksin öelda, et eesistujariik Tšehhi on peaminister Topoláneki juhtimisel seni olnud suurepärase eesistujariiki.

(Aplaus)

Ma olen uhke, et see oli ja on endise Varssavi pakti riigi esimene eesistumine ning see väärib maksimaalset toetust, sümboliseerides Euroopa ühtsust.

Teine aspekt, mida tahaksin käsitleda, puudutab seda, et oleme praegu Lissaboni lepingu osas keerulises olukorras. Tahaksin toetada palvet, et peaminister Topoláneki ja opositsiooni liider härra Paroubek istuksid koos maha ja peaksid vastutustundlikult läbirääkimisi, sest riikliku poliitikaga seotud probleemid ei saa mõjutada terve Euroopa saatust.

Minu viimane märkus on suunatud härra Schulzile: Gordon Brown oli vastu finantsturgude reguleerimisele ning Gordon Brown ja Saksamaa tööminister Scholz Sotsiaaldemokraatlikust parteist (SPD) on vastu kompromissile tööajadirektiivis kooskõlas Euroopa Parlamendi resolutsiooniga. Härra Schulz ei peaks püüdma meid veenda selles, et vaid tema on sotsiaalse Euroopa eestkostja. Asi on täpselt vastupidi.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Majanduskriis tekitab tõsist kahju Euroopa ettevõtetele ja kodanikele. Liikmesriikide majandused on märkimisväärses languses, VKEd lähevad pankrotti ning töötajad kaotavad töökohti.

Koos kolleegidest parlamendiliikmetega esitasin president Barrosole kirja töötajate olukorrast Rumeenia ja Prantsusmaa metallurgiatööstuses, kus töötajad on jäämas teoreetiliselt töötuks, saades samas 70% oma palgast. Esitasime taotluse vaadata läbi Euroopa Sotsiaalfondile ja Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondile ligipääsu tingimused selleks, et toetada rohkemaid töötajaid, keda majanduskriis ja töökaotus tõsiselt mõjutab.

Euroopa Liit vajab majanduslikku arengut ning Euroopa kodanikud vajavad töökohti ja korralikku palka. Euroopa majanduse elavdamise kava, mida tutvustati 2008. aasta novembris, on jäänud vaid sõnadeks. Kahjuks ei kajastu jaanuarikuises määruses energiatoetus, mis võiks aidata töökohti luua.

Paul Rübiger (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, sooviksin samuti õnnitleda eesistujariiki Tšehhi. Eiline rändlust puudutav kokkulepe oli sensatsiooniline ning Euroopa kodanikud võivad sellest.

Energia- ja gaasipaketiga seonduv on lahendatud ning eesistujariik Tšehhi on minu arvates mitme muu küsimuse osas erakordselt hästi läbirääkimisi pidanud. Sama kehtib ka Euroopa inimeste motiveerituse kohta kiita, eriti kriisi ajal, neid, kes teevad üleinimlikke jõupingutusi. Samal põhjusel peaksime toetama ka volinik Kovácsit rohkemate ettepanekute esitamisel progresseeruva amortisatsiooni kohta. Kui me eeldame, et kuni aastani 2030 tuleb investeerida enam kui 1000 miljardit eurot selleks, et ehitada uusi elektrijaamu, siis peame sellega juba täna algust tegema. See käivitaks töökohtade loomise ja majanduskasvu.

Alojz Peterle (PPE-DE). – (SL) Ma sooviksin kõigepealt siiralt õnnitleda nõukogu eesistujat nende heade tulemuste eest, mis eesistujariik Tšehhi on suutnud erakordselt suuri nõudmisi esitavates oludes saavutada.

Oleme täna kuulnud karme sõnu, kuid usun kindlalt, et Euroopa Liidu kodanikud ei ole nii huvitatud sellest, kui kaugemale vasakule või paremale me võib-olla end pöörame, vaid sellest, mil määral tegutseme Euroopa vaimus, s.t mida me suudame saavutada tõhusalt koostööd tehes.

Meie ees on eelkõige kaks ülesannet: sotsiaalse tundlikkuse ja solidaarsuse ülesnäitamine nende suhtes, kes on kriisist enim mõjutatud, samal ajal investeerides vahenditesse, mis suudavad meid kõige paremini kriisist välja tõmmata. Kriisi tuleks kasutada kui majanduse ja mitte ainult autotööstuse ümberkorraldamise katalüsaatorit. Majanduskriis on näidanud, et me vajame hädasti majanduspoliitika paremat koordineerimist ning tugevamaid ühenduse institutsioone, nii nagu Lissaboni lepingus kavandatud.

Selles mõttes toetan de Larosièr' raportis esitatud konstruktiivseid ettepanekuid finantsinstitutsioonide kohta.

Christian Rovsing (PPE-DE). – (DA) Härra juhataja, tahaksin võtta sõna suurte subsidiumide osas, mida makstakse ettevõtetele, mis ei pruugi püsima jääda. Pole mingit mõtet paluda töötajatel jääda ettevõttesse või maksta neile riiklikest vahenditest palka juhul, kui ettevõtte hiljem suletakse. Neil peaks olema võimalus end täiendada või õppida midagi uut või minna tööle ettevõttesse, millel on šansid ellu jääda. Mis puutub autotööstusse, siis oleme liiga vähe tähtsust omistanud täiesti uut liiki autode väljatöötamisele – selliste autode väljatöötamisele, mis kasutavad vesinikku, patareisid või kütuseelemente. Ma usun, et suure osa tööjõust saaks ümber suunata sellistesse valdkondadesse, kus neil oleks töö ka veel 10 aasta pärast.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, lubage mul anda lühike ülevaade nõukogu ja eesistujariigi Tšehhi perspektiivist.

(CS) Ma arvan, et oleme nüüd jõudnud Tšehhi eesistumisaja omalaadi mõttelise poolajani ning ma sooviksin tänada neid teie seast – keda ei ole arvuliselt mitte vähe –, kes te olete meie senist tööd hinnanud. Loomulikult on mõnus, kui sinu järjepideva töö vastu – seitse päeva nädalas ja 20 tundi päevas – ja selle üle, mida me Euroopa Ülemkogus eelmisel nädalal saavutasime, näidatakse üles austust, Ülemkogul vastu võetud otsused olid põhjapanevad ja olulised. Ma sooviksin öelda üht nendele teist, kellel on konkreetseid kahtlusi ja küsimusi. Andke neile meetmetele ja otsustele aega toimima hakata, laske neil end pärast jõustumist tõestada, sest ma usun kindlasti, et neil on omad tugevused, neil on oma ulatus ning nad tasuvad ära ajal, mil me heitleme raskeima majanduskriisiga, mis eales Euroopa Liitu mõjutanud.

Reaalsed otsused 5 miljardi euro kohta energiaprojektidele ja interneti lairibaühendusele on olulised. Need otsused on olulised gaasikriisi kontekstis, kuna me näitame nendega, et Euroopa Liit suudab kiiresti tegutseda ja reageerida nii paljude Euroopa riikide vajadustele. Otsus 25 miljardi euro kohta selleks, et suurendada piirmäära nende Euroopa Liidu riikide abistamiseks, kes kogevad probleeme, on samavõrd oluline. Otsus 75 miljardi euro kohta, millega läheme Londonis toimuvale G20 kohtumisele, annab samuti selge signaali selle kohta, et Euroopa Liit on valmis võtma vastutuse seoses ülemaailmsete finantsinstitutsioonide reformiga. Samuti tahaksin rõhutada midagi, mida mõned teist on väljaspool Euroopa Ülemkogu kohtumise konteksti maininud, ja selleks on see intensiivne töö, mida on viimastel nädalatel tehtud mitme õigusakti ettepaneku osas. See ei juhtunud juhuslikult, vaid tänu nõukogu järjepidevale tööle eesistujariigi Tšehhi juhtimisel on meil õnnestunud triloogide käigus saavutada kokkulepe üsna olemuslike reformiettepanekute üle. Energiapakett Euroopa Liidu gaasi ja elektri energiaturu kohta, lennunduspakett ühtse Euroopa taeva ülevaataamise kohta, teedepakett, millega ajakohastatakse juurdepääsu maanteeveoturule, sealhulgas selline tundlik teema nagu kabotaaž, rändluse määrus ja lõpetuseks ka pestitsiidide pakett võivad olla viimasel kahel või kolmel kuul tehtud töö konkreetseks tulemuseks. Samuti tahaksin tänada siinkohal Euroopa Parlamenti, kuna me – komisjon ja Euroopa Parlament – oleme teinud ühiseid jõupingutusi.

Veel üks näide: 10 aastat on ilma igasuguste tulemusteta peetud läbirääkimisi käibemaksumäära vähendamise üle mõningate sektorite puhul, mis hõlmab väga keerulist käsitööd või selle suure osakaalu. Alles eesistujariigi Tšehhi rahandusministri juhtimisel jõuti Ecofinis kokkuleppele ning see kokkulepe sai kinnitust Euroopa Ülemkogul. Paljud teist tahavad teada, kuidas lahendada tööpuuduse probleemi. Ma sooviksin taas

kord rõhutada seda, mida meie peaminister on siin juba öelnud: eesistujariigi ja komisjoni vahel on olemas kokkulepe ning 7. mail toimub Euroopa Ülemkogus heaks kiidetud vormis tööhõivealane tippkohtumine. Tippkohtumisel esitatakse konkreetsed meetmed juuni Euroopa Ülemkogu jaoks. See tähendab seda, et toimuvad täiendavad arutelud.

Paljud teie märkused puudutasid Euroopa Liidu avatuse teemat. Sooviksin rõhutada, et meie eesistumisel ajal, Euroopa Liidu suure laienemislaine viienda aastapäeva puhul toimus Prahis koostöös Euroopa Komisjoniga konverents pealkirjaga „Viis aastat hiljem”. Konverents tõestas majandusekspertide koostatud reaalsete näitajate abil selgelt, et laienemine oli Euroopa Liidu nüüdisajaloo võib-olla kõigi aegade edukaim projekt ja need viis aastat näitavad selgesti, et see on tulnud kasuks nii vanadele kui ka uutele liikmesriikidele.

Idapartnerlus – leppisime kokku deklaratsioonis selle kohta, et nn asutamiskohtumine toimub 7. mail ning me teeme selle tulevaste liikmetega, nagu Ukrainaga, koostööd selle nimel, et sellest saaks Euroopa Liidu jaoks tõeline edusamm. Lõpetuseks – veel üheks näiteks töö edukusest on esmaspäeval toimunud gaasiinfrastruktuuri konverents, mis toimus tänu Euroopa Komisjonile Brüsselis ning mille tulemusel võeti vastu deklaratsioon Ukraina gaasiinfrastruktuuri ajakohastamise kohta eesmärgiga ennetada käesoleva aasta jaanuaris toimunud kriisiga sarnaste probleemide tekkimist tulevikus.

Sooviksin hajutada nende kartusi, kellel on kahtlusi teatavate küsimuste osas. Jah, meil on sisemaiseid probleeme ning me teame väga hästi, kes algatas usaldushäätuse. Algatajaks oli Tšehhi sotsiaaldemokraatide liider, Jiří Paroubek. Me oleme aga ka vastutustundlik valitsus, me tegeleme olukorraga ning muretsemiseks ei ole põhjust. Eesistujariik Tšehhi saab praeguses vahefiniis kindlalt väita, et teine pool eesistumisajast saab olema sama hea kui esimene ning sama vastutustundlik, ning et lõpuks tähistame kahtlemata samasugust edu, kui see, millest te täna eesistujariigi poolt jaanuaris, veebruaris ja märtsis tehtud töö hindamise kontekstis rääkisite. Selliselt tahaksin teile kinnitada, et meie lähenemisviis on tõsine ja vastutustundlik ning muretsemiseks ei ole absoluutselt mingit alust.

Juhataja. – Härra Vondra, paljud kolleegid on eesistujariiki Tšehhi Vabariiki tänanud tema panuse eest. Tegin sama alguses, siis kui peaminister Topolánek oli kohal. Ma sooviksin teid tänada väga pühendunud isikliku panuse eest. Me tahame julgustada teid jätkama nii, nagu te just kirjeldasite – et eesistujariik Tšehhi oleks eesistumisaia teises pooles sama edukas kui esimeses. Edu töö jätkamisel!

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Härra juhataja, lubage mul taas tõsta esile seda suurepärase koostööd, mida oleme eesistujariik Tšehhiga teinud. Eesistujariik annab suurepärase panuse Euroopa hüvanguks selles väga keerulises olukorras ning minu arvates väärivad nad meie täit toetust.

Lubage mul oma jutt kokku võtta. Alati, kui asun kokkuvõtet tegema, näen, kuidas rahvamassid kuulama tulevad!

(Naer)

Lubage mul oma jutt kokku võtta sellega, et väljendan oma heameelt Euroopa Ülemkogu tulemustele osaks saanud ulatusliku toetuse üle. Üksmeelt ei ole, kuid leian, et on õiglane öelda, et üldiselt leidis tunnustust see, et tegemist on oluliste tulemustega, ning mind julgustab see, mida ma ise nimetan kolme institutsiooni – Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühiseks pühendumiseks ühendada jõud selle nimel, et tuua Euroopa kriisist välja.

Me võime otsustatu üle uhked olla, kuid mingit enesega rahulolu ei tohiks olla. Vaja on teha enamat ning me peaksime püsima fookuses – kuid kui näitame oma usaldust, siis oleme nendes jõupingutustes edukad.

Usaldus peab olema võtmesõnaks – usk meie suutlikkusse täita oma lubadused, usaldus meetmete ja nende elluviimise suhtes, ning nagu ma varem ütlesin, elluviimisse ja mitte kätega vehkimisse. Ausalt öeldes ma ei usu, et usaldus suureneb siis, kui iga kuu või iga nädal mingi uus kava välja kuulutada. Usaldus suureneb siis, kui me keskendume koos kokkulepitu elluviimisele ja nende jõupingutuste tõhusale koordineerimisele.

Vaja on seda, et usaldataks meie võimet õigusloomet puudutavat tegevuskava ellu viia – ilma reguleeriva raamistikuta ei suuda me tekitada usaldust selle vastu, et muutustel on püsiv mõju.

Vaja on seda, et usaldataks euroala maksvust ja usaldatavust ning meie võimet koondada vajalik toetus iga euroalasisese või -välise liikmesriigi jaoks, kes seda vajab.

Samuti on vaja, et oleks usaldust meie ühise pühendumise vastu säilitada meie erilise sotsiaalne turumajandus ning meie pikaajaline tegevuskava vähem süsinikdioksiidi heitekoguseid tekitava majanduse nimel. Ma tõesti

usun, et me ei saavuta edu kõnedega enda lüüasaamisest ja omalaadi alaväärsuskompleksiga, mis puutub Ameerika Ühendriikidesse.

Tegelikult näen juba täna, et ameeriklased on lähenemas sellele, mis on olnud traditsiooniliselt Euroopa seisukohaks. Ameeriklased lähenevad meie seisukohtadele kliimamuutuste osas ja meil on selle üle hea meel. Ameeriklased lähenevad vajadusele tugevdada hoolekandesüsteemi.

Seetõttu ma tõesti ei usu, et see arutelu, mille tunnustajaks vahel olen ja milles vihjatakse, et ameeriklased ja eurooplased lähenevad kriisile väga erinevalt, oleks kasulik arutelu. Vastupidi – me näeme Euroopa ja Ameerika Ühendriikide ja loodetavasti ka teiste vahel, kuna asi ei puuduta üksnes meid ja ameeriklasi, suuremat lähenemist ja seetõttu olen kindel G20 tippkohtumise positiivsetes tulemustes.

Ma leian, et on oluline uskuda, et olukorra lahendamine on meie endi ja mitte teiste kätes. On oluline usaldada Euroopa vahendeid ning see laienenud Euroopa suudab tänu meie kooskõlastatud tegevusele selle majanduslanguse vastu võitlemisel reageerida meie kodanike kõige suurematele probleemidele, sealhulgas loomulikult probleemidele, mis on minu esimene mureküsimus, s.t kasvav tööpuudus.

Kokkuvõtteks – neil põhjustel leian, et me peaksime tuginema sellele, mis juba kokku lepitud, ning keskenduma nüüd otsustatu elluviimisele, kasutades selleks jõulist koordineerimist ning suurt pühendumist konkreetsete tulemuste saavutamiseks.

(Aplaus)

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Ma soovin väljendada oma toetust otsustele, mis võeti vastu hiljutisel Euroopa Liidu tippkohtumisel Brüsselis. Eriti teretulnud on hädavajalik otsus suurendada hädaolukordade fondi 25 miljardilt eurolt 50 miljardi euroni. Tegemist on fondiga, mis on loodud spetsiaalselt nendele Kesk-Euroopa riikidele, kes seisavad silmitsi kriisiga maksete tasakaalu osas.

Tuginedes meetmetele, mis on vastu võetud euroala riikide kaitsmiseks ülemaailmses kriisis, on see otsus selgeks tõendiks Euroopa Liidu solidaarsusest ning ELi võimest aidata väljaspool euroala olevatel riikidel majanduskriisi ületada. Pärast Ungarit ja Lätit on Rumeeniast saanud kolmas Euroopa Liidu liikmesriik, kes kasutab hädaolukordade fondi – seda seetõttu, et riiki mõjutas märkimisväärne jooksevkonto tasakaalustamatus ning suutmatkus saada välismaa laenajatelt uusi laene.

ELi institutsioonidel on kohustus vastata kriisist sügavalt mõjutatud Euroopa kodanike ootustele. Vaid Euroopa-sisene solidaarsus, atlandiülene koostöö ning tõhusad meetmed võivad aidata ülemaailmset kriisi ületada.

Genowefa Grabowska (PSE), kirjalikult. – (PL) Minu kodumaa, Poola, on eriti huvitatud Euroopa Liidu uue idapartnerluse programmi heast juhtimisest. See puudutab meie naabreid ja hõlmab meie lähinaabreid, nagu Valgevenet, Ukrainat ja Moldovat, aga ka kaugemaid naabreid, nagu Armeenia, Aserbaidžaan ja Gruusia.

Ma leian, et see programm tugevdab Euroopa Liidu välispoliitikat, toob kaasa tõelise majandusliku integratsiooni Euroopa Liidu ja selle idapartnerite vahel ning tagab koostöö mitte üksnes turumajandusele põhinevalt, vaid tuginedes ka ühistele väärtustele, nagu näiteks demokraatia, õiguskord ning inimõiguste austamine. Lõppude lõpuks on meil ju ühised eesmärgid – luua vabakaubanduspiirkonnad, edendada partnerriikide kodanike liikuvust, tõhustada haldusvõimet ning teha koostööd energiajulgeoleku ning eelkõige energia pikaajalise tarnimise ja transiidi küsimuses.

Seetõttu on meil selge nägemus partnerlusest Euroopa Liidu poolelt. Nüüd ootame vastust kuuelt riigilt, kellel on selle programmi vastu otsene huvi. Tahaksin väljendada lootust, et selle aasta 7. mail käivitab nõukogu ametlikult selle ettevõtmise, mis on Euroopa Liidu jaoks sama oluline kui kõikide osalevate riikide kodanike jaoks.

András Gyürk (PPE-DE), kirjalikult. – (HU) Asjaolu, et Euroopa Liit on pannud kõrvale 3,5 miljardit eurot oma majandusstiimulite paketi oluliste energiainvesteeringute jaoks, on väga teretulnud samm. Ma leian, et see on väga oluline samm ühise energiapoliitika suunas. Rahastatud projektide lõplik loetelu viitab selgelt sellele, et Euroopa Komisjon ja liikmesriigid on pärast jaanuaris toimunud gaasikriisi viimaks ometi mõistnud, millised on võrgustike ühendamise eelised. Ühenduste tugevdamine on kõigepealt oluline seetõttu, et see võimaldab liikmesriikidel üksteist kiiresti aidata juhul, kui tarnetes esineb häireid.

Samal ajal sooviksin juhtida tähelepanu asjaolule, et rahastamisega hõlmatud investeeringute lõpliku loeteluga on seotud vastuolud. Ennekõike võib piirkondliku tasakaalu põhimõtte kohaldamisel täheldada erinevust. Sest just täpselt need liikmesriigid, keda jaanuaris aset leidnud kriis enim mõjutas, saavad vähem raha. Teiseks, võrdeliselt terve majandusstiimulite paketiga on suhteliselt vähe raha pühendatud alternatiivsete tarnekanalite tugevdamisele. Ma arvan, et arutelud Nabucco üle olid näotud. Kõnealune gaasijuhe tugevdaks terve Euroopa Liidu energiajulgeolekut ja seega on selle ehitamine meie ühine huvi. Ja lõpuks – energiatõhususega seotud investeeringud ei ole rahastamisele määratud investeeringute loetelus. Seega hoiab Euroopa Liit kõrvale paketi algsest eesmärgist, milleks oli töökohtade loomine.

Ülal nimetatud põhjustel peab Euroopa Parlamendi seisukoht omistama suuremat rolli piirkondliku tasakaalu põhimõttele, samuti alternatiivsetele tarnekanalitele ja energiatõhusatele investeeringutele.

Rareş-Lucian Niculescu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Euroopa Ülemkogu otsus rahastada Nabuccot ning selle määratlemine prioriteetse energiaprojektina on väga sobiv ja ajakohane lahendus kõnealusele probleemile.

Enne ülemkogu esitasime resolutsiooni ettepaneku, et juhtida tähelepanu ohtudele, mida kujutab endast Nabucco finantseerimise vähendamine. Me peame mõistma, et Nabucco gaasijuhtme projekt on strateegilise tähtsusega Euroopa gaasitarnete julgeoleku jaoks, kuna tegemist on ainukese projektiga, mis tagab nii tarnijate kui ka levitamiskanalite mitmekesisuse.

Esko Seppänen (GUE/NGL), kirjalikult. – (FI) Euroopa Liidu tippkohtumise otsuste hulka kuulus ka sel suvel toimunud sotsiaalset dialoogi käsitletud erakorralise tippkohtumise olemuse muutmine selliselt, et Euroopa Liidu liidreid esindaks vaid eesistujakolmik ja mitte kõikide liikmesriikide liidrid. Ma usun, et see otsus viitab sotsiaalse Euroopa tuleviku vastu tuntavale apaatiale viisil, mis ei saa olla aktsepteeritav tööturuorganisatsioonidele, kes on kohtumiseks valmistunud. Tuleb loota, et kohtumisest võtab osa võimalikult palju riigi- ja valitsusjuhte.

Georgios Toussas (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Arutelu Euroopa Parlamendis kinnitab, et kapitali ja ühesuunalist Euroopat esindavad poliitilised jõud toetavad Lissaboni lepingu raames kiiremat kapitalistlikku ümberstruktureerimist ja paindlikumaid töölepinguid ning siseturu väljakujundamist. Nad propageerivad kapitali strateegilist valikut ja seda, et Euroopa Liit nihutaks kriisikoorma töötajate õlgadele.

Maastrichti leping ja stabiilsuspakt on hüppelauaks otsustavale rünnakule tööõiguste ning tööliklassi perede sissetulekute vastu ning seda tehakse puudujäägi vähendamise ettekäändel. Komisjoni hiljutistel otsustel alaliste kulukärbete kohta on valulikud tagajärjed rahvatervisele ja hoolekandele ning töötajate kindlustusõigustele ja pensionitele, mis koos maksukoormuse suurendamise nõuetega vähendavad drastiliselt lihtrahva elukvaliteeti.

Eesmärk, millest on kantud kriisi väljapääsuna väljapakutud üleminek keskkonnahoidlikule majandusele, s.t energia, interneti lairibaühendus ja innovatsioon, on suunata suured ettevõtted uutesse kasumlikesse sektoritesse ning mitte kaitsta keskkonda ja rahuldada lihtrahva vajadusi.

Töötajad ei tohiks kiita heaks mitte ühtegi ohvrit rahavalitsuse kasumi nimel ning peaksid asuma vasturünnakule ning planeerima võitlust, mõistma hukka need parteid, kes toetavad Maastrichti ja ühesuunalist Euroopat, ning saatma Euroopa Liidule sõnakuulmatuse sõnumi sellega, et toetavad Kreeka Kommunistlikku Parteid juunis toimuvatel Euroopa Parlamendi valimistel.

ISTUNGI JUHATAJA: DIANA WALLIS

Asepresident

Jean-Marie Le Pen (NI). – (FR) Proua juhataja, daamid ja härrad, meie kolleeg, Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioon härra Schulz tahab muuta Euroopa Parlamendi kodukorda, kasutades selle ettekäändena seda, et ma saaksin olla vanim parlamendiliige järgmises Euroopa Parlamendis. Et aga toetada tema ...

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Juhataja. – See ei ole kodukorra punktiks.

Jean-Marie Le Pen (NI). – (FR) Proua juhataja, daamid ja härrad, antud juhul on härra Schulz esitanud mõned laimavad väited ning süüdistanud mind pühaduseteotamises. Ma tahan selgitada, et see väide on põhjendamatu ning ma ütlesin pelgalt seda, et gaasikambriid on osa maailmasõja ajaloost ja see on fakt.

(Erinevad vastukajad)

Proua juhataja, osutaksin sellele, et antud juhul määrati mulle 200 000 euro suurune kahjutasu, mis näitab, millises seisus on sõnavabadus Euroopas ja Prantsusmaal. Teie hüüded ei varjuta teie vastutust selles kriisis, selles euro-internatsionalismi kriisis, mida teie pooldate. Seetõttu palun lubage mul rääkida.

Proua juhataja, ma paluksin Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsiooni esimehel olla nii lahke ja vabandada valesüüdistuse tegemise pärast.

Martin Schulz (PSE). – (DE) Proua juhataja, asi on väga lihtne. Kõik need, kes ei soovi näha seda meest eesistujana ametlikul Euroopa Parlamendi avaistungil, peaksid minu kodukorra muutmise ettepanekut toetama.

(Aplaus)

3. Hääletused

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on hääletused.

(Hääletuse tulemused ja muud üksikasjad: vt protokoll)

3.1. Ühised konsulaarjuhised: biomeetrilised tunnused ja viisataotlused (A6-0143/2009, Sarah Ludford) (hääletus)

3.2. Euroopa Investeeringispangale antav ühenduse tagatis (A6-0109/2009, Esko Seppänen) (hääletus)

3.3. Euroopa lennundussüsteemi toimivus ja säästvus (A6-0002/2009, Marian-Jean Marinescu) (hääletus)

– Enne hääletust:

Marian-Jean Marinescu, raportöör. – (RO) Euroopa Parlament jõudis nõukoguga kokkuleppele ja seda kokkulepet toetab viis fraktsiooni. Ma viitan kahele raportile, mis järgnevad.

Tänu meie kahe kolleegi esitatud muudatusettepanekutele – nende muudatusettepanekute sisu kajastub muide juba nõukoguga saavutatud kompromissis – peame täna hääletama mitut artiklit.

Eeskirjad, mida ma ei pea õigeks, on toonud kaasa selle, et hääletuse käigus hääletatakse mõnes artiklis esiteks transpordi- ja turismikomisjoni teksti ja seejärel kompromissiteksti. Tahaksin paluda, et hääletame kompromissiteksti täna, kuna seda toetab tegelikult viis fraktsiooni, nii et kaks määrust jõustuksid selle seadusandliku kogu ametiaja lõpuks.

Juhataja. – Tänan teid selgituste eest. Tegelikult jõuame sinnani, kuhu soovite jõuda, järgides hääletusnimekirja ja hääletades muudatusettepanekuid.

3.4. Lennuväljad, lennuliikluse korraldamine ja aeronavigatsiooniteenused (A6-0515/2008, Marian-Jean Marinescu) (hääletus)

3.5. Uuendtoit (A6-0512/2008, Kartika Tamara Liotard) (hääletus)

3.6. Osoonikihti kahandavad ained (uuestisõnastamine) (A6-0045/2009, Johannes Blokland) (hääletus)

3.7. Tegevuspõhise eelarvestamise ja tegevuspõhise juhtimise meetod kui haldusvahend eelarvevahendite eraldamiseks (A6-0104/2009, Kyösti Virrankoski) (hääletus)

3.8. 2007.–2013. aasta finantsraamistiku vahekokkuvõte (A6-0110/2009, Reimer Böge) (hääletus)

3.9. EÜ ja CARIFORUMi riikide vaheline majanduspartnerlusleping (hääletus)

– Enne muudatusettepaneku 13 hääletust:

Ignasi Guardans Cambó (ALDE). – Proua juhataja, seoses muudatusettepanekuga 13, mis tuleb lisada lõike 22 järele, sooviksin, et kaalutaks selle muudatusettepaneku lisamist täiendusena esialgse teksti asendamise asemel. Sel tingimusel võiksime seda toetada.

Tegelikult tahaksin öelda, et seesama muudatusettepanek ja minu fraktsiooni täpselt sama ettepanek on seotud ühe muudatusettepanekuga peaaegu igas raportis, mida peame hääletama. Ma ei tea, kas võin nende muudatusettepanekute loetelu ette lugeda, või soovite, et esinen iga kord täpselt sama taotlusega. See on teie otsustada.

Juhataja. – Härra Guardans Cambó, me katsetame seda võimalust. Pean küsima muudatusettepaneku esitajatelt, kas nad nõustuvad teie täiendusega.

Caroline Lucas (Verts/ALE). – Proua juhataja, vastus on „jah”.

(Suuline muudatusettepanek võeti vastu.)

– Enne muudatusettepaneku 2 hääletust:

Ignasi Guardans Cambó (ALDE). – Proua juhataja, teen praegu suulise muudatusettepaneku seoses muudatusettepanekuga 2, nimelt kustutada täpsuse huvides viimane lause, kuna see ei ole enam asjakohane. Seega kustutaksime lause „on seisukohal, et järelevalve peaks algama pärast iga vahepealse majanduspartnerluslepingu vastuvõtmist”. Käesoleval juhul see ei kehti. See on terviklik majanduspartnerlusleping, mitte vahepealne majanduspartnerlusleping, seega faktide täpsuse huvides sooviksimme selle lause kustutada.

(Suuline muudatusettepanek võeti vastu.)

3.10. Vahepealne majanduspartnerlusleping EÜ ja Côte d'Ivoire'i vahel (hääletus)

3.11. Vahepealne majanduspartnerlusleping EÜ ja Ghana vahel (hääletus)

3.12. Vahepealne majanduspartnerlusleping EÜ ja Vaikse ookeani piirkonna riikide vahel (hääletus)

– Enne muudatusettepaneku 8 hääletust:

Glyn Ford (PSE). – Proua juhataja, aja kokkuhoiu mõttes on sotsiaaldemokraadid valmis aktsepteerima muudatusettepanekuid 8 ja 10 täiendustena, kuid me hääletame vastu, kui fraktsioon PPE-DE ei aktsepteeri neid täiendustena.

Jean-Pierre Audy (PPE-DE). – (FR) Olen nõus selle menetlusega.

(Ettepanek võeti vastu.)

– Enne muudatusettepaneku 19 hääletust:

Jean-Pierre Audy (PPE-DE). – (FR) Proua juhataja, lõikes 39 oleks kompromissmuudatusettepanek 19 meie fraktsioonile vastuvõetav, kui seoses valitsusväliste osalejatega saaksime lisada sõna „osalemist”. See tähendaks järgmist muudatust: „39a. rõhutab eelkõige AKV riikide parlamentide ja valitsusväliste osalejate otsustavat rolli ja osalemist majanduspartnerluslepingute järelevalves ja haldamisel”; ülejäänud tekst jääks samaks.

Arvan, et raportöör härra Ford on nõus.

(Suuline muudatusettepanek võeti vastu.)

3.13. Vahepealne majanduspartnerlusleping EÜ ja Lõuna-Aafrika Arengühenduse (SADC) majanduspartnerluslepingu riikide vahel (hääletus)

– Enne muudatusettepaneku 13 hääletust:

Kader Arif (PSE). – (FR) Proua juhataja, kui muudatusettepanek 4 oli täiendus, siis ei tohiks muudatusettepanekud 14 ja 8 kehtivust kaotada, ning seetõttu oleksime neid hääletanud.

Juhataja. – Tundub, et muudatusettepanek koos täiendusega hõlmab kogu teksti. Kui soovite tõesti hääletada esialgset teksti, siis võime liikuda tagasi, aga minu arvates soovitakse üldiselt edasi minna.

Robert Sturdy (PPE-DE). – Proua juhataja, jätkan hea meelega. Arvan, et see on hõlmatud.

Juhataja. – Seega jätkame.

3.14. Ida- ja Lõuna-Aafrika riikide ning EÜ vaheline majanduspartnerlusleping (hääletus)

3.15. EÜ ja Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide vaheline majanduspartnerlusleping (hääletus)

3.16. Vahepealne majanduspartnerlusleping EÜ ja Kesk-Aafrika vahel (hääletus)

3.17. EÜ ja CARIFORUMi riikide vaheline majanduspartnerlusleping (A6-0117/2009, David Martin) (hääletus)

– Enne hääletust:

David Martin, raportöör. – Proua juhataja, tean, kuidas kolleegid soovivad oma lõunapausiga täpsed olla – või oli see vastupidi, ma pole kindel – aga mul läheks vaid kaks minutit.

Esmaspäeva õhtul oli meil väga tähtis arutelu selle kohta, kas saame CARIFORUMiga nõus olla või mitte. Komisjon ja nõukogu lubasid meile – ning tähtis on, et mõlemad institutsioonid võtsid selle kohustuse – seoses kavandatava abiga, et nad seisavad hea abi kvaliteedi ja õigeaegsuse eest. Nad kinnitasid meile, et ükski majanduspartnerluslepingu säte ei mõjuta Kariibi mere riikide juurdepääsu ravimitele. Nad kinnitasid meile, et enamsoodustusrežiimi sätte kohaldamine ei mõjutaks mingil viisil lõuna-lõuna suunal toimuvat kaubandust ning et selle majanduspartnerluslepingu esimese etapi lõpus toimuv viie aasta järgne läbivaatamine oleks tõeline läbivaatamine, milles võetaks arvesse arengueesmärke.

Nende lubaduste põhjal – ning muidugi tingimusel, et need talletatakse nüüd Euroopa Parlamendi protokollini ning et nii nõukogu kui ka komisjon lubavad neid kohustusi järgida ja täita – usun, et Euroopa Parlament võib nüüd valdava enamusega anda täna nõusoleku Kariibi mere piirkonna majanduspartnerluslepingule.

Sooviksin tänada volinik Ashtonit tema väga suure koostöö eest selles vallas ning tema paindlikkuse ja pühendumuse eest. Asjaolu, et ta on ka tänasel hääletusel, kõneleb tema kohta palju. See hääletus oli kavandatud teisipäevaks. Tean, et ta loobus täna siin viibimise nimel väga tähtsatest kohustustest ja et ta on võtnud väga tähtsad kohustused Euroopa Parlamendi ees. Soovin tänada komisjoni koostöö eest ja paluda parlamendiliikmetel nõusoleku poolt hääletada.

Helmuth Markov (GUE/NGL). – (DE) Proua juhataja, daamid ja härrad, see on kodukorda puudutav märkus. Sooviksin tsiteerida kirja, mille president Pöttering mulle saatis rahvusvahelise kaubanduse komisjoni esimehena. Ärge kartke, ma ei loe tervet kirja ette.

„Artikli 47 tõlgendamine põhiseaduskomisjoni poolt, millele te viitate, tehti teatavaks Euroopa Parlamendi 18. veebruari 2009. aasta istungil ja see loeti vastuväidete puudumisel vastuvõetuks. [...] Ettepanekud kahe majanduspartnerluslepingu kohta [see tähendab David Martini ja Erika Manni raportid] tehti ametlikult teatavaks ja esitati teie komisjonile [see tähendab rahvusvahelise kaubanduse komisjonile] alles 19. veebruari

2009. aasta istungil. Eeltoodud tõlgenduse põhjal ei ole enam võimalik kohaldada artiklit 47 seoses nende kahe menetlusega ega ka edasiste menetlustega.”

(DE) Seega tuleb ametlikes dokumentides kõik viited artiklile 47 kustutada. See on seotud nii dokumendi tiitellehe kui ka sisukorra, arvamuste lehekülje ja menetluse leheküljega, mis on rahvusvahelise kaubanduse komisjoni viimane lehekülg. Sooviksin selle protokolliga jäädvustada.

Juhataja. – Täna teid, härra Markov. Tegelikult pidin teavitama Euroopa Parlamenti sellest, et sellesse raportisse on kõigis keeltes tehtud parandus, millega kustutatakse viide artiklile 47. Seega teie poolt viidatuga tegeletakse. Kuna tundub, et oleme ühel meelel, siis saame jätkata.

3.18. Vahepealne majanduspartnerlusleping Euroopa Ühenduse ja Côte d'Ivoire'i vahel (A6-0144/2009, Erika Mann) (hääletus)

– Enne hääletust:

Erika Mann, raportöör. – Proua juhataja, ma teen väga lühidalt. Sooviksin vaid tänada oma kolleege ning soovitada nõusolekumenetlusel hääletada poolt. Siiski sooviksin veel kord kuulda volinik Ashtoni kinnitust punktide kohta, mille tõstatasime oma arutelul esmaspäeval – täpsemalt, lugupeetud volinik, kui te lubasite anda Côte d'Ivoire'ile samad eelised, mille olite juba kiitnud heaks Lõuna-Aafrika Arenguühenduse puhul. Te noogutate – suurepärase! Täna teid väga.

Juhataja. – Meil on kokkulepe, seega jätkame hääletamist.

3.19. Euroopa Investeerimispanka ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga 2007. aasta aruanded (A6-0135/2009, Gay Mitchell) (hääletus)

3.20. Autotööstuse tulevik (hääletus)

– Enne lõpphääletust:

Martin Schulz (PSE). – (DE) Proua juhataja, viitan meie kodukorra artiklile 146 ning täna, et mulle sõna andsite. Palun eelkõige oma Saksamaa Liitvabariigi kolleegidelt andestust, et praegu sõna soovisin.

Selle hääletuse alguses võttis sõna härra Jean-Marie Le Pen. Härra Le Pen kordas talle võimaldatud sõnavõtu ajal, et gaasikambrite olemasolu Auschwitzis on vaid üks fakt maailma ajaloos. Viidates kodukorra artiklile 146, mis kirjeldab Euroopa Parlamendi liikmete käitumist siin parlamendis, palun parlamendi juhatusel kontrollida, kas selline avaldus on lubatud saadikutekojas, mis on kohustatud olema leplik ja mõistev ning austama ohvreid ja eriti Hitleri fašismi ohvreid. Olen tänulik, kui Euroopa Parlamendi juhatus kaaluks vajalikke meetmeid.

(Aplaus)

Joseph Daul (PPE-DE). – (FR) Palun näidake üles veidi austust Auschwitzis ja mujal hukkunute vastu. Meil on veel kaks minutit. Palun sel teemal austust üles näidata.

Soovin öelda vaid seda, et olen täielikult nõus härra Schulziga ja et see, mida täna siin Euroopa Parlamendis kuulnud oleme, on kohatu.

(Aplaus)

– Pärast lõpphääletust:

Bruno Gollnisch (NI). – (FR) Proua Wallis, minu arvates on väga kahetsusväärne, et olete andnud sõna härra Daulile ja härra Schulzile, aga mitte mulle. Te tõepoolest näitasite raportis, et olete spetsialist selle kodukorra tõlgendamisel, kus ühtedele kehtib üks ja teistele teine artikkel.

Seetõttu sooviksin härra Schulzi poolt öeldu jätkuks teha ettepaneku, et nimetame Winston Churchilli hoone ümber, kuna oma Teise maailmasõja ajaloole pühendatud memuaaride kaheteistkümmes köites ei kirjutanud Winston Churchill ridagi gaasikambrite ajaloost.

4. Selgitused hääletuse kohta

Suulised selgitused hääletuse kohta

– Raport: Sarah Ludford (A6-0143/2009)

Daniel Hannan (NI). – Proua juhataja, kindlaks määratud välispiirid on vältimatult vajalik riikluse tunnus. Igasugused muud ülesanded saab anda kohalikule omavalitsusele või delegeerida tõesti rahvusvahelistele ühendustele, aga riik, mis ei suuda enam määrata kindlaks, kes võivad tema piiri ületada ja tema territooriumile asuda, ei ole mingi riik.

Euroföderalistid – sealhulgas selle raporti autor, lugupeetud paruness Ludford – mõistavad seda asjaolu hästi, mistõttu viimase viie aasta jooksul on nende peamine püüdlus olnud ühtlustada justiits- ja siseküsimusi. Võluvalt orwellilikus töeministeeriumi stiilis nimetuse „vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala“ all on nad ühtlustanud sisserände ja varjupaiga teemad, loonud Euroopa prokuratuuri, üleeuroopalise kohtunikekogu, ühtse kriminaalõigussüsteemi ja isegi ühtse politseijõu Europol. Muidugi on see nende seisukohast – nende, kes soovivad ühtset Euroopa riiki – siiani loogiline, aga ma soovin, et neil oleks julgust ja viisakust kõigepealt küsida inimestelt ja panna Lissaboni leping hääletusele. *Pactio Olisipiensis censenda est!*

*

* *

Alexander Alvaro (ALDE). – Proua juhataja, paluksin Euroopa Parlamendi presidendil arvestada, vaatamata Martin Schulzi öeldule, et me peaksime järgima Voltaire'i, eriti kuna olen liberaalide fraktsioonist: isegi kui ma polnud nõus selle piasjaga, mida see isik öelda soovis, leian, et tal on õigus oma seisukohta väljendada – nagu oli ka neil kahel. Ma pooldan võrdset kohtlemist ning me suudame eri arvamustega arvestada. Me ei peaks sel teemal sõnavabadust kaotama, isegi kui ma pole nõus kõigega, mida tal on öelda.

Juhataja. – Täna teid, härra Alvaro. Ma selgitasin, et ma kavatsesin igal juhul härra Gollnischile sõna anda, aga soovisin hääletuse lõpule viia.

– Raport: Esko Seppänen (A6-0109/2009)

Daniel Hannan (NI). – Proua juhataja, hääletasime just Euroopa Investeeringispanga kapitali kahekordistamist. Võiksime mõelda laiemalt ja küsida: „Milleks Euroopa Investeeringispanka vaja on?“ Teoreetiliselt on teda vaja selleks, et teha sooduslaenuid kättesaadavaks raskustes ettevõtjatele, aga kes on tegelikult laenusajaad?

1990ndatel oli ainus suurim EIP heldekäelise abi saaja Ühendkuningriigis British Airways, mis ei ole just napi kasumimarginaaliga väike ettevõtja. Ma ei saa jätta vahele ütlemata, et kogu selle aja on British Airways olnud ka Suurbritannia eurole ülemineku kampaania peamine toetaja.

Ma küsin uuesti laiemalt: mis on Euroopa Investeeringispanga eesmärk? Pakun sellele küsimusele vastuseks, et EIP eesmärk on omaenda töötajatele tööd pakkuda. Ta on saanud Brüsseli rahamasina osaks, suur mehhanism, mille kaudu võetakse maksumaksjatelt raha ja jaotatakse neile õnnelikele, kes süsteemis töötavad. EL võis kunagi olla idealistlik – või vähemalt ideoloogiline – projekt, aga temast on ammu saanud hea elatise teenimise koht, mis ongi see, mis muudab tema positsioonilt tõrjumise nii pagana raskeks.

– Raport: Marian-Jean Marinescu (A6-0002/2009)

Michl Ebner (PPE-DE). – (DE) Proua juhataja, tahaksin öelda härra Hannanile, et Euroopa Keskpank on samuti hea asi, kuna meil ei toimunud valuuta odavnemist, mida kahjuks on viimastel kuudel pidanud Suurbritannia nael üle elama. Võib-olla on see märk, et peaksime tema positsiooni üle vaatama.

Seoses Marinescu raportiga ütlen, et hääletasin teadlikult selle raporti poolt. Arvan, et funktsionaalsed õhuruumiosad on õige reaktsioon praeguse aja probleemidele. Need tulevad hilinenult, aga vähemalt tulevad. Need pakuvad olulist eelist, vähendades maandumisluba ootavate lennukite hulka ja ummistatud koridore, ning toovad kasu keskkonnale ja hoiavad lennureiside hinnad madalal. Sel põhjusel arvan, et aeronavigatsiooniteenused aitavad siin palju kaasa.

– Raport: Marian-Jean Marinescu (A6-0515/2009)

Michl Ebner (PPE-DE). – (DE) Proua juhataja, sooviks kasutada võimalust ja lisaks selgitustele, et hääletasin poolt, tõstatada ka küsimuse, mis mulle suurt muret valmistab, nimelt lennukikütuse maksustamise probleem. Seda teemat reguleeritakse endiselt 1944. aasta Chicago konventsiooni alusel. Ma ei mõista, miks me peame endiselt seda õigusakti järgima ning miks Ameerika Ühendriigid suruvad meile siin midagi peale ega lase meil muuta seda, mida oleks ammu pidanud olema muudetud, kuna on ebaõiglane, et autode, transpordisüsteemide ja muud kütust tuleb maksustada ning samal ajal lennukikütust mitte. See on konkurentsi moonutamine ning me võiksime kehtestada lennukikütuse maksu ja saavutada parema konkurentsi 27 liikmesriigiga liidus vähemalt üleminekuetapis.

– Raport: Kartika Tamara Liotard (A6-0512/2009)

Anja Weisgerber (PPE-DE). – (DE) Proua juhataja, uuendtoidu alane määrus ühtlustab uuendtoidu ja uuendkoostisosade heakskiitmist ja kasutamist Euroopa Liidus. See on tähtis samm toiduohutuse ulatusliku tagamise jaoks. Selle määruseta ei oleks meil lubade väljastamise kontrolli ega piiranguid. Oleme selles määruuses taganud, et meil on ranged kriteeriumid, mida saab tarbijakaitses kasutada. Lubade andmisel teeb Euroopa Toiduohutusamet lõppkokkuvõttes otsuse uuendtoidu ohutuse kohta, tagades sellega ühtlustamise kogu Euroopas.

Lisaks ohutusküsimustele on seoses uuendtoiduga väga tähtsad ka eetikaküsimused. See hõlmab loomkatsete vältimise või kloonitud loomadest saadud toiduainete kasutamise ärahoidmise küsimust. Seepärast avaldan heameelt asjaolu üle, et neid eetilisi aspekte võetakse loa andmisel arvesse. Me soovisime, et eetiliste piirangute puhul võetakse arvesse teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa töörühma arvamust.

Olen tänulik, et seda võeti arvesse, ning seetõttu sain hääletada kogu raporti poolt.

– Raport: Reimer Böge (A6-0110/2009)

Antonio Masip Hidalgo (PSE). – (ES) Proua juhataja, kasutades ära asjaolu, et me räägime eelarvest, arvan, et peaksime valmistama end ette, et rääkida läbi kivisöe toetuse jätkamine järgmisel aastal; see on väga oluline kodumaine energiaallikas.

Ma hoiatan sellest piisavalt ette, kuna üks mõjukas ametnik lubas endale kohatult vastupidise seisukoha väljendamist, lekitades selle ühte majandusväljaandesse; see on üldsuse segadusse ajanud.

Asi pole mingil juhul nii. Pärast 2012. aastat peame jätkama minu riigist pärit kivisöe toetamist ja ma soovin, et parlamendi menetluste stenogrammis oleks see fakt kirjas. Lugupeetud ametnikud, palun piirduge selle kava jõustamisega ja seejärel alates 2012. aastast dokumendiga, mida hakkame valdkonna esindajatega järgmisel aastal läbi rääkima.

Mario Borghezio (UEN). – (IT) Proua juhataja, daamid ja härrad, Euroopa Parlament peab eelarvepädeva asutusena tegema hinnangu, et aidata kaasa 2007.–2013. aasta finantsraamistiku läbivaatamisele.

Selle hinnangu jaoks paluksin raportööril, ent lisaks ka – ja see on kõige olulisem – presidentuuril heita valgust tekkivale murele; see on Euroopa Parlamendi liikmete vabatahtliku täiendava pensionifondi täielik või osaline, seda ma ei tea, kohustuste täitmatajätmine.

Kas on tõsi, et vahendeid on puudu ja investeringud on tehtud jumal teab millistesse Luksemburgi fondidesse? Kas on tõsi, et fondi eest vastutavad asutused, mida peaks jälgima Euroopa Parlament, investeerisid fondidesse, mis on samas finantssegaduses, millest me väljapääsu otsime?

Loodan, et mitte, aga ma ei muretse ei enda ega ka teiste parlamendiliikmete pensioni pärast, vaid selle pärast, et Euroopa maksumaksjad on tulevikus sunnitud Euroopa Parlamendi kaudu taotlema täiendavaid vahendeid Euroopa Liidult, et katta puudujääk, mille peaksid kinni maksma need, kes selle tekitasid ja kes peaksid selle eest vastutama. Me oleme järelevalveasutus; peame kõigepealt oma majas korra majja lööma ja vaatama Euroopa Parlamendi ja tema liikmete makstud vahendeid.

Christopher Heaton-Harris (PPE-DE). – Proua juhataja, alati on meeldiv olla teiega hääletuse selgituste juures. Inimesed hakkavad varsti kõnelema.

Praegune finantskriis on rõhutanud probleeme, mis kaasnevad niivõrd pikaajalise finantsraamistikuga. Kes oleks osanud paari aasta eest ette näha, kui suurt kahju suudavad laenukriis ja selle tagajärjed tekitada. Usun,

et see läbivaatamine annab meile siin Euroopa Parlamendis hea võimaluse ja paljastab ühe probleemi. Ilmnenud probleem on tegelikult selline, mille oleme ise põhjustanud.

Meil on uus tööstusharu, mis on loodud Brüsselis. See ei ole tootev tööstus, kuigi see pakub mõningaid töökohti. See on lobistide ja eriti valitsusväliste organisatsioonide eestveetav tööstusharu. See on üsna pahaendeline tegevusala. See on suures osas isetekkeline. Komisjon konsulteerib valitsusväliste organisatsioonidega mingil teemal, valitsusvälised organisatsioonid kutsuvad üles võtma meetmeid, nad teevad Euroopa Parlamendi liikmete juures lobitööd, et saada sellele üleskutsele poliitiline toetus, komisjon viib lõpuks ellu programmi sel teemal ning – jah, arvasite õigesti! – valitsusvälised organisatsioonid, kes ütlesid komisjonile, et seda programmi on vaja, üritavad seda ise juhtima hakata. See oli raisatud võimalus, kuna oleksime võinud öelda, et me ei hakka seda tulevikus tegema.

Philip Claeys (NI). – (NL) Proua juhataja, härra Böge raport on üks suur taotlus, et saada Euroopa Liidult lisarahastamist, ja see ei tule mingi üllatusena. Mind häirib eriti siiski see, et me tegeleme jälle raportiga, milles viidatakse selgelt Lissaboni lepingule, see on leping, mis on Iirimaa rahvahääletusel kehtetuks tunnistatud. Seega, kuna iirlased said esimest korda selgelt valesti aru, hääletavad nad sügisel peetaval uuel rahvahääletusel uuesti. Te mõtlete kindlasti, et Euroopa Parlamendil oleks vähemalt sündsust oodata hääletajate otsust enne Lissaboni lepingule viitavate tekstide heakskiitmist. Eile kiitsime heaks teise raporti Euroopa kodanikega peetava dialoogi kohta. Aga kui me tõesti soovime, et see dialoog toimiks, siis peame vähemalt hääletajate otsust austama.

Jim Allister (NI). – Proua juhataja, hääletasin selle raporti vastu kahel põhjusel. Esiteks seetõttu, et selle kaalutlemata ja järelemõtlematud nõudmised veelgi rohkemate vahendite järele, et katta ELi pillavaid kulusid – mis Ühendkuningriigi jaoks tähendab muidugi veel suurema aastase netosissemakse nõuet, tekitavad meile täiendava puudujäägi.

Teine põhjus, miks ma selle raporti vastu hääletasin, on see, et raportis eeldatakse Lissaboni lepingu rakendamist, arvestamata selle lepingu läbikukkumist ratifitseerimisel. Pealegi oleks Lissaboni leping ise kulusid veelgi suurendanud, kuna tuli rakendada uusi pädevusvaldkondi ja uusi ettevõtmisi, nagu heldekäeline kulutamine kosmosepoliitikale, mis oleks selle alla ulatunud, ja muud poliitikavaldkonnad seoses kliimamuutusega. Seega hääletasin neil põhjustel selle raporti vastu.

Neena Gill (PSE). – Proua juhataja, avaldan heameelt selle finantsraamistiku läbivaatamise üle, kuigi olin pettunud, et muudatusettepanek, milles paluti ühise põllumajanduspoliitika põhjalikku reformi, lükati tänasel hääletusel tagasi. Usun, et peame kiirelt korraldama ümber ELi rahastamissüsteemi, ning on kahetsusväärne, et paljud rahastamisvood on vanad ja iganenud kohustused, millel on väike lisandväärtus.

Me ei sea prioriteediks uusi küsimusi, millel ei ole piisavaid vahendeid. Me peame kiiresti rahastama energia- ja kliimamuutuse kavasad ning investeerima märkimisväärselt rohelisse tehnoloogiasse. Minu suurim mure on siiski rubriigi 4 pärast, mis on juba mitu aastat pidevalt alarahastatud. Samal ajal kui Euroopa Liit soovib olla üks suuremaid üleilmseid osalisi, takistab seda täielikult nende eesmärkide täitmiseks vajalike ressursside puudus. Samuti olen mures, et meil on kõigi välisrahastamise programmide allhanke poliitika. Selle tulemusena avaldab see kahjulikku mõju ELi rollile üleilmse osalisena arengumaades. Sellegipoolest toetasin seda läbivaatamist.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0141/2009 (majanduspartnerlusleping – CARIFORUMi riigid)

Marian Harkin (ALDE). – Proua juhataja, soovin kommenteerida CARIFORUMi resolutsiooni muudatusettepanekut 9 ja tegelikult ka Côte d'Ivoire'i resolutsiooni muudatusettepanekut 4. See esines järgmises kuues resolutsioonis.

Muudatusettepanekus palutakse viivitamata kaotada eksporditoetused. Ma ei saanud toetada seda muudatusettepanekut, kuna meie poliitika ELis on kaotada need järk-järgult 2013. aastaks. Praegu suurendab komisjon eksporditoetusi piimandussektoris, kuna piima maailmahind on langenud alla tootmiskulu.

Muudatusettepanekus on märgitud ka, et ELi eksporditoetused on suur takistus AKV riikide tootjate jaoks põllumajandusloomade ja piimandussektoris.

Me kõik teame, et see on liialdatud väide. Kui kaotaksime viivitamata igasugused eksporditoetused, siis tegelikult hävitaksime suure osa enda piimatööstusest ja toiduohutusest selles sektoris, ning ma kahtlen tõsiselt, kas Euroopa Parlament soovib seda teha.

Syed Kamall (PPE-DE). – Proua juhataja, enne kui alustan, sooviksin avaldada austust eelkõnelejale, Jim Allisterile. Ma ei pruugi tema seisukohtadega alati nõustuda, kui need on jõuliselt esitatud, aga pean ütleva, et kui ma oleksin Põhja-lirimaa valija, siis ma ilmselt leiaksin, et siin parlamendis ei leidu Põhja-lirimaa jaoks ustavamad sõpra kui Jim Allister.

Käsiloleva hääletuse ning ELi ja CARIFORUMi riikide tehingu kohta arvan, et me peaksime tunnustama, et isegi kui tehingu üle tuntakse palju muret, sest EL üritab agressiivselt oma turge avada, siis ei kehtesta samal ajal ta tähtaega turgude liberaliseerimiseks ja paneb mitmed Kariibi mere piirkonna riigid tunnustama, et nad peavad püüdlema mitmekesisuse poole. Liiga kaua on nad osutanud Briti ja teiste endiste kolonialistide süüle, et kasutada banaanide ja suhkru sooduskohtlemist.

Te ei saa jätkata nii-öelda „magusamajandusega“, kui kavatsete konkureerida üleilmses digitaalses maailmas, ning ma avaldan heameelt majanduspartnerluslepingu selle aspekti üle.

Neena Gill (PSE). – Proua juhataja, hääletasin majanduspartnerluslepingute resolutsiooni poolt, kuna vaid võrdse partnerluse kaudu saame aidata teistel riikidel kogeda majandusedu hüvesid. Avaldan heameelt meie uuel volinikult, Cathy Ashtonilt saadud kinnituste üle, et hajutada paljude isikute kartusi majanduspartnerluslepingute suhtes. Ta väärrib aplausi selles küsimuses konsensusse saavutamise eest.

Selles resolutsioonis on välja pakutud palju punkte, et anda vastulööök esialgse teksti negatiivsetele sätetele. Intellektuaalomandi õigustega seotud sätted lihtsustavad juurdepääsu geneerilistele ravimitele ja muudavad selle ohutumaks, ning soovitusel, et riigid peaksid valima oma arengukiiruse, hoiab ära järsu ja kahjustava liberaliseerimise.

Euroopa peab asuma ka partnerlusse AKV-riikidega, kui nad ei ähvarda neid riike intellektuaalselt, sotsiaalselt ja majanduslikult kurnata. Hiljutine AKV missioon Guyanasse näitas, et kaubandusel võib heade eesmärkide teenistusse rakendatuna olla väga suur mõju, aga kaubanduslepingud peavad olema otsekohesed, tagama avatud dialoogi ja põhinema vastastikusel austusel.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0148/2009 (majanduspartnerlusleping – Côte d'Ivoire)

Syed Kamall (PPE-DE). – Proua juhataja, nagu enamiku teiste majanduspartnerluslepingute puhul, muretseti palju selle üle, kuidas EL soovib turud asümmeetriliselt avada. Eriti Côte d'Ivoire'i puhul muretseti selle pärast, et tegelikult ei ole selles riigis stabiilset valitsust, ning muretseti ka, kas te saate teha sellises seisus riigiga tehingu.

Aga jällegi peame tunnustama, et majanduspartnerluslepingute eelis on see, et esimest korda on võimalus kuulata tarbijaid ja ettevõtjaid neis riikides, selle asemel, et kuulata valitsusi. Ja kui kõnelete ettevõtjatega paljudes neist riikidest, siis nad ütlevad: palun võimaldage meile juurdepääs kaupadele ja teenustele, mida te praegu põhjas ja läänes kasutate, et me saaksime luua jõukust, tekitada töökohti ega sõltuks enam pikaajaliselt abist.

Vaid ettevõtjate, see tähendab jõukuse loojate kaudu neis riikides saame need riigid pikaajalisest vaesusest välja aidata.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0143/2009 (majanduspartnerlusleping – Vaikse ookeani piirkonna riigid)

Martin Callanan (PPE-DE). – Proua juhataja, vabandan, et hoiame teid lõunapausi ajal oma hääletuse selgitustega kinni.

AKV ja ELi parlamentaarse ühisassamblee poliitikaküsimuste komisjoni esimehena olen pidanud mitmeid arutelusid nende väikeste, äärealadel paiknevate – ja äärmiselt kaugete – riikidega Vaikse ookeani lõunaosas. Neid ei ole õnnistatud rohkete loodusvaradega ning muidugi on nad äärmiselt kauged ja raskesti ligipääsetavad, mistõttu on väga oluline, et me hõlbustaksime nende toodete juurdepääsu meie turgudele ning võimaldaksime oma toodetel aidata ja arendada nende enda turge nende asukohas. Me peaksime võtma arvesse nende ainulaadset geograafilist asukohta ning kehtestama meetmed, et leevendada nende olukorda ning aidata nad järjele majandusarengu ja meile endile kättesaadava jõukuse tagamiseks.

Neis majanduspartnerluslepingutes on mitu head asja ning ma olin rahul, et sain hääletada raporti poolt.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0142/2009 (majanduspartnerlusleping – Ghana)

Syed Kamall (PPE-DE). – Proua juhataja, Ghana lepingu kohta tahaksin öelda, et see on väga oluline, kuna üsna tihti väidetakse, eriti sotsiaaldemokraatide poolt siin Euroopa Parlamendis, et me ei peaks toetama impordimaksude alandamist paljudes neist riikidest.

Kui vaatame Ghana näidet, siis toodab see riik vaid 30–35% riisist, mida selle elanikud tarbivad. Kui toetame jätkuvalt riisi impordimakse, siis tegelikult edastame selle riigi väga vaestele elanikele sõnumi, et nad peavad maksma rohkem oma toidu eest ja ravimite eest.

Ma pean häbiväärseks, et Euroopa Parlamendi sotsiaaldemokraadid toetavad jätkuvalt impordimakse, mis hoiavad väga vaeseid veelgi suuremas vaesuses. Nad peaksid toetama turgude avamist ning tagama, et me toetaksime ettevõtjaid ja vaeseid kodanikke.

– Raport: Gay Mitchell (A6-0135/2009)

Marian Harkin (ALDE). – Proua juhataja, soovin toetada Mitchelli raportit, eriti kui raportöör väidab, et on vaja suuremat koostööd kahe panga vahel, et tagada nende tegevuse mittekattumine. Aga eelkõige soovin avaldada heameelt VKEdele antavate laenude 50%-lise suurenemise üle. Viie miljardi euro asemel, mis esialgu teatavaks tehti, on nüüd nähtud ette 7,5 miljardit eurot aastas nelja aasta jooksul. EIP on teatanud, et tehakse veelgi rohkem raha kättesaadavaks.

See on väga hea uudis Iirimaa VKEde jaoks, kuna võime järgmistel nädalatel oodata 300 miljoni euro suurust investeeringut VKEdele. Väga tähtis on, et raha jõuaks VKEdeni – seda mainis ka üks eelkõneleja – ja võimalikult kiiresti, kuna nad on raskustes ja paljud neist ei saa enam oodata.

– Resolutsiooni ettepanek: RC-B6-0152/2009 (Autotööstuse tulevik)

Martin Callanan (PPE-DE). – Proua juhataja, tegin suure töö ära autotööstuse teemal, kui mul oli õnne olla autode süsinikdioksiidihete teemalise Sacconi raporti variraportöör, ning see veenis mind rohkem kui miski muu autotööstuse väga suures strateegilises ja kaubanduslikus väärtuses Euroopa jaoks. Ütlen seda eelkõige seetõttu, et esindan Kirde-Inglismaad, kus meil on Tyne and Weari traditsioonilises krahvkonnas Washingtonis väga suur Nissani tootmistehas, mis on kõige tootlikum ja tõhusam autotehas Euroopas.

Ent viimase kümne aasta jooksul on autotööstust rünnanud väga paljude täiendavate eeskirjade, määruste ja kohustustega. See on päris irooniline, et nüüd kuuleme komisjoni hädaldamas tohutu finantskimbatuse üle, mis seda tööstusharu on tabanud. Sellegipoolest ei saa ma uskuda, et proteksionism on õige vastus, seda vähem, et meil oleks palju muid tööstusharusid, mis samuti sooviksid maksumaksjalt finantsabi.

Eelkõige soovin mainida väga häbiväärseid meetmeid, mille on võtnud Prantsusmaal president Sarkozy, andes riigiabi enda tootjatele sõnaselgel kinnitusel, et nad peaksid teistest liikmesriikidest tootmise välja viima. See on hirmus tee proteksionismi suunas ning lõppkokkuvõttes ei aita see kedagi Euroopas.

Christopher Heaton-Harris (PPE-DE). – Proua juhataja, nagu näete, on minu kolleegid kadedad meie suhte peale, mistõttu nad on täna pärastlõunal käitunud nagu meie saatjadaamid. Loodan, et kiidate mu sõnavõtu heaks.

Me kõik teame, et autotööstusel on mõningaid tõsiseid finantsprobleeme. Neist räägitakse iga päev kõigis meie ajalehtedes. Piirkonnas, mida ma esindan, on suur Toyota tehas Derby tervikomavalitsuses Burnastonis, kus on juba võetud erinevaid meetmeid, et uue finantskeskkonnaga kohanemiseks kulusid vähendada. Suurepärases uues Ühendkuningriigi parlamendi valimisringkonnas Daventrys asub McLaren'i vormel 1 mootoritehas, kus töötab üle 600 inimese.

Seega me kõik siin teame või esindame mingit osa autotööstusest ja teame seal esinevatest finantsprobleemidest. Aga oleme tegelikult suutnud need probleemid siin veelgi tõsisemaks muuta, võttes headel aegadel vastu ühe määruse teise järel, nägemata ette perioodi, mil olud võivad olla veidi kitsamad. Autotööstus ei saa hakkama meie jõustatud määrustega.

Tänan teid mulle antud lisaaaja eest. Tean, et alguses öeldu võttis minult ehk mõne sekundi.

Juhataja. – Ning suutsite Daventry siia sisse tuua. Ütleksin, et teie ja teie kaks kolleegi olete ilmselt pärast seda mulle ühe lõunasöögi võlgu.

Syed Kamall (PPE-DE). – Proua juhataja, minu kaks kolleegi ja mina teeme väga hea meelega teile lõuna välja ning ka teie kahele kolleegile kummalgi pool, kuigi ma ei ole kindel, et naudiksite meie seltskonda kuigivõrd rohkem kui meie sõnavõtte.

Teame kõik seda, kui keerulises olukorras paljud tööstusharud praegu on, üritades saada laenu. Meil on palju toimivaid ettevõtteid, mis krediidikriisita teeninuks head kasumit. Siin on tõepoolest tegemist pigem krediidile juurdepääsuga, kui mingite tõsiste probleemidega nende ärimudelid. Teisest küljest on palju ettevõtteid, mis on mitu aastat olnud väga lähedal äritegevuse lõpetamisele ja mida on toetatud riigiabi või mis on teeninud kahjumit.

Kui vaatame Ameerika näidet, kus on antud abi mõnele kõige ebaefektiivsematele tootjatele, kes ei ole praegust aega arvesse võtnud, siis peaksime tagama, et me ei korda neid vigu ega anna riigiabi või mis tahes abi äriühingutele, mis ei ole pikaajaliselt elujõulised. Muidugi peame tagama, et meil on pikaajalised elujõulised töökohad, aga tagagem ka see, et me ei toeta pankrotistuvaid ettevõtjaid.

Neena Gill (PSE). – Proua juhataja, see ei tule teile üllatusena, et toetasin raportit autotööstuse tuleviku kohta, see on tööstusharu, mida vahel mõned laimavad, aga minu jaoks on see väga tähtis tootmissektor, eriti sellistes piirkondades nagu minu piirkond Lääne-Midlands.

Kogu Euroopas moodustab see rohkem kui 20% tootmisest. See tööstusharu on minu arvates näide sellest, kuidas üks sektor saab end ise ümber kujundada, nagu nägin oma viimasel külastusel Jaguar Land Roverisse Castle Bromwichis, kus mulle avaldas tõsiselt muljet ametiühingute ettenägelik suhtumine ja nende partnerlus juhtkonnaga, et tagada jätkuv teadus- ja arendustöö seose roheliste sõidukitega.

Samuti olen tungivalt soovitanud komisjonil kiita heaks Ühendkuningriigi valitsuse toetus autotööstusele ja tunnen heameelt, et see on aset leidnud. Aga me vajame ka paremaid määrusi ja põhimõtteid edasisteks ELi õigusnormideks seoses mootorsõidukitega.

Meie lähenemine sellele tööstusharule praeguse majanduslanguse ajal peab olema terviklik. Autoosad on sama tähtsad kui autotööstus ise, seega tuleb kindlustada ka tarneahela tulevik. Eelmisel nädalal külastasin Michelini rehvidehast Stoke'is ning taas avaldas mulle muljet teadus- ja arendustööle kulutatav raha ning püüdlused parandada rehvide tõhusust eesmärgiga tagada keskkondlik ja sotsiaalne jätkusuutlikkus. Ei ole eriti mõtet kaitsta suuremaid tööstusi, tagamata väikeettevõtete nõuetekohane toetus kogu tarneahelas.

Kirjalikud selgitused hääletuse kohta

– Raport: Sarah Ludford (A6-0143/2009)

Guy Bono (PSE), kirjalikult. – (FR) Hääletasin selle soovitusel poolt, mille esitas Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsiooni Briti liige paruness Ludford teemal „Ühised konsulaarjuhised: biomeetrilised tunnused ja viisataotlused“.

See kokkulepe teisel lugemisel võimaldab meil kinnitada oma soovi hakata Euroopa viisainfosüsteemis kasutama biomeetrilisi andmeid. Tänu ühistele konsulaarjuhistele on meil lõpuks tagatis, et kõik liikmesriigid väljastavad peaaegu saja riigi kodanikele viisasad samasuguste kriteeriumide ja omaduste alusel.

Selle teksti plussiks on seega alusmeetmete kehtestamine Euroopa kodanike kaitseks, samuti sätted, mis tagavad eraelu ja kolmanda riigi kodanike isikuandmete kaitse.

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) Biomeetrilised andmed võivad muuta passide ja reisidokumentide võltsimise keerulisemaks ning seega aidata võidelda organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku sissereände vastu. Ent see on võimalik vaid siis, kui biomeetrilised andmed registreeritakse õigesti. Sellega seoses tundub endiselt probleeme olevat. Kui häkkerid kiitlevad praegu Internetis sellega, kui lihtne on võltsida sõrmejälgi Saksamaa registreerimisvormidel, ning väidavad, et kui isikutunnistuste formaat muutub sama väikseks nagu krediitkaardil, siis saab fotosid elektrooniliselt hallata, mis teeb biomeetrilise loetavuse keeruliseks, ning sel juhul võivad kergesti tekkida kahtlused selle tehnoloogia suhtes. Igal juhul tuleb tavakodanike jaoks tagada andmekaitse biomeetriliste andmete kasutamisel. Selles mõttes nõustun selle raportiga.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Olles põhjalikult tutvunud soovituselga teisele lugemisele seoses biomeetriliste andmete ja viisataotlustega ühiste konsulaarjuhistel puhul, otsustasin poolt hääletada. Arvan tõepoolest, et proua Ludfordi raporti eesmärgid – hõlbustada viisataotluste korraldamist, vastuvõtmist ja menetlemist – on väga kiiduväärt.

– Raport: Esko Seppänen (A6-0109/2009)

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Ma saa täielikult toetada härra Seppäneni raportit Euroopa Investeeringispangale antava ühenduse tagatise kohta ühendusevälistele projektidele antavatest laenudest ja tagatistest tekkida võiva kahjumi puhuks, aga ma ei kavatse ka selle vastu hääletada. Seetõttu otsustasin hääletamisest loobuda.

ET– Raport: Marian-Jean Marinescu (A6-0002/2009)

John Attard-Montalto (PSE), kirjalikult. – Kuigi Malta ja Gozo on pindala poolest väikseim ELi riik, on neil kontroll väga suure õhuruumi üle. Ma arvan, et oluline on tegeleda lennundussüsteemi toimivuse ja säästvusega. Mõte on selles, nagu märkis transpordi- ja turismikomisjon, et kõige mõjusam ja tõhusam viis ühtse Euroopa taeva loomiseks on ülalt-alla suunatud lähenemisviis. Kuid kuna sellele lähenemisviisile ei saadud poliitilist heakskiitu, tuleb praegu seada eesmärgiks kiirendada alt-üles suunatud lähenemisviisi alusel algatatud protsesse.

Peame tagama, et kavandatav Eurocontroli reform toimuks enne käesoleva määruse jõustumist. Samuti tuleb pingutada selle nimel, et luua ühtne taevast paralleelselt SESARi (ühtse Euroopa taeva lennujuhtimise uurimisprogramm) arendusetapiga.

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – (IT) Toetan Marinescu raportit, kuna ELi laienemispoliitika, koos aktiivse naabruspoliitikaga, on laiendanud Euroopa lennundusturu 37 riigini.

Laienev ühtne lennundusturg muudab ELi globaalseks jõuks. Ühtse Euroopa taeva algatus käivitati 2000. aastal ja see muutis lennuliikluse korraldamise ühise transpordipoliitika osaks. Euroopa õhustranspordisektori konkurentsivõime vajab täielikku süsteemset lähenemisviisi: ühist visiooni, eesmärgi ja tehnoloogiaid, mis tugineksid tugevale regulatiivsele raamistikule.

Sellega seoses on komisjon esitanud ettepanekute paketi, mille mõnesid osasid saaks siiski ka paremaks muuta, näiteks tagades riiklike järelevalveasutuste funktsionaalse sõltumatuse ja kõigi osapoolte suurema kaasatuse. Ühtse Euroopa taeva eesmärgi saavutamiseks on äärmiselt vajalik koostöö poliitilisel, sotsiaalsel ja tehnilisel tasandil.

Ma arvan nagu raportööri, et komisjon peaks pöörama tähelepanu peamiselt arvuliselt väljendatavate, saavutatavate, kogu ühendust hõlmavate eesmärkide kehtestamisele. Need eesmärgid peaksid hõlmama kõiki tundlikke valdkondi, näiteks ohutust, keskkonda, läbilaskevõimet ja kulutõhusust.

Guy Bono (PSE), kirjalikult. – (FR) Hääletasin Euroopa lennundussüsteemi toimivuse ja säästvuse teemalise raporti poolt, mille esitas minu Rumeenia kolleeg härra Marinescu.

See tekst on osa paketist „Ühtne Euroopa taevast II“ ja selle eesmärk on parandada Euroopa lennundussüsteemi toimimist.

See võimaldab reageerida mitmetele probleemidele: keskkonnaprobleemidele süsinikdioksiidi heite vähendamist võimaldavate meetmete rakendamise kaudu; tegevusega seotud probleemidele, kuna selle eesmärk on tõhustada lennuliiklust suurema läbilaskevõime ja lennuliinide optimaalse kavandamise kaudu; ning lisaks muredele Euroopa üldsuse ohutuse pärast, kutsudes üles eri osaliste vahelisele koostööle ja kooskõlastamisele.

Paketi „Ühtne Euroopa taevast I“ järel on selle raporti plussiks kindla nägemuse esitamine praegustest katsumustest, pakkudes välja pikaajalisi lahendusi lennundussektori tõhusaks muutmiseks.

Nicodim Bulzesc (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin oma kolleegi Marian-Jean Marinescu raporti poolt, kuna selle õigusnormide paketi eesmärk on parandada Euroopa lennundussüsteemi toimivust ja säästvust. Tõhusamad õigusnormid tähendavad lühemaid lende, väiksemaid viivitusi ja väiksemat kütusekulu.

Jörg Leichtfried (PSE), kirjalikult. – (DE) Hääletan Euroopa lennundussüsteemi toimivuse ja säästvuse poolt. Lennuliikluse korraldamine on alates 2004. aastast ühise transpordipoliitika osa ühtse Euroopa taeva määruse alusel. Pärast laienemist on Euroopa lennundusturg kasvanud 37 riigini ja muutnud ELi globaalseks jõuks. Seetõttu oli kiiresti vaja seda kajastavat ajakohastamist.

Üks ühtse Euroopa taeva põhielement on funktsionaalsete õhuruumiosade loomine, tuginedes pigem liiklusvoogudele kui riigipiiridele. Peaks olema võimalik vähendada praegused 60 osa ja kontrollikeskust 15 kuni 20-ni.

See mitte ainult ei vasta ühtse Euroopa mõistele, vaid säästab ka aega, raha ja kütust. Varem oli õhuruumi killustatuse tõttu iga lend keskmiselt 49 kilomeetrit pikem kui vaja. Komisjon loodab süsinikdioksiidi heiteid vähendada 7–12% võrra. Funktsionaalsed õhuruumiosad on vajalikud, kuna need võimaldavad mitme liikmesriigi lennuliikluse korraldamise süsteemid integreerida ühte Euroopa transpordisüsteemi. Tuleks nimetada ka funktsionaalsete õhuruumiosade koordinaator TEN-koordinaatorite eeskju järgides.

David Martin (PSE), kirjalikult. – Toetan selles raportis esitatud seisukohta, et lendude tõhusust tuleb parandada ja lennuliikluse viivitusi minimeerida. Avaldan heameelt lennuliikluse korraldamise tulemuslikkuse eesmärkide kehtestamise üle, mis peaksid tagama tõhusama lennundusvõrgustiku, et tagada keskkonna- ja majandusareng.

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin oma kolleegi Marian-Jean Marinescu koostatud raporti poolt, mille eesmärk on parandada Euroopa lennundussüsteemi toimivust ja säästvus.

Tänu ühtse Euroopa taeva algatusele on ühtne lennundusturg viimastel aastatel kasvanud ja arenenud. Ent Euroopa lennukoridoride struktuuri kujundamises ja kasutamises on märgata vähe edasiminekut ning sellest tulenevalt kannavad õhuruumi kasutajad ja reisijad mittevajalikke kulusid.

Avaldan heameelt komisjoni ettepanekute üle, mille eesmärk on võtta kasutusele siduvad tulemuslikkuse eesmärgid aeronavigatsiooniteenuste osutajatele, Euroopa võrgu haldamise funktsioon, et tagada riiklike võrgustike ühtlustumine, ja kindlad tähtajad liikmesriikidele tulemuslikkuse parandamiseks.

Õnnitlen Marian-Jean Marinescut selle raporti koostamise puhul.

Avaldan heameelt raportööri ettepanekute üle töötada välja algatus täielikuks süsteemseks lähenemisviisiks ohutuse vallas, et tagada õhutranspordi ohutus ja säästvus.

Toetan raportööri algatust, milles käsitletakse maksude täielikku läbipaistvust. Kindlaksmääratud kulud peaksid olema kooskõlas lähenemiskriteeriumidega, mis põhinevad tulemuste parandamise kaval.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin härra Marinescu raporti poolt, mis käsitleb Euroopa lennundussüsteemi toimivust ja säästvus.

Jagan raportööri seisukohta, et ühtse Euroopa taeva algatuse õigusraamistik tuleb läbi vaadata, kuna alates selle käivitamisest 2000. aastal ei tundu see olevat toonud kaasa oodatud tulemusi; viitan eelkõige paremale lendude tõhususele, kulude kokkuhoiule ja killustatuse vähendamisele ning üldistele ebatõhusustele, mis õhutranspordisüsteemis endiselt eksisteerivad. Need ebatõhusused toovad kahjuks kaasa suured kulud seoses raha, aja ja kütusega neile, kes kasutavad ühtset Euroopa taevast.

Samuti usun, et peame nõudma õigusnormide läbivaatamist kooskõlas komisjoni ettepanekutega, mille eesmärk on muu hulgas riiklike järelevalveasutuste sõltumatus, ohutusnõuete ühtlustamine, Euroopa ühtne lennuinfoiirkond ja lisaks ka sotsiaalpartnerite tugevam kaasatus süsteemseks lähenemisviisi. Ütlen seda, kuna minu arvates saab vaid põhiküsimustes laiaulatuslikule konsensusele jõudmisega ületada praegused tehnilised ja poliitilised takistused, et saavutada selle algatuse ambitsioonikad eesmärgid.

Carl Schlyter (Verts/ALE), kirjalikult. – (SV) Raportis rõhutatakse, et integreeritud süsteem tagab suurema ohutuse ja õhuruumi tõhusama kasutamise ning vähendab seega ooteaegu. Samal ajal põhineb süsteem eeldusel, et lennuliiklus kasvab pidevalt, ent ma hääletan sellegipoolest raporti poolt, kuna positiivsed aspektid kaaluvad negatiivsed üles. Meie Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioonist võtame muude meetodite abil jõulisi meetmeid lennuliikluse vastu, näiteks erinevate keskkonna- ja transpordimaksude ettepanekute kaudu.

- Rapport: Marian-Jean Marinescu (A6-0515/2008)

Jaromír Kohlíček (GUE/NGL), kirjalikult. – (CS) Ühtne Euroopa taevas on Euroopa riikide katse parandada tsiviillennunduseks õhuruumi läbilaskevõimet. 2000. aastal tehti esimene katse luua Euroopas individuaalsed funktsionaalsed õhuruumiosad, mida kontrollitaks ühiselt. Tšehhi Vabariik sai Kesk-Euroopa keskmisel kõrgusel lennuliikluse konventsiooni osaliseks ning olin tol ajal konventsiooni raportöör Tšehhi parlamendis. Raportöörina kinnitab Marinescu ühes oma raportitest, et need lepingud ei täitnud oma eesmärki. Leping, mille raportöör ma olin, heideti eri fraktsioonide kokkuleppel kõrvale, tuues põhjenduseks selle iganemise. Kuuenda raamprogrammi alusel käivitati SESARi nime all pidulikult ulatuslik programm kogu Euroopa lennujuhtimise arendamiseks ning selle projekti tulemused tuleb sammhaaval alates 2014. aastast ellu viia. Ühtse Euroopa taeva algatuse teemalised raportid järgivad seetõttu sama ajakava. Lisaks survele liberaliseerida

teenused kõnealusel valdkonnas (lennuliikluses) on fraktsioon GUE/NGL eriti kriitiline selle suhtes, et raportites on ohutusele eelistatud tegevuse kasumlikkust.

Samuti ei ole me nõus erilise tähelepanuga lennuliikluse korraldajatele, kuna muudatused mõjutavad kõiki, kes lennujuhtimise valdkonnas töötavad. Lisaks tuleb enne neid muudatusi viia läbi ulatuslik konsulteerimine töötajate esindajatega.

Jörg Leichtfried (PSE), kirjalikult. – (DE) Hääletan lennuväljade, lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste teemalise raporti poolt.

Lennuliikluse korraldamine on alates 2004. aastast ühise transpordipoliitika osa ühtse Euroopa taeva määruse alusel. Pärast laienemist on Euroopa lennundusturg kasvanud 37 riigini ja muutnud ELi globaalseks jõuks. Seetõttu oli kiiresti vaja seda kajastavat ajakohastamist.

Paketi teine raport laiendab kohaldamisala lennuväljade ja nende käitajate kontrolli ühtlustamisega. See uus eeskiri kehtib ka Austria lennuväljade kohta.

Positiivne on see, eriti majanduskriisi ajal, et mitu Euroopa Parlamendis tehtud muudatusettepanekut võimaldavad ettemakseid infrastruktuuriinvesteeringuteks, kui rangetel tingimustel on kättesaadavad teised investeerimisallikad lisaks kasutajatasudele. See aitab väga palju meil praeguse majanduskriisiga hakkama saada.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, olen härra Marinescu raporti poolt, mis käsitleb lennuvälju, lennuliikluse korraldamist ja aeronavigatsiooniteenuseid, kuna see sobib ühtse Euroopa taeva algatuse laiemasse raamistikku, millele olen oma toetust juba väljendanud.

Nõustun raportööriga, et tulevaste katsumuste lahendamiseks lennundusturul ja eelkõige lennundusohutuse valdkonnas tuleb Euroopa tasandil kehtestada ühtlustatud eeskirjade süsteem. Praegu on mitmeid erinevusi riikide ohutusmenetluste vahel, mis oleks soovitatav kaotada, pidades silmas komisjoni ettepanekuid, eriti neid, mis puudutavad Euroopa Lennundusohutusameti kohustusi, mis on kindlasti tähtis vahend Euroopas lennuliikluse ohutuse parandamiseks.

Soovin siiski ühineda härra Marinescuga, osutades vajadusele tagada proportsionaalsus nende meetmete puhul, kindlustades kohalike teadmiste ja oskusteabe kasutamise, ning tagada koostöö EASA ja Eurocontrol'i vahel, et hoida ära ülemäära bürokraatiat ning ülesannete ja vastutuse ebatõhusat kattumist.

ET– Raport: Kartika Tamara Liotard (A6-0512/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – (IT) Ma olen komisjoni ettepaneku poolt muuta määrust (EÜ) nr 258/97 uuendtoidu ja uuendkoostisosade kohta eesmärgiga lihtsustada ja tsentraliseerida uuendtoidule loa andmise ja selle turule toomise menetlust.

Uue määruse kehtestamine kaitseb tarbijaid, tagades toiduohutuse, keskkonnakaitse ja loomade tervise kaitse kõrge taseme, järgides alati ettevaatuspõhimõtet, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruses (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused.

Komisjoni ettepanekuga püütakse muuta lubade andmise menetlust tulemuslikumaks ja läbipaistvamaks ning seda paremini rakendada. See aitab kaasa määruse paremale rakendamisele ning annab tarbijatele suurema võimu ja rohkem valikuid, kuna nende käsutuses saab olema rohkem teavet.

Edite Estrela (PSE), kirjalikult. – (PT) Hääletasin Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud resolutsiooni poolt, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus uuendtoidu kohta, kuna see lihtsustab uuendtoidule loa andmise ja selle turule toomise menetlust. Sellega muudetakse ka lubade andmise menetlus tulemuslikumaks ja läbipaistvamaks, andes seega tarbijatele rohkem võimalusi teha teadlik valik.

Tuleb rõhutada, et uuendtoitu tohib turustada üksnes siis, kui see on tarbijatele ohutu ega eksita neid. Kui uuendtoit asendab muud toitu, ei tohi see olla toiteväärtuse osas muust toidust halvem.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Hääletasin selle raporti poolt, kuna selles asutakse positiivsele seisukohale uuendtoidu teemal ega ole võetud arvesse parempoolsete halvimaid ettepanekuid, milles üritati nõuda geneetiliselt muundatud organisme.

Nagu me arutasime põllumajanduse ja maaelu arengu komisjonis, tuleb geneetiliselt muundatud organismid välja jätta ning uuendtoit ei või põhjustada mingit ohtu tervisele ega tarbijaid eksitada. Kui uuendtoit asendab muud toitu, siis ei tohi see tarbija seisukohast olla toiteväärtuselt muust toidust halvem.

Raportööri arvates on uuendtoidu teemalise uue määruse eesmärgid saavutada toiduohutuse, tarbija- ja keskkonnakaitse ning loomade tervise kaitse kõrge tase, järgides alati ettevaatuspõhimõtet, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruses (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused. Kõik muud eesmärgid on teisejärgulise tähtsusega.

Pealegi ei tohi uuendtoit tarbijaid ohtu seada ega eksitada. Kui uuendtoit asendab muud toitu, ei tohi see tarbija seisukohast olla toiteväärtuselt muust toidust halvem.

Jörg Leichtfried (PSE), kirjalikult. – (DE) Hääletan Kartika Tamara Liotardi raporti poolt, mis käsitleb uuendtoidu suuremat ohutust.

Me vajame rangemaid nõudeid uuendtoidule loa andmiseks, näiteks kloonitud loomade lihast toodete ja nanotehnoloogia kasutamise puhul.

Termin „uuendtoit“ hõlmab praegu mitmeid toiduaineid, mida toodetakse uudseid meetodeid kasutades, mis on Euroopa turul praegu väga vähe või ei ole üldse esindatud, samuti lihtsalt Euroopa tarbijatele tundmatut toidu. Ent nende hulka kuuluvad ka kloonitud loomadest valmistatud tooted, mille pikaajalisi tagajärgi on praegu väga napilt uuritud. Uuendtoidule loa andmiseks on alates 1997. aastast esitatud üle saja avalduse ja üle kahekümne on heaks kiidetud.

Pooldan kloonitud loomade lihast valmistatud toodete kohta eraldi määrust ja uute lubade väljaandmise peatamist seni, kuni see jõustub. Nanomaterjale sisaldavad toiduained tuleks keelata seni, kuni leitakse loomasõbralik ja ohutu hindamismeetod. Kui sellised tooted tuuakse turule, siis tuleb need märgistada nii, et tarbija tähelepanu juhitakse otseselt kogu teabele nende päritolu kohta.

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) Nüüd peaks olema kõigile selge, et heakskiitmismenetluses esitatud dokumendid on sageli ilustatud ning pikaajalised tulemused puuduvad. Hiljemalt siis, kui kuuleme, kui kindlaid ja püüdlikke katseid ilmselt tehakse, et luua geneetiliselt muundatud seemnete jaoks geenimonopol, tuleks anda häire, kui räägitakse kloonitud loomade lihast.

Igatahes ei saa ennustada ette kloonitud loomade lihaga seotud tagajärgi, sealhulgas koostoimet geneetiliselt muundatud sööda või pestitsiidide ning ioniseeriva kiirgusega. Lisaks sellele ei ole kloonimine kooskõlas ELi loomade heaolu õigusnormidega. Igal juhul tuleks loomade kloonimine toiduainete tootmiseks keelata, ent selle kasutamise korral peavad olema nõuetekohased märgistused, et kodanikud saaksid vabalt valida. Nendel põhjustel hääletasin Liotardi raporti poolt.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin härra Liotardi ettepaneku poolt, mis käsitleb uuendtoitu. Nõustun tema väitega, et tuleks tagada toiduohutuse, tarbija- ja keskkonnakaitse ning loomade tervise kaitse kõrge tase, järgides alati ettevaatuspõhimõtet. Samuti väidan, et väga oluline on, et uuendtoit ei seaks ohtu tarbijate elu ega eksitaks neid, kuna inimeste tervis ja kaitse oleks väga suures ohus.

ET– Raport: Johannes Blokland (A6-0045/2009)

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – (IT) Kui Montreali protokolliga, mis jõustus 20 aastat tagasi ja millele kirjutas alla 193 riiki, ei oleks keelatud tooteid, mis vähendavad osoonikihti, siis oleks meie planeet katastroofilises olukorras.

Atmosfääri osooni kahanemist põhjustavad peamiselt sellised ained nagu halogeenitud süsivesinikud, need on kemikaalid, mis leiutati 1928. aastal kui külmutusagensid. 1980ndatel avastati osoonikihi auk, teadlased leidsid, et need keemilised ühendid, mis on maapinna kõrgusel peaaegu mitteaktiivsed, suudavad atmosfääris reageerida osooni molekulidega, hävitades kihti, mis kaitseb ohtlike UV kiirte eest. Selle olukorra parandamiseks kirjutati 1987. aastal alla Montreali protokoll ja see jõustus kaks aastat hiljem.

Üks on kindel, tegime kõik, mis suutsime, et muuta oma õhk hingamiskõlbmatuks. Selles etapis oli arengul oluline roll, pakkudes meile mitmeid kaupu ja teenuseid, mis viimase mõnekümne aasta jooksul on põhjustanud meie kliimasüsteemi seisundi pideva halvenemise. Kasvuhooneefekt, osooniauk ja kliima põhjalik muutumine on vaid mõned nähtused, mille peame võimalikult ruttu tähelepanu keskmesse võtma, kuna need on seotud meie kaaskodanike ja tulevaste lastega Euroopas. Seetõttu olen poolt.

Šarūnas Birutis (ALDE), kirjalikult. – (LT) Kuna selle läbivaatamise peamised eesmärgid on lihtsustada ja anda välja määruse uus versioon ning samal ajal vähendada tarbetut halduskoormat, viies seega ellu komisjoni kohustuse saavutada parem regulatsioon, tagada 2007. aastal muudetud Montreali protokollile vastavus, tagada, et edaspidi tekkivad probleemid lahendatakse osoonikihi õigeaegse taastamise eesmärgil, ning vältida negatiivset mõju inimeste tervisele ja ökosüsteemile, hääletasin selle õigusakti poolt.

Edite Estrela (PSE), kirjalikult. – (PT) Hääletasin Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud resolutsiooni poolt, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus osoonikihti kahandavate ainete kohta. See uuesti sõnastatud määrus on peamine ühenduse õigusakt, et tagada osoonikihti kahandavaid aineid käsitlevale Montreali protokollile vastavus. See tagab mitte üksnes suurema kaitse UV kiirguse hävitava mõju eest, vaid ka kasvuhoooneefekti vähenemise. Euroopa Liit peaks säilitama maailmas juhtiva rolli, nagu ta on varem selles valdkonnas teinud.

Jörg Leichtfried (PSE), kirjalikult. – (DE) Hääletan osoonikihti kahandavaid aineid käsitleva raporti poolt.

Sellega sõnastatakse uuesti osoonikihti kahandavate ainete alane määrus, mis on ELi peamine õigusakt Montreali protokollile ülevõtmiseks, milles nõutakse osoonikihti kahandavate ainete käibelt kõrvaldamist. Peamine eesmärk on järgida 2007. aasta protokollile sätteid, tagades seega, et osoonikiht saaks taastuda ning et välditakse kahjulikke mõjusid inimtervisele ja ökosüsteemidele.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin härra Bloklandi raporti poolt, mis käsitleb osoonikihti kahandavaid aineid. Nõustun eelnõu eesmärkidega kaitsta stratosfääri osoonikihti ja hoida ära kliimamuutust, sest keelatud ainetel on lisaks osoonikihti kahandavale mõjule ka kliima soojenemist soodustav mõju.

Lisaks nõustun esitatud muudatusettepanekutega, milles on tehtud ettepanek neid küsimusi silmas pidades määrust veelgi parandada, nii et EL saab seada endale kõrgemad eesmärgid ja võtta maailmas juhtiv roll.

Flaviu Călin Rus (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud resolutsiooni projekti poolt ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus osoonikihti kahandavate ainete kohta (uuestisõnastamine) (KOM(2008)0505 – C6-0297/2008 – 2008/0165(COD)), kuna usun, et osooni kahandavate ainete heiteid tuleb vähendada või need isegi peatada, et elu Maal saaks areneda normaalses tingimustes. Selliste meetmete võtmisega täidame oma kohustust nii praeguse põlvkonna kui ka tulevaste põlvkondade ees.

ET– Raport: Kyösti Virrankoski (A6-0104/2009)

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Seadmata kahtluse alla vajadust tagada, et ühenduse finantsvahendeid kasutatakse nõuetekohaselt ja õigeaegselt (mis ei ole kaugeltki nii), on raportis mõned pisut ekslikud ja liiga kahemõttelised punktid.

Näiteks tuleks teha selgeks, et „piiratud“ ressursid määratleb EL. Täpsemalt on need määranud kindlaks niinimetatud kuus rikkaimat riiki, kes määrasid ühenduse eelarveks ligikaudu 1% SKPst.

Samuti tuleks teha selgeks, mida mõistetakse niinimetatud negatiivsete ja positiivsete prioriteetide all, milleta on võimatu aktsepteerida põhimõtet, mis nõuab, et neid nii-öelda negatiivseid prioriteete tuleks „vähendada, et teha ruumi kõige olulisematele prioriteetidele“.

Kui negatiivsed prioriteedid tähendavad näiteks nii-öelda uusi prioriteete, nagu Lissaboni strateegia uusliberalistliku poliitika elluviimine, „Euroopa kindluse“ julgeolekupoliitika või ELi militariseerimine, siis ütleksime, et oleme rohkem kui nõus. Ent kui need on nii-öelda positiivsed prioriteedid ja „komisjoni kui terviku mitmeaastased ja strateegilised eesmärgid“ (mida nad tegelikult on), siis oleme otsustavalt vastu.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Otsustasin härra Virrankoski raporti puhul, mis käsitleb tegevuspõhist eelarvestamist ja tegevuspõhist juhtimise meetodit kui haldusvahendit eelarvevahendite eraldamiseks, hääletamisest hoiduda.

Olen täielikult nõus raportööriga, et on kindlalt vaja selget teavet saavutatud tulemuste ja nende saavutamiseks vajalike ressursside kohta, ning et inimesed peaksid olema täielikult teadlikud Euroopa Liidu poliitika maksumusest. Ma pole siiski kindel, et kõnealune süsteem suudab selle probleemi lahendada, ning seetõttu ma ei hääleta ei selle poolt ega ka vastu.

ET– Raport: Reimer Böge (A6-0110/2009)

Richard James Ashworth (PPE-DE), kirjalikult. – Briti konservatiivid toetavad Böge raportit ning eelkõige avaldame heameelt raportööri ettepanekute üle muuta eelarve paindlikumaks ja ulatuslikumaks, et reageerida muutuvatele asjaoludele. Me usume, et tema ettepanek viieaastase finantsperspektiivi kohta on positiivne areng. Samuti avaldame heameelt, et ta kiitis heaks piirangu 1% kogurahvatulust; lisaks rõhutame, et kui see meetod kajastaks vähenevat kogurahvatulu liikmesriikides, siis kajastuks see paratamatult ELi eelarves.

Ent me väljendame uuesti oma kahtlusi seoses Lissaboni lepinguga, millele me oleme vastu, ning seoses ühise välis- ja julgeolekupoliitika rahastamise kavandatava suurendamisega. Avaldame kahetsust, et raportöör ei kasutanud seda võimalust tuletada nõukogule ja komisjonile meelde nende kohustusi, nagu lepiti kokku 2006. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes, esitada õigeaegne ja rahuldav tõendus ühiste halduskokkulepete alusel kulutatud ELi raha kohta.

John Attard-Montalto (PSE), kirjalikult. – 2007.–2013. aasta finantsraamistiku vahekokkuvõtte ei ole praktiline ega realistlik, kuna esineb ebakindlus seoses järgmisega: Lissaboni lepingu ratifitseerimisprotsess, praeguse parlamendi ametiaja lõpp, Euroopa valimiste tulemused ning komisjoni uue koosseisu ametisse nimetamine praeguses majandusolukorras.

Võin täielikult nõustuda, et eelarve ulatuslik läbivaatamine peaks olema parlamendi ja komisjoni uue koosseisu viivitamatu prioriteet.

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – (IT) Hääletan poolt.

Euroopa Liidu institutsiooniline tulevik taassõnastati Euroopa Ülemkogu poolt juunis 2007, kui 27 liikmesriiki otsustasid kutsuda kokku valitsustevahelise konverentsi, et koostada põhiseaduse eelnõu alusel uus leping. Kui ratifitseerimine läheb kavakohaselt, siis võiks uus leping jõustuda 2009. aasta keskel Euroopa valimistega enam-vähem samal ajal. Kui ratifitseerimine seiskub, siis on sellel ettenägematud tagajärjed Euroopa projekti jaoks. Läbivaatamisel tuleks seetõttu seda uut olukorda arvesse võtta.

Kui Euroopa Ülemkogu järeldustes kehtestatud ajakava järgitakse, siis peaks uue lepingu jõustumine, uue Euroopa Parlamendi valimised (juuni 2009) ja komisjoni uue koosseisu ametisse nimetamine toimuma 2009. aasta teisel poolel, ning sel juhul võidakse läbivaatamise teemaline institutsioonidevaheline arutelu segaduse vältimiseks edasi lükata.

Ma usun, et parlamendi praegune koosseis on teinud märkimisväärse investeeringu oma laienenud liidu poliitiliste ülesannete ja eelarvevahendite (2007–2013) ajutise komisjoni töö kaudu, samuti aastaelarvete ja sellele järgneva õigusloome alase töö kaudu. Seetõttu peaks see algatusraport, ametist lahkuva parlamendi koosseisu pärand, kajastama siiani saavutatud edusamme, aga rõhutama ka endiselt esinevaid puudujääke.

Katerina Batzeli (PSE), kirjalikult. – (EL) 2007.–2013. aasta finantsraamistiku vahekokkuvõtet on vaadeldud kui kompromissi 2005. aasta otsusega ning seda võib majanduskriisi tõttu praeguses olukorras vajalikuks pidada. Mingil juhul ei saa seda siiski kasutada alibina vahendite ümberjaotamiseks liikmesriikide ja poliitikavaldkondade vahel, nagu struktuurifondide poliitika ja ühine põllumajanduspoliitika, need on poliitikavaldkonnad, mis muu hulgas tagavad ühtekuuluvuse, tööhõive, territoriaalse lähenemise ning avaliku ja erasektori kulutuste aktiveerimise.

Meie prioriteet peab olema süvendada ja parandada praeguste poliitikavaldkondade juhtimist, nagu struktuurifondide poliitika, mis on vahendite puuduse tõttu samuti viibinud, ning muidugi säästva majanduskasvu investeeringute edendamine, mis annab praegusele ühenduse poliitikale uue arengumõõtme.

Ent tuleb vältida ja ei saa heaks kiita uute poliitikasuundade kehtestamist, et kaitsta keskkonda ja kliimat, ning poliitikasuundade kehtestamist, et tulla toime majanduskriisiga, suurendamata ühenduse eelarvet, mis on jäänud stabiilseks isegi pärast viimast ELi laienemist. Euroopa peab julgema suurendada oma vahendeid ühtse ühenduse poliitika jaoks ja mitte piirduma vahendite ümberjagamisega vanade ja uute poliitikasuundade vahel.

Charlotte Cederschiöld, Christofer Fjellner, Gunnar Hökmark ja Anna Ibrisagic (PPE-DE), kirjalikult. – (SV) Hääletasime 2007.–2013. aasta finantsraamistiku vahekokkuvõtet käsitleva raporti poolt, kuna selles kutsutakse selgelt üles tagama suurem läbipaistvus ja selgem seos meie seatud prioriteetide ja tulemuse vahel.

Erinevalt raportist arvame, et 1% mudel on hea. Arvame, et eelarve piiratus on äärmiselt tähtis.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) See on tähtis Euroopa Parlamendi algatusraport, mille eesmärk on algatada arutelu mitte ainult praeguse, vaid eelkõige järgmise mitmeaastase finantsraamistiku teemal. Selles tõstatatakse väga palju küsimusi, mida ei saa selle hääletuse selgituses käsitleda.

Nagu ütlesime, kuigi väga mõõdukal toonil, on raportis mõned asjakohased punktid, mis on kooskõlas sellega, mida oleme ammu öelnud: praegune ühenduse eelarve on väiksem kui vaja ning igal aastal jäävad suured summad eelarvesse laekumata (ligikaudu 29 miljardit eurot puudu aastate 2007 ja 2009 vahel). Ent need, kes selle olukorra eest vastutavad, varjavad seda, nimelt Euroopa Komisjon, Euroopa Parlament ja nõukogu kui eelarvapädevad asutused. Seetõttu ei saa Euroopa Parlament praegu vastutuse võtmisest keelduda.

Euroopa Parlament rõhutab ka, et „täiendavad poliitikavaldkonnad ei tohiks muuta praeguse mitmeaastase finantsraamistiku põhikategooriate vahelist tasakaalu ega seada ohtu praegusi prioriteete”, kuigi ta on jätnud välja – tänu meie vastuhäälele – viite „kahele peamisele poliitikavaldkonnale rubriikidest 1b ja 2”, nimelt lähenemine ning põllumajandus ja kalandus. Teisest küljest on ta rõhutanud nii-öelda uusi prioriteete, teisisõnu Lissaboni strateegia uusliberalistlikke eesmärke (sealhulgas niinimetatud avaliku ja erasektori partnerlusi), kliimamuutust ja ELi militariseerimist.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin härra Böge raporti poolt 2007.–2013. aasta finantsraamistiku vahekokkuvõtte teemal.

Olen pettunud, et mitte kõik uue põlvkonna programmid, mis on seotud 2007.–2013. aasta mitmeaastase finantsraamistikuga, ei ole vastu võetud, eriti seoses tähtsa Galileo programmiga, millele ei ole eraldatud piisavalt vahendeid, ning põhiõiguste ja õigusasjade raamprogrammiga. Tegelikult oleks olnud vaja rohkem tööd, et oleks saanud ettenähtud aja jooksul need vastu võtta.

Samuti arvan, et Euroopa Parlament peaks rakendama rangemat kontrolli Euroopa Liidu eelarve üle korrapärasema ja rangema kontrollimisega, et tagada avaliku sektori raha nõuetekohane haldamine.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0141/2009 (majanduspartnerlusleping – CARIFORUMi riigid)

Bruno Gollnisch (NI), kirjalikult. – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, me ei hääletanud ühegi teksti poolt uute partnerluslepingute kohta maailma vaesimate riikidega Aafrikas, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonnas.

Meie otsus ei ole suunatud nende riikide vastu, kes väärivad nõuetekohast koostöö- ja arengupoliitikat, mis aitab neil oma elanikkond vaesusest, oma territooriumid alavarustatusest ja oma majandus raskustest välja tuua. Nad väärivad ka kaubandussuhteid, mille puhul võetakse arvesse nende eriolukorda, aga ka meie endi huve ja eelkõige meie äärepoolseimate piirkondade omi, mis on teie poliitikas tähelepanuta jäetud.

Teie pakute neile lepinguid, mis vastavad Maailma Kaubandusorganisatsiooni pühadele reeglitele, mille eesmärk on muuta nad üliberaalse üleilmastumise osaks. Te sunnite neid põllukultuure eksportima, mis jätab nad nälga, ning lubama oma jõukust kasutada rahvusvahelistel ettevõtetel, mis ei ole pikka aega tegutsenud ühegi riigi huvides, vaid on riigita, anonüümsed ja teevad otsuseid vaid enda finantshuvides.

Neil riikidel on õigus valida, kui kiiresti nende piirid avatakse ja majandus liberaliseeritakse. Miks mitte valida teine tee: see on mõistlik proteksionism ja mõlemale poolele tulutoovad suhted, kuna need põhinevad vastastikkusel kasul. Seda teed nõuame Prantsusmaal ja ka Euroopa jaoks.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Hääletasin EÜ ja CARIFORUMi riikide vahelise majanduspartnerluslepingu teemalise resolutsiooni poolt. Väited, mille kohaselt on Kariibi mere piirkonna riikidele avaldatud survet ja sunnitud neid lepingule alla kirjutama, on valed. Nägin seda, kui osalesin AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee esimesel piirkondlikul koosolekul koos Kariibi mere piirkonna riikidega.

Kariibi mere piirkonna riikide läbirääkijate ja ametiasutuste esindajad väitsid sõnaselgelt, et nad kirjutasid lepingu alla vabal tahtel ja veendumusel, et see on kõigile osapooltele kasulik. Nad olid teadlikud teatavast survest, aga see oli ajaline surve ja mõjutas kõiki lepingu pooli. Lisaks oli uute majanduspartnerluslepingute allakirjutamise vajadus Euroopa Liidust sõltumatult tehtud otsuste tulemus. Pealegi on see olnud mitu aastat üldteada.

David Martin (PSE), kirjalikult. – Avaldan heameelt komisjoni lubatud paindlikkuse üle, liikudes vahepealsetelt majanduspartnerluslepingutelt täielikele, ning lubaduse üle, et läbirääkimistel lähtutakse arenguküsimustest.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin selle resolutsiooni ettepaneku vastu, mis käsitleb majanduspartnerluslepingut ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt CARIFORUMi riikide vahel.

Arvan, et majanduspartnerluslepingud peaksid toetama Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide säästvat arengut ning innustama neid osalema rahvusvahelises kaubanduses ja mitmekesistama oma majandust. Ent ma ei arva, et kõnealune leping on õige samm, kuna see ei aita asjaomastel riikidel luua isemajandavat majandust, mis suudaks välisabist sõltumata jätkusuutlik olla.

Pealegi ei aita lepingus sätestatud vahendid minu arvates osaleda ei ametiasutustel ega kohalikul erasektoril, mis tähendab, et nad ei osale piisavalt oma piirkondade arengu protsessis.

Kathy Sinnott (IND/DEM), kirjalikult. – Uskumatult tähtis on, et majanduspartnerluslepingutes võetaks arvesse iga AKV riigi erivajadusi. Sel põhjusel hääletasin selle lepingu vastu. CARIFORUMi majanduspartnerluslepingut on siin arutatud, samal ajal kui CARIFORUMi riikide parlamentidel ei ole veel võimaldatud seda arutada. Austusest nende parlamentide vastu arvan, et me peaksime selle resolutsiooni vastuvõtmisega ootama.

Samuti on oluline märkida, et Euroopa Komisjon avaldas mitme AKV riigi valitsusele survet kirjutada alla vahepealsed lepingud enne erikorra lõppemist.

Väga tähtis on see, et neid teemasid kaalutakse hoolikalt ja arutatakse igas AKV riigis enne ELi poolt heaks kiitmist.

Margie Sudre (PPE-DE), kirjalikult. – (FR) Majanduspartnerluslepingute kohaselt ei või AKV riikidest pärit suhkur ja banaanid siseneda Prantsusmaa äärepoolseimate piirkondade turgudele kümme aastat ning seda tähtaega võib pikendada, hoides seega ülemeremaade põllumajanduse nimetatud kahte alustala.

Eraldi kaitseklauslit, mis lubab impordi takistada, kui see kahjustab või lõhestab äärepoolseimate piirkondade turgu, tuleks täiendavalt selgitada, et vähendada selle rakendamise aega.

Meie parlamendi poolt esitatud taotlused on seega võimaldanud äärepoolseimate piirkondade nõudmisi läbirääkimiste jooksul arvesse võtta.

Äärepoolseimate piirkondade sotsiaal- ja kutsealaste ringkondade osalejad tunnevad, et neid karistatakse tootmispiirangutega, mis vastavad Euroopa standarditele, muutes nad vähem konkurentsivõimeliseks kui nende otsesed konkurendid. Ma mõistan neid, aga sellegipoolest julgustan neid pühendumata täielikult koostööle oma AKV naaberriikidega, et võimaldada ühiste eesmärkide nimel kujundada täiendavad ja toetavad suhted.

Selle asemel, et jääda paindumatult kaitsepositsioonile, on äärepoolseimatel piirkondadel kõik võimalused, et olla oma konkurentidega samaväärsed. See on tagatud, et Euroopa Liit tagab tõesti selle, et kasutatakse nõuetekohaseid seire- ja vahekohtumeetodeid, et hoida ära igasugune kõlvatu konkurents.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0148/2009 (majanduspartnerlusleping – Côte d'Ivoire)

Philip Claeys (NI), kirjalikult. – (NL) Euroopa Parlament soovib Côte d'Ivoire'iga sõlmitava vahepealse majanduspartnerluslepingu läbirääkimistel tõstatada Côte d'Ivoire'i kodanike vähemalt 24 kuud kehtivate töölubade küsimuse. Asjaomased Côte d'Ivoire'i kodanikud saaksid siis töötada hooldajatena ja teistel samalaadsetel ametikohtadel. Mis tahes nurga alt seda vaadata, on see jälle täiendav sisserände kanal, mis minu arvates on iseenesest rohkem kui piisav põhjus hääletada selle resolutsiooni vastu. Euroopas on juba miljoneid töötuid ning väljastpoolt liitu täiendava tööjõu sissetoomine teeb vaid praegused probleemid tõsisemaks. Asjaomaseid ametikohti saab väga edukalt täita meie enda töötajatega.

Hélène Goudin ja Nils Lundgren (IND/DEM), kirjalikult. – (SV) Arvame, et meie esmane panus maailma vaeseimate riikide jätkuva arengu edendamiseks peaks olema avada ELi turud impordile neist maailma osadest. Kui on otsustatud, et abi on kooskõlas sooviga suurendada vabakaubandust, siis peab selle abi algatama ja otsustama eri liikmesriigid ja mitte EL. Kui EL siiski soovib endiselt abi jaotada ja kontrollida, siis ei tohi see mingil juhul sõltuda abisaajate riikidega toimuvast kaubandusest. Sätted, mille eesmärk on kaitsta üleminekuajal arengumaades tundlikku tööstust, võivad siiski olla vastuvõetavad. Ent põhimõtteliselt peaksime hoiduma igasugustest protektsionistlikest määrustest, millel on oht kahjustada vaba turulepääsu.

Oleme lähtunud neist vaadetest, võttes seisukoha esitatud resolutsioonide ettepanekute kohta seoses kaubanduslepingutega, mida komisjon praegu ette valmistab.

Oleme vastu ebaõnnestunud sõnastustele, mille eesmärk on vaid suurendada Euroopa Parlamendi mõju kaubanduspoliitika üle. Sellegipoolest oleme otsustanud hääletada kõigi resolutsioonide poolt, kuna need näitavad vabakaubanduse jätkuvat tähtsust ajal, mil tugevad proteksionismituuled jõudu koguvad.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin selle resolutsiooni ettepaneku poolt, mis käsitleb vahepealset majanduspartnerluslepingut ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Côte d'Ivoire'i vahel.

Olen nõus, et Lääne-Aafrika riikide vaheline tolliliit tooks suurt kasu Côte d'Ivoire'ile, mis on selle piirkonna majanduse ja kaubanduse juhtrollis: pealegi arvestades asjaolu, et piirkondade vaheline kaubandus moodustab vaid väikse osa Côte d'Ivoire'i kogukaubandusest, siis oleks soovitatav suurendada piirkondlikke kaubandussidemeid, et tagada pikaajaline jätkusuutlik ja säästev majanduskasv.

Samuti on soovitatav, et Euroopa Liit pakuks rohkem ja paremat tehnilist ja haldusabi Côte d'Ivoire'ile, et tagada selle majanduse kohanemine, et saada vahepealsest majanduspartnerluslepingust maksimaalset kasu.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0142/2009 (majanduspartnerlusleping – Ghana)

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin härra Fjellneri raporti vastu, mis käsitleb vahepealset majanduspartnerluslepingut ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ghana vahel.

Seda seetõttu, et ma arvan, et selline leping Ghanaga võib kahjustada ja nõrgestada ECOWASi piirkondlikku integreerumist, mida me peaksime toetama, kuna see suudab kõige paremini tagada kohaliku majanduse jaoks keskmises ja pikas perspektiivis positiivse mõju, pakkudes kohalikele asutustele rohkem osalemisvõimalusi.

Kathy Sinnott (IND/DEM), kirjalikult. – Uskumatult tähtis on, et majanduspartnerluslepingutes võetaks arvesse iga AKV riigi erivajadusi. Sel põhjusel hääletasin selle lepingu vastu. Igal AKV riigil on erinevad vajadused ja mitmed parema meelega ei peaks läbirääkimisi intellektuaalomandi õiguste ja Singapuri küsimustes. Paljud neist riikidest soovivad muuta rangemaks ka toiduainetega kindlustatuse ja varases arenguetapis olevate tööstustega seotud sätteid. Lisaks tuleb neisse lepingutesse lisada läbivaatamisklausel, mis nõuaks säästva arenguga seotud mõju hindamist, ja võimalus muuta lepingut selle hinnangu tulemuste põhjal. Peame tegutsema selle nimel, et tagada nende lepingute tegelik vastavus sellele, mis on parim iga kõnealuse riigi vajadustele, ning hoiduma avaldamast neile survet kirjutada alla lepingud, mis ei vasta sellele, mida nad vajavad.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0144/2009 (majanduspartnerlusleping – SADC)

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin selle resolutsiooni ettepaneku vastu, mis käsitleb vahepealset majanduspartnerluslepingut ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt SADCi majanduspartnerluslepinguga liitunud riikide vahel.

Ma ei arva, et majanduspartnerlusleping on andnud suuri eeliseid neile, kes ekspordivad AKV riikidest Euroopa Liitu, pärast Cotonou kaubanduslepingute lõppemist 2008. aasta alguses, isegi kui AKV riikide kaubad võivad siseneda ELi turule ilma tollitariifide või kvootideta.

Eelkõige ei aita leping edendada nende riikide iseseisvat arengut; luua sellist suutlikkust, mis tulevikus võimaldab asjaomastel riikidel arengut jätkata isegi ilma välise abita. Pealegi arvan, et nad ei vasta sageli hea valitsemistava, poliitiliste ametikohtade läbipaistvuse ja inimõiguste austamise tingimustele, millela esineb oht, et nende riikide elanikele tekitatav kahju on suurem kui neile antud abi.

Georgios Toussas (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) EL üritab kapitalistliku kriisi ja imperialistliku sisevõitluse ägenemise ajal tugevdada Euroopa monopolide positsiooni ja saavutada uusi positsioone üleilmsel turul. Ta kasutab kogu maailmas avalikku imperialistlikku sekkumist koos sõjaliste ja mittesõjaliste vahenditega ja monopolide sekkumist rahvusvahelisse kaubandusse ja majandustehingutesse.

Vahepealsed majanduspartnerluslepingud on kõige hullem lepingu vorm, mida EL on arengumaadelt siiani nõudnud. Nende eesmärk on kehtestada kapitali võim ja kuritarvitada nende tööjõudu ja jõukust loovaid

mehhanisme. Rõhuvad tingimused nõuavad turgude liberaliseerimist ja kõigi teenuste, eelkõige energia, veejaotuse, tervishoiu, hariduse ja kultuuri erastamist.

Lõuna-Aafrika Arenguühenduse (SADC) ning Ida- ja Lõuna-Aafrika Ühisturu (COMESA) juhtumid on tüüpilised näited. Jaga ja valitse. ELi surve ja sundus pidada kinni ajakavadest ja lepingute sisust koos eraldi lepingute ja erinevate tingimustega iga riigi jaoks.

Hääletame vahepealsete majanduspartnerluslepingute vastu, kuna need on kirjutatud alla kapitalilt teenitava kasumi heaks ja inimeste kahjuks. Need on jälle tõend, et üleilmne kaubandus imperialismi ja monopolide võimu all ei saa toimuda vastastikuse kasu alusel.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0145/2009 (majanduspartnerlusleping – Ida- ja Lõuna-Aafrika riigid)

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin selle resolutsiooni ettepaneku vastu, mis käsitleb majanduspartnerluslepingut ühelt poolt Ida- ja Lõuna-Aafrika riikide ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel.

Olen veendunud, et see majanduspartnerlusleping ei ole sobiv, et saavutada asjaomaste riikide arengu edendamise eesmärk, kuna selles on vaieldavaid küsimusi, millega tuleb veel tegeleda ja mida lahendada, näiteks enamsoodustusrežiimi klausel ja ekspordimaksud, mis ei toeta tõelise turu loomist, mis suudaks tuua kasu kogu asjaomasele elanikkonnale.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0146/2009 (majanduspartnerlusleping – Ida-Aafrika Ühenduse partnerrriigid)

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin selle resolutsiooni ettepaneku vastu, mis käsitleb majanduspartnerluslepingut ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ida-Aafrika Ühenduse partnerrriikide vahel.

Arvan, et tõelise piirkondliku ja piirkondade vahelise turu areng neis riikides on tähtis, et saavutada tingimused jätkusuutlikuks kasvuks, mis praegu sõltub täielikult välisabist: ent selle lepinguga ei looda vajalikke eeldusi selle toimumiseks, kuna paljudel juhtudel nähakse kavandatavate meetmetega ette ametiasutuste ja kohaliku erasektori väga vähene kaasamine.

Lisaks sellele tundub mulle kontrollimehhanismide olemasolule vaatamata, et need riigid ei vasta sageli hea juhtimistava, poliitiliste ametikohtade läbipaistvuse ja inimõiguste austamise tingimustele, ilma milleta seame rohkem ohtu suurema osa nende riikide elanikkonnast, selle asemel et anda tõelist abi.

– Resolutsiooni ettepanek: B6-0147/2009 (majanduspartnerlusleping – Kesk-Aafrika)

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin selle resolutsiooni ettepaneku poolt, mis käsitleb vahepealset majanduspartnerluslepingut ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kesk-Aafrika vahel.

Usun kindlalt, et vahepealne majanduspartnerlusleping on andnud suuri eeliseid Kesk-Aafrika riikidesse eksportijatele, eriti kuna Cotonou lepingud lõppesid jaanuaris 2008, suurendades nende võimalusi eksportida Euroopa Liitu. Üldisi majanduspartnerluslepinguid tuleks igal juhul käsitleda pigem Doha arengukaval põhinevaid lepinguid täiendavatena kui nende alternatiividena ning sel teemal kutsume üles taasalustama läbirääkimisi niipea kui võimalik.

Samuti nõustun väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks üleminekuperioodide kehtestamisega, et anda neile aega lepingust tulenevate muutustega kohanemiseks, ning üldisemalt avaldan heameelt VKEdele asjaomaste riikide poolt antava toetuse üle.

ET– Raport: David Martin (A6-0117/2009)

Marie-Arlette Carlotti (PSE), kirjalikult. – (FR) Nüüd juba aastaid oleme meie, sotsiaaldemokraadid, koos oma Aafrika kolleegidega ühiselt üritanud muuta majanduspartnerluslepingud tõelisteks arengu abivahenditeks.

Oleme pidanud komisjoniga kindlalt ja otsustavalt läbirääkimisi, et saavutada õiglased lepingud, mis edendavad aastatuhande arengueesmärke.

Oleme teinud seda, otsustades valikulise piirkondadeks jaotamise kasuks, mida AKV riigid ise ellu viivad.

Oleme teinud seda, täites oma kohustusi seoses kaubandusega seotud abiga, mida anti 2005. aastal, selle asemel, et Euroopa Arengufondi laastata.

Praegu on meie võitlus suure osas vilja kandnud, kuna kaubandusvolinik on võtnud Euroopa Komisjoni nimel kohustuse seoses:

- olulise eesmärgiga lepinguid edasi arendada,
- lepingute vaidluspunktide uuesti läbirääkimisega avatud ja paindliku lähenemisviisi alusel,
- toiduainetega kindlustatuse ja AKV riikide habraste tööstusharude kaitsega.

Muidugi oleksime soovinud rohkem tagatise seoses sellega, kuidas riikide parlamendid ja AKV-ELi assamblee on seotud lepingute rakendamise jälgimisega.

Aga vaid paari nädala jooksul tehtud edusammud on märkimisväärsed.

Avaldan selle üle heameelt.

Ent ma kavatsen väga täpselt jälgida selle rakendamist.

Seega siin on tühi sedel: loobusin hääletamast.

Richard Corbett (PSE), kirjalikult. – Täna olin valmis hääletama selle poolt, et Euroopa Parlament kiidab heaks majanduspartnerluslepingu ja vahepealsed majanduspartnerluslepingud, vaid tänu uue voliniku, Cathy Ashton'i kinnitustele ja lubadusele ning sellele, et asjaomaste riikide valitsused näevad üldjoontes seda edusammuna, kuigi ebapiisavana.

Majanduspartnerluslepingud peaksid saama vaesuse vähendamise ja kaotamise vahendiks, samal ajal hõlmates säästva arengu ja AKV riikide järkjärgulise maailmamajandusse integreerimise eesmäärke.

Peame tagama, et kaubanduslepingud, mille AKV riikidega sõlmime, on nende huve pooldavad, ja väga oluline on, et need sõlmitakse kui arenguvahendid.

Mikel Irujo Amezaga (Verts/ALE), kirjalikult. – (ES) Hääletasin Kariibi mere saartega sõlmitavate majanduspartnerluslepinguid käsitlevate raportite vastu ning muu hulgas ka Côte d'Ivoire'i vahepealse lepingu vastu. Euroopa Parlament hääletas näiteks Côte d'Ivoire'i vahepealse lepingu poolt; see riik kannatab sisekonfliktide käes ja tal puudub õiguspärane valitsus.

Selles olukorras tunnen lihtsalt, et ei ole parim hetk sõlmida pikaajaliste tagajärgedega rahvusvaheline leping. Maailma Kaubandusorganisatsiooni survele on Euroopa Liit loobunud AKV riikidega sõlmitud koostöölepingutest ning asendanud need iga riigiga sõlmitavate majanduspartnerluslepingutega, mis mitmel juhul kahjustavad piirkondade võimu.

Esimesi lepinguid, mille Euroopa on kehtestanud, on nende riikide valitsusvälised organisatsioonid ja uurijad teravalt kritiseerinud ning täna vaatas Euroopa Parlament need üle.

Glenys Kinnock (PSE), kirjalikult. – Nõustusin CARIFORUMi majanduspartnerluslepinguga ja Côte d'Ivoire'i vahepealse majanduspartnerluslepinguga tänu volinik Ashton'i poolt sel nädalal antud tagatistele.

Aset on leidnud stiili- ja toonimuutus pärast seda, kui volinik Ashton asus volinik Mandelsoni asemele, ning nüüd saame selgeid signaale, et muutub ka sisu.

CARIFORUMi majanduspartnerluslepingute puhul andis volinik raportöör David Martinile selgeid kinnitusi seoses tema muredega, mis puudutavad geneerilistele ravimitele juurdepääsu, läbivaatamisklauslit ja paindlikkust, kuidas enamsoodustusrežiimi klausel toimiks.

Enne Côte d'Ivoire'i lepingu heaks kiitmist kinnitati meile selgelt ja ühemõtteliselt, et Côte d'Ivoire võib ise valida, mida ta mis tahes muust majanduspartnerluslepingust soovib. Märkimisväärne on see, et Lõuna-Aafrika Arenguihenduse majanduspartnerluslepingu puhul lepiti kokku mitme vaidlusaluse klausli läbivaatamine. See hõlmab varases arenguetapis olevate tööstuste kaitset, võimalust kehtestada uued ekspordimaksud, et aidata tööstuse arengut, ja ekspordikvoote.

Minu tehtud otsused ei tulnud kergelt, aga tegin need, olles hoolikalt kaalunud kohustust tagada, et majanduspartnerlusleping võiks olla arenguvahend ning kajastada meie partnerlust ja vastastikust austust AKV suhtes.

Bernard Lehideux (ALDE), kirjalikult. – (FR) Meie seisukoht majanduspartnerluslepingu kohta on endiselt kriitiline. Usume, et läbirääkimisi on alustatud väga halvalt positsioonilt, näitamata üles austust meie partnerite eriasjaolude suhtes. Oleme endiselt veendunud, et me ei tohiks nendega peetavate läbirääkimistega kiirustada ega eelkõige sundida neile peale järske reforme, mis võivad osutada katastroofiliseks nende sotsiaalse ühtekuuluvuse ja majanduse jaoks.

Aga meie tänane hääletus arvestab väga julgustavaid seisukohti, mille volinik Ashton võttis täiskogu istungjärgul esmaspäeval, 23. märtsil. Seetõttu otsustasime hääletamisest loobuda ega hääletanud vastu, mida oleksime vaid mõni nädal tagasi kindlalt teinud.

Sellegipoolest on meie loobumine hoiatav: kavatsime otsustada komisjoni tegevuse üle tegelike tõendite põhjal ning me ei soovi edaspidi tühja sedelit esitada.

David Martin (PSE), kirjalikult. – Mulle antud tagatised seoses geneeriliste ravimitega, läbivaatamisklausliga ja paindlikkusega, kuidas enamsoodustusrežiimi klausel toimiks, tähendasid, et ma olin valmis toetama seda raportit, mille raportöör ma olen. Raport peaks looma tasakaalu, tagades ELi jaoks õiglase tehingu, aga tagades ka seda, et areng on lepingu lahutamatu osa, nii et CARIFORUMi riigid saavad tunda õitsengut ja maitsta ELiga toimuva vaba kaubanduse vilju.

Rovana Plumb (PSE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin selle raporti poolt usus, et see tagab, tuginedes ühelt poolt CARIFORUMi riikide ja teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel sõlmitud majanduspartnerluslepingu heakskiidule Euroopa Parlamendi poolt, järgmise:

– kohustused teemavaldkondades, mis ei ole veel kindlaks määratud või täielikult rakendatud Kariibi mere ühtse turu ja majanduse (CSME) süsteemi alusel, k.a finantsteenused, muud teenused, investeringud, konkurents, riigihanked, internetikaubandus, intellektuaalomand, kaupade vaba ringlus ning keskkond, lükatakse edasi kuni CSMEga seotud töö lõpuleviimiseni kõnealustes valdkondades;

– CARIFORUMi riikides luuakse sõltumatu seiremehhanism ning see varustatakse vajalike rahaliste vahenditega, et analüüsida majanduspartnerluslepingus sätestatud eesmärkide saavutamist;

– kaubandusabi vahendite õiglase osa määratakse varakult kindlaks ja antakse üle. Kõnealuseid rahalisi vahendeid käsitletakse lisavahenditena, mitte kõigest Euroopa Arengufondi (EDF) ümberpaigutatud vahenditena;

– tagatakse nende vastavus CARIFORUMi riikide prioriteetidele ning nende väljamaksmine on õigeaegne, prognoositav ning kooskõlas riiklike ja piirkondlike strateegiliste arengukavade täitmiskavadega. Kõnealuseid vahendeid kasutatakse saamata jäänud tollimaksude hüvitamiseks tõhusalt.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin härra Martini soovitusel poolt, mis käsitleb EÜ ja CARIFORUMi riikide majanduspartnerluslepingut. Euroopa Parlament on tõepoolest kohustatud sõlmima selle lepingu, tingimusel, et komisjon ja nõukogu nõustuvad sellised lepingud iga viie aasta tagant läbi vaatama, enamsoodustusrežiim keelatakse Euroopa Liidu puhul ning, kõige tähtsama asjana, kaubandusabi vahendite eri summad määratakse kindlaks ja eraldatakse viivitamata.

– **Raport: Erika Mann (A6-0144/2009)**

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Otsustasin hoiduda hääletamast proua Manni soovitusel ettepaneku kohta sõlmida EÜ ja Côte d'Ivoire'i vahepealne majanduspartnerlusleping. Ettepanekus on tegelikult mitu punkti, millega ma ei nõustu. Teisest küljest on selles taotletavad eesmärgid ja sihid kiiduväärsed; seetõttu ma ei soovi hääletada selle soovitusel vastu.

– **Raport: Gay Mitchell (A6-0135/2009)**

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – (IT) Ma hääletasin selle raporti poolt.

See on esimene kord, kui Euroopa Parlament on koostanud ühtse raporti Euroopa Investeerimispanka (EIP) ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) töö kohta. Need kaks panka rahastavad järjest sagedamini tegevusi samades geograafilistes piirkondades väljaspool Euroopa Liitu, näiteks Ida-Euroopas, Lõuna-Kaukaasias, Venemaal, Lääne-Balkanil ja Türgis.

Kahe panga vaheline koostöö on arenenud piirkondlikul alusel ja sellest tulenevalt on see korraldatud erinevalt vastavalt piirkonnale. Riikides, kus mõlemad pangad on tegevad, esineb EIP ja EBRD vahel praegu kolme

erinevat liiki koostööd: vastastikuse mõistmise memorandum Ida-Euroopas, Lääne-Balkanil kohaldatav meetod ja paindlikud koostöömeetodid.

See ei ole rahuldav areng. Selle asemel oleks palju kasulikult põhjalikult läbi vaadata, kuidas nende kahe panga ja muude asjaomaste osapoolte vahelist koostööd võiks parandada, võttes arvesse ELi ja laenu võtvate riikide huvisid. Ka ei ole kahe panga vahelist tööjagamist ja koostööd võimalik juhtida lihtsalt piirkondlikult või joone tõmbamisega avalikule sektorile ja erasektorile laenamise vahele.

Luca Romagnoli (NI), kirjalikult. – (IT) Hääletasin härra Mitchelli raporti vastu, mis käsitleb Euroopa Investeeringupanga ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga 2007. aasta aastaaruandeid. Selle asemel et rääkida pankade ja teiste huvitatud isikute vahelisest koostööst, arvan, et pigem oleks asjakohane esiteks tagada, et neis viidaks läbi kontroll rahastamise eel, ajal ja järel, kuna mõlemad pangad on 2007. aastal andnud väga suuri summasid laenuks. Finantsabi andmine ilma asjaomaste riikide kodanikuühiskonda kaasamata võib olukorda neis riikides vaid halvendada ja mitte parandada.

Selles mõttes avaldan heameelt härra Mitchelli ettepaneku üle, et komisjoni annaks igal aastal Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru rahastamistingute mõju hindamise kohta. Ent sellest tingimusest ei piisa, et kallutada mind raporti poolt hääletama.

– Resolutsiooni ettepanek: RC-B6-0152/2009 (autotööstuse tulevik)

Guy Bono (PSE), kirjalikult. – (FR) Hääletasin autotööstuse tulevikku käsitleva ühise resolutsiooni poolt.

Selles tekstis rõhutatakse vajadust määrata Euroopa tasandil kindlaks selge ja sidus poliitika, et saada hakkama kõiki ELi liikmesriike mõjutava kriisiga. Tegelikult mõjutab autotööstus Euroopas hinnangute kohaselt otseselt või kaudselt 12 miljonit töökohta. Müük on langenud, laovarud kasvavad ja koondamisteateid tuleb aina juurde. Tekkiva sotsiaalkatastroofi vastu ei leidu imerohtu; üksnes kooskõlastatud meetmed suudavad sektori päästa.

Seetõttu hääletasin selle ühisresolutsiooni poolt, milles kutsutakse Euroopa ametiasutusi üles tegema liikmesriikidega koostööd, et kehtestada meetmed, mis võimaldavad tagada Euroopa autotööstuse tulevase konkurentsivõime ja jätkuva tööhõive sektoris.

Ent resolutsioon on esitatud pisut hilja ega vasta kõigile ootustele. Arutelu pole seega kaugeltki läbi ning töötab kujuneda elavaks, eriti kui arvestame sotsiaalküsimusi, mis on kaalul, ja taas kinnitatud vajadust sotsiaalse Euroopa järele, mis kaitseb oma kodanikke.

Nicodim Bulzesc (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hääletasin autotööstuse tulevikku käsitleva resolutsiooni poolt, kuna selles kutsutakse ELi liikmesriike üles esitama järjepidevaid ja ühtlustatud algatusi Euroopa autotööstuse heaks ja looma nõuetekohane Euroopa tegevusraamistik.

Edite Estrela (PSE), kirjalikult. – (PT) Hääletasin autotööstuse tulevikku käsitleva resolutsiooni ühissettepaneku poolt. Kuna EL on maailma suurim mootorsõidukite tootja ja autotööstus on üks suuremaid erasektori tööandjaid, siis on selle sektori toetamine väga tähtis, et saada hakkama praeguse finants- ja majanduskriisiga.

Seetõttu toetan kooskõlastatud poliitilist tegevust Euroopa tasandil, et innustada tööstuse toetamiseks võtma meetmeid, näiteks: tagada autotootjate ja -tarnijate juurdepääs krediidile; ergutada uute autode nõudlust, sealhulgas pakkuda motiveerivaid vanade autode lammutamiseks ja keskkonnahoidlike autode ostuks; toetada rahaliselt oskustööjõudu, kasutades täielikult Globaliseerumise Kohanemise Fondi ja Euroopa erifondi; ning toetada teadustööd ja investeringuid.

Bruno Gollnisch (NI), kirjalikult. – (FR) Hääletasime autotööstust käsitleva resolutsiooni poolt, aga me pole unustanud, et need, kes täna teesklevad, et nad soovivad seda päästa, on tegelikult selle katastroofi põhjustajad.

Nad on tinginud rahast juhinduva maailmamajanduse laienemise, mis pole reaalsusega seotud, kus aktsionäridele suure tulu tagamine on asunud tööstusstrateegia kohale ja kus aktsiad tõusevad pärast sotsiaalkavade teatavaks tegemist, samal ajal kui juhid, kes ei ole alati pädevad, maksavad endale preemiaid ja suuri lahkumishüvitisi. Nad on loonud selle süsteemi, kus töökohad ja töötajate palgad on osutunud ainsaks tasakaalustavaks muutujaks. Nad on põhjustanud majapidamiste vaesumise, mis mõjutab tugevalt nõudlust ega lase surnud ringist välja murda.

Isegi praegu, kui kaalul on sajad tuhanded töökohad, kuulutab komisjon konkurentsi dogmat, takistades riiklike meetmeid, mille eesmärk on hoida ära töökohtade kadumist, ning nõudes selgitusi Renault'lt, et kinnitada endale, et tootmise kasv tehases ei tulene tööülesannete ümberpaigutamisest.

Kui te vaid oleksite väljendanud nii suurt nõrdimust siis, kui Euroopa ettevõtted üle maailma ümber paiknesid eesmärgiga kulusid vähendada ja kasutada kõige leebemaid sotsiaalõigusnorme.

Nüüd on aeg poliitikat muuta – Euroopa ja eelkõige eurooplaste hüvangut silmas pidades.

Małgorzata Handzlik (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Autotööstus on praeguse majanduskriisi tõttu sattunud eriti keerulisse olukorda. Ka selle aasta prognoosid ei ole optimistlikud. Need osutavad uute autode müügi täiendavale langusele.

Euroopa Komisjon ja Euroopa Parlament arvavad, et see tööstus peaks kriisi ajal suuremalt jaolt ise hakkama saama. Eelkõige on tegemist tööstusharuga, mis peab leidma lahenduse struktuuriprobleemidele, mis on seotud tootmise tõhususega ja tootmisvõimsuse kasutamisega, et parandada pikaajaliselt konkurentsivõimet ja stabiilsust.

ELi ja liikmesriikide võetud meetmed saavad toetada vaid tootjate endi võetud meetmeid. See on nii eriti selliste meetmete puhul, mille eesmärk on taastada mõistlikel tingimustel juurdepääs rahastamisele, ergutada uute autode nõudlust, säilitada kvalifikatsiooni standardid ja kaitsta töökohti ning minimeerida sotsiaalkulusid.

Mitmed riigid on võtnud vastu kavad autosektori abistamiseks, aga nagu komisjon on märkinud, peavad need kavad olema vastavuses ELi õigusega ning kehtivate konkurentsipõhimõtetega ja eelkõige riigiabi andmise põhimõtetega, et mitte kahjustada Euroopa siseturu toimimist. Kõik finants-, fiskaal- ja autolammutusmeetmed peavad lisaks toetama ning kiirendama sektori vajalikku tehnoloogilist ümberkorraldamist, eelkõige mootorite energiatõhususe ja heitgaaside vähendamise valdkonnas.

Marine Le Pen (NI), kirjalikult. – (FR) Euroopa Parlament kavatseb kiita heaks Euroopa Komisjoni diktatuuri, mis on tuliselt vastu liikmesriikide igale katsele kaitsta oma riigi autotööstust.

Kõik inimesed peavad aru saama, et komisjoni ja parlamendi üliliberaalne poliitika on suurepärane vahend kiirendada Prantsusmaa ettevõtete ümberpaiknemist majanduslikult nii-öelda elujõulisematesse riikidesse.

Ajal, mil tuhanded töökohad autotööstuses ja selle alltöövõtu sektorites on otseselt ohus, on see riikidevastane valik moraalselt kõlvatu ja majanduslikult enasthävitatav.

Need liikmesriigid, kes aitavad kaasa sellisele tööstuslikule ja sotsiaalsele hävitamisele, peavad selle eest andma vastust tööliste ja nende perekondadele, kes on nende ideoloogilise pimeduse otsesed ohvrid.

Luís Queiró (PPE-DE), kirjalikult. – (PT) Arvestades autotööstuse tähtsust Euroopa majanduse jaoks, on Euroopa riikide valitsuste ja Euroopa Liidu kohustus kui selline reageerida praegusele olukorrale mõistetav. Nad üritavad hoida ära, et selle kriisi – mille puhul nad loodavad ja üritavad tagada, et see on ajutine – tagajärjed ei põhjustaks selle tööstusharu pöördumatut hävingut. Me toetame seda muret. Ent peavad olema mõned tagatised. Kuigi esmane eesmärk on hoida töökohti, siis peab see lähtuma lõppeesmärgist tagada elujõuliste tööstusharude allesjäämine. See tähendab, et tuleb kasutada erakorralisi investeeringuid sellesse sektorisse, et ajakohastada, tänapäevastada ja valmistada seda ette suuremaks konkurentsiks. Mõte, et on võimalik või soovitatav isoleerida ja kaitsta majandussektorit konkurentsi eest, kui see konkurents on terve ja aus, on majanduslik viga ja poliitiline pettus.

Vaatamata kõigile oma läbikukkumistele, on autotööstuse kriisist välja toomine ja üldisest kriisist väljatulek ning järgmiseks etapiks valmistumine Lissaboni strateegia keskmes: suurem konkurentsivõime, rohkem uuendust ja rohkem töökohti. Me peaksime aitama autotööstusel taastuda, aga me ei peaks üritama jalgratast leiutada.

Peter Skinner (PSE), kirjalikult. – Autotootmine ELis sõltub sellistele standarditele vastamisest, mis võimaldaksid rangemaid keskkonnanäeskirju. See ei ole vastuolus konkurentsivõimelise tööstuse põhimõttega, vaid pigem panus selle allesjäämisse. Meil on palju Euroopa vahendeid, mida saab kasutada, et aidata autotööstust ja eelkõige selle töötajaid. Nende hulgas on vahendid, et toetada koolitust elukestva õppe kaudu.

Väga tähtis on omada õiget tööjõudu, kes suudab uskuda tootmise jätkusuutlikku tulevikku. Tean, et Kagu-Inglesmaa autotootjatel on praegu võimalus kasutada finantsvahendeid, mis suudavad edendada tuleviku autotootmist. See peab olema tasakaalus keskkonna- ja sotsiaalingimustega.

Bart Staes (Verts/ALE), kirjalikult. – (NL) Rohelised poliitikud on veendunud, et me ei saa vaadelda majandus- ja keskkonnakriise eraldi. Selleks, et aidata majandus tagasi jalule, vajame uut rohelist kokkulepet. Autosektoril on väga suur potentsiaal liikuda keskkonnahoidlikkuse poole. Selle potentsiaali kasutamiseks peavad valitsused siiski sundima autotootjaid investeerima uuendusse ja neid selles abistama. Meie parlamendi enamus otsustas, et Euroopa Liit peab paigutama suure summa raha oma autotööstusse. Ent tühja tšeki kirjutamine ei ole muidugi lahendus. Me ei tohi subsideerida vanu tehnoloogiaid, mis on käibelt kadumas. Selle asemel peame võtma otseseid meetmeid, et panna autotootjad investeerima uuendusse. Selle abil kindlustate sektori tuleviku ja teete miljonitele autotööstuses töötavatele eurooplastele tõelise heateo.

Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon tegi ettepaneku, et raha tuleks teha kättesaadavaks vaid tingimusel, et autotööstus parandab märkimisväärselt oma keskkonnanäitajaid. Transport põhjustab ligikaudu kolmandiku süsinikdioksiidi koguheitest ELis. Hääletasin enamuse pooldatava resolutsiooni vastu, kuna selles ei ole nähtud ette keskkonnanäitajate parandamist riigilt raha saamise eeltingimusena.

5. Hääletuse parandused ja hääletuskavatsused: (vt protokoll)

(Istung katkestati kell 14.15 ja seda jätkati kell 15.05.)

ISTUNGI JUHATAJA: MARIO MAURO

Asepresident

6. Eelmise istungi protokollki kinnitamine: (vt protokoll)

7. Atlandi-üleste suhete seis pärast valimisi Ameerika Ühendriikides (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on väliskomisjoni nimel härra Millán Moni koostatud raport Atlandi-üleste suhete olukorra kohta pärast valimisi Ameerika Ühendriikides (2008/2199(INI)) (A6-0114/2009).

Francisco José Millán Mon, raportöör. – (ES) Härra juhataja, kõigepealt tahaksin ma tänada variraportööre, eriti härra Severini, härra Lambsdorffi ja härra Lagendijki, samuti väliskomisjoni ning arvamuse koostajaid, härra García-Margallot ja proua Quisthoudt-Rowohli. Ma tänan neid kõiki koostöövalmiduse eest, mida nad näitasid üles selle raporti koostamisel, mis käsitleb Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelisi suhteid.

Sel moel õnnestus meil koostada raport, mille aluseks on laiaulatuslik konsensus selle olulise teema osas. Raporti näol, mille üle me homme hääletame, on seega tegemist Euroopa Parlamendi jõulise ja veenva ning vägagi ajakohase sõnumiga. Ma väidan, et see on tähtis teema, kuna on selge, et Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid on kaks väga olulist jõudu rahvusvahelisel areenil, kes peavad tegema omavahel tihedat koostööd, nagu on kohane nende puhul, kes jagavad samu põhimõtteid ja väärtusi ning kelle huvid suures osas kattuvad.

Selle raporti peamine sõnum on see, et just praegu on väga sobiv aeg Atlandi-üleste suhete tugevdamiseks. Selleks on kolm peamist põhjust. Esimene põhjus on Ameerika Ühendriikide uus administratsioon, mis on pragmaatiline ja teab, et ükski riik ei suuda tegeleda ülemaailmsete probleemidega üksi, ning mis on tekitanud nii Euroopa kui ka kogu ülejäänud maailma avalikkuses suuri ootusi. Teine põhjus seisneb selles, et Euroopa Liit on nüüd tugevam ja suudab oma välistegevuses tõhusamalt tegutseda kui 1995. aastal, mil lepiti kokku uues Atlandi-üleste tegevuskavas; lisaks sellele saab Euroopa Liit peagi tuge Lissaboni lepingus ette nähtud välispoliitilistest ja kaitsega seotud vahenditest. Kolmandaks põhjuseks on uus kontekst, mida iseloomustavad ennekõike sellised ülemaailmsed probleemid nagu majanduskriis ja kliimamuutus, mitte üksnes sõjalised ülesanded, nagu varasematel aegadel.

Uute ülesannete tõttu on koostöö Euroopa Liiduga Ameerika Ühendriikidele väga kasulik. Atlandi-ülesteid suhteid tuleks tugevdada kahel tasandil: institutsioonide tasandil ja praktilise koostöö tasandil. Me peaksime kasutama Lissaboni lepingut, et tugevdada institutsioonilist struktuuri; korraldada ühe tippkohtumise asemel kaks iga-aastast tippkohtumist, millel osaleb uus alaline Euroopa Ülemkogu president; luua Atlandi-ülene poliitikanõukogu, mille raames kord kvartalis kohtuksid kõrge esindaja/komisjoni asepresident ja riigisekretär; kujundada õigusloojate dialoog ümber Atlandi-üleseks assambleeks ning parandada Atlandi-üleste majandusnõukogu tööd. Tänu neile muudatustele muutuks kooskõlastamine intensiivsemaks ja tõhusamaks; need muudatused tuleks kaasata uude Atlandi-ülestele assotsiatsioonilepingusse, ja läbirääkimisi tuleks alustada kohe pärast Lissaboni lepingu jõustumist.

Raporti teine eesmärk on tugevdada praktilist koostööd. See tähendab tegevuskava paikapanemist paljude probleemide ja konfliktide, aga ka kahepoolsete küsimuste ühiseks lahendamiseks. Selle ühise tegevuskava koostamiseks peaksid nõukogu ja komisjon lähikuudel tugevdama oma sidemeid uue valitsusega Washingtonis. Seetõttu on mul hea meel, et Prahast leiab 5. aprillil aset tippkohtumine president Obamaga, nagu märgitakse minu fraktsiooni esitatud muudatusettepanekus.

Raportis tuuakse välja mitmed ülemaailmsed probleemid, millele Ameerika Ühendriigid ja Euroopa Liit peaksid leidma ühise lähenemisviisi; sellisteks probleemideks on näiteks majanduskriis, tulemuslik mitmepoolsus ehk kiiresti arenevate riikide kaasamine, aastatuhande arengueesmärgid, kliimamuutus, austus inimõiguste suhtes jne. Samuti mainitakse raportis mitmesuguseid piirkondlikke küsimusi, millega me peaksime tegelema kooskõlastatult, näiteks Lähis-Ida konflikt, Afganistanis toimuv, Iraani tuumaprogramm ning suhted Venemaa ja Ladina-Ameerika riikidega. Ka desarmeerimine ja julgeolek on valdkonnad, kus on vaja tõhusamat kooskõlastamist; selliseks valdkonnaks on ka võitlus tõsise terrorismiohu vastu, mille puhul tuleks täiel määral järgida rahvusvahelist õigust ja austada inimõigusi.

Daamid ja härrad, selles raportis viidatakse ka teatud kahepoolsetele küsimustele justiits- ja siseasjade valdkonnas, sealhulgas viisaprobleemile. Samuti rõhutatakse vajadust, et Atlandi-ülest partnerlust toetaksid mõlema poole kodanikuühiskonna liikmed, eriti noored. Lisaks mainitakse raportis majandus- ja kaubandussuhteid ning rõhutatakse, et me peame tegema edusamme Atlandi-ülese turu edasisel integreerimisel. Muidugi lisasin ma nende teemadega seoses raportisse mitmeid majandus- ja rahanduskomisjoni ning väliskomisjoni ettepanekuid.

Daamid ja härrad, ma tahaksin lõpetuseks öelda, et kui see raport võetakse homme vastu, siis saadab Euroopa Parlament minu arvates sellega selge sõnumi. Me soovime Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide suhete tugevdamist, sealhulgas institutsioonide tasandil. Ma usun, et suhete tugevdamine on kasulik mõlemale poolele ja ka rahvusvahelisele üldsusele tervikuna.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, ma palun vabandust, et jäin komisjonide esimeeste konverentsi tõttu veidi hiljaks. Tegelikult saabusin ma alles täna hommikul Washingtonist. Tahaksin tänada teid kutse eest osaleda sellel olulisel ja õigeaegsel arutelul Atlandi-üleste suhete teemal; eriti tänan ma raportööri Millán Moni selle väärtusliku ja kõikehõlmava raporti eest, mida ma oma reisi ajal suure huviga lugesin. See raport sisaldab palju sellist, millega eesistujariik ja nõukogu võivad nõustuda.

Olenemata oma poliitilisest taustast, teame me kõik, et Atlandi-ülesed suhted on meie, Euroopa tuleviku seisukohalt äärmiselt olulised. Tugev Atlandi-ülene partnerlus on kuue aastakümne vältel olnud juhtivaks jõuks Euroopas ja Põhja-Ameerikas ning kogu maailmas rahu, stabiilsuse ja jõukuse edendamisel. Ma väidan, et see ei ole lihtsalt ajalugu. See on parim võimalik tegevusplaan ka 21. sajandiks. Atlandi-ülesed suhted võimaldavad meil koos saavutada tulemusi, mida kumbki partner üksinda saavutada ei suudaks. Ma tsiteeriksin siinkohal seda, mida asepresident Joe Biden ütles oma esimesel visiidil Münchenisse: ta kinnitas, et Ameerika vajab Euroopat ja Euroopa vajab Ameerikat. Ma arvan, et me saame sellisest avaldusest täiesti aru. Kui me oleme ühel meelel, saame me seada tingimusi maailmas toimuva suhtes. Kui meie vahel on erimeelsused, siis on mis tahes eesmärgideni keeruline liikuda; niisiis võimaldavad Atlandi-ülesed suhted meil koos saavutada tulemusi, mida me ei suuda saavutada üksinda.

Möödunud aasta novembris toimunud presidendivalimised Ameerika Ühendriikides tekitasid siin, Euroopas, enneolematul hulgal entusiasmi, ootusi ja huvi. Seda seetõttu, et eurooplastele läheb korda see, kes valitakse Ameerika Ühendriikide presidendiks. President Obama on andnud märku uuest lähenemisviisist meie ees seisvatele probleemidele. Euroopas olid paljud kütkestatud sellest muutusest ja muutumisvaimust. Kõrged ootused tekkisid mõlemal pool Atlandi ookeani. Need ootused kätkevad endas võimalust meie vastastikuseks koostööks ajal, mil me seda kõige rohkem vajame. Kuid neisse ootustesse tuleb tõsiselt suhtuda, sest miski poleks kahjulikum meie suhetele kui täitumata lootused – ja mida kõrgemad on ootused, seda raskem on neid täita.

Uus administratsioon on jõuliselt alustanud. Ootuspäraselt on majandus- ja finantskriis uue presidendi päevakorras väga tähtsal kohal. Euroopa Parlamendis vaid paari nädala eest käsitletud Guantánamo vangla kohta tehtud esialgsed otsused sisendavad julgust, nagu ka uus otsus hakata tegelema Lähis-Ida küsimusega ja korraldada 31. mail Haagis konverents Afganistani teemal. Need on algatused, mida paljud eurooplasted on nõudnud.

Dialoogile Ameerika Ühendriikidega on nüüd uus elu sisse puhutud. Kontaktidest uue administratsiooniga, sealhulgas kohtumistest asepresident Bideni ja riigisekretär Clintoniga siin Brüsselis, on selgelt ilmnenu, et

Ameerika Ühendriigid soovivad suhetes Euroopa Liidu ja meie partneritega uut tonaalsust. Mul on hea meel pragmaatilise lähenemise üle, mis neid esialgseid kontakte on iseloomustanud.

Kuigi toonimuutus on oluline, ei tähenda see muidugi automaatselt konkreetsete tulemuste saavutamist. Kui me tahame teha konstruktiivset koostööd, tuleb meil ühiselt läbi vaadata oma poliitilised prioriteedid ja ümber hinnata Atlandi-ülese partnerluse toimimise viisi. Teie raport annab väärtusliku panuse sellesse protsessi. See protsess sai Euroopa Liidu poolelt alguse möödunud aastal, kui välisministrid arutasid Atlandi-üleseid suhteid kahel mitteametlikul kohtumisel Avignonis ja Marseille's. Ma leian, et siinkohal peaksime me selle protsessi algatamise eest tänama eesistujariiki Prantsusmaad, aga ka Portugali, kellel oli samuti oluline roll. See on protsess, mida on vaja eelseisvatel kuudel edasi arendada. Suurepärane võimalus selleks avaneb järgmisel nädalal Prahast, kui leiab aset riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlik kohtumine Ameerika Ühendriikide presidendiga. Atlandi-üleised suhted on sisukad ja mitmekesised ning hõlmavad mitmeid poliitikavaldkondi. Ma ei saa neil kõigil peatuda, kuid sooviksin esile tuua need, mida me eelseisvatel kohtumistel Prahast eelkõige käsitleda tahaksime.

Esiteks: energiavarustuse kindlus ja kliimamuutus. Need omavahel seotud teemad tekitavad muret paljudele eurooplastele. Energiavarustuse kindlus on üks kõige tähtsamaid eesmärke, mille poole pürgimisel tuleb lähtuda igakülgsest strateegiast, mis hõlmab energiatõhusust ja taastuvenergia kasutamise edendamist, aga ka energia- ja tarneallikate ning tarneteede mitmekesistamist. Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid peaksid neis valdkondades tegema koostööd ja püüdlema ühiste eesmärkide suunas, kus vähegi võimalik ja vajalik. Kliima seisukohalt on käesolev aasta otsustava tähtsusega. Detsembri lõpul toimuv ÜRO konverents kliimamuutuse teemal annab ajaloolise võimaluse siduvate rahvusvaheliste eesmärkide läbivaatamiseks ja laiendamiseks, hõlmates ka võitluse kliimamuutuse vastu.

Euroopa Liit on selle konverentsi eel võtnud enesele ambitsioonikad energiavarustuse ja kliimamuutusega seotud kohustused. President Obama avaldustest ja kohtumistest, mis on seotud kliimamuutusega, võib välja lugeda märgatavat poliitilist nihet, kuid ees on veel palju rasket tööd. Loomulikult on Ameerika Ühendriikide toetus selles küsimuses väga oluline, kuid sellest üksi ei piisa. Meil tuleb tagada ka arenenumate arengumaade, näiteks Hiina, toetus.

Teiseks: majandus- ja finantskriis. Lisaks sellele, et praegune kriis on ränk, on ta levinud üle maailma ja nõuab jõulist poliitilist reageerimist kõigil tasanditel kogu maailmas. Euroopa Liidul ja Ameerika Ühendriikidel on selles kontekstis eriline vastutus, nii meetmete osas, mida nad oma kodus võtavad, kui ka rahvusvahelise kooskõlastamise mõttes. Me peame tegema Ameerika Ühendriikidega koostööd, tagamaks kooskõlastatud reageerimine praegusele ülemaailmsele kriisile ja finantsprobleemidele. Me peame ühiselt tegelema finantsüsteemi järelevalve ja rahvusvaheliste finantsasutuste reformimise küsimustega. Meil tuleb kooskõlastada ka suurema majanduskasvu ja tööhõive poliitika. Me peame tagama, et lähenemisviisid, mille me valime, oleksid omavahel kooskõlas ega tooks enesega kaasa konkurentsivõimetusi Atlandi-ülesel turul. Suur osa sellest tööst toimub rühmades, näiteks G8 ja G20 raames, eriti aga G20 tippkohtumisel Londonis, millest saab alguse president Obama visiit Euroopasse. Kuid on selge, et Atlandi-ülestel suhetel on laiema ülemaailmse tegevuskava paikapanelisel otsustav tähtsus.

Kolmandaks: Afganistan on oluline küsimus nii Euroopa kui ka Ameerika Ühendriikide jaoks. See on meie ühine probleem, sest Ameerika Ühendriikides ja Euroopas toime pandud terrorirünnakute juured on selles piirkonnas. Kõikidel Euroopa poliitilistel liidritel on tähtis ja ebamugav ülesanne selgitada oma kodanikele, et nende julgeolekut tuleb kaitsta Kabulis. Afganistan oli ka Brüsselis 10. märtsil toimunud Euroopa Liidu eesistujakolmikku ja asepresident Bideni mitteametliku kohtumise peamine teema. Asepresident väljendas lootust, et Afganistan jääb Euroopa Liidu päevakorras tähtsaks kohale. Ta kinnitas, Ameerika Ühendriigid ei oota meilt üksnes toetust üldisele strateegiale Afganistani suhtes, vaid ka seda, et me tagaksime sellele toetusele vastavad konkreetset ressursid. Teades, et Afganistani kodanike julgeoleku küsimus on suur probleem, otsustasime me suurendada oma politsei jõudude missiooni selles riigis. Lisaks tsiviilmissioonile EUPOL on vaja ka sõjalist politseid – „sandarmeeri“ – mis on meie arutelude teema. Sandarmeeria koolitajate saatmine Afganistani kui Euroopa Liidu panus NATO missiooni on üks võimalusi, mida eesistujariik on arutanud äsja ametisse nimetatud Euroopa Liidu Pakistani ja Afganistani eriesindajaga. Ma olen kohtunud Pierre Lellouche'iga Prantsusmaalt ja me arutame seda teemat ka Richard Holbrooke'iga. Lisaks peame me tagama vajalikud tingimused Afganistani presidendivalimiste edukaks läbiviimiseks ja pidama silmas kogu seda piirkonda, andes eelkõige edasist abi Pakistanis jätkusuutliku tsiviilvalitsuse arendamiseks. Nii et see piirkondlik mõde on väga oluline ning me võtame seda riikliku ja ülemaailmse mõõtme kõrval arvesse.

Neljandaks: massihävitusrelvade leviku ohu vähendamisel on mitmepoolne reaktsioon otsustava tähtsusega. Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid on väljendanud kasvavat muret eelkõige Iraani tuumaenergiaalase

tegevuse pärast ja Iraani suutmatuse pärast täita oma rahvusvahelisi kohustusi tuumaenergiavaldkonnas. Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid peavad ühiselt tagama, et tuumatehnoloogia arendamine piirduks õigusjäraste tsiviileesmärkidega. Parim võimalus selle saavutamiseks on kehtestada tugevad, rahvusvaheliselt siduvad eeskirjad, mida toetavad usaldusväärsed kontrollimehhanismid. Samal ajal on Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid valmis astuma Iraaniga dialoogi konstruktiivsete lahenduste leidmiseks kõnealusele probleemile ja selle piirkonna muudele probleemidele.

Lisaks tuleb meil kokku leppida, kuidas koostöös ja meie ühistele väärtustele tuginedes tugevdada reeglitel põhineva mitmepoolsuse praktilist rakendamist. Selles küsimuses saame me koos palju ära teha. Ma olen nõus president Obama seisukohaga, mida rõhutasid nii riigisekretär Clinton kui ka asepresident Biden, et igasugune valik julgeoleku ja ideaalide vahel on vale valik. Selles kontekstis tervitan ma president Obama kavatsust alustada Guantánamo sulgemisega.

Samuti on meil hea meel selle üle, kuidas president Obama on asunud tegelema Araabia-Iisraeli konfliktiga, sealhulgas George Mitchelli määramise üle selle piirkonna eriesindajaks. Püsiv leppimine, mis vastab nii iisraellaste kui ka palestiinlaste püüdlustele, on selle piirkonna elanikele eluliselt tähtis ning selle saavutamine jääb Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide üheks peamiseks eesmärgiks. Rahulepe oleks ka laiemas mõttes kasulik, muu hulgas läänemaailma ja islamimaailma suurema vastastikuse mõistmise seisukohalt.

Ma lugesin huviga arvukaid raportis sisalduvaid soovitusi Atlandi-üleste suhete institutsioonilise ülesehituse kohta. Nõustun täiesti, et institutsioonilised sidemed Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel peaksid peegeldama nende suhete tähtsust. Tšehhi Vabariigi kui eesistujariigi algatuste eesmärk on seda seisukohta rõhutada. Me oleme Ameerika Ühendriikide ja uue administratsiooniga kontakte otsinud kõikidel tasanditel juba algusest peale. Kümne päeva pärast tervitab eesistujariik president Obamat Prahlas, kus ta osaleb mitteametlikul tippkohtumisel Euroopa Liidu riigipeade ja valitsusjuhtidega. Nagu ma ütlesin, avaneb meil siis võimalus hinnata Atlandi-üleste suhete mitmeid mõõtmeid ja kinnitada meie valmisolekut koostööks. Need arutelud jätkuvad näiteks Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide välisministrite regulaarsetel mitteametlikel kohtumistel. Lisaks leian ma, et Euroopa Parlamendi ja USA Kongressi regulaarsemad ja tihedamad kontaktid oleksid kasulikud.

Ma tänan Euroopa Parlamenti tema jätkuva toetuse eest Atlandi-üleste suhete arendamisele ja eelkõige teie raporti eest. Meil on sel aastal uus võimalus nende suhete edasiarendamiseks. Praegune eesistujariik ja nõukogu on Atlandi-üleste partnerlust alati käsitanud Euroopa kui terviku seisukohalt strateegiliselt tähtsana.

Ma võin teile kinnitada, et Tšehhi Vabariik on eesistujariigina seadnud enesele eesmärgiks tagada, et see partnerlus jääks meie laiema välistegevuse strateegia keskmesse ja etendaks määravat rolli nende paljude ülesannete ja probleemidega tegelemisel, mis kogu maailmal täna lahendada tuleb.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelised suhted on president Obama uue administratsiooni ametisseasumisega seoses saanud uue, positiivse tõuke. Komisjonis teevad kõik palju tööd, et anda oma õiglane panus meie ühisesse uuenenud tegevuskavasse. Seetõttu hindan ma ka seda arutelu, mis on väga õigeaegne. Mul on hea meel, et Euroopa Parlament ja komisjon tunduvad olevat paljude prioriteetide osas ühel meelel.

Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide koostöö saab olema tihe. Oma sissejuhatuses keskendun ma asjadele, mis meil tuleb kohe ära teha, kuid alustuseks tahaksin ma rõhutada kahte punkti seoses Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide institutsiooniliste struktuuridega. Esiteks arvan ma, et eduka Atlandi-üleste partnerluse seisukohalt on oluline tugevdada Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide seadusandjate vahelisi sidemeid. Teiseks räägin ma raportis sisalduvatest soovitustest, mis puudutavad 1995. aasta uue Atlandi-üleste tegevuskava ülevaatamist.

Nagu paljud teised, olen minagi mitmel korral kohtunud riigisekretär Clintoniga; ka vestlesin ma asepresident Bideniga tema hiljutise visiidi ajal Brüsselisse. Üks on selge: Ameerika Ühendriikide uus administratsioon vajab usaldusväärseid partnereid võitluses kõigi ülemaailmsete ja piirkondlike katsumustega ning käsitab Euroopat oma eelistatud usaldusväärse partnerina. Me peame seda võimalust kasutama.

Kuid samal ajal oodatakse Euroopa Liidult ka omapoolset konkreetset panust, näiteks sellistes keerulistes küsimustes nagu Afganistan ja Guantánamo sulgemine. Seega peame me välja töötama selged seisukohad, mille aluseks on meie ühised huvid, ja rääkima ühel häälel. Lubage mul see selgelt välja öelda: see oluline Atlandi-ülene sõprus ei ole ühesuunaline tänav. Euroopa ja Euroopa Liit peavad andma oma panuse.

Ülemaailmsete probleemide käsitlemisel on tugev Euroopa Liit niisiis Ameerika Ühendriikidele oluline partner. Minu arvates peaksime me esialgu keskenduma väikesele arvule prioriteetidele.

Kõige taustaks, mida me teeme, on muidugi maailmamajanduse äärmiselt keeruline seis. Esmane eesmärk on suurem koostöö Euroopa Liidu, Ameerika Ühendriikide ja teiste suuremate jõudude vahel makromajanduspoliitika ja finantssektori reguleerimise muutmise vallas. Meil tuleb oma tegevust paremini kooskõlastada, et edendada nõudluse ja tööhõive taastumist, ning me peame tagama, et meie tegevuspõhimõtted toetaksid üksteist vastastikku ega moonutaks kaubandust. Proteksionistlikele suundumustele kummalgi pool Atlandi ookeani tuleb vastu seista. Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid peaksid tegema tihedat koostööd, et rakendada järgmisel nädalal toimuva G20 tippkohtumise tulemusi, sealhulgas arendama samalaadseid lähenemisviise finantssektori reguleerimise muutmisele. Viimati Brüsselis aset leidnud Euroopa Ülemkogu kohtumisel tehti selles suunas suur samm edasi.

Samuti peame me hoolitsema Atlandi-ülese majanduse eest, mis hõlmab poole maailma tootmisest ja kaubandusest. Teie raportis rõhutatakse väga õigesti just seda teemat. Meil tuleb tõhustada Atlandi-ülese majandusnõukogu tegevust kõikide õiguslike takistuste kõrvaldamisel ja majanduskasvu edendamisel, muutes seda samas ka strateegilisemaks. Atlandi-ülene majandusnõukogu peaks olema võimeline arutama näiteks seda, kuidas vältida proteksionistlikku poliitikat riiklike taastamiskavade puhul.

Kliimamuutusest rääkides tuleb tõdeda, et esimest korda kümne aasta jooksul on Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide poliitika hakanud lähenema. Me peaksime keskenduma detsembris Kopenhaagenis kokkuleppe saavutamisele. Näiteks peame me ühiselt tegutsema, et kaasata Hiina ja India mitmepoolsesse kokkuleppesse ning luua tulevase maailmaturu ühe osana integreeritud süsinikuturg. Me mõlemad peame edendama ideed, et keskkonnahoidlikel, tõhusatel tehnoloogiatel ja niinimetatud rohelistel töökohtadel võib olla tähtis roll majanduse taastamisel. President Obama on seda mõtet juba rõhutanud ja tal on õigus. See tähendab ka tihedamat koostööd meie energiauuringute programmide raames ja dialoogi tugevdamist energiavarustuse kindluse teemal, nagu ütles ka nõukogu eesistuja.

Mis puutub välisabisse ja arengupoliitikasse, siis nii president Obama kui ka riigisekretär Clinton on rõhutanud nende tähtsust välispoliitika kui terviku raames. See vastab väga hästi Euroopa Liidu kui maailma suurima abiandja suutlikkusele. Me peaksime püüdlema selle suunas, et Ameerika Ühendriigid uuendaksid oma kohustusi seoses aastatuhande arengueesmärkide saavutamise, ning taas käivitama Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise dialoogi arengukoostöö teemal, keskendudes sellistele küsimustele nagu abi tõhusus ja poliitika sidusus.

Majandus on president Obama päevakorras kõige tähtsamal kohal, kuid Ameerika Ühendriigid on ka peamised välispoliitilised küsimused kiiresti läbi vaadanud.

Afganistanist ja Pakistanist rääkides tuleb märkida, et uus administratsioon nõustub laiahaardelisema poliitika tähtsusega: sõjalisele tegevusele tuleb lisada tegutsemine tsiviilvaldkonnas. Ameerika Ühendriikide uus rõhuasetus tsiviilstruktuuride suutlikkuse suurendamisele ja piirkondlik lähenemisviis keskendumisega Pakistanile sobivad kokku Euroopa Liidu pikaajalise poliitikaga. Komisjoni jõupingutused Afganistanis hõlmavad toetust politsei väljaõppele, õigussüsteemi reformimisele ja maapiirkondades elatise teenimise alternatiivsete viiside edendamisele, mis sisaldab ka näiteks võitlust uimastite valmistamiseks vajalike taimede kasvatamise vastu. Mulle on ka selgelt mõista antud, et Ameerika Ühendriigid – sealhulgas asepresident Biden ise – toetavad meie aktiivset ettevalmistustööd Euroopa Liidu võimaliku valimiste vaatlemise missiooni saatmiseks Afganistani, mille eelduseks on turvanõuete täitmine. Ma uurin intensiivselt küsimust, kas meil oleks võimalik tagada täiendavaid rahalisi vahendeid kõigis neis valdkondades. Hiljuti arutasime me seda ka Afganistani ja Pakistani eriesindaja Richard Holbrooke'iga. Ootame osalemist seda piirkonda käsitleval konverentsil Haagis ning ka Pakistani-teemalisel konverentsil, mis korraldatakse Tokyos.

Ka Lähis-Ida küsimuses oleme me algusest peale taotlenud Ameerika Ühendriikide aktiivsemat kaasatust. Julgustavaks signaaliks oli riigisekretär Clintoni osalemine Sharm ash-Shaykhis toimunud konverentsil ja tema aktiivne kaasatus esimese neliku kaudu. Me peaksime arutama, kuidas paremini kaasata uus Iisraeli valitsus – ja loodetavasti ka Palestiina rahvusliku ühtsuse valitsus – kahe riigi lahenduse väljatöötamisse. Meie arvates on positiivne, et Obama administratsioon tahab suhteid arendada kogu ülejäänud piirkonna, sealhulgas Süüriaga. Samuti peaksime me Ameerika Ühendriikidega koostööd tegema Iraani küsimuses, et – nagu juba öeldud – vältida tuumarelvade levikut selles piirkonnas, töötades jõulisemalt nii stiimulite kui ka sanktsioonidega.

Euroopa Liidul on oluline roll meie idapoolsetes naaberriikides. Me hoiame Ameerika Ühendriike kursis oma tööga, mille eesmärk on edendada demokraatlikke ja turumajandusele suunatud reforme selles piirkonnas, sealhulgas uue idapartnerluse kaudu, pidades silmas poliitilisi sidemeid ja majanduslikku integreerumist meie kuue idanaabriga.

Me kavatsame Ameerika Ühendriikidega varasemast rohkem rääkida sellest, kuidas arendada suhteid selliste strateegiliste partneritega nagu Venemaa ja Hiina, aga ka Ladina-Ameerikaga. Kuid ennekõike soovin ma tagada, et Prahast 5. aprillil toimival Euroopa Liidu kohtumisel president Obamaga arendataks meievahelisi suhteid praktilisel moel edasi ja alustataks keskendumist konkreetsetele tulemustele. See loob aluse edukaks Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide tippkohtumiseks, mis toimub Washingtonis ilmselt juunis.

Juunis tekib ka võimalus töötada välja uuendatud Atlandi-ülene tegevuskava ning Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide praktilise koostöö jätkusuutlik kava.

Albert Deß, *rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamuse koostaja*. – (DE) Härra juhataja, härra nõukogu eesistuja, volinik, daamid ja härrad! Ma tahaksin kõigepealt tänada raportöör Millán Moni selle suurepärase raporti eest, milles käsitletakse heade Atlandi-üleste suhete kõiki eeltingimusi. See resolutsiooni projekt Atlandi-üleste suhete olukorra kohta pärast Ameerika Ühendriikides toimunud valimisi näitab, kui olulised need suhted on.

Komisjoni andmete kohaselt sõltub ligikaudu 14 miljonit töökohta Euroopa Liidus ja Ameerika Ühendriikides Atlandi-üledest majandus- ja investeerimissidemetest. Loodan, et Ameerika Ühendriikide uus president seab need suhted prioriteediks, nagu ta ütles enne valimisi Berliinis 2008. aasta juulis peetud kõnes. Tollal kinnitas ta, et Euroopa on Ameerikale parim partner.

Me märgime resolutsiooni ettepanekus, et see partnerlus on kõige olulisem strateegiline partnerlus ka Euroopa jaoks. Eriti praeguses ülemaailmses finants- ja majanduskriisis on see partnerlus ülemaailmsete probleemide lahendamise eelduseks. Kuid elujõulise Atlandi-ülese partnerluse eeltingimuseks on, et ameeriklased tunnistavad ka seda, mis teeb Euroopale põhjendatult muret Atlandi-üleses kaubanduses.

Meil Euroopa Liidus on kehtestatud erakordselt kõrged standardid näiteks tarbijakaitse, loomade heaolu ja keskkonnakaitse vallas. Me soovime, et neist standarditest peetakse kinni ka Ameerika Ühendriikidest Euroopasse tarnitavate toodete puhul. Loodetavasti teevad uus president ja tema uus administratsioon tööd selle nimel, et kehtestada need standardid ka Ameerika Ühendriikides. Siis pole meil mingeid probleeme.

Olen veendunud, et see resolutsiooni ettepanek võetakse homme vastu, sest minu arvates hõlmab see kõike, mis on headeks suheteks vajalik.

José Manuel García-Margallo y Marfil, *majandus- ja rahanduskomisjoni arvamuse koostaja*. – (ES) Härra juhataja, tahaksin kõigepealt tänada raportööri töö eest, mida ta tegi selleks, et esitada täna Euroopa Parlamendile see täielik, täpne ja erakordselt õigeaegne raport.

Eesistujariigi esindaja ja volinik viitasid eelseisvatele kohtumistele, alustades Londoni kohtumisest, millele järgneb Praha kohtumine, mil Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid uuendavad omavahelisi suhteid pärast president Obama valimist.

Tahaksin keskenduda majandus- ja rahanduskomisjoni sisukale ja ühehäälselt vastu võetud arvamusele, milles peetakse silmas järgmisi eesmärgi.

Esimene eesmärk on kriisist toibumine. Me kas toibume kriisist koos või ei toibu üldse. Meie põlvkond näeb praegu suurimaid eelarvepakette pärast 1929. aasta kriisi. Neil on suurem mõju ja väiksem kulu maksumaksjale, kui me suudame oma jõupingutused kooskõlastada.

Teine eesmärk on reformida institutsionaalset finantsstruktuuri, mis on praeguses kriisis osutunud ebaõnnestunuks, ning taastada toodete, finantsasutuste ja turgude läbipaistvus. Me kas teeme seda koos või ei saa sellega üldse hakkama. Komisjoni liige meenutas, et me moodustame maailma suurima majandusbloki, ning raportöör ütles, et me jagame samu väärtushinnanguid, mis teevad sellise vastastikuse lähenemise võimalikuks.

Kolmas eesmärk on finantsturgude integreerimine, et seista vastu uutelt turgudelt lähtuvale konkurentsile. Selleks on vaja lähendada reguleeritud turge, mis võimaldab praktikas rakendada vastastikuse tunnustamise põhimõtet ja paremat järelevalvet ametivõimude poolt mõlemal pool Atlandi ookeani.

Volinik viitas neljandale eesmärgile, sõnastades selle paremini, kui mina seda suudaksin: me peame ühiselt seisma vastu proteksionismi kiusatusele ja Doha voorus oleks hea võtta vastu ühine seisukoht.

Proua volinik, lõpetuseks ütlen – ehkki see pole sugugi kõige tähtsusetum küsimus –, et me peame kõrvaldama ülemaailmse tasakaalustamatuse, mis on olnud suures osas selle kriisi põhjuseks.

Me peame looma uue rahvusvahelise rahasüsteemi ning oleks kahju, kui meie hääls jääks ülemaailmsetes aruteludes kuuldamatuks, kuna me ei jõua kokkuleppele oma peamise liitlasega.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – (ES) Härra juhataja, Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu partnerluse aluseks on eelkõige väärtushinnangud ja tohtu majanduslik potentsiaal.

Kahe piirkonna sisemajanduse koguprodukt moodustab 23 miljardit eurot ehk 60% kogu maailma sisemajanduse koguproduktist. Need kaks piirkonda annavad 60% maailmakaubanduse kogumahust ja on suutnud koondada 75% kogu maailma puhasinvesteeringutest.

See jõuline ja tasakaalustatud raport, mille meile esitas raportöör Millán Mon, on äärmiselt õigeaegne – nagu ta isegi just märkis –, kuna see langeb kokku Ameerika Ühendriikide äsja valitud presidendi esimese visiidiga Euroopasse; president kavatseb osaleda G20 riikide kohtumisel, NATO 60. aastapäeva tähistamisel ning Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide erakorralisel tippkohtumisel.

Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid peavad olema võimelised tegutsema, et tugevdada oma juhtrolli, mille kolm aspekti vajavad minu arvates uuendamist.

Esiteks peaksime me kaitsma neid põhimõtteid ja väärtusi, mis tugevdavad seda Atlandi-ülest liitu.

Teiseks on meil vaja seada Atlandi-üleses dialoogis kõrgemad sihid küsimustes, millele viitasid nii raportöör kui ka volinik, ehk Iraani, Iraagi, Lähis-Ida, Afganistani jne küsimuses.

Kolmandaks peaksime me püüdma algetada uut dialoogi strateegiliste aspektide üle, mis on seotud selliste ülemaailmsete probleemidega nagu võitlus vaesusega, toidu ja energiaga varustamise kindlus, võitlus kliimamuutusega jne.

Härra juhataja, on täiesti selge, et Euroopa kui nn suurriik, mida me tahame luua, ei saa end vastandada Ameerika Ühendriikidele, vaid peab olema nende kõrval; koos oleme me partnerid, kes jagavad sama ettekujutust maailmast ja samu väärtushinnanguid ning kes austavad üksteist.

Härra juhataja, see ei tähenda, Euroopa Liit peaks välja kirjutama tühja tšeki: Euroopa Liit peab vajadusel kaitsma oma seisukohti näiteks sellistes küsimustes nagu surmanuhtlus, Rahvusvaheline Kriminaalkohus, Kyoto protokoll, Guantánamo ja eksterritoriaalse mõjuga seadused, ning Ameerika Ühendriigid peavad austama Euroopa Liitu kui maailma stabiilsuse ja tasakaalu üht mõjurit.

Härra juhataja, uus riigisekretär Hillary Clinton võttis selle väga kenasti kokku – ma kohe lõpetan –, öeldes Senati väliskomisjonis: „Ameerika ei suuda üksi lahendada kõige pakilisemaid probleeme ja maailm ei suuda neid lahendada ilma Ameerikata“.

Adrian Severin, *fraktsiooni PSE nimel*. – Härra juhataja, Ameerika Ühendriigid vajavad tugevaid Euroopa Ühendriike. Euroopa Liit vajab tugevat Ameerika Liitu. Üheskoos võiksid Ameerika Ühendriigid ja Euroopa Liit olla maailma julgeoleku ja stabiilsuse garantiiks ning pakkuda välja maailmakorra mudeli.

See raport ei käsitle üksnes Atlandi-üleste suhete tõhustamist, vaid ka nende tasakaalustamist. Atlandi kahe kalda vahel valitseb asümmeetria, mis mõjutab negatiivselt Atlandi-ülest koostööd. Seetõttu on poliitilise Euroopa Liidu tugevdamine vajalik tulevaseks koostööks Ameerika Ühendriikidega. See võimaldab ülesandeid paremini jagada, arvestades kummagi poole rahvusvahelisi kohustusi.

Nende kahe objektiivse strateegilise partneri vahel peavad olema sügavamad ja paremini struktureeritud suhted; ka peavad need suhted olema institutsionaliseeritud. Raportis, mida me täna käsitleme, antakse soovitusi strateegilise süvendatud partnerluse ja selleni viiva protsessi kohta. Nii peaksime me püüdlema tõelise konföderatiivse Atlandi-ülese organi loomise suunas meie ja Ameerika Ühendriikide vahel.

Samal ajal peaks Atlandi-ülese strateegilise partnerluse tugevdamine pakkuma uue võimaluse koostöö edendamiseks põhjapoolkera kolmanda suurjõu, Venemaaga. Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelisi suhteid ei tohiks vaadelda kui Atlandi-ülest liitu Venemaa vastu, vaid kui lähtepunkti kolmepoolse koostöö mudeli loomiseks eesmärgiga säilitada maailmas julgeolek ja stabiilsus.

Lõpetuseks tahaksin öelda, et meie eesmärk ei ole oma ootuste väljendamisel tegeleda enesepettusega, vaid tugineda realistlikele eeldustele selle kohta, mida Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid võiksid saavutada, suurendades samas omaenda suutlikkust. Seda silmas pidades toetame me raportis sisalduvaid soovitusi.

Lubage mul isikliku märkuse korras tänada härra Millán Moni selle tõhusa ja koostöövalmi abi eest, mida ta meile nende soovitude kujundamisel osutas.

Sarah Ludford, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Härra juhataja, ma tahaksin rääkida õigus- ja julgeolekuküsimustest, mida selles raportis käsitletakse, mitte et majandusküsimused mind ei huvitaks, vaid kuna mul on ainult kolm minutit.

Ilmselt on Atlandi-ülest koostööd väga vaja võitluseks terrorismi ja ulatusliku kuritegevusega, kuid seejuures tuleb täielikult kinni pidada nii riiklikest kui ka rahvusvahelistest õigusriigi põhimõtetest ning põhiõigustest. Andmete vahetamiseks peab olema kehtestatud tugev ja siduv õiguslik raamistik, mis tagab andmete kaitse.

Kõige selgemalt ilmestab lähenemisviisi muutust president Obama puhul kavatsus sulgeda Guantánamo vangla. See on väga teretulnud otsus ja Euroopa Parlament on kutsunud liikmesriike üles vastama positiivselt Ameerika Ühendriikide ametlikule taotlusele asustada ümber umbes 60 väheohhtlikku või ohutut endist kinnipeetavat, kellele ei esitata süüdistust. See taotlus esitati ametlikult eelmisel nädalal, asepresident Barrot' ja minister Langeri visiidi ajal, ning loodetavasti näeme me tulemusi peagi. Ma olen aru saanud, et abiks on ameeriklaste valmisolek asustada mõned kinnipeetavad, näiteks 17 uiguuri, ise ümber.

Samuti oleks hea, kui president Obama läheks oma jaanuarikuistest täidesaatvatest otsustest kaugemale ja teataks kõikide Luure Keskagentuuri kinnipidamiskeskuste sulgemisest ja kinnipeetavate erakorralise üleviimise täielikust lõpetamisest. See, mis on toimunud viimase seitsme ja poole aasta jooksul, sealhulgas piinamise häbiväärne „sisseostmine“, tuleb täielikult avalikustada, et välistada sellise tegevuse kordumine ja eelkõige välistada salajased kokkulepped Euroopa poolelt.

Selles raportis, mis sisaldab minu esitatud muudatusettepanekut, kutsutakse Ameerika Ühendriikide uut administratsiooni üles Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti ratifitseerima ja sellega ühinema. See muidugi tugevdaks nimetatud kohut. Ka surmanuhtluse kaotamine Ameerika Ühendriikides näitaks ülemaailmse liidrirolli võtmist.

Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste väljaandmise ja õigusabi lepingute kiire jõustumine annaks hoo sisse koostööle kriminaalasjade valdkonnas ja aitaks kaasa selle nn halli tsooni kõrvaldamisele, mille tõttu said erakorralised üleviimislennud võimalikuks. Kuid sellist koostööd saab toetada üksnes siis, kui selle tulemuseks on õiglane kohtlemine. Minu valimisringkonnas on üks isik, keda ohustab väljasaatmine ja kümnete aastate pikkune vanglakaristus, kuna ta häkkis sisse Pentagoni arvutisse. On murettekitav, et see tal õnnestus, kuid ometi on ta üksnes arvutifriik, mitte terrorist, ja tal on Aspergeri sündroom. Ameerika Ühendriigid peaksid loobuma tema väljaandmise nõudmisest ja laskma tal kohtu alla minna Ühendkuningriigis – kui üldse kuskil.

Lõpetuseks tahaksin rääkida Euroopa demokraatide ja liberaalide liidu fraktsiooni muudatusettepanekutest, mis puudutavad hasartmänge internetis. On oluline leida kiire lahendus sellele vaidlusele, mille põhjuseks on asjaolu, et Ameerika Ühendriikides kehtestatakse ebaseadusliku valikulise vastutuselevõtmise raames keelde ja esitatakse süüdistusi üksnes Euroopa ettevõtjatest internetihasartmängude korraldajatele. Ameerika Ühendriigid väidavad Maailma Kaubandusorganisatsioonis, et Ameerikas on keelatud igasugused kihlveod internetis, kuid see ei vasta tõele. Hobuste võiduajamiste korral on Ameerika Ühendriikide ettevõtjate korraldatavad internetiennustused lubatud, nagu ka ametlikud riiklikud loteriid; süüdistusi esitatakse üksnes välisriikide ettevõtjatele.

Ma ei ole sugugi internetihasartmängude kirglik austaja, tegelikult teevad need mind isegi murelikuks, kuid diskrimineerival kohtlemisel, millega minnakse häbematult vastuollu Maailma Kaubandusorganisatsiooni otsustega, pole kohta tõelistes Atlandi-ülestes suhetes. Muide, sama võib öelda viisade kohta, nii et loodetavasti kaotatakse viisanõue kõikide Euroopa Liidu kodanike puhul peagi.

Konrad Szymański, *fraktsiooni UEN nimel*. – (PL) Härra juhataja, ilmselt pole olemas ühtki olulist rahvusvahelist probleemi, mille me suudaksime üksinda ära lahendada. Ma ei räägi üksnes Iraanist, Iraagist või Afganistanist. Rahvusvahelise terrorismi tõttu vangunud juba rahvusvahelise korra aluseks olevad põhimõtted. Genfi konventsioone tuleb muuta, et oleks võimalik tõhusamalt reageerida ohtudele, mis ei lähtu ühest konkreetsest riigist.

Vaatamata optimistlikele deklaratsioonidele, on NATO tulevik täna küsimärgi all. Et see liit oleks edaspidigi meie julgeoleku garantii, peavad Euroopa riigid taaselustama oma poliitilised ja sõjalised kohustused. Meie koostöö peaks aga siiski olema pragmaatiline – me peaksime tunnustama, et Ameerika esindab teistsugust,

kuid samavõrd õiguspärasest demokraatiamedelilt, ning olema mõõdukad, andes nõu rahvusvahelise õiguse, Rahvusvahelise Kriminaalkohtu või surmanuhtluse kohta.

Joost Lagendijk, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (NL) Härra juhataja, peagi sõlmitakse Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel uut laadi suhted. Me kõik teame, kui halvasti mõjus neile suhetele see, et kaheksa aastat oli George W. Bush Valge Maja peremees. See on ka põhjus, miks nii paljud eurooplased olid rahul Barack Obama valimisega presidendiks ja tema lubadusega läheneda mitmetele valdkondadele oma eelkäijast põhimõtteliselt erinevalt. Härra Millán Moni raportis käsitletakse kõiki neid olulisi küsimusi. Näidetena võib nimetada ühist lähenemist kliimamuutusele ning finants- ja majanduskriisile. On ka teisi näiteid, näiteks vajadus järgida Afganistanis ja Pakistanis uut strateegiat ning Guantánamo vangla sulgemine. Guantánamo vangla oli üks neist väärnähtustest, mis tõsiselt kahjustasid Ameerika Ühendriikide moraalset autoriteeti maailmas. Sama kehtib vangide piinamise ja üleviimise kohta. President Obama kavatses sellise tegevuse lõpetada ning minu fraktsioon on sellega väga rahul.

On veel üks otsus, mis ehk ei ole nii ilmselge, kuid mis minu silmis on samuti häbiväärne ja mis tuleb tühistada võimalikult kiiresti. Ma viitan Ameerika Ühendriikide keeldumisele teha koostööd Haagis asuva Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga. Mis veelgi hullem – vaid ühe kuu möödudes Rahvusvahelise Kriminaalkohtu loomisest 2002. aasta juulis, võttis Ameerika Ühendriikide Kongress kättemaksuks vastu Ameerika väeteenistujate kaitse seaduse.

Mida see seadus ütleb? See seadus keelab Ameerika Ühendriikide asutustel ja kodanikel teha Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga koostööd ning anda sellele teavet. See kohustab ameeriklasi enne ÜRO operatsioonides osalemist hankima rahvusvahelisel tasandil puutumatus garantii. See tähendab, et neile ei saa süüdistust esitada. Riike, mis teevad koostööd Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga, on võimalik karistada, ja Ameerika Ühendriigid karistavadki neid riike. Ja on veel üks asi, mis tekitas minu kodumaal Hollandis kõige rohkem kära, nimelt asjaolu, et see seadus annab Ameerika Ühendriikide presidendile kõik vahendid – võimaluse kasutada kõiki vahendeid –, mis on vajalikud selleks, et vabastada Ameerika Ühendriikide mis tahes töötajad, kelle Rahvusvaheline Kriminaalkohtu on kinni pidanud. Seepärast kutsutakse Hollandis seda seadust „Haagi vallutamise seaduseks“.

Me võiksime selle kohta nalja visata ning me olemegi seda teinud – ja üsna põhjendatult. Kuid tulemuseks võib olla kogu selle tegevuse tähtsuse alahindamine. See seadus oli president Bushi väga antagonistlik ja väga sümbolne reaktsioon Rahvusvahelise Kriminaalkohtu loomisele. Nüüd vajame me sama sümbolset, kuid loodetavasti väga sõbralikku reaktsiooni president Obamalt. Ma soovitan presidendil tungivalt see seadus tühistada ja teha koostööd Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga ning ma kutsun komisjoni ja nõukogu üles juhtima järgmisel nädalal toimival kohtumisel presidendi tähelepanu sellele küsimusele.

Jiří Maštálka, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (CS) Härra juhataja, daamid ja härrad, ma lugesin seda raportit suure huviga ja võin ausalt öelda, et see tekitas minus teatud segadust. Selles raportis on 61 lõiget ja raport on ammendav, kuid minu arvates väga läbipaistmatu. Selles on täiesti tähelepanuta jäetud küsimused, mis kõige enam mõjutavad tavalisi inimesi Tšehhi Vabariigis ja Euroopas. Ma ei leia ühtki konkreetset arvamust praeguse ülemaailmse majanduskriisi kohta ega selle kohta, milline on Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide lähenemisviis sellele kriisile. Ma ei näe raportis ühtki seisukohta sõja suhtes, mida mõned Euroopa Liidu riigid üpris edutult koos Ameerika Ühendriikidega Afganistanis peavad. Raportis võetud seisukoht on seletamatult ettevaatlik. Mida mõeldakse üleskutse all töötada välja uus strateegiline kontseptsioon? Kinnitus, et me tervitame „Richard Holbrooke“i määramist ainsaks eriesindajaks Pakistani ja Afganistani piirkonnas“, on sedalaadi raportis täiesti sobimatu ja selle näol on tegemist vaid näitega toetusest, mida üksteisele avaldab väike rühm poliitikuid, kes 10 aastat tagasi tegid otsuse Jugoslaavia pommitamise kohta. Samuti puudub raportis igasugune selge seisukoht Kesk-Euroopasse Ameerika Ühendriikide raketitõrjesüsteemi osade rajamise kava kohta, millest on saanud rahvusvaheliste suhete üks tüliõunu ja mis käivitab võidurelvastumise kosmoses.

Kuigi see raport annab tunnistust Ida-Euroopaga seotud topeltstandardite poliitikast kaugenemisest ja selles rõhutatakse rohkem rahvusvahelist õigust, näib see üldiselt siiski kaitsekõnena Euroopa Liidu kõrgele esindajale Javier Solanale. See töö sai hästi tehtud ja mingeid põhimõttelisi muudatusi ei ole vaja. Raport sisaldab ka üleskutseid Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide kahe uue ühise organi loomiseks ning vastavat ettepanekut. Minu arvates ei peaks sääraseid kirjanduslikke vaimusündmusi Euroopa Parlamendile esitama. Pigem vajame me resolutsiooni selle kohta, kuidas lahendada täna maailma ees seisvad peamised probleemid.

Bastiaan Belder, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – (NL) Härra juhataja, ma olen täiesti nõus härra Millán Moni raportit läbiva mõttega, et usaldusväärsed Atlandi-ülesed suhted on Euroopa Liidule väga olulised. Samuti viitab raportöör õigustatult ühistele poliitilistele ja sotsiaalselele väärtushinnangutele.

Kuid lisaks neile kiidusõnadele on mul ka mõned kriitilised märkused. Minu arvates on kahetsusväärne, et raportöör soovib lõikes 35 vaid mõõdamises ühist Atlandi-ülest lähenemisviisi Hiinale. Puuduvad konkreetsed ettepanekud – ja seda ajal, mil maailmas valitseb kriis ja valmistatakse Londonis toimuvaks G20 tippkohtumiseks ning kõikide silmad on pööratud Pekingi rahavarudele ja võimsusele. Tõsi küll, lõikes 47 tõstab raportöör esile ühiseid Atlandi-üleseid kaubandushuve, näiteks intellektuaalomandi õiguste jõustamist. Aga miks te ei räägi meie ühisest murest – Hiinast – härra Millán Mon?

Minu teine märkus puudutab mitmepoolsuse asetamist õigesse konteksti – ideed, millele Euroopa Parlamendis on nii sageli viidatud. Ainult Ameerika Ühendriigid, tuginedes oma poliitilisele tahtele ja sõjalise võimsusele, on valmis ja võimelised tagama ülemaailmset stabiilsust ja julgeolekut. Teeme siinkohal ühe kiire võrdluse Euroopaga. Euroopa ülesanne on lihtsalt vastutustundlikult ja usaldusväärset Washingtoni toetada. Minu jaoks ongi see reaalne Atlandi-ülene koostöö, sest ehkki Ameerika Ühendriigid vajavad Euroopat, peame me teadma, et Euroopa vajab ameeriklasi palju rohkem kui nemad meid. Arvestagem sellega.

Jana Bobošíková (NI). – (CS) Daamid ja härrad, ma õnnitlen härra Millán Moni selle kasuliku ja inspireeriva raporti puhul, mis käsitleb Atlandi-üleste suhete olukorda. Kuna üksikasjalikuks analüüsiks napib aega, teeksin ma vaid mõned märkused. Esiteks, resolutsiooni teksti põhjenduses B ei tohiks nii kindlalt väita, et Lissaboni leping jõustub. Me ei tea seda veel. Teiseks, resolutsiooni osades, kus õigustatult räägitakse vajadusest reformida rahvusvahelist finantsüsteemi, Maailmapanka ja Rahvusvahelist Valuutafondi, puudub nõudmine reformida ja rangelt reguleerida reitinguagentuure. Need agentuurid andsid pankadele ja kindlustusseltsidele kõige positiivsema hinnangu – kolmekordse A – ka ajal, mil need olid täis väärtusetuid varasid, mil nad olid sisuliselt pankrotis ja maksid oma juhtidele miljardeid. Kolmandaks, lõikes 24 viidatakse 16 uudisteagentuurist koosneva Ameerika Ühendriikide rühma aruandele globaalsete arengutendentside kohta aastani 2025. Ma tahaksin juhtida tähelepanu sellele, et sarnaseid analüüse on koostatud ka Venemaal ja Hiinas, kuid selles aruandes ei võeta neid piisavalt arvesse. Igal juhul peaks Hiina pälvima rohkem tähelepanu. Tahaksin rõhutada, et vastavalt ajalehes Financial Times eelmisel nädalal avaldatud andmetele on turukapitalisatsiooni järgi maailma kolm suurimat panka Hiina pangad. Hiina SKT on Ameerika Ühendriikide SKTle järele jõudmas. Euroopa Liit peaks oma käitumist vastavalt kohandama. Neljandaks, lõikes 31 ja 32 esitatakse mitu konkreetset kavatsust seoses Venemaaga. Seal räägitakse konstruktiivse koostöö vajadusest, kuid juba lõikes 33 kutsutakse Euroopa Liitu ja Ameerika Ühendriike üles töötama välja ühisstrateegiat Nõukogude Liidu kuue endise liiduvabariigi suhtes, kus räägitakse laialdaselt vene keelt ja kus elab ka vene kogukond. Daamid ja härrad, raporti kohaselt hakatakse seda strateegiat rakendada ilma Vene Föderatsiooni osaluseta. Kui nii, ei räägi me kardetavasti kahjuks konstruktiivsest koostööst, vaid mitmete konfliktiseemnete istutamist; loodetavasti ei ole see meie eesmärk.

Elmar Brok (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, volinik, härra nõukogu eesistuja, daamid ja härrad, Euroopa Liit ja selle liikmesriigid ning Ameerika Ühendriigid on vabaduse ja demokraatia kandjad. Tänu oma väärtushinnangutele tekitavad nemad suuremaid ootusi kui ükski teine riikide ühendus meie planeedil.

Äsjastel valimistel tõestasid Ameerika Ühendriigid taas oma uuenemis- ja noorenemisvõimet protsessis, mis põhineb väärtustel ja demokraatial. Krediidikriis on taas näidanud, et meie maailmakorra puhul on ülimalt tähtis, et eurooplased ja ameeriklased teeksid tihedamat koostööd ning ühendaksid oma huvid, sest ainult siis saame me kehtestada standardeid ja süvendada meie riikide vahelisi sidemeid.

Seepärast pean ma Millán Moni raportit praeguses olukorras väga oluliseks. Me peame püüdma edendada Atlandi-ülese majandusnõukogu tegevust ja rakendada mittetariifsete kaubandustõkete kõrvaldamise poliitikat; nii saame tagada huvide ühendamise, Atlandi-ülese turu tekke ja poliitiliste suhete püsiva süvendamise.

Me peame mõistma, et see kõik saab teoks ainult parlamentide kaasamisel, sest enamikku eeskirju on võimalik asjakohaselt kohandada üksnes parlamentide kaudu, ja et see protsess ning Atlandi-ülese seadusandjate dialoogi ja Atlandi-ülese assambleega seotud ettepanekud on ülimalt tähtsad.

Lisaks on väga tähtis, et me töötaksime täna välja pikaajalised strateegiad, et meil oleks võimalik teha ühiseid plaane ja et kumbki pool teaks, millised on meie ühised huvid 10 või 20 aasta pärast, nii et me saaksime oma praktilise poliitika kujundamisel neist huvidest lähtuda. Ma usun ka, et 5. aprillil toimuva kohtumise lähtepunktina peaks eesistujariik Tšehhi seda kõike rõhutama, et saavutada ühistes huvides tugevamad sidemed.

Viimane märkus: see kõik toimib ainult juhul, kui Euroopa Liit on tugevam ja usaldusväärsem partner, kui tal on olemas midagi Lissaboni lepingu sarnast ja ta omandab välispoliitikas tegevusvabaduse. Seetõttu tahaksin ma ka kutsuda üles kaitsma oma huve ja pidama meeles, et me peame tegema need sammud, et sõlmida Ameerika Ühendriikidega tõeline vastastikune partnerlus.

Erika Mann (PSE). – Härra juhataja, ma sooviksin öelda paar sõna meie majandussuhete kohta. Samuti tahaksin tänada kolleeg Millán Moni suurepärase raporti eest.

Me peame meeles pidama, mida me tahame saavutada. Ma pean silmas seda, et see oli Euroopa Parlament, kes tuli välja majandussuhete tugevdamise ja Atlandi-ülese turu loomise ideega; nõukogu ja komisjon asusid meid toetama märksa hiljem. Atlandi-ülese turu ideele järgnes Atlandi-ülese majandusnõukogu loomine. Need algatused jäävad kestma üksnes tingimusel, et neil on kummagi poole tugev toetus. See, et Ameerika Ühendriigid said uue valitsuse, ei tähenda iseenesest tugevat toetust majandusnõukogule, sest meie tähelepanu on praegu koondunud ulatuslikule majandus- ja finantskriisile.

Seetõttu kutsuksin ma nii komisjoni kui ka nõukogu üles tagama, et Atlandi-ülesele majandusnõukogule antaks kogu vajalik toetus, sest iseenesest seda ei juhtu.

Ma tahaksin teile vaid meenutada kolme väga olulist küsimust, mille me peame kuidagi lahendama. Üks neist puudutab kaubandusvaidlusi. Need vaidlused on väga mitmesugused, kuid mina keskenduksin ühele tähtsale teemale, nimelt Airbus-Boeingu vaidlusele, mille lahendamine Maailma Kaubandusorganisatsioonis pidevalt edasi lükkub. Ma kutsun teid üles lahendust leidma. See teema ei ole küll Atlandi-ülese majandusnõukogu päevakorras, kuid me peame selle küsimuse peagi lahendama, vastasel juhul tekivad ühes olulises sektoris raskused.

Teiseks palun ma teil tagada, et meil oleks viimaks üksikasjalik tegevuskava ja selgus selle kohta, milliseid küsimusi Atlandi-üleses majandusnõukogus arutatakse. Me oleme seda korduvalt palunud. Ma tean, et nõukogu tegeleb sellega, kuid mingeid korralikke edusamme pole ikka veel. Meie soov oleks, et peagi korraldataks ärakuulamine kummagi poole kaubakonteinerite ohutuse teemal. Selles lepiti kokku Atlandi-ülese majandusnõukogu viimasel kohtumisel, kuid vaja oleks järgmisi samme.

Lõpetuseks paluksin teil juhtida Atlandi-ülese majandusnõukogu tähelepanu vajadusele panna energiamahukate tööstusharude osas ühiselt paika kontrollnäitaja. See on ainus võimalus energiamahukate tööstusharudega seotud probleemide lahendamiseks.

ISTUNGI JUHATAJA: MANUEL ANTÓNIO DOS SANTOS

Asepresident

Anneli Jäätteenmäki (ALDE) – Härra juhataja, järgmisel nädalal tuleb Ameerika Ühendriikide president Obama Euroopasse, oma esimesele visiidile üle ookeani; selle visiidiga soovib ta kinnitada oma pühendumist Atlandi-ülesele liidule ja dialoogile.

Obama valimine presidendiks tõi enesega kaasa lootusi ja muutusi ning seda mitte ainult Ameerika Ühendriikides, vaid kogu maailmas ja ka Euroopas. On väga tähtis, et Euroopa Liit looks suhtlusvõrgustikud, et säilitada tugev dialoog Ameerika Ühendriikidega paljudes võtmeküsimustes, milleks on näiteks Lähis-Ida konflikt, majanduskriis ja kliimamuutus. Nende küsimuste näol on tegemist ülemaailmsete probleemidega, mistõttu neid tuleb arutada rahvusvahelise koostöö raames, mis hõlmab Ameerika Ühendriike, Euroopa Liitu, Euroopa riike, Hiinat, Indiat ja kõiki riike maailmas.

Bogusław Rogalski (UEN). – (PL) Härra juhataja, Ameerika Ühendriikides toimunud presidendivalimised tõi enesega kaasa uue ajastu suhetes selle riigiga ja uue ajastu ka selles riigis endas. Loodetavasti on Ameerika Ühendriikide jaoks tegemist evolutsioonilise, mitte revolutsioonilise muutusega.

Mind teevad aga murelikuks veidrad sidemed Ameerika Ühendriikide ja Venemaa vahel, mida tugevdatakse mõnede Euroopa riikidega – näiteks Poolaga ja Tšehhi Vabariigiga – sõlmitud rahvusvaheliste lepingute arvelt, mis käsitlevad näiteks raketitõrjekilbi ehitamist ja mille osas Ameerika Ühendriigid on loobunud varasemalt võetud kohustustest nende riikide ees. Meenutagem ka viisid, mida Ameerika Ühendriigid mõnede liikmesriikide puhul endiselt nõuavad. Sellel kõigel ei peaks olema kohta Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelistes Atlandi-ülestes suhetes.

Atlandi-ülese koostöö tugevdamist tuleb käsitleda äärmiselt olulisena terrorismivastase võitluse seisukohalt, mis peab ennekõike põhinema rahvusvahelise õiguse järgimisel. Barack Obama on öelnud: „Ükski riik, olgu

ta kui tahes suur või võimas, ei suuda selliseid probleeme üksi lahendada“. Pidagem seda meeles ka Euroopa Parlamendis, sest sageli näib mulle, nagu arvaksime me, et Euroopa Liit suudab selle ülemaailmse probleemiga üksi toime tulla.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). – (PL) Härra juhataja, meie kolleeg Millán Mon on oma dokumendis esitanud ning ka volinik ja minister on pakkunud välja võimalikke lahendusi, strateegiaid ja eesmärke, millest me peaksime lähtuma oma koostöös Ameerikaga. Mina aga tahaksin tagasi tulla ühe teise mõtte juurde ja seda teiega jagada.

Ma leian, et Barack Obama valimisloosung „Me vajame muutusi“ käib ka meie, eurooplaste kohta. Ma pean silmas muutust meie suhtumises Ameerika Ühendriikidesse. Ühest küljest imetleme me selle ajalooliselt noore ühiskonna jõukust, majandust, teadust, filme, muusikat ja vabadust. Teisest küljest valitseb vastumeelsus ja koguni vaenulikkus, eriti paljude vasakpoolsete parlamendiliikmete seas, Ameerika Ühendriikide poliitika, usklikkuse ja kapitalismi suhtes. Paradoksaalsel kombel nähakse Venemaad alati sõbrana, vaatamata tema tegudele, sealhulgas kõige hullematele rünnakutele, näiteks ajakirjanike tapmisele, samas kui Ameerikat nähakse partnerina, kes on riietunud vaenlase rõivastesse; tegemist on siis vaenlasega, kes aitas vabastada Euroopa natsidest ja kes ei olnud kohustatud sellist ohvrit tooma, vaid tegi seda vabatahtlikult. Ameerikat nähakse vaenlasena, kes aitas Euroopa taas üles ehitada ja kes sellele vaatamata ei ole pälvinud püsiva koalitsioonipartneri tiitlit.

Seetõttu räägin ma asjakohastest standarditest ja hinnangutest, mis põhinevad tervel mõistusel ning mitte pelgalt õigel ja õiglasel ideoloogial, mis näib Moskva seisukohtade kajana. Seda, mis Ameerika Ühendriikides on halvasti või valesi, tuleks vastavalt arvustada, kuid seda, mis on hea ja aitab meil saavutada Euroopa Liidu eesmärke, tuleks hinnata. Koostöö peab põhinema tegelikkusel ja samal ajal ka püsival tahtel lahendada probleeme ühiselt. Paljud avaldused, heakskiidud, muudatusettepanekud ja resolutsioonid tervikuna, mis on viimase nelja aasta jooksul lähtunud vasakult tiivalt ja mille tunnistajaks ma olen olnud, põhinesid sageli vaenulikul, üldistatud suhtumisel, mitte aga faktidel. Härra juhataja, lubage mul öelda veel viimane lause: Barack Obama sai presidendiks rahva tahtel ja see rahvas on väärt seda, et temaga koostööd teha; see rahvas kaitseb väärtusi, mis on olulised ka meile.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Daamid ja härrad, Euroopa ja Ameerika Ühendriigid on silmitsi mitmete ülemaailmsete probleemide ja katsumustega. Ma pean silmas finants- ja majanduskriisi, ülemaailmse soojenemisega seotud probleeme, terrorismi, tuumarelvade levikut, lahendamata probleeme ja konflikte Lähis-Idas, Iraagis ja Afganistanis ning mitmeid muid probleeme. Ei Euroopa Liit ega Ameerika Ühendriigid ei suuda lahendada ühtki neist probleemidest ilma vajaliku koostööta, näiteks sellise strateegilise koostöö ja strateegilise partnerluseta, millest siin on juba räägitud. See partnerlus peab põhinema ühistel väärtustel, mis hõlmavad vabadust, inim- ja kodanikuõigusi ja demokraatiat ning mis on end viimase 60 aasta jooksul õigustanud.

Seoses Ameerika Ühendriikide uue administratsiooni ametisseastumisega on tekkinud tohutu koostöötahe. Paar nädalat tagasi oli paljudel meist võimalus külastada Washingtoni ning vestelda lisaks välisministeeriumi ametnikele ka meie kolleegidega Kongressis ja Senatis ning mitmesuguste teadusasutuste esindajatega. Meie poolt valitseb tahe teha koostööd ja lahendada probleeme ühiselt. Seetõttu tahaksin minagi ühineda üleskutsega Euroopa Parlamendi liikmetele sõlmida palju tihedamad ja intensiivsemad koosösidemed meie Ameerika kolleegidega.

Kuid Euroopa ja Ameerika Ühendriikide vaheline strateegiline koostöö ei peaks olema suunatud kolmandate riikide, näiteks Venemaa või Hiina vastu. Näiteks desarmeerimise ja tuumarelvade kontrolliga seotud probleeme on võimalik lahendada üksnes koostöös Venemaaga. Seepärast on mul hea meel START-lepet käsitlevate läbirääkimiste taasalustamise üle ja meie Vene partneritega peetavate arutelude üle, mis puudutavad Ameerika Ühendriikide raketitõrjesüsteemi Euroopas. See kõik on oluline. Lõpetuseks tahaksin soovida eesistujariigile Tšehhile edu eelseisval tippkohtumisel Prahajas ja tänada härra Millán Moni selle raporti eest.

Ignasi Guardans Cambó (ALDE) – (ES) Härra juhataja, Gordon Brown ütles hiljuti Ameerika Ühendriikides Washingtonis peetud kõnes – ta oli esimene Euroopa juhtidest, kes seal kõneles –, et ajaloos polegi olnud sellist aega, mil Euroopa oleks olnud Ameerika Ühendriikide suhtes nii hästi meelestatud. Ja see on tõsi. Veel kunagi pole meie ühiskonnas kui tervikus ning ilmselgelt ka meie poliitilise, kultuurilise ja sotsiaalse eliidi seas Ameerikasse ja ameeriklastesse nii pooldavalt suhtutud.

Me peaksime seda asjaolu ära kasutama. See on valdav tundmus, mis läheb kaugemale isiklikust sümpaatiast uue valitsuse suhtes; sellele lisanduvad ulatuslikud ühised eesmärgid, mille suunas me võime püüelda ja mida on väga hästi selgitatud selles raportis, mida me homme hääletama hakkame.

Samas on väga oluline tunnistada asjaolu, et ehkki me oleme paljus ühel meelel, ei lange meie huvid kõiges kokku; kuigi me oleme sõbrad, kes räägivad nüüd näost näkku, vaatavad üksteisele silma ja suudavad koostööd teha, jääme me seetõttu teatud valdkondades erinevatele seisukohtadele. See on nii eelkõige seetõttu, et ühiskonnad, mida me teenime, on erinevad; ma pean silmas konkreetset majandust ja kaubandust, kus meil on lahendamata küsimusi, mis tuleb lahendada võimalikult hea koostöö abil, unustamata samas kummagi poole seisukohti.

Sellega seoses peab Euroopa Liit end kriitiliselt hindama ning tegema kindlaks, mida ta peaks tegema ja mida parandama, et olla usaldusväärne. Me teame, et kui Lissaboni leping vastu võetakse, on meil selgemad vahendid ja meil on võimalik neid rakendada. Kuid praegu peame me mõistma, et kui me tahame pälvida austust ja olla Ameerika Ühendriikide huvi vaateväljas, peame muutma seda, kuidas me tegutseme.

James Elles (PPE-DE). – Härra juhataja, minu arvates on meile esitatud väga oluline raport, arvestades asjaolu, et raportöör, Francisco Millán Mon, suutis tagada sellele väliskomisjonis peaaegu ühehäälese toetuse. Minu teada ei ole seda varem juhtunud, et kõik fraktsioonid pooldaksid üksmeelselt tugevamat Atlandi-ülest partnerlust. Tegelikult panin ma tähele, et selles raportis nimetame me seda esmakordselt oma kõige strateegilisemaks partnerluseks. Meil on ka mitmeid teisi partnerlusi, kuid partnerlus Ameerika Ühendriikidega on Euroopa Liidu jaoks kõige olulisem.

Nagu eelkõnelejad märkisid, on tekkinud teatav uus toon, kuid ma tajun seejuures ka seda, et ameeriklased uurivad, mida Euroopa saaks teha, et olla nende partneriks ülemaailmses süsteemis, ja meie peame mõtlema, mida me oleme võimelised tegema, et sellesse protsessi oma panust anda.

Ma arvan, et tänase arutelu kõrgpunktiks oli see, kui teie, proua volinik, ütlesite, et me ootame strateegilisemat dialoogi, võimalust uurida pikaajalisi suundumusi, nii nagu seda tehakse NIC 2025 aruandes; võimalust vaadata kaugemale tulevikku ja näha, et me saame lähtuda ühisest analüüsist, ja võimalust selle analüüsi põhjal ühiselt tegutseda. Ma oletan, et see nõuab Euroopa Liidus veidi tööd, võib-olla ka toetust 2010. aasta eelarve raames, et kujundada välja meiepoolne pikaajaline planeerimine – sest praegu mõeldakse komisjonis ja tegelikult ka Euroopa Parlamendis väga vähe pikaajalistest suundumustest, nii nagu seda tehti NIC aruandes.

Seejuures peame me leidma võimaluse luua võrdsemad tingimused eurooplaste ja ameeriklaste osalemiseks neis aruteludes. Viie viimase aasta jooksul on Brüsselisse saabunud suurel hulgal Ameerika Ühendriikide eksperdirühmi, kes õpetavad meile, mida me peaksime tegema poliitika ühe või teise konkreetse aspekti osas, kuid eurooplastel on väga vähe võimalusi rääkida Washingtonis ameeriklastele meie mõtetest Euroopa poliitika kujundamisel. Me peame sellele mõtlema ja tagama sedalaadi mõju avaldamiseks vajalikud eelarvevahendid, et anda võrdväärne panus Atlandi-ülestele aruteludesse.

Ana Maria Gomes (PSE). – Härra juhataja, Atlandi-ülene partnerlus, millest Bushi administratsiooni lõppedes olid järele jäänud vaid riismed ja mille päästis Obama valimine presidendiks, ei ole enam piisav inimkonna ees olevate põhiprobleemide lahendamiseks, kuid see on endiselt vajalik.

Euroopa peab selle võimaluse ära kasutama ja koos Ameerika Ühendriikidega sõnastama strateegia praegusest ülemaailmsest kriisist väljumiseks, kaitstes inimeste turvalisust; see ei tähenda üksnes rahvusvahelise finantssüsteemi reformimist, vaid ka kogu üleilmastumise protsessi reguleerimist ja kogu maailmas jätkusuutlikku majandusse investeerimist.

Me vajame rohkem Euroopat ja tugevamat Euroopat, et aidata Obamal sulgeda Guantánamo ja salavanglad, panna paika alternatiivne strateegia julgeolekuprobleemide lahendamiseks Afganistanis, Pakistanis, Iraanis ja Sudaanis ning tagada õiglus ja rahu iisraellastele ja araablastele.

Me vajame tugevamat Euroopat ja tõelist partnerlust Ameerika Ühendriikidega, et saavutada aastatuhande arengueesmärgid. Ainult siis, kui Euroopa Liit, mis ei ole üksnes liikmesriikide summa, suudab koormat jagada ja võtta enesele ülemaailmseid kohustusi, võetakse teda Washingtonis tõsiselt; ainult siis suudab Euroopa Liit mõjutada Obama administratsiooni poliitikat ja osaleda tõelises Atlandi-üleses partnerluses, mida maailm endiselt vajab.

István Szent-Iványi (ALDE). – (HU) Eelmisel aastal Berliinis peetud kõnes märkis Barack Obama, et Euroopa on Ameerikale parim partner. Meil on viimane aeg omalt poolt kinnitada, et meil pole maailmas paremat ega olulisemat partnerit kui Ameerika Ühendriigid. Me peame otsima liitlasi nende seast, kellega meil on ühised väärtused ja huvid, mitte nende seast, kes on meist väga kaugel.

Euroopal ei ole Atlandi-ülestele suhetele alternatiivi. Kogu läänemaailm seisab silmitsi suurte probleemidega, milleks on rahvusvaheline terrorism, massihävitusrelvade levik, kliimamuutus ja majanduskriis. Me suudame need probleemid lahendada ja tulemusi saavutada ainult siis, kui hoiame kokku.

Mis puudutab majanduskriisi, siis proteksionismile järeleandmise kiusatusi esineb kõikides riikides. See kehtib ka Ameerika Ühendriikide kohta, kus algatati programm „Osta Ameerika kaupa“, nagu me teame. Me peame ühiselt proteksionismile vastu seisma, sest lõppude lõpuks ei kaitse see meid, vaid on pigem kõigile kahjulik.

President Obama esimese visiidi ja ringreisiga Euroopas kaasnevad suured ootused. Me ootame, et G20 tippkohtumisel pannakse alus institutsioonide ühisele tegevusele ja visandatakse ühised reeglid, mis võimaldavad meil ülemaailmsest majanduskriisist välja tulla.

Euroopa eesmärk on olla arvestatav jõud rahvusvahelisel areenil. Lissaboni leping loob selleks institutsioonilised eeldused, kuid miski ei saa asendada poliitilist tahet. Me peame võtma enesele rahvusvahelises elus suurema rolli, sest ainult nii on meil võimalik oma eesmärgid saavutada.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE). – (RO) Ma tahaksin tänada Francisco José Millán Moni tema suurepärase raporti eest Atlandi-üleste suhete kohta.

Euroopa Parlamendi liikmetena peaksime me nõudma, et Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid töötaksid välja ühisstrateegia kuue Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud Ida-Euroopa riigi – Moldova, Ukraina, Gruusia, Armeenia, Aserbaidžani ja Valgevene – suhtes, et saavutada olulisi ja püsivaid tulemusi uue idapartnerluse ja Musta mere piirkonna sünergia rakendamisel. Mul on hea meel, et minu selleteemaline muudatusettepanek raportisse lisati, ja ma tänan kolleege, kes minu mõtet toetasid.

Teine erilist huvi pakkuv küsimus on raportööri ettepanek tühistada viisanõue kõikide Euroopa kodanike puhul, kes soovivad külastada Ameerika Ühendriike. Kõiki Euroopa kodanikke tuleb kohelda võrdselt. On vastuvõetamatu, et osad Euroopa Liidu kodanikke koheldakse teise järgu kodanikena.

Ma tahaksin rõhutada konkreetseid olulisi edusamme, mida viisavabaduse saamise eesmärgil on tehtud. Näiteks Rumeenias võeti 2009. aasta jaanuaris kasutusele uued biomeetrilised passid, mis on varustatud kodanike isikuandmeid sisaldavate kiipidega ja millel on 50 turvaelementi ehk praeguste passidega võrreldes 18 turvaelementi rohkem. Samas leian ma, et biomeetrilised passid ei peaks olema viisavabaduse programmiga liitumise eeltingimus.

Kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide kaasamine viisavabaduse programmi peab olema komisjoni ja Ameerika Ühendriikide vahelise dialoogi üks prioriteete.

Józef Pinior (PSE). – (PL) (*mikrofon algselt välja lülitatud*) [...] selliselt pealkirjastab president Barack Obama oma sõnumi G20 tippkohtumisel Londonis. Majanduskriis on muutunud probleemiks kogu maailmas, kuid majanduskriis annab ka võimaluse Atlandi-üleste suhete süvendamiseks ja ümbersõnastamiseks. Härra Moni raportis tuuakse välja Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide partnerluse strateegilised aspektid. See annab selgelt tunnistust tähtsusest, mida Euroopa Parlament omistab Atlandi-ülestele suhetele.

Seda uut peatükki Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelistes suhetes tuleks kasutada ka selleks, et laiendada Euroopa Liidu institutsioonide tegevust Ameerika Ühendriikides. Ma pean silmas Euroopa Liidu institutsioone, Euroopa ülikoole ja Euroopa sihtasutusi. Nüüd on aeg meie partnerlus ümber kujundada; on aeg, et Euroopa näitaks Washingtonis iseenast ja demonstreeriks Ameerika Ühendriikides tänase Euroopa Liidu potentsiaali ning Euroopa teaduse, Euroopa kultuuri ja Euroopa tsivilisatsiooni potentsiaali. Meil tuleks ära kasutada asjaolu, et Ameerika Ühendriikidel on uus president – president, kes näitab Ameerikat sellisena, nagu Euroopa seda alati näinud on, demokraatia ja vabaduse võrdkujuna.

Toomas Savi (ALDE). – Härra juhataja, president Obama on öelnud, et Euroopa on Ameerikale parim partner. Ma usun, et räägin meist paljude nimel, kui ütlen, et see arusaam on vastastikune. President Obama valimisega sai alguse uus peatükk Atlandi-üleste suhetes, millele on osaks saanud tõsiseid tagasilööke. Kanadaga suhtlemise delegatsiooni aseesimehena olen ma olnud tunnistajaks isegi sellele, et Kanada pidi tegutsema vahendajana Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel.

Teiseks tahtsin märkida seda, et ma tervitan president Obama pühendumist diplomaatilistele suhetele Iraani Islamivabariigiga. Kuid Vaba Iraani Sõprade liikumise toetajana loodan ma, et kõrvale ei jäeta ka Iraani demokraatlikku opositsiooni. Läbirääkimised Iraaniga peavad olema läbipaistvad kõigis aspektides. Loodetavasti laieneb see uus ajastu Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelistes suhetes ka Ameerika

Ühendriikide suhetele kolmandate riikidega. Euroopa kõrgetele ootustele president Obama suhtes peavad nüüd järgnema teod.

Alojz Peterle (PPE-DE). – (SL) Uus Atlandi-ülene tegevuskava oli uus 1995. aastal. Vahepeal on paljud asjad muutunud ja seetõttu vajame me uut partnerluslepingut.

Kakskümmend aastat on möödunud Berliini müüri langemisest; sellele sündmusele järgnes Euroopa Liidu ajalooline laienemine. Selle aja jooksul oleme me olnud tunnistajaks terrorismi järsule kasvule ja selle traagilistele tagajärgedele ning näinud, et rahu selles piirkonnas ohustavad uued asjaolud. Lisaks oleme me saanud teadlikuks kliimamuutusest ning seisnud silmitsi finants-, majandus- ja energiakriisiga. Nüüd, mil kommunism on kokku varisenud, oleks hea teha inventuuri ja uurida maailmas valitsevat olukorda, pidades rohkem silmas maailmajõudude vastastikust sõltuvust. Ameerika Ühendriikidega tihedamate partnerlussuhete arendamisel tuleks arvestada uusi probleeme ja uusi teadmisi.

Meil ei ole tegemist ainuüksi finants- või majanduskriisiga. Tegemist on ka ülemaailmse valitsemiskriisiga. Me peame edasi liikuma mitmel rindel korraga. Meil ei õnnestu rahvusvahelist finantsüsteemi reformida, kui Doha protsessis ei toimu edasiminekut ning kui me ei ole edukamad rahu tagamisel ja vaesuse likvideerimisel.

Kui me räägime tulemuslikust mitmepoolsusest, siis seda tuleb arendada nii, et sellest võidaksid kõik. „Jah, me suudame!“

Seetõttu pooldan ma regulaarseid poliitilisi konsultatsioone kahe partneri vahel ja eelkõige koostöö parlamentaarse mõõtme tugevdamist Atlandi-ülase assamblee loomise kaudu. Mis puudutab raportit, siis mul on eriti hea meel selle üle, et raportis rõhutatakse investeringute ja Atlandi-ülaste finantsteenuste piirangute kõrvaldamise vajadust.

Lõpetuseks ütleksin, et ma olen rahul sellega, et raportis väljendatakse tahet teha tihedamat koostööd kosmoseprogrammide vallas, eelkõige Euroopa Kosmoseagentuuri ja NASA vahel. Ma ei taha sellega öelda, et ma soovin saada astronautiks, vaid pigem, et ma olen huvitatud uutest tehnoloogiatest.

Helmut Kuhne (PSE). – (DE) Härra juhataja, enamus inimesi Euroopa Liidus, arvatavasti enamus valitsusi Euroopa Liidus ja peaaegu kindlasti enamus Euroopa Parlamendi liikmeid lootis novembris, et presidendiks valitakse Barack Obama. See on hea, kuigi tänase arutelu käigus võis mõnedes sõnavõttudes kuulda ka ehk veidi skeptitsismi, et kas see kõik oli ikka nii tore.

Muidugi peab Euroopa tulevikus oma seisukohtadele kindlaks jääma, kuid pahatahtlikud kommentaarid Ameerika Ühendriikide aadressil on jäänud minevikku, sest me ei saa enam mugavalt lükata kõike George Bushi kaela; ja see seab meile teatud kohustuse. Euroopa Liidu ja Euroopa Parlamendi poliitika, mis puudutab Atlandi-ülaseid suhteid, ei saa enam seisneda pelgalt Ameerika Ühendriikidele nõudmiste esitamises; nüüd peame me vastama sellega, mida meie saame teha selleks, et muuta see partnerlus tõhusaks.

Võtkem näiteks Afganistan, mida mainisid mitmed parlamendiliikmed. Mida peaks Euroopa Liit meie arvates tegema, et parandada ja tugevdada politseimissioone, et jätkata tsiviilelanike ning riigi ülesehitamise toetamist? See oleks meie kui Euroopa Liidu ülesanne; las sõjalise poole eest hoolitseb NATO. See on teema, mida me peame väga konkreetselt arutama. Mida on meil pakkuda?

Janusz Onyszkiewicz (ALDE). – (PL) Härra juhataja, 50. sõjajärgse aasta vältel rajanes Lääne-Euroopa julgeolekukontseptsioon tihedatel liitlussuhetel Ameerika Ühendriikidega ja põhimõttel, et julgeolek on jagamatu, et Ameerika Ühendriikide julgeolek on otseselt seotud Euroopa julgeolekuga. Tundub siiski, et nüüd, mil külm sõda on lõppenud ja Euroopas ei teki loodetavasti enam kunagi suure konflikti ohtu, ei saa sellest põhimõttest sellegipoolest loobuda. Vastupidi, see põhimõte peaks säilima ja see peaks olema meie ühise julgeolekukontseptsiooni aluseks.

Teiseks tahaksin viidata sellele, mida kolleeg Kuhne äsja ütles. Ameerika Ühendriigid on lõpetanud ühepoolse poliitilise tegevuse ajastu ning valmis dialoogiks Euroopaga, valmis tegema ühiseid otsuseid koostöös Euroopaga. Küsimus on: kas meie oleme selleks valmis, kas me oleme valmis usaldusväärselt tegutsema nende ühiselt tehtud otsuste rakendamisel?

Tunne Kelam (PPE-DE). – Härra juhataja, kolleeg Millán Mon esitas olulise ja suurepärase raporti. Nüüd on küsimus selles, kuidas seda aega kaotamata rakendada.

Ülemaailmne majanduskriis annab praktilise stiimuli selleks, et maailma kaks suurimat demokraatiat ühendaksid oma jõud, tuginedes ühistele väärtustele ja sarnastele majandussüsteemidele: enam kui pool maailma sisemajanduse koguproduktist toodetakse Ameerika Ühendriikides ja Euroopa Liidus. Härra Severin osutas väga õigesti strateegilisele vastastikkusele, sellele, et Euroopa vajab tugevaid Ameerika Ühendriike ja Ameerika Ühendriigid vajavad tugevat Euroopat. Kui need kaks partnerit suudaksid oma tegevust paremini ja tõhusamalt kooskõlastada, siis avaldaks see äärmiselt positiivset mõju maailma stabiilsusele, aga ka arvukate konkreetsete piirkondlike probleemide lahendamisele.

Jah, Ameerika Ühendriikide uue administratsiooni suurem huvi Euroopa suhtes, suurem paindlikkus ja avatus – see kõik annab meile teretulnud võimaluse, mis tuleks ära kasutada. Kuid alati on vaja meele pidada, et suhted Ameerika Ühendriikidega on endiselt Euroopa Liidu kõige olulisem strateegiline partnerlus. Praegu ei ole siiski aeg avalduste tegemiseks – on aeg tegutseda, ja selles raportis rõhutatakse kolme konkreetset prioriteeti. Me kutsume üles leppima kokku ühistes lühi- ja pikaajalistes eesmärkides nii ülemaailmsete kui ka piirkondlike küsimuste osas. Me kutsume üles asendama 14 aastat kestnud partnerlus uue Atlandi-ülese partnerluse lepinguga, mis peaks hõlmama ka majandusnõukogu, ning me soovime Atlandi-ülese poliitikanõukogu loomist ja parlamentidevaheliste suhete tõhustamist Atlandi-ülese assamblee näol.

Martí Grau i Segú (PSE). – (ES) Härra juhataja, Obama valimine presidendiks oli Ameerika Ühendriikide jaoks ajalooline sündmus, mille erilist tähtsust tunnetatakse ka Euroopas.

President Obama on täna Euroopaga täiesti samal lainepikkusel poliitilises tegevuses, mille aluseks on märksõnad „ümbekorraldamine“ ja „taastamine“.

Kõne, mille eile pidas Euroopa Parlamendis peaminister Gordon Brown, on selgeks tunnistuseks vastastikuse mõistmise olemasolust. Kahtlemata õigustavad need märksõnad, „ümbekorraldamine“ ja „taastamine“, kõikvõimalikku proaktiivset juhtimist, arvestades praegust kriisi, mis viis meid kavatsuseni arendada keskkonnahoidlikku majandust, mille puhul majanduskasv ja keskkonnakaitse ei ole omavahel vastuolus, vaid teineteist suurepäraselt täiendavad mõisted.

Me näeme ka viimase aastakümne jooksul kannatada saanud sildade taastamist Euroopa ja Ameerika Ühendriikide vahel.

Ameerika Ühendriikide naasmine mitmepoolsuse juurde on Euroopa jaoks väga hea märk ning see muudab meie eesmärgid maailmas rahu, õigluse ja heaolu tagamisel hõlpsamini saavutatavaks. Viimastel aastatel tekkis siiski teatav lõhe ühiskondade vahel mõlemal pool Atlandi ookeani.

Meie, Euroopa institutsioonid, peaksime soodustama kõikvõimalikku suhtlust organisatsioonide, akadeemiliste ringkondade, meediakanalite ja sotsiaalvaldkonnas tegutsevate asutuste vahel, et see lõhe ületada.

Luís Queiró (PPE-DE). – (PT) Erinevalt äsja kõnelenud proua Gomesist, kes ütles, et Barack Obama valimine presidendiks tähendab Atlandi-üleste suhete taassündi, arvan mina, et jutt nende suhete lõppemisest oli selgelt liialdatud. See raport tõestab seda taas ja seetõttu õnnitlen ma raportööri.

Euroopa ja Ameerika Ühendriigid on pikka aega olnud heaolu, arengu ja üleilmastumise seisukohalt olulised liitlased. Euroopal ja Ameerika Ühendriikidel on pikka aega olnud ühised probleemid ja isegi ühised vaenlased, kuigi mõned neist, eriti siinpool Atlandi ookeani, ei tahaks seda välja öelda. Nii eurooplased kui ka ameeriklased on juba ammu teadnud, mida tuleb teha selleks, et rahuldada inimeste vajadusi maailmas, kus endiselt valitsevad ebaõiglus, ebavõrdsus ja ohud ning mis on nüüd sattunud globaalsesse kriisi.

Kuid see kriis ei tohiks meid heidutada, muuta meie diplomaatiat nõrgaks ega vähendada meie kui liitlaste poliitilisi ja sõjalisi kohustusi; samuti ei tohiks me selle kriisi tõttu pöörata selga ühendatud majandusele ega lubada protektsionismi taastekkimist, mis saaks saatuslikuks meie riikide majanduse taastumisele.

Üleilmastunud majanduses on Euroopal ja Ameerika Ühendriikidel nüüd kindlad liitlased Jaapani, India, Brasiilia ja mitmete Aasia riikide näol.

Vaatamata praegusele kriisile, on maailmas palju rahvaid, kes ikka veel vaatavad meie riikide poole ja loodavad kunagi elada nii nagu meie. Kõigi nende rahvaste pärast peab Euroopast ja Ameerika Ühendriikidest taas saama liit, mis juhib, jagab ja levitab kogu maailmas heaolumajandust.

See on ka põhjus, miks järgmine G20 tippkohtumine on nii väga tähtis – mitte seetõttu, et see annab võimaluse saada teada, kes on Barack Obama lähim liitlane, vaid kuna see annab võimaluse tõestada, et me suudame pakkuda lahendusi ja juhtimises osaleda: me teeme uute jõududega koostööd vajalike reformide elluviimisel,

kuid me peame teadma, et üksnes inimkonna loomingulisel tugevusel põhinev majandusmudel võimaldab tekitada jõukust – just nimelt jõukust ja mitte ahnust –, töökohti ja arengut ning kriisist üle saada.

Härra juhataja, muud võimalust ei ole, kui me tahame püsivat lahendust, luua uusi töökohti või olla solidaarsed nendega, kes on neil rasketel aegadel kõige rohkem hädas.

Dushana Zdravkova (PPE-DE). – (BG) Lugupeetud volinik, ma tahaksin tänada raportöör Millán Moni tema põhjaliku raporti eest ja otsusekindla seisukoha eest, mida ta väljendas seoses viisarežiimi kaotamisega.

Neli aastat pärast viisanõude kaotamise teemal Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahel läbirääkimiste alustamist peavad liikmesriikide 80 miljonit kodanikku endiselt järjekordades seisma ja oma passi Ameerika Ühendriikide viisat taotlema. Vaatamata sellele, et praeguseks on tehtud märkimisväärseid edusamme, ei taha Ameerika Ühendriikide administratsioon astuda viimast sammu – kohaldada vastastikkuse põhimõtet järelejäänud viie liikmesriigi suhtes ja kaasata nad viisavabaduse programmi.

Oma 22. mai 2008. aasta resolutsioonis nõudsi me, et läbirääkimised kõikide liikmesriikide kaasamiseks viisavabaduse programmi viidaks lõpule enne juunis toimuvaid Euroopa Parlamendi valimisi. On murettekitav, et seni pole selles küsimuses edusamme tehtud ja et ajakirjanduses on avaldatud arvukaid viiteid selle kohta, et Ameerika Ühendriikide poliitikas ei tehta mingeid reaalseid muudatusi.

Ma meenutaksin ka, et volinik Barrot' sõitis eelmisel nädalal Washingtoni, kus jätkusid läbirääkimised viisapiirangute kaotamise teemal. Veel pole selge, millised konkreetset tulemused võiksid sellel visiidil olla. Ma kardan, et vaatamata komisjoni jõupingutustele, meie seatud eesmärged Euroopa Parlamendi praeguse koosseisu ametiaja lõpuks ei saavutata.

Ma tahaksin ka märkida, et mõnede liikmesriikide sammud aitavad pigem kaasa sellele, et meie Ameerika partnerid ei käsita Euroopa Liitu ühtse tervikuna. Seetõttu kasutan ma võimalust ning kutsun kõiki Euroopa valitsusi üles muutma oma poliitikat ja astuma konkreetseid samme komisjoni esindajatele reaalse toetuse andmiseks.

Lisaks sellele kutsun ma kõiki kolleege üles toetama mõnede parlamendiliikmete, sealhulgas minu algatatud avaldust selle kohta, et Ameerika Ühendriigid kaotaksid viisarežiimi kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike puhul.

Urszula Gacek (PPE-DE). – Härra juhataja, Barack Obama valimine presidendiks võeti vaimustusega vastu niihästi Ameerika Ühendriikides kui ka Euroopas, kuid Ameerika Ühendriikide 44. presidendilt oodatakse palju. Ta seisab silmitsi mitmete probleemidega, mille lahendamisega ei ole pidanud seni tegelema ükski selle riigi rahuajal valitsenud president. Ameerikas on finants- ja majanduskriis, mis on peaaegu võrreldav finantsturgude kokkuvarisemisega ning mis on mõjutanud maailmamajandust ja mis ei ole veel kaugelki lahendatud. Obama on võtnud enesele kohustuse leida lahendus sõjast räsitud Afganistanile ja sealt Pakistani kanduvale mõjule. Ta on silmitsi tuumariigiks muutuvast Iraanist lähtuva ohuga.

Me usume tugevatesse Atlandi-ülestes suhetesse, mis põhinevad meie ühistel väärtustel – demokraatial ja vabaturumajandusel. Me austame neid eesmärged, mille president Obama ja tema uus administratsioon on seadnud. Me ei ole solvunud, kui Ameerika Ühendriikide arvates on mõningad neist eesmärkidest saavutatavad üksnes Ameerika ja Venemaa koostöös. Euroopa ulatab Ameerika Ühendriikidele siiralt käe. Vaid mõni nädal tagasi kinnitasime me Euroopa Parlamendi avatust koostöö suhtes Guantánamo Bay sulgemisel ja endiste vangide ümberasustamisel.

Endise idabloki liikmesriikidel on Ameerika Ühendriikide ees eriline tänuvõlg. Me saime Atlandi-ülese kogukonna liikmeteks mitu aastat enne Euroopa Liidu liikmeteks saamist. Poola on oma tänu väljendanud valmisolekuga Ameerika Ühendriike vajadusel toetada, sealhulgas sõjalistes operatsioonides Iraagis ja Afganistanis. Ma kutsun uut administratsiooni mitte pidama seda toetust täiesti iseenesestmõistetavaks. Demokraatia tingimustes üles kasvanud noorem poolakate põlvkond on selle tänuvõla kiiresti unustanud. Oma laiemate eesmärkide poole liikudes ei tohiks Ameerika Ühendriigid unustada, et ka neil ustavatel liitlastel on oma tundlikud kohad, eriti seoses Ameerika Ühendriikide ja Venemaa suhetega.

Geoffrey Van Orden (PPE-DE). – Härra juhataja, ma tahaksin oma sõnavõetuga kutsuda ettevaatusele, eriti seoses Obama uue administratsiooniga. Viimase 60 aasta jooksul on Ameerika Ühendriigid Euroopa integratsiooni mitmeti suhtunud. Loomulikult vaatavad Ameerika Ühendriigid seda kõrvalseisja silmadega ja võivad koguni ette kujutada – minu arvates ekslikult –, et see sarnaneb Ameerika enda ajaloolise kogemusega. Seda arusaama toidavad valitsevad föderalistlikud meeleolud Euroopa Liidu institutsioonides.

Oht peitub selles, et Ameerika Ühendriikides peetakse Euroopa Liidu juttu faktiks, mitte aga looks, mida esitatakse tõe pähe, ent mis sisaldab palju eksitavaid ja väljamõeldud seiku.

Ameerika Ühendriigid peaksid mõistma, et meist paljude arvates liigub Euroopa Liit vales suunas ja et püüd luua riik nimega Euroopa, ei peegelda meie kodanike soove, kes peavad õigustatult kalliks meie rahvaste suveräänsust ning oma õigust valitsusi valida ja tagandada.

Samuti ei ole see Ameerika Ühendriikide huvides, kui paljude Euroopa riikide poolt vabatahtlikult võetud liitlaskohustuse usurpeeriks teisiti meelestatud Euroopa Liit.

Ma pean ütlema, et ma austan väga härra Millán Moni ja kiidan heaks nii mõnedki tema raportis väljendatud seisukohad, kuid ma ei saa nõustuda selle raporti põhisõnumiga ehk sooviga suurendada Euroopa Liidu kui institutsiooni ja suhetes Ameerika Ühendriikidega meie ainukese eestkõneleja rolli.

Ioan Mircea Pașcu (PSE). – Härra juhataja, tänu Lääne ühtsusele saavutasime me iseseisvuse ja lõppes külm sõda, kuid selleks ajaks, kui meie riigid ühinesid NATO ja Euroopa Liiduga, ei olnud Atlandi-ülesed suhted enam oma parimas vormis.

Praegune kriis ja sellega kaasnevad ühised ülemaailmsed probleemid, näiteks julgeolekuolukorra halvenemine, energiaprobleemid, kliimamuutus, tuumarelvade levik ja uued võimukeskused, ning piirkondlikud probleemid, nagu Lähis-Ida, Afganistan, Pakistan, Iraan ja Aafrika, nõuavad Atlandi-ülese koostöö maksimaalset tõhustamist.

Selles kontekstis annab käsitletav raport positiivse panuse, eelkõige tänu soovitudele selle kohta, kuidas viia need suhted institutsioonide tasandile, kuidas ühiselt suhelda Venemaaga ja kuue Ida-Euroopa riigiga, luua ühtne Atlandi-ülene turg, järk-järgult integreerida meie finantsturud ja laiendada Ameerika Ühendriikide viisavabaduse programmi kõikidele Euroopa Liidu liikmesriikidele.

Me ei saa endale lubada ebaõnnestumist. Hind, mida läänemaailm selle eest peaks maksma, oleks initsiatiivi kaotus maailmaasjades, võimalik, et pikaks ajaks.

Alexandru Nazare (PPE-DE). – (RO) Pidades silmas viimastel aastatel Euroopa Liidus, Ameerika Ühendriikide valitsustasandil ja kogu maailmas toimunut, arvan ma, et on aeg Atlandi-ülene partnerlus üle vaadata ja kohandada seda uuele olukorrale.

Seetõttu olen ma rahul kolleeg Millán Moni raportiga ning ma tahaksin kasutada võimalust ja teda õnnitleda. Sellesse väga kasulikku dokumenti on koondatud Euroopa peamised prioriteedid suhetes Ameerika Ühendriikidega. Mul on ka hea meel, et minu esitatud muudatusettepanekud on raportisse lisatud.

Ma tahaksin teha mõned tähelepanekud.

Esiteks, koostöö julgeoleku valdkonnas peab jätkuma. On aeg, et Euroopa suurendaks oma panust Afganistanis, kus käib otsustav sõda selle piirkonna tuleviku nimel. Ma tahaksin ka mainida, et minu kodumaa Rumeenia on toetanud Ameerika Ühendriikide jõupingutusi nii Iraagis kui ka Afganistanis.

Teiseks, mis puudutab energeetikat, siis minu arvates on koostöö vajalik selleks, et kooskõlastada teadustegevust ja leida uusi keskkonnahoidlikke energiaallikaid.

Seoses suhetega Venemaaga tahaksin öelda, et minu arvates on praegu hea aeg leppida kokku järjepidevas lähenemisviisis ühelt poolt Ameerika Ühendriikide ja Euroopa ning teiselt poolt Venemaa vahelistele suhetele.

Lõpetuseks tahaksin väljendada heameelt erakordselt konstruktiivse ettepaneku üle, mis puudutab Atlandi-üleste konsultatiivorganite loomist, sealhulgas välis- ja julgeolekupoliitilistes küsimustes.

Luis Yañez-Barnuevo García (PSE). – (ES) Härra juhataja, me peaksime rõõmustama! President Obama on korda saatnud veel ühe ime, ühendades pärast paljusid aastaid Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu ühise eesmärgi nimel ehk Atlandi-üleste suhete tugevdamise nimel.

Samasugune hetk oli minevikus siis, kui Bill Clinton ja Felipe González allkirjastasid 1995. aastal Atlandi-ülese tegevuskava; tollal oldi tuleviku suhtes väga optimistlikud. Siis saabusid kaheksa masendavat aastat, mil presidendiks oli Bush. Bush tekitas sügava lõhe Euroopa riikide valitsuste vahel, ehkki avalik arvamus jäi üsna üksmeelseks. Tema valitsus loobus järjepidevalt Euroopa Liidu jaoks olulistest põhimõtetest, milleks on näiteks mitmepoolsus, ÜRO toetamine ja rahvusvahelise õiguse järgimine.

Kõik see taastatakse nüüd ning meil on põhjendatud lootused Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste suhete tuleviku suhtes. Seetõttu õnnitlen ma härra Millán Moni selle hiilgava raporti puhul, mis on koostatud kahe mandri vaheliste suhete tugevdamise seisukohalt nii õigel ajal.

Íñigo Méndez de Vigo (PPE-DE). – (ES) Härra juhataja, minagi ühineksin kolleeg Yañez-Barnuevo García rõõmuhüüetega, sest minu arvates tähistab see raport pöördepunkti suhetes Ameerika Ühendriikidega.

Üks hea sõber ütles mulle hiljuti, et kui ta viibis Ameerika Ühendriikides, siis üllatas teda see, kui vähe teatakse uute institutsioonide ja uue korra kohta, mis Lissaboni lepingust tulenevad.

Kui ma peaksin midagi konkreetset kiitma ja andma väga positiivse hinnangu hr Millán Moni suurepärase raporti mõnele üksikaspektile, siis ma rõhutaksin just seda, et selles raportis seatakse Atlandi-ülesed suhted Lissaboni lepingu konteksti ja esitatakse kõik peamised Lissaboni lepinguga loodavad mehhanismid, mis võimaldavad Euroopa Liidul säilitada tihedad ja avatud suhted Ameerika Ühendriikidega.

See annab meile, eurooplastele, vahendid, et väljendada seda Euroopa soovi, mis oli väga vajalik minevikus, on vajalik tänapäeval ja on seda kahtlemata ka tulevikus.

Ka mina tunnustan kolleeg Millán Moni selle suurepärase raporti eest, mille ta on koostanud.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, ma olen tänulik kõigi sõnavõttude ja tänases arutelus esitatud seisukohtade eest. Mul on väga hea meel, et Euroopa Parlament, komisjon ja eesistujariik on täiesti ühel meelel selle äärmiselt olulise teema suhtes, mis puudutab strateegilist dialoogi Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel. Mul oli hea meel kuulda tugevaid toetusavaldusi nende teemade suhtes, mida me oleme otsustanud käsitleda esimesel mitteametlikul kohtumisel president Obamaga ning mis hõlmavad esiteks energiavarustuse kindlust ja kliimamuutust, teiseks majanduskoostööd ja kolmandaks koostööd julgeoleku- ja välispoliitilistes küsimustes.

Ma kuulasin tähelepanelikult teie teisi märkusi, mis puudutasid näiteks vajadust koostada uus Atlandi-ülene tegevuskava, süvendada koostööd välisabi- ja arengupoliitika vallas, teha koostööd justiits- ja siseküsimustes, hoogustada Atlandi-ülese majandusnõukogu tegevust, uurida Atlandi-ülese poliitikanõukogu loomise võimalusi jne. Me võtame neid märkusi arvesse juunis toimuva regulaarse Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide tippkohtumise ettevalmistamisel.

Teie, kes te tõstasite muid küsimusi, näiteks küsimuse viisavabadusest, mis ei laiene kõikidele Euroopa Liidu liikmesriikidele, mäletate ehk, kuidas minu kodumaa eelmisel aastal selleteemaliste jõupingutuste eestvedajaks oli. See oli ka Euroopa Parlamendis toimunud arutelu teema ja ma võin teile kinnitada, et me tõstatame selle teema edaspidigi kohtumistel Ameerika Ühendriikide valitsusega.

Lõpetuseks tahaksin lisada järgmised tähelepanekud. Tundub, et Ameerika Ühendriikide uus administratsiooni on kuulda võtnud mitmeid sõnumeid, mida me talle viimastel kuudel ja aastatel Atlandi-üleste suhete kohta oleme edastanud. Nüüd vastatakse neile sõnumitele. Näiteks palutakse meil nüüd suurendada oma strateegilist panust Afganistanis. Samuti on selge, et selle strateegilise panusega peavad kaasnema väga praktilised kohustused, nii et loodetavasti peate te seda meeles, kui me arutame meie konkreetset panust tulevaste missiooni Afganistanis. See ei tohiks tulla meile üllatusena, kui me hakkame realselt seda teemat sügavuti ja tõsiselt arutama. Kui president Obama ütles möödunud aastal Berliinis, et Euroopa on Ameerikale parim partner, siis ei olnud see lihtsalt põhimõtteline avaldus, vaid ka üleskutse Euroopale seda tõestada.

Teiseks on meile kõigile selge, et probleemid, millega meil tegeleda tuleb, muutuvad üha rohkearvulisemaks ja keerulisemaks. Ma kordaksin veel kord seda, mida ma ütlesin oma avakõnes: kui Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid on ühel meelel, siis saame me kaasa rääkida maailmas toimuva üle otsustamisel. See tähendab ka seda, et me osaleme juhtimises ja kutsume teisi üles andma omapoolset toetust ja tagama vahendeid seatud eesmärkide saavutamiseks. Et seda kõike suuta ja olla Ameerika Ühendriikidele usaldusväärne partner, peab Euroopa Liit olema võimalikult üksmeelne.

Tõselt kui eesistujariik kavatseb jätkuvalt tagada, et Atlandi-ülene partnerlus jääks Euroopa Liidu välispoliitika üheks nurgakiviks. Nüüd, mil meie ees seisavad uued probleemid, loodan ma, et meievahelised suhted arenevad veelgi edasi ja et jätkub ka selleteemaline koostöö Euroopa Parlamendiga.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, nagu paljud on öelnud, näitab tänane arutelu seda, et küsimus on selles, kuidas me saaksime praktiliselt lahendada kõige olulisemaid küsimusi koos sellise tähtsa strateegilise partneriga nagu Ameerika Ühendriigid.

Kuna ma esitasin alguses päris palju väga selgeid ja praktilisi märkusi, siis peatuksin ma nüüd ainult mõnel konkreetsel punktil.

Esiteks: Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste institutsionaalsete suhete ülesehitus ning seadusandjate roll selles ülesehituses on väga olulised. Põhimõtteliselt toetame me üheselt tugevamaid sidemeid Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide seadusandjate vahel. Muidugi peab esmane tõuge selleks tulema seadusandjalt endilt. Ma tean, et Euroopa Parlament on selleks valmis, ent seda valmisolekut peaks väljendama ka Kongress. Sellele vaatamata leian ma, et Euroopa Liidu seadusandjatel tasuks arendada tihedamaid sidemeid Senatiga, mille ametiaeg on pikem, ja nende kongresmenidega, kelle valdkondlikud eriteadmised võiksid Atlandi-ülese majandusnõukogu tegevusele kasuks tulla.

Nagu juba öeldud, annab ka Lissaboni leping, kui see jõustub, Euroopa Parlamendile tugevama rolli Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise dialoogi kujundamisel, eriti regulatiivküsimustes; samuti mainiti siin juba seda, et eksperdirühmad on kindlasti samuti väga olulised ja need ei peaks olema üksnes Ameerika Ühendriikide eksperdirühmad, kes tulevad Euroopasse, vaid liikumine peaks olema kahesuunaline.

Seoses Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide institutsioonidega tahaksin ma kõigepealt hoiatada, et Atlandi-ülese tegevuskava puhul peaks sisu olema protsessist tähtsam. Seetõttu on meie esimestel kohtumistel president Obama oluline näidata, et me suudame keskenduda tulemustele, nagu ma juba varem ütlesin.

Ma võtsin siiski hoolikalt teadmiseks teie üleskutsed uuendada praegust tegevuskorda uue Atlandi-ülese tegevuskava raames. Ma kavatsen algatada struktuuride läbivaatamise, et aidata neil edaspidi saavutada paremaid tulemusi, ja komisjon esitab vastavad ettepanekud.

Lubage mul lühidalt peatuda ka Atlandi-ülesel majandusnõukogul. 23. märtsil 2009 kohtus volinik Verheugen juba oma uue Ameerika Ühendriikide kolleegi, härra Fromaniga. Peamised küsimused, millega Atlandi-ülene majandusnõukogu pärast uue administratsiooni ametisseastumist tegeleb, on järgmised. Esiteks, strateegiliste poliitiliste küsimuste tähtsustamine, samal ajal vähendades tehnilisemate küsimuste koormust tippkohtumiste päevakorrale. Teiseks, tulevase tööplaani ajakava määratlemine: härra Verheugen soovib panna paika väga pika perspektiivi, kuid seejuures tuleb arvestada komisjoni selle koosseisu ametiajaga ja meil tuleb saavutada mõningaid tulemusi ka lühemas plaanis. Samuti käsitletakse seda, kuidas tulla toime survega, mida suuremas ulatuses Atlandi-ülese majandusnõukogu tegevusse kaasamiseks avaldavad liikmesriigid, kellele me oleme lubanud keskpika perioodi kava, ent ei ole seda veel esitanud.

Teiseks: ma tahaksin rõhutada, et me esindame ühendust, millel on Ameerika Ühendriikidega sarnased väärtushinnangud, kuid on veel asju, mis tuleb ära teha. Seepärast peame me Ameerika Ühendriike jätkuvalt üles kutsuma järgima peamisi inimõigustealaseid ÜRO konventsioone, muu hulgas neid, mis käsitlevad naiste diskrimineerimist ja laste õigusi. Siia kuulub ka meie seisukoht Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohta, mida rõhutati korduvalt ka Bushi administratsioonile; see teema võetakse uuesti üles.

Kolmandaks viisavabadus ja viisarežiimi vastastikkus, mida paljud teist mainisid: me teame, et tänu märkimisväärtetele jõupingutustele liikmesriikide ja Euroopa Liidu tasandil kaasati seitse liikmesriiki viisavabaduse programmi 2008. aasta novembris-detsembris. Siiski on veel viis liikmesriiki, mille kodanikud ei saa Ameerika Ühendriikidesse viisavabalt reisida. Seetõttu tõstatame me selle küsimuse edaspidigi.

Ma võin teile öelda, et asepresident Barrot ja Tšehhi minister Langer tõstatasid selle küsimuse uuesti eelmisel nädalal Washingtonis ning Ameerika Ühendriikide pool on üldiselt ilmutanud meie seisukoha suhtes mõistmist, rõhutades samas, et föderaalvalitsuse tegevus põhineb seadusest tulenevatel nõuetel, millega on selgelt paika pandud viisavabaduse programmi edaspidise laiendamise raamistik ja mille täitmist jälgib Kongress. Minister Napolitano teatas meile, et veel üks liikmesriik on jõudmas väga lähedale viisavabaduse programmiga liitumisele.

Lõpuks, mis puudutab Afganistani: me oleme minevikus juba palju ära teinud, kuid – nagu ma enne ütlesin – me oleme valmis andma oma panust tsiviilvaldkonnas ning me leiame oma Aasia-eelarvest mõningaid täiendavaid rahalisi vahendeid valimiste, politsei ja kõige tõenäolisemalt põllumajanduse tarbeks, sest on tähtis tagada täiendavaid alternatiive elatise teenimiseks.

Ma olen alati avatud uutele ideedele ja üks näide, mida teie raportis mainitakse, oleks välisministrite kohtumiste ümberkujundamine Atlandi-üleseks poliitikanõukoguks, milles keskendutaks rohkem strateegilistele teemadele. Nagu ma enne ütlesin, kavatseme me Atlandi-ülese tegevuse seda kõike arvestades läbi vaadata, pidades silmas ka uue Atlandi-ülese tegevuskava 15. aastapäeva 2010. aastal.

Francisco José Millán Mon, *raportöör*. – (ES) Härra juhataja, ma tahaksin kõigepealt väljendada oma tänu kõikide sõnavõtude ja õnnitluste eest minu aadressil. Minu arvates on selle arutelu juures kõige tähtsam see, et meil on ulatuslik konsensus Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste suhete olulisuse osas, aga ka selles, et neid suhteid on vaja tugevdada – ning mitte üksnes tõsiste probleemide ja konfliktide lahendamise ühise tegevuskava, vaid ka uute institutsiooniliste mehhanismide kaudu.

Välja arvatud üks erand, ei täheldanud ma mingeid olulisi vastuväiteid kahe iga-aastase tippkohtumise korraldamise suhtes – Atlandi-ülese poliitikanõukogu loomise suhtes ega ka ettepaneku suhtes kujundada seadusandjate dialoog ümber paremini struktureeritud dialoogiks – omamoodi Atlandi-üleseks assambleeks, nagu soovitatakse raportis.

Sellega seoses on mul hea meel ka selle üle, et voliniku arvates oleks selline seadusandjate vahelise dialoogi tugevdamine väga kasulik ja et ei tema ega nõukogu esindaja ei ole vastu teiste institutsioonide tugevdamisele, mis minu arvates muutub vajalikuks suuresti just Lissaboni lepingu tõttu. See on mõlemale poolele vägagi soovitatav ja kasulik.

Mul ei ole ühe minuti jooksul võimalik vastata kõikidele märkustele, mida ma siin kuulsin, kuid seoses Venemaaga tahaksin ma öelda, et – nagu härra Severin teab – raportis soovitatakse teha konstruktiivset koostööd, unustamata seejuures inimõigusi ja rahvusvahelist õigust. Hiina kohta sisaldab raport otseseid ja kaudseid viiteid – seal, kus ma räägin kiiresti arenevate riikide kaasamisest maailma asjade üle otsustamisse. Muidugi ei saa selles raportis käsitleda kõiki teemasid – ja see märkus käib suures osas ka muudatusettepanekute kohta, mis mulle edastati ja mida õnneks ei olnud palju.

Raportis tuleb teha teatud eelistusi – see on juba niigi liiga pikk – ning eelistuste tegemine tähendab valikute tegemist ja mõnest teemast loobumist. Ma ei saa panna väga olulisi teemasid kokku teiste teemadega, mis on küll tähtsad, ent siiski vähem olulised. Raport peab olema loetav. Seega – nagu me Hispaanias ütleme – ei tohiks see olla nii raske, et kukub lugemise ajal käest maha.

Daamid ja härrad, ma usun, et koostöö Ameerika Ühendriikidega on äärmiselt tähtis; peaminister Gordon Brown meenutas seda asjaolu meile siin eile. Ma usun, et võttes selle raporti homme vastu, täidab Euroopa Parlament oma kohust: edastab sõnumi, et me soovime ja taotleme tugevamaid strateegilisi suhteid Ameerika Ühendriikidega. Nagu härra Elles mõni minut tagasi ütles, meenutab see raport meile, et suhted Ameerika Ühendriikidega on Euroopa Liidu jaoks kõige tähtsamad strateegilised suhted.

Olen kindel, loodan ja usun, et komisjon ja nõukogu teevad eelseisvatel olulistel kuudel ja nädalatel kõik võimaliku, et neid suhteid tugevdada, muu hulgas institutsionaalse mõõtme kaudu.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Corina Crețu (PSE), *kirjalikult*. – (RO) Barack Obama valimine presidendiks võib tähistada uue ajastu algust Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelistes suhetes tingimusel, et kumbki pool muudab head kavatsused ja sõbralikud avaldused konkreetsemateks sammudeks, mille eesmärk on tugevdada sidemeid ja tõhustada koostööd.

Majanduskriisi ja praeguse geostrateegilise olukorra tõttu on veelgi enam vaja Atlandi-ülest koostööd parandada: me oleme ühiselt silmitsi tõsiste probleemidega. Ameerika Ühendriigid ja Euroopa Liit on omavahel seotud partnerluse kaudu, mis on väga oluline mõlemale poolele ning mis hõlmab kõiki tegevusvaldkondi alates kaubandusest kuni sõjalise liiduni.

Seetõttu leian ma, et on ülimalt oluline kõrvaldada lõplikult viimasedki diskrimineerimise jäänused Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelistes suhetes. Asjaolu, et Euroopa Liidu kuue liikmesriigi kodanike jaoks on Ameerika Ühendriikidesse reisimiseks endiselt vajalik viisa, peab olema komisjoni ja Euroopa Parlamendi ning Ameerika Ühendriikide ametivõimude vahelise dialoogi üks keskseid teemasid, et saavutada kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike võrdne kohtlemine, mille aluseks on täielik vastastikkus. Seetõttu on mul hea meel, et raportisse lisati üleskutse Ameerika Ühendriikidele kaotada viisanõue nende kuue riigi puhul, kellele viisavabaduse programm veel ei laiene.

Daniel Petru Funeriu (PPE-DE), kirjalikult. – „Euroopa on Ameerikale parim partner,“ kinnitas president Obama Berliinis 2008. aasta juulis. Euroopale omakorda on Ameerika Ühendriigid parimaks partneriks. See on selle suurepärase raporti peamine järeldus ja sõnum.

21. sajandi globaalses maailmas on Euroopa ja Ameerika silmitsi ühesuguste probleemidega, kuid nad jagavad ka samu väärtusi ja võitlevad samade ideaalide eest. Seetõttu ei ole kõik raportis sisalduvad soovitused Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste suhete tõhustamise kohta mitte üksnes teretulnud, vaid ka väga vajalikud.

Nende soovituste seas on minu arvates inimestevahelised kontaktid tõeline võti püsivate suhete ja kestva koostöö saavutamiseks. Seetõttu kordan ma ikka ja jälle ning toetan täielikult üleskutset Ameerika Ühendriikide administratsioonile kaotada võimalikult kiiresti ja täies ulatuses Euroopa Liidu kodanike suhtes kohaldatavat viisarežiimi. On vastuvõetamatu, et Euroopa Liidu viie liikmesriigi kodanikud kogevad endiselt takistusi ja nad vajavad Ameerikasse reisimiseks viisat. Euroopa on tervik ja seetõttu tuleb ka Euroopa kodanikesse ning nende kõikidesse õigustesse ja kohustustesse suhtuda sarnaselt.

Laskem inimestel suhelda, teadlastel teha koostööd ja ettevõtetel leida praegusele majanduskriisile ühiseid lahendusi. Liikumisvabadus kahe kontinendi vahel on seega muutunud kiireloomuliseks vajaduseks ja see peaks olema prioriteetne teema juba Praha kohtumisel, mis toimub 5. aprillil 2009.

Csaba Sógor (PPE-DE), kirjalikult. – Viimase 18 aasta jooksul on Ameerika Ühendriigid pidanud taluma palju solvanguid – ja eelmise vabariiklaste administratsiooni, president Bushi ajal paljudel juhtudel ka põhjusega.

Tahaksin teile meelde tuletada, et ilma Ameerika Ühendriikide toetuse ja osaluseta oleksid mõningad Euroopa probleemid siamaani lahenduseta. Ajavahemikul, mida ma mainisin, ilmnes väga sageli, et Euroopa Liit on jõuetu ja võimetu lahendama konflikte, mis leiavad aset meie enda õuel, meie enda mandril.

Ilma Ameerika sekkumise ja Daytona lepinguta võiks Bosnias siiani sõda olla. Ja ilmselt ei vaja rõhutamist, et Kosovo staatus oleks siiani ebaselge ja seetõttu väga heidutav mitte ainult Kosovo rahva jaoks, vaid ka Euroopa valitsuste jaoks.

Vaatamata oma demokraatia paljudele puudustele, on Ameerika saavutanud midagi, millest meie praegu vaid unistada võime: neil on mustanahaline president. Mul on Atlandi-üleste suhete osas suured ootused ning ma loodan siiralt, et olukord läheb paremaks ja see on kasulik nii Euroopa Liidule kui ka Ameerika Ühendriikidele.

8. Vahepealne kaubandusleping Türgmenistaniga. Kaubandust käsitleva vahelepingu sõlmimine Türgmenistaniga (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on ühisarutelu järgmistel teemadel:

- suuliselt vastatav küsimus (O-0024/2009), mille esitas(id) Jan Marinus Wiersma ja Erika Mann fraktsiooni PSE nimel, Daniel Caspary ja Robert Sturdy fraktsiooni PPE-DE nimel, Cristiana Muscardini ja Eugenijus Maldeikis fraktsiooni UEN nimel nõukogule: ELi ja Türgmenistani kaubandusalane vaheleping (B6-0019/2009);

- suuliselt vastatav küsimus (O-0025/2009), mille esitas(id) Jan Marinus Wiersma ja Erika Mann fraktsiooni PSE nimel, Daniel Caspary ja Robert Sturdy fraktsiooni PPE-DE nimel, Cristiana Muscardini ja Eugenijus Maldeikis fraktsiooni UEN nimel komisjonile: ELi ja Türgmenistani kaubandusalane vaheleping (B6-0020/2009); ja

- raport ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu ja komisjoni otsus Euroopa Ühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning Türgmenistani vahelise kaubandust ja kaubandusega seotud küsimusi käsitleva vahelepingu sõlmimise kohta [05144/1999 – C5-0338/1999 – 1998/0304(CNS)] – Rahvusvahelise kaubanduse komisjon. Raportöör: Daniel Caspary (A6-0085/2006).

Jan Marinus Wiersma, autor. – (NL) Härra juhataja, on hea, et me arutame täna Euroopa Parlamendi seisukohta Türgmenistaniga sõlmitava kaubandusalase vahelepingu suhtes, arvestades, et Euroopa Parlament ja Euroopa Liit on seda vahelepingut pikka aega riivil hoidnud. Nõukogu ja komisjon tahavad selles küsimuses edasi liikuda ning soovivad, et Euroopa Parlament annaks oma õnnistuse või positiivse hinnangu selle vahelepingu sõlmimisele, sest see võiks aidata Türgmenistaniga suhteid parandada.

See leping on juba tükk aega riivil olnud ja selleks oli oma põhjus. Euroopa Parlament on seni olnud väga kõhkleval seisukohal selle lepingu sõlmimise poolt hääletamise suhtes, sest me oleme olnud tõesti väga rahulolematud inimõigustealase olukorraga Türkmenistanis, eriti eelmise presidendi ja diktaatori Türkmenbashi ajal, kes sulges Türkmenistani maailmale ja kohtles oma elanikkonda üsna ebainimlikult. Küsimus on muidugi selles, kas uus valitsus, mis astus ametisse pärast Türkmenbashi surma, on seda olukorda muutnud, ning ma tahaksin nõukogult ja komisjonilt kuulda, milliseid muudatusi ja parandusi nad on viimastel aastatel täheldanud ning kas need annavad piisavalt põhjust asuda nüüd kaubanduslepingut sõlmima ja allkirjastama.

Komisjonil ja nõukogul on suhtumise ümberhindamiseks muidugi kaks tugevat argumenti. Strateegiline kontekst on muutunud. Võrreldes paari aasta taguse ajaga vaatame me Kesk-Aasiale nüüd teisiti. Volinik ise on palju energiat sellele piirkonnale pühendanud ning ma tean ka seda, et eesistujariigi arvates ei tohiks Euroopa Liit seda piirkonda Hiina ja Venemaa mõju alla jätta. Ka meil on seal oma huvid ja see piirkond tunnustab neid. Mitte väga ammu käisin ma Kasahstanis ja täheldasin seal vägagi suurt huvi Euroopa Liiduga paremate suhete arendamise suhtes.

Komisjoni teine oluline argument on see, et meil puudub praegu kindel õiguslik alus suheteks Türkmenistaniga. Me lähtume endiselt nõukogude ajast pärinevast lepingust ja see lihtsalt ei ole vastuvõetav. Selle argumenti kohaselt ei ole meil parema lepinguta võimalik tekitada mingit korralikku dialoogi inimõiguste teemal.

Kuid endiselt puudub vastus küsimusele, kas inimõigustealane olukord on nii palju paranenud, et me peaksime astuma selle olulise sammu ja soovitama Euroopa Parlamendil sellele lepingule oma heakskiit anda? Minu arvates on see küsimus lahtine ning ma ootaksin komisjoni ja nõukogu arvamust sel teemal. Mina olen endiselt kahtleval seisukohal. Ma olen seda küsimust põhjalikult arutanud härra Casparyga Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioonist, kes koostas sel teemal raporti. On mitmeid valdkondi, mida härra Caspary ka ise mainib ning mille kohta me ootame endiselt nõukogult selgitusi, nimelt ajakirjanduse olukord Türkmenistanis, haridus, Punase Risti juurdepääs vanglatele jne. Meie arvates tuleb olukorda neis valdkondades realselt parandada ning sedalaadi kaubandusleping ja inimõigustealane dialoog Türkmenistaniga võiks selle eesmärgi saavutamisele kaasa aidata.

Mul on veel üks märkus ning seda väljendatakse selgelt ka resolutsioonis, mille me koostasime koos Euroopa demokraatide ja liberaalide liidu fraktsiooni ning Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsiooniga. Me tahame ka tugevat garantiid taganemise kohta juhul, kui me ei nõustu andma positiivset hinnangut sellele kaubanduslepingule. Meie soov on, et kui meie järelduse kohaselt komisjoni ja nõukogu pakutud meetodid ei toimi ning inimõigustealane olukord Türkmenistanis realselt ei parane, siis on Euroopa Parlamendil õigus komisjonilt ja nõukogult taotleda selle lepingu peatamist. Kui meile sellist lubadust ei anta, siis on mul meie tänaõhtusel koosolekul väga keeruline veenda oma fraktsiooni selle kaubanduslepingu poolt hääletama. Ilmselt teeme me siis ettepaneku hääletamine edasi lükata. Meie jaoks on tõesti väga oluline saada lubadus, et kui olukord Türkmenistanis halveneb või ei parane märkimisväärselt, siis on võimalik korraldada uus arutelu kaubanduslepingu peatamise teemal. Euroopa Parlamendil peab olema õigus esitada nõukogule ja komisjonile vastav taotlus.

ISTUNGI JUHATAJA: MIGUEL ANGEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Asepresident

Bogusław Rogalski, autor. – (PL) Härra juhataja, Türkmenistaniga lepingu ratifitseerimine on vastuoluline teema, sest Türkmenistanis rikutakse demokraatlike põhimõtteid ja põhilisi inimõigusi. Sellele vaatamata tuleks kõnelusi selle riigiga jätkata ja see leping tuleks allkirjastada. Suhete puhul Türkmenistaniga tuleks erilist tähelepanu pöörata asjaolule, et Euroopa Liidu ja Türkmenistani vahelise majanduskoostööta langeb elatustase selles riigis. Leping ratifitseerimine võib aga kindlasti aidata kaasa sealse elanikkonna elatustaseme tõstmisele.

Meenutagem, et Türkmenistanis on ilmnunud teatud positiivseid sotsiaalseid märke. Üks neid märke on laste tööd keelustava seaduse hiljutine vastuvõtmine. Muidugi peab Türkmenistan veel ratifitseerima ja rakendama mitmed Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonid – selles ei ole kahtlust. Asjaolu, et muutused toimuvad Türkmenistanis aeglasemalt, kui me eeldasime, on siiski endiselt murettekitav. Erastatud on vaid mõned üksikud ettevõtted, valitsus kontrollib jätkuvalt rangelt mitmeid majandusharusid ja välismaiseid otseinvesteeringuid on endiselt tehtud väga vähe. Vaatamata maailma suurimate hulka kuuluvatele maagaasivarudele ja asjaolule, et Türkmenistan on üks suurimaid puuvillaeksportijaid, elab umbes pool elanikkonnast – pidagem seda meeles – vaesuses, võiks öelda, et lausa äärmises vaesuses. Ka poliitiline süsteem

ei ole kaugeltki rahuldav, arvestades eriti opositsiooniparteide jätkuvat represseerimist ja mitmesuguste usuliste rühmituste tagakiusamist.

Kuid kõigele vaatamata tundub mulle, et leping Türgmenistaniga tuleks siiski sõlmida ja ratifitseerida, sest ainult siis, kui me suhtleme Türgmenistaniga ja anname talle teatud eeskujuga, on meil võimalik seda riiki aidata, nii et tulevikus võiks Türgmenistan lõpuks liituda demokraatlike riikide perega.

Robert Sturdy, autor. – Härra juhataja, ma palun vabandust – ma ei teadnud, et mulle on ette nähtud kõneae selle konkreetse küsimuse puhul. Ma tahaksin lihtsalt kommenteerida seda, mida ütles eelkõneleja. Minu arvates on oluline, et me toetame õigusakti, mis toob Türgmenistani meile lähemale. Me peame kõigi nende riikide puhul tagama nende julgeoleku väga keerulises keskkonnas.

Siinkohal tahaksin tänada Daniel Casparyt, kes on selle õigusakti läbisurumise nimel väsimatult töötanud. Ma tean, et ta räägib ise mõne minuti pärast, kuid ta on selle õigusaktiga töötanud rahvusvahelise kaubanduse komisjonis.

Ajal, mil maailma vaevavad finantsteenuste suured piirangud ja muud probleemid, peame me tagama nende riikide julgeoleku ning lihtsalt tegema kõik selleks, et nad ühineksid selle õigusaktiga, mille kohta Daniel on ettepaneku teinud. See on kõik, mida ma tahtsin öelda, ja ma vabandan veel kord hilinemise pärast.

Daniel Caspary, raportöör. – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, me oleme Türgmenistaniga sõlmitava vahelepinguga Euroopa Parlamendis peaaegu kolm aastat tegelenud. Ligi kolm aastat tagasi olime me punktis, kus rahvusvahelise kaubanduse komisjon oli raporti vastu võtnud, kuid täiskogu lükkas selle tagasi; üks põhjusi oli see, et nõukogu ja komisjon lõpetasid töö selle teemaga ning Euroopa Parlament leidis, et kui komisjon ja nõukogu asja edasi ei aja, siis ei ole ka meil vaja seda teha.

Mul on eriti hea meel selle üle, et praegu oleme me teistsuguses olukorras, ehkki situatsioon Türgmenistanis ei vasta veel kaugeltki meie standarditele. Inimõigusi eiratakse ikka veel paljudes valdkondades ja endiselt esineb palju põhjendatud kriitikat demokraatlike struktuuride puudumise kohta selles riigis. Isikuvabadused on äärmiselt piiratud. Teabevabadus jätab riigis palju soovida. Meile valitsusvälistelt organisatsioonidelt laekunud teabe kohaselt on praegu käimas kampaania satelliitdrikute kõrvaldamiseks, mis tähendab seda, et juurdepääsu vabale ajakirjandusele takistatakse veelgi.

Haridussüsteem ei vasta ikka veel sellisele meie poolt eeldatud tasemele, mis võimaldaks õpetada valgustatud ja – mis veelgi tähtsam – demokraatiast ja inimõigustest teadlikul moel. Samuti on olukord, mis on seotud vanglatega, poliitvangidega ja Punase Risti juurdepääsuga vanglatele, endiselt täiesti mitterahuldav ning lahenduseta.

Teisalt on tehtud ja meile edastatud ka palju põhjendamatu kriitikat. Viimastel aastatel on niinimetatud valitsusvälised organisatsioonid meile edastanud arvukalt valeteateid. Mitmete valitsusväliste organisatsioonide puhul on mul tekkinud tunne, nagu esindaksid nad ettevõtteid teistest riikidest, mis teevad kõik endast oleneva, et takistada Euroopa Liidu ja Türgmenistani vahelisi läbirääkimisi.

Mul on jäänud mulje, et paljude väidete ja suure osa Euroopa Liidule lekitatud valeteabe taga on teadlik huvi Euroopa Liidu ja Türgmenistani vaheliste läbirääkimiste nurjamise suhtes. Ma pean silmas teateid selle kohta, et kõik selles riigis olevad haiglad peale kahe pealinnas oleva haigla on suletud, et kõik raamatukogud peale kahe on suletud ja et väidetavalt kohutavate tervishoiutingimuste tõttu on riigis puhkenud katk. Kõik need teated osutusid valeks.

Milles seisneb siis peamine probleem? Täiesti võimatu on saada realistlikku pilti selles riigis valitsevast olukorrast, peamiselt seetõttu, et valitsus ei lase meil seda korralikult uurida, ja kuna meil, Euroopa Liidul, puudub seal vajalike meetmete võtmiseks kahjuks välisesindus.

Kuid me näeme, et uus president on alustanud mitmeid reforme. Euroopa Liidu Kesk-Aasia strateegia, mis võeti Euroopa Parlamendis mõnda aega tagasi vastu, keskendub Kesk-Aasia riikidele. Kõnealune vaheleping võiks olla esimene väike samm, mis näitab türkmeenidele, et me tahame kõnelusi jätkata ja dialoogi arendada ning aidata neil aegamisi – kuid loodetavasti püsivalt – edasi liikuda teel inimõiguste ja demokraatia poole.

Meie resolutsioon, mis esitati mitme Euroopa Parlamendi fraktsiooni resolutsioonina, käsitleb selgelt mitmeid kriitikat pärlnud asjaolusid. Samuti räägitakse resolutsioonis selgelt neist positiivsetest arengutest, mida me oleme täheldanud; samas on meie põhimõte, et me ei taha anda Türgmenistanile täielikult vaba voli ning kindlasti ei taha me reeta meile kalleid väärtusi, vaid neid hoopis kaitsta ja säilitada. Seetõttu ei tohiks partnerlus- ja koostöölepingu sõlmimist ette ära otsustada ning – nagu eelkõneleja ütles – komisjon ja

nõukogu peavad selgelt kinnitama vahelepingu peatamise võimalikkust juhul, kui Euroopa Parlament peaks seda millalgi tulevikus nõudma.

Euroopa Parlament on esitanud komisjonile ja nõukogule mitu kirjalikku küsimust. Mul oleks väga hea meel, kui te need läbi vaataksite ja annaksite meile väga kindlasõnalised vastused, nii et me saaksime selle vahelepinguga homme edasi liikuda.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, mul on kahtlemata väga hea meel, et parlamendiliikmed tunnevad huvi Euroopa Liidu ja Türgmenistani vaheliste suhete vastu ja et mul on võimalus nõukogu nimel vastata mitmesugustele küsimustele, mis Euroopa Parlamendis on tõstatatud.

Türgmenistani tähtsus on kasvamas nii mitmeski mõttes. Kaua aega on Türgmenistan olnud väga sissepoole pööratud riik. Kuid viimase kahe aasta jooksul on seal tehtud mitmeid olulisi samme, et end välismaailmale avada. Valitsus on üha enam avatud koostööle. See kajastub suuremates jõupingutustes, mida tehakse selle nimel, et tegutseda konstruktiivsemalt Euroopa Liidu Kesk-Aasia strateegia raames.

Vaatamata neile muutustele, on meie lepingulised suhted Türgmenistaniga püsinud muutumatuna 20 aastat. Nagu härra Wiersma märkis, on nende aluseks endiselt Nõukogude Liiduga sõlmitud kaubandust ning kaubandus- ja majanduskoostööd käsitlev leping, mis on iganenud.

Arvestades Türgmenistanis toimunud positiivseid arenguid, on meil võimalus kahepoolseid suhteid tugevdada. 1999. aastal allkirjastatud vahelepinguga kohaldatakse ajutiselt partnerlus- ja koostöölepingu, mis allkirjastati samuti 1999. aastal ja mille on jätnud ratifitseerimata üksnes kolm liikmesriiki, kaubandusalaseid sätteid.

Euroopa Liidu suhtel Türgmenistaniga on mitmeid aspekte. Inimõiguste ja demokraatia edendamine kui laiema Kesk-Aasia strateegia kõige olulisem osa on muidugi kahepoolsete suhete keskmes. Kuna Türgmenistan piirneb Afganistaniga, on ta ka strateegiliselt tähtis riik. Samas osaleb Türgmenistan Afganistani ülesehitamisel ning on logistilisteks taustajõuks mitmete Euroopa Liidu liikmesriikide operatsioonides ja toimingutes rahvusvaheliste julgeoleku abijõudude tegevuse raames (ülelennud) ning ka kahepoolisel alusel. Türgmenistan on oluline piirkonna julgeoleku tagamisel ja uimastikaubanduse vastu võitlemisel. Türgmenistani arenev majandus pakub võimalusi Euroopa Liidu ettevõtetele. Lisaks on Türgmenistan peamine partner Euroopa Liidu energiaallikate mitmekesistamisel ja energiavarustuse kindluse tagamisel. Need kõik on olulised valdkonnad, kus me peame oma huve silmas pidama.

Lisaks, pärast presidendivalimisi 2007. aasta veebruaris on Türgmenistanis algatatud mitmeid olulisi reforme, mille hulka kuulub ka põhiseaduse muutmine. Mitmed põhiseaduse uued sätted, aga ka teised välja kuulutatud reformid, osutavad sellele, et riik liigub õiges suunas, ehkki see on pikaajaline protsess ning palju on veel vaja teha.

Mis puudutab inimõigusi, siis Türgmenistan osaleb konstruktiivselt inimõigustealases dialoogis Euroopa Liiduga ja see dialoog hõlmab laia teemaderingi. Selle dialoogiga on kaasnenud ka mõningad olulised arengud riigis. Näiteks on vabastatud mõned poliitvangid ja suurenenud on koostöö ÜROga. Türgmenistan on lubanud riiki ka ÜRO usuvabaduse eriraportööri ja osalenud täielikult ÜRO perioodilises ülevaatuses ning Aşgabat on loodud ÜRO ennetava diplomaatia keskus. Lisaks on leevendatud riigisisese reisimise piiranguid, alustatud dialoogi Rahvusvahelise Punase Risti Komiteega ning haridusreformi tulemusena on taastatud kümne aasta pikkune õpe keskkoolis ja viie aasta pikkune õpe ülikoolis. Türgmenistan on ühinenud selliste rahvusvaheliste konventsioonidega nagu kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti surmanuhtluse kaotamist käsitlev teine fakultatiivne protokoll ning naiste poliitiliste õiguste konventsioon.

Kõik see näitab, et Türgmenistan liigub edasi. Loomulikult on veel palju ära teha inimõiguste ning õigusriigi ja demokraatia põhimõtete järgimise valdkonnas. Me kavatseme jätkuvalt teha tööd eelkõige selle nimel, et vabastataks kõik poliitvangid, et Rahvusvaheline Punase Risti Komitee saaks vaba juurdepääsu vangidele, et kaotataks välismaale reisimise piirangud ning et riigis tagataks ajakirjandusvabadus ja võimaldataks tegutseda kodanikuühiskonnal.

Eesistujariik on veendunud, et pidev suhtlus on parim viis tagada, et Türgmenistan seda kõike teeb. Meil peab olema võimalik pidada avatud dialoogi ning vajadusel edastada selgeid sõnumeid, et Türgmenistan liiguks rahvusvaheliste standarditele täieliku täitmise suunas.

Just seetõttu tuleb uuendada meievahelisi suhteid ja meie enda vahendeid. Praegused lepingulised suhted Türgmenistaniga võimaldavad vaid algelist kahepoolset dialoogi. Praegune leping näeb ette vaid üks kord aastas toimuva ühiskomitee kohtumise ametnike tasandil.

Vahelepinguga muudetak스 inimõigused meievaheliste suhete oluliseks osaks ning seega suurendaks vaheleping meie võimalusi mõjutada tulevasi arenguid Türkmenistanis selles valdkonnas. Partnerlus- ja koostööleping, kui see ükskord jõustub, on veelgi ulatuslikum ja näeb ette täiemahulise poliitilise dialoogi.

2007. aasta juunis vastu võetud Euroopa Liidu Kesk-Aasia strateegias märgitakse: „selleks, et tugevdada koostööd Kesk-Aasia riikidega, kasutab Euroopa Liit täielikult ära partnerlus- ja koostöölepingu võimalused“. Sellised lepingud on juba sõlmitud Kasahstani, Kõrgõzstani ja Usbekistaniga. Tadžikistani puhul kehtib vaheleping kuni partnerlus- ja koostöölepingu ratifitseerimise ja jõustumiseni.

Euroopa Liidu Kesk-Aasia strateegia eduka rakendamise seisukohalt on oluline kaasata kõik Kesk-Aasia riigid ning seetõttu on oluline luua tingimused ka Türkmenistani kaasamiseks. Vastasel juhul oleks väga keeruline Kesk-Aasias saavutada meie eesmäärke ja kaitsta meie huve.

Eesistujariik on veendunud, et meil tuleb nüüd luua asjakohane õiguslik raamistik suheteks Türkmenistaniga, alustades vahelepingust. See võimaldab meil tugineda riigis toimuvatele arengutele ja tugevdada oma suhteid Kesk-Aasias laiemalt.

Vaheleping on kõige tõhusam viis tagada, et Türkmenistan teeb edusamme mitmesugustes olulistes valdkondades, mida ma kirjeldasin, eriti inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtete järgimisel. Ma tean, et te olete nende eesmärkide osas sama meelt, ja loodan seetõttu, et me võime arvestada teie toetusega selle küsimusega edasi liikumisel.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – (FR) Härra juhataja, lugupeetud parlamendiliikmed, pärast president Berdõmuhammedovi valimist on Türkmenistan tõepoolest astunud uude arenguetappi ja ilmnenu on mitmeid positiivseid märke muutuste kohta.

Tõepoolest, uued juhid ilmutavad avatumat suhtumist. Näiteks on nad tühistanud teatud riigisisese liikumiskiirangud, muutnud põhiseadust ja seeläbi tugevdanud parlamendi rolli, loonud demokraatia ja inimõiguste instituudi ning võimaldanud Aşgabatist tegutseda ÜRO ennetava diplomaatia keskusel; lisaks lubati eelmise aasta detsembris toimunud parlamendivalimisi esmakordselt jälgima rahvusvahelised vaatlejad. Nagu te teate, on valitsuse jaoks esmatähtsateks eesmärkideks ka haridus- ja tervishoiusektori reformid.

2006. aastal tegi Euroopa Parlament Türkmenistani ametivõimudele ettepaneku võtta rida meetmeid, et Euroopa Parlament võiks kaubandust käsitleva vahelepingu lõplikult kinnitada. Viimase kahe aasta jooksul, pärast uue presidendi valimist, on mitmed neist meetmetest teoks saanud – ma ei tahaks hakata kordama nõukogu eesistuja mainitud meetmeid, eriti neid, mis puudutavad Rahvusvahelist Punase Risti Komiteed. Ka hariduse valdkonnas on alustatud reforme, mis hõlmavad õppesüsteemi ajakohastamist, õpetajate koolitamist välisriikides, õppeaja pikendamist ja koolides interneti kasutamist.

Vabastatud on mõned vangid, hiljuti ka Valeri Pal, kelle vabastamist me olime nõudnud. Lisaks lubati 2008. aasta septembris esmakordselt riiki Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni usuvabaduse ja -veendumuse eriraportöör, kes jõudis järeldusele – tsiteerin – et „üksikisikutel ja kogukondadel on ikka veel terve rida probleeme, ehkki 2007. aastaga võrreldes on olukord tunduvalt paranenud“.

Positiivse ilminguna võib mainida ka uute struktureeritud dialoogide käivitumist, näiteks inimõiguste teemal, nagu me kuulsime. Muidugi võite te olla kindlad, et omavahelistel kohtumistel võtame me jätkuvalt üles küsimused, mis meile muret teevad, eelkõige poliitvangide olukorra, kogunemisvabaduse, ajakirjandusvabaduse, usuvabaduse ja vähemuste õigused, ning rõhutame igal võimalusel meie pühendumust inimõiguste järgimisele ning inimõiguste tähtsust pikaajalise majandusliku ja sotsiaalse arengu seisukohalt.

Kartus Türkmenistanis valitseva olukorra pärast on põhjus, miks Euroopa Parlament on vahelepingu kohta otsuse tegemist edasi lükanud, ja see kartus on täiesti õigustatud. Põhimõtteliselt jagan ka mina mõningal määral seda kartust ja ma mõistan, et Türkmenistanil on ees veel üsna pikk tee, enne kui ta vastab täielikult demokraatia ja inimõiguste järgimise rahvusvaheliste standarditele.

Kuid riigis on siiski ilmnenu positiivseid arenguid – ehkki võib-olla tagasihoidlikke –, mis annavad tunnistust soovist teha edusamme ja olla avatud muutustele. Me käsitleme seda võimalusena, mille me peaksime ära kasutama, et teha Türkmenistani ametivõimudega koostööd ja neid julgustada. Ma olen kindlalt veendunud, et Euroopa Liit peab rohkem pühendumale sellele, et sillutada teed edasistele positiivsetele arengutele.

Kaubandust käsitleva vahelepingu, see tähendab partnerlus- ja koostöölepingu kaubandusalaste sätete kohaldamine oleks esimene positiivne samm, mis võimaldaks meil Türkmenistaniga rohkem suhelda, et

jõulisemalt edendada koostööd, reforme ja ajakohastamist tervikuna. Pealegi sisaldab vaheleping olulist klauslit inimõiguste kohta ja ma olen teadlik teie soovist tagada lepingu peatamise võimalus.

Sellega seoses tahaksin ma rõhutada, et kaubandust käsitleva vahelepingu artikkel 1 ning partnerlus- ja koostöölepingu artikkel 2 sisaldavad klausleid, mis viitavad demokraatia ja põhiõiguste järgimisele kui lepingute olulistele tingimustele; kuid eelkõige tahaksin ma märkida, et mõlemad lepingud sisaldavad sätteid, mis võimaldavad kummalgi poolel võtta lepingu tingimuste rikkumise korral asjakohaseid meetmeid, kusjuures kiireloomulistel juhtudel võib seda teha isegi ühiskomiteega eelnevalt konsulteerimata.

Seega on inimõigusteklausli tõendatud, jätkuva ja tõsise rikkumise korral võimalik lepingud peatada. Kuid muidugi ei ole kaubandust käsitlev vaheleping mingi imerohi. Kindlasti ei lahenda see kõiki inimõigustealaseid probleeme Türkmenistanis, kuid see aitab tagada rahvusvaheliste standardite täielikuma järgimise, eriti sellistes valdkondades nagu õigusriigi põhimõtted ja inimõigused.

On veel kaks olulist põhjust, miks Türkmenistaniga suhete tugevdamine on meie endi huvides: julgeolek ja energia. Tõepoolest, Türkmenistan asub Euroopa ja Aasia ristteel ning tema naabriteks on muu hulgas Iraan ja Afganistan. Türkmenistanile on oluline olla aktiivselt neutraalne selles väga pingelises piirkonnas, mis võib väga kiiresti destabiliseeruda.

Seepärast teeme me Türkmenistaniga edukalt koostööd piiride haldamisel ning terrorismi, islamiäärmusluse, uimastikaubanduse ja inimkaubanduse vastu võitlemisel. See koostöö on erakordselt oluline, arvestades rahvusvahelise kogukonna hiljuti uuendatud kohustusi Afganistanis ja Pakistanis; peagi toimuvad sellele piirkonnale pühendatud konverentsid Haagis ja Tokyos.

Nagu me kõik teame, võib Kesk-Aasia etendada väga olulist rolli energiavarustuse kindluse küsimuses. Pärast režiimi muutumist Türkmenistanis oleme me koostööd selles valdkonnas tõhustanud. Euroopa Liit teeb kõik endast oleneva, et energiaallikate ja transiitteede mitmekesistamise laiema poliitika raames rajataks lõunapoolne gaasitransiidikoridor. Türkmenistan on selle projekti edukuse seisukohalt ilmselgelt äärmiselt oluline.

Lõpetuseks tahaksin öelda, et meie suhted Türkmenistaniga peavad lähtuma nii meie väärtushinnangutest kui ka meie huvidest. Seetõttu olen ma endiselt veendunud, et kui me Türkmenistaniga tihedamalt suhtleme, on meil paremad võimalused edendada avatuma ühiskonna teket selles riigis.

Me õhutame jätkuvalt ametivõime tegema edusamme teistes valdkondades, näiteks karistus- ja tsiviilseadustiku ning usualaste õigusaktide muutmisel, ajakirjandusvabaduse tagamisel, poliitvangide vabastamisel, rahvusvaheliste vaatlejate lubamisel vanglatesse ja valitsusväliste organisatsioonide arvu suurenemisel.

Kõigil neil põhjustel palun ma teil Türkmenistaniga sõlmitav vaheleping heaks kiita.

Juhataja. – Proua volinik, daamid ja härrad, enne kui ma annan selles arutelus sõna erinevatele kõnelejatele, lubage minul, kes ma vastutan mitmekeelsusega seotud küsimuste eest Euroopa Parlamendi juhatuses, lugeda teile ette mõned nõuanded uutele parlamendiliikmetele koostatud voldikust selle kohta, kuidas rääkida nii, et teie juttu oleks võimalik õigesti tõlkida ja et see ime, millesarnast ei ole üheski teises institutsioonis, võiks iga päev jätkuda.

Tegemist ei ole küll käsulaudadega, mille Mooses mäelt alla tõi, kuid selles voldikus öeldakse nii: „Rääkige ühtlase kiirusega ja mitte liiga kiiresti. Rääkige oma emakeeles, kui võimalik. Vältige keele vahetamist sõnavõtu keskel. Rääkimine on parem kui mahalugemine, kuid kui te peate maha lugema, siis veenduge, et tekst oleks ka tõlkidel. Muidugi andke viiteid dokumentide kohta. Häälitage kõik arvud, mida te mainite, selgelt välja. Selgitage lühendeid, mida te oma jutus kasutate. Pidage meeles, et nalju on raske tõlkida, ja rääkige tõlkidega. Lisaks, kui juhataate koosolekut, oodake hetke, enne kui annate sõna järgmisele kõnelejale, nii et tõlgid jõuaksid sõnavõtu lõpuni tõlkida ja vahetada kanalit.“

Ma tahaksin kasutada võimalust, et tänada ja tunnustada tõlke, kes oma keerulise ja tulemusliku töö kaudu teevad meie töö võimalikuks.

Alexandru Nazare, *fraktsiooni PPE-DE nimel.* – (RO) Kõigepealt tahaksin ma väljendada heameelt kompromissi üle, mis saavutati Euroopa Ülemkogu eelmisel kohtumisel ja mis puudutab Nabucco gaasijuhtme rahastamist; tänase arutelu kontekstis on see seik oluline.

Ma olen rahul, et Nabucco projekt on kuulutatud prioriteetseks energiaprojektiks ja et meie kui Euroopa Parlamendi liikmete jõupingutused selle projekti toetamiseks on andnud tulemusi.

Kuid tänase arutelu juurde tagasi tulles leian ma, et seoses Türgmenistaniga huvitavad meid ennekõike kaks valdkonda, mis näivad võrdselt olulised: majanduskoostöö, eriti nafta ja gaasi valdkonnas, ning ühiskonna areng ja inimõigused selles riigis, nagu mainis ka volinik.

Mul on selle raporti üle hea meel ja ma õnnitlen härra Casparyt selle puhul.

Ma arvan ka, et leping, mida me arutame, annab praeguse lepinguga võrreldes parema raamistiku Türgmenistaniga suhtlemiseks. Tahaksin siiski rõhutada, et ei ole liiga vara arutada Türgmenistaniga tehtava koostöö konkreetseid viise ja Türgmenistani kaasamist Euroopa Liidu energiaprojektidesse. Täna arutatav leping on enam kui teretulnud, sest see võimaldab kiirendada majanduskoostööd Euroopa Liidu ja Türgmenistani vahel.

See raport annab mõista, et Aşgabat on valmis pidama läbirääkimisi inimõiguste ja kodanikuvabaduste teemal. Arvestades Euroopa Liidu seniseid kogemusi, peaks olema selge, et neis küsimustes tehakse kiiremini edusamme, kui nad moodustavad osa laiema arutelust muudel teemadel, sealhulgas pikaajalise majanduskoostöö väljavaadete teemal.

Türgmenistani energia- ja välispoliitika on omavahel tihedalt seotud. Me saame käsitleda neid samaaegselt, tugevdades majanduskoostööd, võttes konkreetseid meetmeid ja väljendades pidevalt huvi inimõiguste suhtes.

Mul on hea meel hindamiskriteeriumide üle, mille abil mõõdetakse Türgmenistani edusamme ja vastavust Euroopa Liidus kehtivatele intellektuaalomandi kaitse standarditele. Ehk tasuks kaaluda sarnaseid, ent realistlikke ja pikaajalisi kriteeriume majandusliku integratsiooni taseme hindamiseks või kodanikuvabaduste vallas tehtud edusammude hindamiseks.

Erika Mann, *fraktsiooni PSE nimel*. – Härra juhataja, ma tänan volinikku ja nõukogu esindajat härra Vondrat selgituste eest, kuid olen kindel, et nad tunnetasid meie kõhklusi oma täieliku toetuse andmise suhtes. Ma arvan, et seda on kerge mõista, sest asi on ju väga lihtne. Probleem on selles, et kui partnerlus- ja koostöölepingule peab Euroopa Parlament andma oma nõusoleku, siis kaubanduslase vahelepingu puhul see meie juriidiliste kohustuste tõttu nii ei ole.

Seega saame me kaubanduslase vahelepingu puhul oma resolutsioonis üksnes esitada oma arvamusi, tuua esile seda, mis meile muret valmistab, ja avaldada toetust teatud teemadele, ning seetõttu on Euroopa Parlament, eriti minu fraktsioon, kaubanduslasele vahelepingule oma täieliku toetuse andmise suhtes kõhkleval seisukohal.

Ma loodan, et see on teile mõistetav ja et teil on võimalik see probleem lahendada. Ma tean, et õigusliku protsessi tõttu ja seetõttu, et te olete õigusliku aluse juba allkirjastanud, on väga raske, kui mitte võimatu, asuda uutesse läbirääkimistesse. Me oleme neist asjaoludest täiesti teadlikud, kuid ma olen kindel, et te leiate endas selle soovi uurida ja arendada õiguslikke aluseid, mis võimaldaksid teil meid aidata, nii et me saaksime asuda teie poolele, sest me kõik mõistame, kui tähtis Türgmenistan on, ja me oleme muude lepingute osas juba oma toetust avaldanud. Nii et asi ei ole selles, et me ei ole täiesti teadlikud sellest, mis on toimunud, või et me ei saa aru, kui tähtis Türgmenistan on, vaid tegemist on väga problemaatilise juhtumiga.

Ma sooviksin, et te seda küsimust veel kord uuriksite, ja esitan seetõttu konkreetse palve vaadata läbi meie lõige 11, kus me väljendame muret seoses õigusliku kohustusega ning erinevustega kaubanduslase vahelepingu ning partnerlus- ja koostöölepingu vahel.

Palun vaadake meie resolutsiooni lõiget 9, milles räägitakse inimõigusteklausli lisamisest partnerlus- ja koostöölepingusse. Proua volinik, ma olen teadlik teie seisukohtadest ja võtan need teadmiseks, kuid kindlasti saate te midagi teha selleks, et uurida, kuidas me seda konkreetset punkti tugevdada saaksime.

Sama kehtib ka lõike 10 kohta ja see on oluline ka nõukogu jaoks. Me tahaksime läbivaatamisklauslit. Ma tean, et seda ei ole sinna lisatud, kuid – jällegi – palun tehke meile teene ja uurige, mida teil oleks läbirääkimiste jätkamisel võimalik teha.

Kui te saaksite teha midagi lõike 8 osas, siis see aitaks meid palju; see on seotud jälgimisõigusega, mida me alati soovime ja taotleme. Jälgimine ei tähenda seda, et me tahame istuda läbirääkimistelaua taha. Me oleme seda teiste juhtumite puhul teinud, nii et vaadake, mida te saate siin ära teha ja kuidas te saaksite aidata jälgimise määratlemisel; palun tehke meile teene ja uurige seda asja.

Muide, minu arvates olete te teinud head tööd. Kõik punktid on kirjas Euroopa Liidu uues Kesk-Aasia partnerluslepingus 21. sajandiks. Te olete lisanud isegi ILO soovitusi. Te olete osutanud ka inimõigustega seotud probleemidele, nii et kindlasti võime me kompromissile jõuda, kuid natuke tööd tuleb veel teha.

Hélène Flautre, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (FR) Härra juhataja, minu arvates peaksime me püüdma end mitte petta, vaid mõista, et kuigi Valeri Pal on vabastatud, jätkab Türkmenistani valitsus teiste Türkmenistanis elavate inimeste röövimist, vangistamist ja piinamist väljamõeldud kuritegude eest.

Kuigi ÜRO usuvabaduse eriraportööril lubati Türkmenistani siseneda, ootavad üheksa eriraportööri ikka veel sissesõiduluba ja need on inimesed, kes käsitlevad selliseid olulisi küsimusi nagu piinamine, inimõiguste kaitse, kohtusüsteemi sõltumatus, haridus, tervishoid, sõnavabadus jne.

Mitmed sõnavõttud näivad tõesti iseenese veenmisena. Tegemist on endiselt maailma ühe kõige repressiivsema ja suletuma režiimiga, vaatamata sellele, et seal on tehtud mõningaid edusamme ja et me peame leidma õige strateegia edusammude toetamiseks. Samas on oluline, et me ei oleks naiivsed ega nõuaks, et Türkmenistanist peab saama eeskujuna demokraatia ja inimõiguste järgimise vallas, enne kui me selle riigiga mis tahes lepinguni jõuame.

Niisiis, kuidas me peaksime nende kahe äärmuse vahel käituma? Minu ettepanek on lihtne: meil peaks olema tõeline välispoliitika ja me peaksime lähtuma kriteeriumidest, mis on väga täpsed, mõõdetavad ja realistlikud ning mis on Euroopa Parlamendi kriteeriumid. Ma pean silmas sissesõidulubasid sõltumatutele valitsusvälistele organisatsioonidele, ÜRO eriraportööridele ja Rahvusvahelisele Punasele Ristile. Me teame, et läbirääkimisi on alustatud, kuid need ei ole veel lõpule jõudnud. Ma pean silmas haridussüsteemi ümberkujuendamist vastavalt rahvusvaheliste standarditele – sellega tegeletakse, kuid olukord on ikka veel väga kaugel rahuldavast –, kõikide poliitvangide vabastamist ja nende liikumisvabadust – lühidalt öeldes, elementaarseid inimõigusi. Minu fraktsiooni ettepanek on nii ambitsioonikas kui ka realistlik. Selle võib taandada lihtsale reeglile.

(Juhataja katkestas kõneleja, et tõlkide palvel paluda tal rääkida aeglasemalt.)

Me ei saa saboteerida omaenda poliitikat, loobudes oma väärtushinnangutest. Küsimus ei ole Türkmenistani isolatsiooni soodustamises, vaid selle riigiga suhtlemises. Kuidas me siis peaksime seda tegema? Me peaksime võtma kaks pliatsit, mõlemasse kätte ühe. Esimese pliatsiga allkirjastame me kava, milles on esitatud etapid, mis peavad vastama Euroopa Parlamendi kehtestatud kriteeriumidele. Need etapid pannakse ajaliselt väga täpselt paika ja neid arutatakse inimõiguste alakomiteedes, mis selle riigi esindajatega moodustatakse.

Kui me oleme selle kava allkirjastanud, siis teise kätte ja teise pliatsiga saame me allkirjastada käsitletava vahelepingu. Ma leian, et kui komisjon ja nõukogu hakkavad arutama inimõigusteklauslite tulevikku, siis on hädavajalik tagada, et need klauslid oleksid süstemaatilised ja et nendega kaasneksid süstemaatiliselt ka konsultatsioonimehhanismid, mille tulemusena võidakse see leping vajadusel peatada.

Juhataja. – Proua Flautre, juhataja ei mõõda kõnelejate rääkimiskiirust. Juhataja ees on lambike, mis hakkab põlema, kui tõlgid saavad talle hädasignaali, kuna nad ei suuda kõnelejaga sammu pidada ja on tõlkimisest loobunud. Mina ei mõõda kellegi kiirust; mulle saadetakse see hädasignaali ja ma edastan selle parlamendiliikmetele, et kõigil oleks võimalik arutelu jälgida.

Täna teid mõistmise eest, nagu ikka.

Helmuth Markov, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (DE) Härra juhataja, härra nõukogu eesistuja, proua volinik, juba aasta on möödunud sellest, kui Euroopa Parlament ütles väga selgelt ja lihtsalt välja, milliseid edusamme ta peab vajalikuks Euroopa Ühenduse ja Türkmenistani vahel kaubanduslepingu sõlmimisega nõustumiseks. Tegemist oli nõudmistega, mida on suhteliselt lihtne rahuldada: Rahvusvahelise Punase Risti vaba ja takistamatu juurdepääs, poliitvangide ja süümelistel kaalutlustel sõjaväeteenistusest keeldujate vabastamine, kõigi riiklike reisimispiirangute kaotamine, valitsusväliste organisatsioonide ja ÜRO agentuuride lihtsam juurdepääs ja kergemad töötingimused ning haridussüsteemi põhjalik reformimine. Ma tunnistan, et president Berdõmuhammedovi ajal on valitsus teinud edusamme. See on vaieldamatu. Kuid minu arvates ei ole need mingil juhul piisavad selleks, et me võiksime selle lepingu praegu heaks kiita. Nii teie, härra eesistuja, kui ka teie, proua volinik, olete suure võimaluse käest lasknud.

Sotsiaaldemokraatidest kolleegide – kelle seisukohtadega ma ei pruugi küll alati nõustuda – sõnavõttude kohaselt soovime me teilt garantiid, et kui Euroopa Parlament nõuab sellest vahelepingust taganemist, siis te täidate meie nõudmise. Härra Vondra ei öelnud selle kohta üldse mitte midagi ja teie, proua volinik, selgitasite meile, et lepingu teksti järgi on seda võimalik teha. See, et lepingu teksti järgi on see võimalik, ei

ole tähtis; tähtis on see, et kui Euroopa Parlament seda nõuab, siis te olete valmis meie nõudmist täitma. Selles on küsimus.

Lugupeetud kolleegid, kui me tahame võtta end tõsiselt, siis ei tohiks me homme poolt hääletada, kui komisjon ei anna kirjalikku nõusolekut, milles öeldakse, et see nõudmine täidetakse. Selline oli kokkulepe kui tervik, mida nõuti, kuid teie ei öelnud selle kohta midagi. Ma pean ütleva, et minu arvates ei võta te meid tõsiselt. Te oleksite võinud teha vähemalt mingi avalduse selle kohta, milline on teie seisukoht selles küsimuses.

Seepärast ütlen ma teile, et sellistel asjaoludel ei ole kokkulepe vahelepingu osas võimalik. Ma loodan, et me paneme selle homme ühehäälselt kirja.

David Martin (PSE). – Härra juhataja, nagu kaks eelkõnelejat, kardan minagi, et komisjon ja nõukogu on maalinud üsna roosilise pildi sellest, milline olukord praegu Türkmenistanis valitseb.

Praegune president võib olla veidi parem kui see, kelle asemele ta 2007. aasta veebruaris asus, kuid kas ta on piisavalt palju parem, et me võiksime nõustuda kaubanduslase vahelepingu kui partnerlus- ja koostööleping eelkäija sõlmimisega? Nagu härra Markov ja proua Flautre ütlesid, seadsime me rahvusvahelise kaubanduse komisjonis Türkmenistanile viis väga selget ülesannet, mis tuleks enne meie nõusoleku andmist täita.

Esiteks ütlesime me, et Rahvusvahelisel Punasel Ristil peab olema vaba pääs Türkmenistani. Kui komisjon ja nõukogu mu arvamust ümber ei lükka, siis minu arusaamist mööda on Punasel Ristil seni olnud võimalik Türkmenistanis külastada ühte vanglat või ühte kinnipeatavat.

Teiseks oli meie soov, et Türkmenistan kujundaks oma haridussüsteemi ümber vastavalt rahvusvahelistele standarditele. Nõukogul on õigus, öeldes, et keskkooliõpet on pikendatud ühe aasta võrra, kuid mina olen asjast nii aru saanud, et kuigi haridussüsteemis on tehtud väiksemaid parandusi, ei ole need suunatud kõikidele türkmeenidele, vaid eliidile ja nende ettevalmistamiseks, kes soovivad töötada nafta- ja gaasisektoris.

Kolmandaks nõudsimel me kõigi poliitvangide vabastamist. Mõned vangid on vabastatud, kuid on sõna otseses mõttes sadu – kui mitte tuhandeid – poliitvange, kes vaevlevad Türkmenistani vanglates ja ootavad endiselt õiglast kohtuprotsessi.

Neljandaks ütlesime me, et kõik välisriikidesse reisimise piirangud tuleks kaotada. Huvitav, et nii nõukogu kui ka komisjon keskendusid riigisisesele reisimisele. Meie ütlesime, et ka välisriikidesse reisimine peab vaba olema. Seda ei ole tehtud.

Ja lõpuks nõudsimel me sõltumatute valitsusväliste organisatsioonide vaba juurdepääsu, ÜRO inimõigustega tegelevate organite vaba juurdepääsu ja ajakirjandusvabadust. Nõndaks, ajakirjandusvabadust ja valitsusväliste organisatsioonide vaba juurdepääsu ei ole tagatud ning ehkki ÜRO usulise sallivuse inspektor võidi riiki lubada, siis ÜRO taotletud visiitide järjekord on Türkmenistani puhul maailma pikim.

Kas see on tõepoolest riik, millega me soovime koostööd teha? Millegipärast arvan ma, et enamus siin, Euroopa Parlamendis, ja teisteski institutsioonides vastab selgelt „jah“. Miks on asjad muutunud pärast seda, kui rahvusvahelise kaubanduse komisjon 2007. aastal oma resolutsiooni vastu võttis? Küünikud võiksid öelda, et põhjuseks on gaasi ja nafta avastamine Türkmenistanis, meie soov ehitada uut gaasijuhet ja meie äkiline avastus, et tegemist on meie strateegilise huviga. Kui see on nii, siis ärge teeseldage, et sellel on midagi tegemist inimõigustealase olukorra paranemisega. Tegemist on omakasupüüdlikkusega Euroopa Liidu tasandil.

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Søren Bo Søndergaard (GUE/NGL). – (DA) Härra juhataja, ka mina olen absoluutselt vastu ettepanekule, et Euroopa Parlament peaks Türkmenistaniga kaubanduslepingu sõlmimise tingimusteta heaks kiitma – sest sellest me ju siin räägime. Me võime iseenda õigustuseks mida tahes kirjutada, kuid niipea, kui oleme rohelist nuppu vajutanud, on see küsimus meie kontrolli alt väljas, kui me ei saa komisjonilt garantiid, et meil on võimalus lepingu tühistada.

Mis on Türkmenistaniga lepingu sõlmimisega nõustumise tegelik põhjus? Me oleme kuulnud igasugustest edusammudest ning diktatuur on tõepoolest teinud mõningaid parandusi ja on andnud mitmeid lubadusi. Kuid – nagu Amnesty International on meile rääkinud – muudatusi on tehtud üksnes väga piiratud ulatuses. Kuidas seda on selgitatud? Selgituseks öeldi, et ka lepingu puudumine ei ole mingeid tulemusi andnud. Minu arvates on see absurdne selgitus, mis kaudselt julgustab kõiki diktaatoreid endistviisi jätkama, sest see tähendab, et millalgi anname me oma nõudmistes järele.

Minu arvates tuleb valjult ja selgelt välja öelda, et gaasi hind võib olla liiga kõrge ja et kui gaasi hinnaks on lepingud Türgmenistani diktatuuriga, siis see hind on liiga kõrge.

Justas Vincas Paleckis (PSE). – (LT) On kahetsusväärne, et Euroopa Liidu ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide poolt Türgmenistanis inimõiguste kaitsmiseks võetud meetmed ei ole seni andnud positiivseid tulemusi. Ajakirjanikud ja inimõiguste kaitsjad on vaikima sunnitud. Naised ja lapsed langevad endiselt vägistamise ja inimkaubanduse ohvriks.

Kuid sellegipoolest olen ma veendunud, et suhete peatamise ja isoleerimise poliitika ei anna Türgmenistani puhul tulemusi. Asi ei ole selles, et Türgmenistanis on rikkalikud gaasivarud, vaid lihtsalt selles, et üksnes välismaailmaga sidemete edendamine võib kutsuda esile demokraatlike muutusi.

Seepärast toetan ma komisjoni seisukohta ja vahelepingut, mille võib vajadusel, vastuseks selles riigis toimivatele sündmustele, peatada. Kahtlemata ei tuleks Euroopa Liidu suhtumist energiasse suhetes Türgmenistaniga eraldada muutustest inimõiguste valdkonnas.

Charles Tannock (PPE-DE). – Härra juhataja, salapärase Türgmenistani puhul tuleb peale nafta ja gaasi muudki silmas pidada. See ei tähenda, nagu poleks selle riigi süsivesinikuvarud olulised. Tegelikult on need Euroopa Liidu jaoks strateegiliselt äärmiselt väärtuslikud, arvestades Euroopa Liidu soovi ja Türgmenistani ilmset iha pääseda energiaga varustamise mõttes välja Venemaa varjust.

Türgmenistani tohutud ja selgelt juurdepääsetavad gaasivarud on juba iseenesest piisav põhjus Euroopa Liiduga tihedamate suhete taotlemiseks. Siiski on ka muid põhjusi, mille tõttu minu arvates tasuks püüelda Türgmenistaniga kaubanduslase vahelepingu sõlmimise poole. See riik on parim näide rahumeelsest ja stabiilsest moslemiriigist, mida juhib ilmalik valitsus, kes on pühendunud võitlusele islamiterrorismiga Afganistanis, kus meil on käimas sõda.

Loomulikult on endiselt põhjust tõsiselt muret tunda inimõiguste, demokraatia ja poliitiliste vabaduste pärast, kuid need probleemid esinevad ka seoses Venemaa ja Hiinaga, kuid ma ei mäleta, et sotsiaaldemokraadid oleksid hiljutises Tiibeti-teemalises arutelus selle küsimuse tõstatanud. Ometi on meil strateegilised suhted mõlema suurriigiga.

Me soodustame Türgmenistanis edasiste muudatuste tegemist dialoogi ja partnerluse abil, mitte isolatsiooni abil. Seetõttu olen ma üldiselt Euroopa Liidu ja Kesk-Aasia riikide vaheliste paremate suhete poolt.

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Alessandro Battilocchio (PSE). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, ma loodan, et see arutelu vahelepingu üle annab võimaluse alustada Türgmenistanis valitseva olukorra põhjalikku uurimist ja nõuda rohkem praktilisi meetmeid praeguse väga halva olukorra parandamiseks.

Aşgabat valitsus lükkas hiljuti tagasi rea soovitusi, sealhulgas soovitusel poliitvangide vabastamiseks, varasemalt poliitilistel kaalutlustel mõistetud vanglakaristuste läbivaatamiseks ja inimõiguslastele meelevaldselt määratud reisikeelu tühistamiseks. Seni on see riik olnud rangelt ja üheselt suletud rahvusvaheliste organisatsioonide vaatlejatele, kellel pole olnud võimalik Türgmenistani 10 aasta vältel siseneda. Ajakirjanikud ja aktivistid ei saa vabalt töötada vabalt ning oponentide ähvardamine on igapäevane.

Euroopa Liit ja rahvusvaheline üldsus nõuavad nüüd sisulisi muutusi inimõiguste järgimisel; puhtalt majanduslikke lepinguid oleks väga raske aktsepteerida.

Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE). – (FR) Härra juhataja, minister, volinik, ma leian, et me peaksime loobuma silmakirjalikkusest selles küsimuses.

2006. aastal olin ma Türgmenistani külastanud Euroopa Parlamendi delegatsiooni koosseisus; me tegime tollal mitmeid ettepanekuid, millele te viitasite, volinik.

Muidugi ma mõistan teie ja nõukogu argumente, aga kui võrrelda neid ettepanekuid, mis tollal tehti, ja raportit Kesk-Aasia kohta, mida me hääletasime siinsamas saalis paar kuud tagasi, 20. veebruaril 2008, ja milles me kordasime oma nõudmisi vangide vabastamise kohta, Punase Risti kohta jne, siis tekib küsimus – kas tegelikult on mingit edu saavutatud? Ei ole.

Kui ma loen „Türgmenistani raportit“, siis on mul tunne, nagu loeksin „Nabucco raportit“, sest lõppude lõpuks oleme me ju huvitatud energiast – maailma suuruselt kolmanda gaasiriigi gaasist. Pealegi tean ma – see tehti meile Türgmenistanis vägagi selgeks –, et kui Euroopa Liit ei ole huvitatud Türgmenistani gaasist,

siis on sel riigil teisigi kliente, sealhulgas Hiina. Nii et loobugem silmakirjalikkusest ja rääkigem asjadest nii, nagu need on ...

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Christopher Beazley (PPE-DE). – Härra juhataja, ma tahaksin lihtsalt avaldada poolehoidu oma kolleegile, doktor Charles Tannockile. Kui teda poleks katkestatud, oleks ta lõpetuseks öelnud seda, et Euroopa Liitu tuleks julgustada rajama läbi Kaspia mere kulgevaid torujuhtmeid Kesk-Aasiasse – ning komisjon ja nõukogu peaksid seda rahastama –, et vähendada ühest monopoolsest allikast sõltumise ohtu ja vältida ühe meie naabri välispoliitiliste eesmärkide ohvriks langemist.

Juhataja. – Täna teid, härra Beazley. Ikka on oluline härra Tannocki mõtteid täiendada, sest ta on alati konstruktiivne ja üks Euroopa Parlamendi inspiratsiooniallikaid.

Nüüd on sõna viimasel kõnelejal, härra Martinil.

Me uurime juhatuses, kas selles etapis võiks lasta rääkida kõnelejal, kes on juba arutus osalenud, sest tavaliselt algatavad nad arutelu uuesti. Kuid praegu oleme me jõudnud viienda kõnelejani ja kuna sõna saamise õigus on viiel kõnelejal, siis annangi ma nüüd sõna härra Martinile.

David Martin (PSE). – Härra juhataja, täna teid, et andsite mulle võimaluse rääkida. Ma soovisin sõna, kuna tahaksin esitada komisjonile väga konkreetse küsimuse, enne kui komisjoni esindaja jälle rääkima hakkab. Ma tahan teada, kuidas täpselt kokku lepitud inimõigusteklauslit kohaldama ja rakendada hakatakse. On see komisjon, kes teeb kindlaks, kas inimõigusi on rikutud, ja kui komisjon nii otsustab, siis kas nõukogus lepitakse lepingu peatamises kokku ühehäälselt või kvalifitseeritud häälteenamusega? Kui praktiline see inimõigusteklausel saab tegelikult olema? Inimõigusteklausel sisaldub mitmes meie rahvusvahelises lepingus, kuid seni – välja arvatud järgmine arutelu – pole me peaaegu kunagi sellele tuginenud; Valgevene on üks vähestest eranditest.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, ma arvan, et see oli kasulik arutelu. Selles arutelus keskenduti peamiselt inimõigustele ja see ei ole meie jaoks üllatav. Tahaksin veel kord rõhutada, et praegune leping sisalduv inimõigusteklausel võimaldab lepingu inimõiguste rikkumiste korral peatada; mis puudutab peatamist, siis ma leian, et kui olukord Türgmenistanis halveneb, siis peame me Euroopa Parlamendi soovitusi väga tõsiselt võtma.

Lõpliku otsuse teeb muidugi nõukogu, kes kaalub kõiki võimalusi piiravate meetmete võtmiseks, sealhulgas lepingu peatamise võimalust, ja meil on olemas vastavad pretsedendid mõnede teiste Kesk-Aasia riikide puhul.

Siin viidati ka koostööle Punase Ristiga. Meil on keeruline Punase Risti ja Türgmenistani vahelise koostöö üle otsustada – seda lihtsalt seetõttu, et Punane Rist rakendab diskreetsuse põhimõtet. Nii et selle põhjal, mida me teame, tuleb tunnustada, et palju tuleb veel teha ja parandada, kuid samal ajal võime me täheldada ka positiivseid sündmusi ja edusamme.

Üldiselt ja kokkuvõtteks võib öelda, et inimõigustealane olukord jätab Türgmenistanis muidugi soovida, kuid ka jätkuv isolatsioon ei ole lahendus. Tingimuslik lähenemisviis vahelepingu sõlmimisele, mille üle on läbirääkimisi peetud 11 aastat, ei ole tõhus vahend inimõiguste ja demokraatia vallas edusammude tagamiseks.

Muidugi peame me astuma Türgmenistaniga dialoogi inimõiguste teemal, ja seda me püüamegi teha. Tšehhi peaminister külastas äsja seda riiki. Ta vestles Aşgabatist presidendiga just sel teemal.

Eesistujariik on veendunud, et nüüd on tekkinud võimalus Türgmenistaniga tihedamate sidemete arendamiseks ning et selline lähenemine on ainus tõhus vahend avameelse dialoogi pidamiseks sellistes küsimustes nagu inimõigused.

Ükski Türgmenistani peamistest partneritest – ei Venemaa ega Hiina, kes tegelevad oma mõjuvõimu suurendamisega selles piirkonnas, – ei tähtsusta tõenäoliselt selliseid teemasid kuigivõrd.

Seega, sobivate lepinguliste suhete paikapanemine, alustades vahelepingust, on peamine samm sellises sidemete arendamise poliitikas. Euroopa Parlamendi eitav seisukoht kahjustaks meie tärkavat dialoogi Türgmenistaniga ja õhnestaks meie võimalusi tagada edu sellistes olulistest valdkondades nagu suurem austus inimõiguste suhtes.

Seepärast kutsuksin ma Euroopa Parlamenti üles andma oma täielik toetus vahelepingu sõlmimisele, nagu soovitab ka raportöör Daniel Caspary.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, Eleanor Roosevelt ütles kord, et pimeduse kirumise asemel võiks hoopis küünla süüdata. Seda võib öelda ka Türkmenistani kohta. Inimõiguste edendamine ja demokraatia toetamine selles riigis peab kahtlemata jätkuvalt olema meie prioriteet. Paljud teist – näiteks proua Flautre, kes ei ole enam siin, – märkisid õigesti, et muutused on aeglased. Jah, on küll, aga siiski on tegemist muutustega ning neid muutusi tuleb tunnustada ja julgustada.

Nii et me peame aitama Türkmenistanil end aidata. Seetõttu peame me selle riigiga suhtlema konstruktiivselt, kestvalt ja strateegiliselt. Me peame looma meievaheliste lepinguliste suhete korraliku raamistiku ning praegu kehtiv kaubandus- ja koostööleping ei võimalda seda teha.

Lubage mul öelda paar sõna peatamise või võimaliku peatamise kohta. Nagu te teate ja nagu nõukogu eesistuja just ütles, on see nõukogu, kes selliseid küsimusi otsustab, kusjuures otsused tuleb vastu võtta ühehäälselt. Komisjon võib teha vastavasisulise ettepaneku.

Lubage mul teile vaid meenutada, et näiteks pärast Andidžanis toimunud sündmusi otsustas nõukogu rakendada Usbekistani suhtes piiravaid meetmeid, sealhulgas relvaembargot ning reisipiiranguid nende Usbeki ametnike suhtes, kes leiti olevat nende sündmustega seotud. Lisaks peatati tehnilised kohtumised partnerlus- ja koostöölepingu raames ning koostöökomitee ja allkomiteede kohtumised. Need meetmed vaadatakse regulaarselt üle ning vajadusel neid kas pikendatakse või muudetakse igal aastal.

Seega, kui peaks toimuma mõni sarnane juhtum või kui olukord lihtsalt halveneb märkimisväärselt, siis võiks nõukogu võtta samalaadseid meetmeid või kaaluda koguni lepingu peatamist ning komisjon kaaluks kindlasti kõiki olemasolevaid võimalusi, sealhulgas lepingu peatamist.

Partnerlus- ja koostöölepingusse konkreetse inimõigustega seotud lõpetamisklausli lisamine eeldaks selle lepingu muutmist. Meie arvates oleks see üsna keeruline, sest see tähendaks uusi läbirääkimisi Türkmenistaniga, kes allkirjastas ja ratifitseeris partnerlus- ja koostöölepingu juba 2004. aastal, aga ka Euroopa Liidu liikmesriikidega, kellest 12 on samuti juba lepingu ratifitseerinud.

Kui eesmärk on teha kindlaks, kas inimõiguste rikkumine võib tuua kaasa partnerlus- ja koostöölepingu peatamise, siis tahaksin ma korrata, et nii partnerlus- ja koostööleping kui ka vaheleping sisaldab klauslit, mille kohaselt inimõiguste järgimine on üks olulisi tingimusi – nagu ma enne juba väga selgelt ütlesin. Nii partnerlus- ja koostööleping kui ka vaheleping sisaldavad ka klauslit, mille kohaselt juhul, kui üks pool leiab, et teine pool ei ole täitnud mõnda lepingujärgset kohustust, võib ta võtta asjakohaseid meetmeid, mida eriti kiireloomulistel juhtudel võib teha ka ühiskomiteega kõigepealt konsulteerimata.

Samuti sisaldab nii vaheleping kui ka partnerlus- ja koostööleping ühisavaldust, mille kohaselt käsitatakse eriti kiireloomuliste juhtudena lepingu olulist rikkumist ükskõik kumma poole poolt, kusjuures selgitatud on, et oluline rikkumine seisneb olulise tingimuse rikkumises.

Seega annab oluline rikkumine kiireloomulistel juhtudel pooltele õiguse võtta asjakohaseid meetmeid. Meie arvates võivad need meetmed hõlmata ka lepingu peatamist. Austatud parlamendiliikmed, seetõttu palun ma veel kord – nagu ennegi –, et te annaksite oma nõusoleku Türkmenistaniga kaubanduslase vahelepingu sõlmimiseks.

Mina oleksin täiesti nõus, et komisjon võtab endale poliitilise kohustuse jälgida inimõigustealast dialoogi ja anda sellest korrapäraselt aru Euroopa Parlamendile. Vaheleping oleks kui hüppelaud, mis võimaldab koostööd suurendada ja mis viiks meid sammu võrra lähemale olukorrale, kus Türkmenistaniga peetava dialoogi raamistik on võrreldav meie suhetega teiste selle piirkonna riikidega. Ärgem sedagi unustagem.

Meil on võimalik kutsuda esile positiivseid arenguid ja inimõigustealase olukorra paranemist üksnes enese suurema sidumise kaudu.

ISTUNGI JUHATAJA: MANUEL ANTÓNIO DOS SANTOS

Asepresident

Daniel Caspary, raportöör. – (DE) Härra juhataja, kolleegid! Tänan teid väga tänase arutelu eest. See on meid palju edasi viinud. Tahaksin tänada kõiki oma austatud kolleege, kes koos minuga selle küsimusega viimastel kuudel töötasid.

Lugupeetud härra Vondra, eriti jäi mulle meelde üks nõukogu olulisi avaldusi: seda, mida tähendavad demokraatia ja inimõigused, ei saa Türkmenistani rahvas kindlasti teada Hiinalt, Venemaalt ega isegi mitte Iraanilt. Euroopa Parlament on viimastel aastatel pannud paika selged tingimused, mille järgi me võime selle vahelepinguga nõustuda; viimati tehti seda raportis Kesk-Aasia strateegia kohta, mille koostas härra Özdemir.

See oleks Euroopa Parlamendi poolt tohtu järeleandmine, kui me nüüd põhimõtteliselt eiraksime kolm kuud või kuus kuud tagasi paika pandud tingimusi ning ütleksime, et me võime vahelepingu kohta koostatud raporti kõigele vaatamata vastu võtta. Teisest küljest on mulle ka selge, et me räägime täna vahelepingust. Hääletamise edasilükkamine ei oleks hea mõte. Ma olen ka seisukohal, et me ei tohiks kasutada Türkmenistani ja vahelepingut pantvangidena selleks, et nihutada võimutasakaalu Euroopa Liidu institutsioonide vahel.

Samuti saan ma aru, et see looks pretsedendi, kui komisjon ja nõukogu nõustuksid nende nõudmistega, mille paljud meist täna esitasid, ehkki – ja ma ütlen selle väga selgelt välja – minu arvates on need Euroopa Parlamendi nõudmised täiesti õigustatud. Seetõttu ootan ma komisjonilt – eelistatavalt täna õhtul – lubadust, et kui jälgimise tulemusena ilmneb, et olukord Türkmenistanis on halvenenud, ja kui Euroopa Parlament võtab vastu resolutsiooni, milles palutakse komisjonil teha nõukogule ettepanek vahelepingu peatamise kohta, siis esitab komisjon nõukogule sellekohase ettepaneku. Ma arvan, et see peaks olema praeguste lepingute raames võimalik.

Igal juhul oleks mul väga hea meel, kui me saaksime nõukogult lubaduse, et nõukogu võtab selle küsimuse komisjoni ettepanekul üles ühel oma eelseisvatest kohtumistest. Kumbki institutsioon saaks kindlasti anda need kaks lubadust, ilma et see tähendaks Euroopa Liidu institutsioonidevahelise koostööd üldise korra muutmist. Oleksin tänulik, kui te saaksite selle avalduse teha täna või siis hiljemalt homme enne hääletust. Ma ei tahaks oma lugupeetud kolleegidele homme enne hääletust soovitada minu raporti hääletamise edasilükkamist.

Juhataja. – Mulle on kodukorra artikli 108 lõike 5 alusel esitatud kaks resolutsiooni ettepanekut.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

9. Euroopa Liidu ja Valgevene vahelise dialoogi kord poole aasta jooksul toimuv hindamine (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni avaldused Euroopa Liidu ja Valgevene vahelise dialoogi kord poole aasta jooksul toimuva hindamise kohta.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, ma olen Euroopa Parlamendi liikmetele tänulik võimaluse eest anda ülevaade viimastest sündmustest Valgevenes, eriti aga eelmisel esmaspäeval nõukogus toimunud selleteemalise arutelu tulemustest.

Nagu paljud teist teavad, oleme Valgevenes täheldanud mitut positiivset arengusuundumust pärast seda, kui nõukogu otsustas viisakeelu nimekirja eelmise aasta oktoobris ajutiselt ja osaliselt peatada. Ma märgiksin nende suundumuste hulgast eelkõige ära liikumise „Vabaduse nimel” ja Tšernobõli algatuskeskuse registreerimise, sõltumatute ajalehtede, näiteks Narodnaja Volja ja Naša Niva trükkimise ja levitamise, Interneti-kasutuse reguleerimise teemal korraldatud ümarlause OSCE ajakirjandusvabaduse esindajaga, jätkuvad asjatundjate konsultatsioonid OSCE demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste bürooga valimisi käsitlevate õigusaktide parandamise teemal ning nõuandekomiteede, sealhulgas kodanikuühiskonna ja isegi opositsiooni esindajatest moodustatud inimõiguste alase nõuandekomitee loomise.

Kuigi need sammud võivad mõnedele näida suhteliselt tagasihoidlikud, on need Valgevene puhul märkimisväärsed. Seda on tunnistanud ka mõned Valgevene kodanikuühiskonna esindajad.

Samas on olnud ka juhtumeid, mis valmistavad meile muret. Keeldutud on olulise inimõigustega tegeleva vabaihenduse Viasna registreerimisest, probleeme esineb mõningate sõltumatute ajakirjandusväljaannete akrediteerimisega ning ehkki kodanikuühiskonna ja opositsiooni aktiviste ahistatakse varasemast vähem, leiavad endiselt aset lühiajalised vangistused. Me jälgime tähelepanelikult ka opositsiooni kaebusi sunniviisilise väeteenistusse võtmise kohta.

Seega ei saa me eitada, et olukord on vastuoluline. Me oleme sellegipoolest veendunud, et kaasamispoliitikat tuleb jätkata ja positiivset arengut tuleb toetada. Just sel viisil peaksime suhetes Valgevenega edasi liikuma.

Oma tulevase poliitilise suuna kaalumisel peame silmas pidama oma laiemaid strateegilisi huve selles piirkonnas ja ka finantskriisi mõju.

Neist kaalutlustest lähtusime oma 16. märtsi otsuse tegemisel. Selle otsusega küll pikendati piiravaid meetmeid ühe aasta võrra, kuid samas peatati teatud Valgevene ametnike suhtes kehtestatud viisakeelu kohaldamine veel üheksaks kuuks.

Selle üheksakuulise aja järel korraldatava põhjaliku läbivaatamise käigus keskendutakse viiele valdkonnale, mis pandi paika nõukogu 2008. aasta oktoobri järeldustes. Need valdkonnad on valimisreform ja muud konkreetsete meetmed, mis on seotud demokraatlike väärtuste, õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste, sealhulgas sõna- ja ajakirjandusvabaduse ning kogunemise ja poliitilise ühinemise vabaduse austamisega.

Oleme veendunud, et viisakeelu peatamise jätkamine, milles eelmisel nädalal kokku lepiti, võimaldab meil oma poliitiliste eesmärkide suunas liikuda. See annab meile võimaluse tõstatada Valgevene partneritega suheldes edasisi inimõiguste küsimusi, mis panevad meid muretsema. Inimõiguste alase dialoogi alustamine järgmisel kuul on eriti oluline.

Pärast kahepoolsete poliitiliste kontaktide keelu kaotamist on aset leidnud mitu kõrgetasemelist visiiti, sealhulgas ministrite kolmiku kohtumine jaanuari lõpus. Nende erisuguste kontaktide eesmärk on julgustada Valgevenet ning jõuda erinevate ootuste vallas mõistmisele. Me loodame, et see dialoog jätkub eelseisvatel kuudel.

Oleme veendunud, et suhetes Minskiga peame olema konstruktiivsed. Me oleme jätkuvalt realistlikud ega eelda mingeid järske muutusi. Muutumine võtab aega ja meie ühistes huvides on kasutada ära kõik võimalused edasise positiivse arengu soodustamiseks.

On tähtis, et meie kaasamispoliitikat on avalikult toetanud Valgevene kodanikuühiskonna esindajad, kes osalesid hiljuti väga kasulikult arutelul Euroopa Parlamendi liikmetega. Me suhtleme korrapäraselt Valgevene kodanikuühiskonna esindajatega; kavatseme seda dialoogi jätkata ning toetada edaspidi Valgevene kodanikuühiskonda ja sõltumatut meediat.

Lubage mul lõpetuseks öelda paar sõna idapartnerluse kohta, mille Euroopa Ülemkogu möödunud nädalal kinnitas ja millega tehakse algust mais toimival tippkohtumisel. Valgevene on üks kuuest idapartnerlusega hõlmatud riikidest. Usume kindlalt, et Valgevene tuleks sellesse uude algatusse algusest peale kaasata. Kuid Valgevene osalemise ulatus kahepoolisel tasandil sõltub paljudest teguritest, eelkõige edusammudest mõnedes neist valdkondadest, millele ma äsja viitasin.

Olen tänulik selle avaliku toetuse eest, mida Euroopa Parlament eelmisel esmaspäeval nõukogus toimunud arutelu tulemustele avaldas. Kahtlemata on üheksa kuu pärast toimuva põhjaliku läbivaatamise tulemused aluseks kõikidele edasistele otsustele ja nad mõjutavad suurel määral ka meie üldisemaid tulevikusuhteid Valgevenega. Nõukogu on valmis hoidma Euroopa Parlamenti sündmuste arenguga edaspidigi kursis ja väljendab heameelt teie jätkuva osalemise üle selle teema arutamisel.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – (FR) Härra juhataja, Valgevene seisab ristteel.

Hiljuti võttis nõukogu vastu otsuse, millega kinnitati viisakeelu ajutine peatamine kuni aasta lõpuni, ja peagi võtab oma resolutsiooni vastu Euroopa Parlament. Nüüd, mil sanktsioonide peatamisest 2008. aasta oktoobris on möödunud kuus kuud, on aeg korraldada meie Valgevene-poliitika esialgne ülevaatamine ja mõtiskleda selle üle, mis ootab ees järgmise üheksa kuu jooksul.

Mina isiklikult olen veendunud, et Euroopa Liidu eelmise aasta oktoobri otsus sanktsioonide peatamise kohta oli õige, ja tegelikult ongi see peatamine pannud asjad soodsamas suunas liikuma.

Valgevene on võtnud meetmeid, mis suurendavad kahtlemata demokraatiat. Ma pean eelkõige silmas kahe sõltumatu ajalehte tagasitulekut ajalehekioskitesse, asjaolu, et lõpuks on seaduslikuks tunnistatud ka härra Milinkevitši organisatsiooni tegevus, koostööd OSCE demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste bürooga valimist käsitlevate õigusaktide vallas, ning opositsiooniparteide või vabaihenduste – näiteks Valgevene Poolakate Liidu – mitmesuguste kongresside pidamist. Tõsi, need edusammud on tagasihoidlikud ja ebapiisavad, kuid nad on ka pretsedenditud ja üldjoontes võime siiski järeldada, et olukord paraneb.

Seetõttu sai see vastuoluline ülevaade Euroopas vastuolulise vastuvõtu osaliseks, kuid üldasjade ja välissuhete nõukogu võttis oma viimasel kohtumisel vastu tasakaalustatud otsuse. Sanktsioonide peatamine pikemaks ajaks võimaldab meil dialoogi säilitada; seda taotles meilt sõnaselgelt kodanikuühiskond Euroopa Parlamendis muu hulgas alles 4. märtsil toimunud foorumil.

Samal ajal on meie käsutuses mõjutamisvahend, sest aasta lõpul võime sanktsioone uuesti kohaldama hakata, kui meie arvates ei ole selleks ajaks tehtud edusammud piisavad, ning me kavatsime jätkata Valgevenes valitseva olukorra pidevat jälgimist, pöörates tähelepanu sellele, kas eelmise aasta oktoobris üldasjade ja välissuhete nõukogu järeldustes määratletud viies olulisemas valdkonnas on edu saavutatud. Tänu meie esindusele Minskis etendab komisjon aktiivset rolli ka olukorra analüüsimisel kohapeal.

Daamid ja härrad, mul on hea meel Euroopa Parlamendi algatuse üle saata Valgevenesse väliskomisjoni ja Euroopa Parlamendi Valgevenega suhtlemise delegatsiooni liikmetest koosnev esindus, mis sõidab 10 päeva pärast Minskisse, et kohtuda ametiisikute ja mitmesuguste erakondadega ning saada ettekujutus sealsest olukorrast.

Mina saadan samal ajal Valgevenesse selle piirkonna eest vastutava juhataja, kes teeb kindlasti Euroopa Parlamendi delegatsiooniga tihedat koostööd. Valgevenega uue inimõiguste alase dialoogi algatamine on järjekordne märkimisväärne samm, mis aitab meil paremini oma nõudmisi liigendada ja annab meie aruteludele sügavama sisu.

Esimene kohtumine selle dialoogi raames peaks Minskis toimuma juba lähipäevil ja Euroopa Liit tuleb seal lagedale kõikide probleemidega. Me kohtume kodanikuühiskonna esindajatega enne ja pärast seda dialoogi, et kasutada nende kogutud teavet ära.

Daamid ja härrad, selle Euroopa südames asuva naaberriigiga suhete arendamine eeldab, et me võtame aega ja mõtleme selle üle, kuidas me reageerime – sealhulgas pikemas plaanis – Valgevenes tehtud edusammudele. Meie reageerimine peab laskma tuua Valgevene lähemale Euroopa riikide perele ja selle väärtustele, ning just seetõttu – nagu ütles nõukogu eesistuja – tegigi Euroopa Ülemkogu eelmisel reedel otsuse kaasata Valgevene idapartnerlusse ja täpsemalt selle mitmepoolsesse komponenti – poliitikaplatvormidesse. See partnerlus annab Valgevenele võimaluse arendada uusi toetus- ja vahetusvõrgustikke kõigi oma naabritega, sealhulgas ka Valgevene kodanikuühiskonna nimel, kes ei soovi enam isolatsioonis olla ja tahab kodanikuühiskonna foorumil osaleda.

Seoses Valgevene osalemisega idapartnerluse kahepoolses tegevussuunas on komisjoni ettepaneku tekst ühene: kahepoolsete suhete arendamine Euroopa Liidu ja Valgevene vahel sõltub praegu ja edaspidi selles riigis valitseva poliitilise olukorra arengust.

Arvestades finants- ja majanduskriisi, mis mõjutab tõsiselt ka kõiki meie idanaabreid, pooldan mina isiklikult majanduslike toetusmeetmeid Valgevene suhtes. Rahvusvaheline Valuutafond on oma Euroopa liikmete aktiivsel toel teinud esimese suure sammu, laenates 2 miljardit USA dollarit kriisi otseste tagajärgede leevendamiseks, mille all ma mõtlen maksebilansi tasakaalustamist. Teine etapp peaks võimaldama Valgevenel võtta Euroopa Investeerimispankalt ja suuremas mahu ka Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangalt laenu, et rahastada üleeuroopaliste võrkudega seotud projekte; see aitaks mitmekesistada ka riigi majandussidemeid.

Samal ajal tugevdab komisjon Valgevenega tehnilist koostööd sellistes ühishuvi pakkuvates valdkondades nagu energeetika, transport, toll, standardid ning pikemas plaanis majandus tervikuna.

Daamid ja härrad, kokkuvõtteks tahaksin öelda, et meievahelise dialoogi tugevdamiseks võtab Euroopa Parlament järgmisel nädalal vastu resolutsiooni Valgevene kohta ning komisjon kavatses tõesti pöörata väga suurt tähelepanu teie soovitudele. Mina omalt poolt loodan siiralt, et me jätkame eelseisvatel kuudel tihedat koostööd olukorra hindamisel ning Valgevenega ja selle ametivõimude ja kodanikuühiskonnaga dialoogi pidamisel ning et see esimene samm viib meid lähemale tihedamatele vastastikustele sidemetele, mille aluseks on konkreetsed edusammud.

Charles Tannock, fraktsiooni PPE-DE nimel. – Härra juhataja, on hea, et Euroopa Liidu suhted Valgevenega põhinevad nüüd kummagi poole pragmaatilistel kaalutlustel. Aastaid kestnud isolatsioonipoliitika ei ole andnud mingeid tulemusi, nagu nõukogu nüüd mõnevõrra hilinenult taipas. Kindlasti ei aidanud see kuidagi lõdvendada Euroopa viimase, ennast isoleerinud diktaatori president Aljaksandr Lukašenka võimuhaaret.

Mul oli kaks nädalat tagasi au kohtuda siin Strasbourgis kahe Valgevene silmapaistva teisitimõtlejaga, et arutada poliitilisi sündmusi nende kodumaal. Üks neist, Aljaksandr Kazulin, oli poliitvang, kes alles hiljuti vabastati; see on üks põhjuseid, miks Euroopa Liit on hakanud Lukašenkasse positiivsemalt suhtuma.

Kuid poliitilised repressioonid on Valgevenes endiselt tõsine probleem. Seetõttu on küsitav, kas see näiline sula Euroopa Liidu ja Valgevene suhetes viib meid kuhugi, sest rohkem Euroopa Liidu poole kaldudes võib

Lukašenka eesmärgiks vabalt olla mingi mäng Venemaaga. Siiski on see parem, kui jääda selle läbikukkunud boikoteerimispoliitika juurde, mida me viimase kümne aasta jooksul rakendasime.

On oluline, et nõukogu lähtuks Valgevene puhul piitsa ja prääniku meetodist: kui Lukašenkale pakutakse riigiseste poliitiliste reformide eest selgeid stiimuleid, võib ta kindlasti positiivselt reageerida. Kuid samas peab Lukašenka teadma, et ta ei saa endistviisi jätkata ning et kasvava autoritaarsuse ja represseerimise märkide ilmnedes meie vastastikune lähenemine lõpeb ja väheneb ka Euroopa Liidu toetus Valgevene plaanile saada Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmeks. Praeguses etapis läheksime minu arvates liiga kaugele, kui me kutsume Lukašenka maikuu Prahast toimuvale tippkohtumisele, mil tehakse algust ka Valgevenet hõlmava idapartnerlusega. Lukašenka režiimi muutmiseks peame seadma tihedamad suhted sõltuvusse konkreetsetest kohustustest.

Samuti tuleb Valgevenet veenda, et vastuvõetamatu on Gruusia piirkondade Abhaasia ja Lõuna-Osseetia iseseisvuse tunnustamine, mida praeguseks on teinud üksnes Venemaa. Ma arvan, et Valgevene püüab end Venemaa-poolsest kontrollist distantseerida ja me peame seda võimalust kasutama. Kahtlemata nõuavad tõelised muutused Valgevenes Euroopa Liidult kannatlikkust ja pühendumust, kuid tulemus – Valgevene naasmine Euroopa rahvaste perre – on väärt, et selle poole püüelda.

Jan Marinus Wiersma, *fraktsiooni PSE nimel.* – (NL) Härra juhataja, ka meil on hea meel toetada Euroopa Liidu poliitika jätkamist, mille eesmärgiks on dialoog ja tihedam koostöö Valgevene režiimiga. Me oleme selle nimel töötanud juba kuus-seitse kuud ja tahame näha, kas see, mille poole Euroopa Liit püüdleb, kannab vilja ka eelseisval perioodil. See ei muuda asjaolu, et me kahtleme endiselt selle valitsuse kavatsustes, mis ei ole demokraatlikkuse poolest just tuntud. Mul endal on olnud juhust selle režiimiga mitmel korral kokku puutuda ja uskuge mind, härra Lukašenka ei ole muutunud üleöö demokraadiks.

Tema soov sõlmida Euroopa Liiduga tihedamaid suhteid on seotud muude teguritega, kuid asjaolu, et ta seda üleüldse soovib, on miski, mida me saame kasutada talle surve avaldamiseks, et ta liiguks edasi mööda teed, millele ta on asunud mitme eduka sammuga inimõiguste valdkonnas. Arvan nagu Charles Tannock, et on veel liiga vara spekuloida selle üle, kas idapartnerlus peaks olema selle tasuks. Puudu on veel tõelisest inimõiguste alasest dialoogist; inimõiguste rikkumised jätkuvad praegugi.

Mis puudutab inimõiguste teemat dialoogi, siis me leiame, et opositsioonile tuleb anda võimalus selles täieõiguslikult osaleda. Me oleme opositsiooni viimastel aastatel kõikvõimalikul moel toetanud, sealhulgas andnud kaks Sahharovi auhinda. Minski arvates ei ole opositsiooni selline toetamine vastuvõetav. Kuid on ka pretsedente: kuus või seitse aastat olin ma kaasatud püüdlustesse luua koos Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni ja Euroopa Nõukoguga dialoog Valgevene valitsuse ja toonase opositsiooni vahel. Need püüdlused ei kandnud küll vilja, kuid siiski loodi nendega säärase konsultatsioonide pretsedent.

Euroopa poliitika, mida meie tahame, peab selgelt aitama saavutada suuremat vabadust ja avatust. Küsimused, mis on meie arvates olulised, on ära nimetatud ka resolutsioonis. Kui neis küsimustes saavutatakse järgmise paari kuu jooksul edu, siis võiks Euroopa Liidu edasised piirangud meie arvates tühistada.

Ma tahaksin lisada veel paar mõtet. Esiteks peaks komisjon meie meelest arvesse võtma ka asjaolu, et Valgevenes teatakse Euroopa Liidust äärmiselt vähe ja et üks satelliittelejaam seda ei muuda. Rohkem tuleks teha riigis endas. Teiseks kutsun ma üles küsima Valgevene valitsuselt, kas poleks juba aeg kaotada kõik Tšernobõli laste reisipiirangud.

Minu viimane märkus on mõnevõrra isiklikumat laadi. Uus olukord on enesega kaasa toonud vähemalt selle, et esimest korda viimase kuue või seitsme aasta jooksul on mulle väljastatud viisa, nii et minul ja Euroopa Parlamendi delegatsioonil on nüüd võimalik paariks nädalaks Valgevenesse sõita, ja see on võimalus, mille ma rõõmuga ära kasutan.

Janusz Onyszkiewicz, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (PL) Kui Valgevene suhtes kehtestatud sanktsioonid peatati, siis lootsime, et see toob endaga kaasa režiimi edasise leevenemise. Tuleb aga välja, et seda pole siiski juhtunud. Eelkõnelejad juba mainisid seda, kuid minu arvates peaksime meeles pidama ka asjaolu, et registreeritud pole ühtki uut erakonda, endiselt on õhus ähvardus, et juba registreeritud erakonnad võidakse registrist kustutada, on ajalehti, millele ei ole antud levitamise õigust, ja taas on toime pandud võrgurünnakuid näiteks Raadio Vaba Euroopa veebilehe vastu. Lisaks otsustas president Lukašenka Minskist lahkuda ja seepärast ei saanud proua Ferrero-Waldneri visiit teoks. Ma ei pea seda sõbralikuks žestiks; peale selle ei näita see, et Lukašenka austaks ja mõistaks Euroopa Liiduga sõlmitud sidemete tähtsust.

On tõsi, et president Lukašenka ei ole Abhaasiat ja Osseetiat tunnustanud, kuid ta on Abhaasiat külastanud ja tundub, et nende kahe partneri vahel on tihe majanduskoostöö; ma ei kasutanud väljendit „kahe riigi”, sest meie jaoks ei ole Abhaasia muidugi riik. Mis puudutab opositsiooni, siis president Lukašenka nimetab seda viiendaks kolonniks ja me ei näe mingit valmisolekut selle tunnustamiseks, ehkki kõikides teistes riikides on tunnustamine poliitilise opositsiooni olemasolu oluline osa.

Ma leian, et mingi dialoogi peaksime siiski säilitama. Olen nõus kolleeg Tannockiga, kes ütles, et president Lukašenkat ei tohiks Prahasse kutsuda. Sellega läheksime selgelt liiga kaugele; tegelikult peaksime me tuntavamalt ja tõhusamalt kasutama üht teist meie käsutuses olevat vahendit, nimelt demokraatliku ja majandusliku arengu rahastamise võimalust. Seoses sellega oleks mul küsimus: milliseid summasid kulutati eelmisel ja 2007. aastal demokraatia toetamiseks Valgevenes, kui jätta välja toetus raadiotelevisioonidele? Ma pean silmas just kulutatud, mitte eraldatud summasid.

Konrad Szymański, *fraktsiooni UEN nimel.* – (PL) Proua volinik, Valgevene suhtes kehtestatud sanktsioonide peatamise eksperiment peab jätkuma, et meil oleks võimalik ära kasutada kõik võimalused selle riigiga dialoogi arendamiseks. Samas peavad Valgevene ametivõimud siiski teadma, et selleks eksperimendiks ette nähtud aeg on piiratud ja me ei oota oma ettepanekutega lõputult.

Me peame olema ka väga ettevaatlikud. Esimesed kuud on andnud meile üksnes ebamäärase ettekujutuse Minski kavatsuste kohta. Samal ajal jätkuvad repressioonid Valgevene Poolakate Liidu vastu, kiusatakse taga katoliku preestreid ja keeldutud on Belsat TV – ainukese Valgevenes saateid edastava sõltumatu telejaama – esinduse registreerimisest Minskis. See on piisav põhjus mitte kutsuda Aljaksandr Lukašenkat Euroopa Liidu tippkohtumisele, nagu on palunud ka Valgevene opositsioon.

Jacek Protasiewicz (PPE-DE). – (PL) Härra juhataja, peaminister, volinik, ma olen volinikuga ühel meelel selles, et nõukogu otsus pikendada sanktsioone Valgevene suhtes ühe aasta võrra ja samal ajal peatada need üheksaks kuuks oli mõistlik lahendus. Me kutsume Valgevenet üles tegema meiega koostööd, kuid me ei ole unustanud, et tegemist on endiselt Euroopa viimase ebademokraatliku riigiga.

Vaatamata positiivsetele muutustele, mis on Valgevenes hiljuti aset leidnud ja millest rääkis minister Vondra, ei saa öelda, et Valgevenes austatakse põhilisi inimõigusi – näiteks sõnavabadust ja õigust väljendada poliitilisi vaateid – või rahvus- ja usuvähemusi. Sellest hoolimata pakume Valgevenele osalust idapartnerluses, sest meie arvates on see kasulik eelkõige valgevene rahvale.

Idapartnerlus tähendab odavamaid viisasid, paremat majanduskoostööd ja kodanikuühiskonna rahalist toetamist. Need on viisid, kuidas uus poliitika võib Valgevenele pärast aastaid kestnud isolatsiooni kasuks tulla. Teisest küljest tuleb aga tõdeda, et kahtlemata kuritarvitatakse meie head tahet küüniliselt selleks, et jätta ebademokraatlikust valitsemisest usaldusväärset muljet. Valgevene valitsus, kes kontrollib peamisi meediakanaleid ja kasutab neid teabe edastamise asemel propaganda tegemiseks, on juba võidukalt teatanud, et Euroopa Liit aktsepteerib niinimetatud Valgevene mudelit, milles võib piirata demokraatiat ja vabadust. Euroopa Parlament peab ühemõtteliselt kinnitama, et valgevenelastel on samad õigused mis teiste vabade Euroopa riikide kodanikel, sealhulgas õigus korraldada täna, Valgevene iseseisvumise 91. aastapäeval, Minskis takistamatult meeleavaldusi. Idapartnerluses osalemine on mõeldud selleks, et aidata valgevenelastel neid õigusi kasutada, ja kui Valgevene ametivõimud seda takistavad, siis ei saa nad loota partnerlusele ja headele suhetele läänega, eriti mitte sellisel kõrgel tasemel, mida mainis minister Vondra, arvestades ennekõike maikuus Prahast toimuvat tippkohtumist, mis on pühendatud idapartnerlusele.

Niikaua, kuni Valgevene poliitilised aktivistid on vahi all, kuni demokraatliku opositsiooni noori aktiviste sunnitakse väevõimuga sõjaväkke, kuni miilits ajab meeleavaldusi jõuga laiali ning kuni sõltumatuid ajakirjanikke karistatakse nende väljaütlemiste ja kirjutiste eest, ei ole Valgevene juhtidel õigust oodata Euroopa riikide juhtidelt, nõukogult, komisjonilt ega Euroopa Parlamendilt partnerlust ja lepitavat lähenemist.

Justas Vincas Paleckis (PSE). – (LT) Valgevene asub Euroopa südames ja peaks minu arvates olema huvitatud headest suhetest nii Euroopa Liidu kui ka oma teise naabri Venemaaga. Osalemine Euroopa Liidu partnerlusprogrammis pakub selleks võimalusi.

Iseseisev, stabiilne Valgevene, mis sammub lähemale demokraatiale, inimõiguste levimisele ja sotsiaalsele turumajandusele, on Euroopa Liidu ning eelkõige Valgevene lähinaabrite – Leedu, Läti ja Poola – huvides. Ma olen kindel, et ka valgevene rahvas tahab seda üha enam.

Valgevene suhtes rakendatud isolatsioonipoliitika ei olnud õige ning see tuleb valjult ja selgelt välja öelda. Teisalt, niikaua kuni piiratakse sõna- ja mõttevabadust ning erakondade ja opositsiooni tegevust, ei saa Brüsseli ja Minski vahel olla tõelist dialoogi ega mõistmist.

Ma kahtlen, kas praegu on õige aeg rullida Brüsselis Valgevene juhtide tervituseks lahti punane vaip.

Valgevene on ainus riik Euroopas, kus korraldatakse siiani hukkamisi, kuigi nende arv on inimõigusi kaitsvate organisatsioonide arvutuste kohaselt järsult vähenenud. Ma usun, et kõik Euroopa Parlamendi liikmed – olenemata sellest, millises fraktsioonis nad töötavad – ei ole selle olukorraga kaugeltki mitte rahul ja nad nõuavad, et Minsk kaotaks surmanuhtluse esimesel võimalusel.

Valgevene kavatseb seitsme aasta jooksul ehitada üsna Leedu piiri lähedale tuumaelektrijaama. Tahaksin teile meelde tuletada, et komisjon on lubanud tähelepanelikult jälgida, kuidas täidab Valgevene valitsus Rahvusvahelise Aatomenergiaagentuuri ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide reegleid, ning tagada, et tuumaelektrijaam vastab kõigile uusimatele ohutusnõuetele.

Juhataja. – Läheme edasi registreerimata sõnavõttude juurde.

Minuni on jõudnud väga palju sõnavõtusoove ja suure osa neist on esitanud Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioon. Ma annan sõna ainult kolmele parlamendiliikmele.

Christopher Beazley (PPE-DE). – Härra juhataja, registreerimata sõnavõttude kord, milles on Euroopa Parlamendis kokku lepitud, ei näe ette, et juhataja võib valida sõna saavaid parlamendiliikmeid selle järgi, millisesse fraktsiooni nad kuuluvad. Nagu mina aru saan, tähendab registreerimata sõnavõttude kord seda, et iga parlamendiliige peab üritama püüda juhataja tähelepanu. Teie otsus lubada rääkida ainult kolmel Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsiooni esindajal on minu arvates kahetsusväärne. See ei ole kooskõlas meie kodukorraga.

Juhataja. – Härra Beazley, niimoodi on alati tehtud ja tehakse ka edaspidi, kui mina juhatan istungit.

Sõnavõtusoovid esitati korraga – peaaegu kõik parlamendiliikmed soovisid sõna ühel ajal – ja ma saan lubada ainult viit sõnavõttu; ma ei saa vaba mikrofoni aega pikendada, lühendamata nii teisteks aruteludeks mõeldud aega. Lisaks on seda tava järgitud ka varem ja selle muutmine tähendaks teistsugust käitumist võrreldes eelmiste istungitega.

Härra Beazley, see kodukorda puudutav küsimus on nüüd selgeks tehtud. Pole mõtet peale käia, sest ma ei anna teile sõna. Te ei saa sõna. Kodukorda puudutav küsimus on lahendatud.

Laima Liucija Andrikiene (PPE-DE). – (LT) Valgevene rahvas tähistab täna iseseisvuspäeva. Tahaksin teile meenutada, et Valgevene kuulutas end vabariigiks 25. märtsil 1918. Meie aruteluga samal ajal toimub Minskis Teaduste Akadeemia vastas oleval väljakul demokraatliku opositsiooni meelevaldus. Väljakule on kogunenud viis tuhat inimest. Ma loodan, et nende vastu ei kasutata repressiivseid meetmeid. Seega, nagu varemgi, kuid iseäranis täna tahaksin ma üles näidata solidaarsust kõikide valgevenelastega kogu maailmas, eelkõige nende valgevenelastega, kes on kogunenud ühele Minski väljakutele ning peavad kalliks iseseisvust ja vabadust.

Mis puudutab dialoogi Valgevenega, siis see on vajalik, kuid seda ei peaks arendama iga hinna eest. See, mida meie Euroopa Liidus saame teha, andmata režiimile järele, vaid soodustades dialoogi kodanikuühiskonnaga, on lahendada võimalikult kiiresti Schengeni viisade hinna küsimus. Schengeni viisa, mis maksab 60 eurot, on paljudele valgevenelastele liialt kallis lõbu. Ma meenutaksin teile, et Venemaa kodanikele maksab Schengeni viisa poole vähem.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) On oluline jätkata tööd uute Euroopa Liidu ja Valgevene vaheliste suhete loomisel. Kahtlemata on vaja saavutada Valgevene kodanike põhiõiguste austamine ning me ei saa täna leppida sellega, et riigis puudub sõna- ja mõttevabadus, valimiste õigus ja sõltumatu kohtusüsteem.

Seetõttu olen ma nõus ideega julgustada Valgevenet tegema kõik, et liikuda demokraatia suunas, ja ma olen rahul otsusega kaasata Valgevene uude programmi, mille eesmärk on tugevdada Euroopa Liidu idapoliitikat Euroopa naabruspoliitika kaudu. Usun, et see aitab Valgevenel saavutada stabiilsust ja julgeolekut ning tõsta oma kodanike elatustaset. Ühendus peaks jätkama rahalise abi andmist selle piirkonna puudustkannatavatele inimestele ja sekkuma siis, kui kodanike õigusi rikutakse. Ma kordan: ta peaks sekkuma siis, kui kodanike õigusi rikutakse.

Árpád Duka-Zólyomi (PPE-DE). – (HU) Euroopa poliitika oli Valgevene küsimuses ühemõtteline. Kõige olulisemaks peeti inimõigusi ja demokraatiseerumise protsessi. Me ei keeldunud lähenemisest, kuid meie seatud tingimused olid selgesõnalised; tänaseks on aga olukord märgatavalt muutunud.

On tõsi, mida Valgevene poliitilised aktivistid ja sõltumatud eksperdid ütlevad: see režiim on põhimõtteliselt sama ja tehtud on ainult pisiparandusi. Kuigi mõned poliitvangid on vabastatud, on nende asemele asunud uued, ja noored aktivistid saadetakse vangla asemel sõjaväkke. Muud asjad on muutunud, kuid režiim mitte.

Euroopa Liidus usuvad paljud, et idapartnerluse edukus sõltub ka Valgevenest. Brüssel tahab täita Ukraina ebakindlusest tekkinud lünka ja sel eesmärgil võib sobivaks osutuda koguni president Lukašenko. Euroopa Liidu institutsioonid on suutnud nullida omaenda tingimused. Üksainus Javier Solana visiit lõhkus komisjoni paljude aastate töö. President Lukašenko arvas, et tal on piisavalt tugev positsioon proua Ferrero-Waldneri visiidi tühistamiseks. Tingimustega nõustumise asemel leidis Minsk kompromisse armastavas Javier Solanas endale partneri.

Elisabeth Schroedter (Verts/ALE). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, proua volinik, härra eesistuja, ma olen teid väga tähelepanelikult kuulanud. Rohelised pooldavad dialoogi, kuid me toetame üksnes kriitilist dialoogi, teisisõnu dialoogi, milles ei määrata diktaatorile mett moka peale.

Seda dialoogi tuleb kasutada selleks, et saavutada edu inimõiguste alase poliitika vallas selles riigis, näiteks nõnda, et Euroopa Humanitaarülikool võiks taas seaduslikult tegutseda hakata või et enam ei piirataks sõnavabadust või et sellised meeleavaldused nagu tänane saaksid toimuda ilma igasuguste takistusteta. Dialoog peab tugevdama demokraatlike jõude. Ainult siis on sel mõtet. See ei tohiks demokraatlikele jõududele nuga selga lüüa. Praegu tuleb keskse küsimusena käsitada probleeme inimõiguste vallas ja Euroopa Liidu inimõigusinstrumentid peavad selles riigis lubatud olema.

Ka mina arvan, et partnerlus oleks enneaegne. Kuid viisade maksumust tuleks sellegipoolest vähendada.

Erna Hennicot-Schoepges (PPE-DE). – (FR) Härra juhataja, kõik nõukogu ja komisjoni loetletud meetmed kiideti heaks seetõttu, et need parandavad inimeste olukorda.

Kuid kas on õige lasta diktaatoril eesuksest siseneda? Kas ei teota see neid, kes hiljuti taas vangistati ja kes on ikka veel vangis? Volinik, minister, ma tahaksin teilt otse küsida: kas Valgevenel on õnnestunud avaldada Euroopale mingit survet, et kindlustada endale kutse Praha tippkohtumisele – kutse, mis minu arvates on ebaproportsionaalne ja sobimatu?

Juhataja. – Daamid ja härrad, kuna meil jäi veidi aega üle, saan ma anda sõna veel mõnele nimekirjas olevale sõnasoovijale. See ei ole kuidagi seotud sellega, mida ma enne ütlesin. Tegemist on lihtsalt tasakaalustatud asjaajamisega, mida ma püüan registreerimata sõnavõttude puhul alati tagada.

Alessandro Battilocchio (PSE). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, (...) rahuloluga Valgevene uut valmisolekut teha koostööd Euroopa Liidu ja rahvusvahelise kogukonnaga. Me oleme suhetes president Lukašenkaga väga ettevaatlikud, kuid uus suund selles valdkonnas on teretulnud. Me osutame väsimatult vajadusele inimõiguste olukorda ulatuslikult ja sisuliselt muuta.

Minu arvates võiks komisjon nõuda Minskilt ühes konkreetses küsimuses selgemat ja järjekindlamat käitumist; ma pean silmas nende kümnete tuhandete laste olukorda, keda mõne kuu jooksul võõrustatakse Euroopa peredes. Valgevene valitsus on paljude aastate vältel tegutsenud absurdset, mõnikord mõistetamatult, tühistades sageli nende laste külastused viimasel hetkel, solvates nõnda vastuvõtvaid peresid ja muserdades veelgi lapsi, kellest paljud on orvud või kelle perekondlik taust on mõneti keeruline. Püüdkem seda olukorda võimalikult kiiresti parandada.

Zita Pleštinšá (PPE-DE). – (SK) Slovakkia tähistab täna Bratislava Küünlavalguse meeleavalduse 21. aastapäeva. 25. märtsil 1988 ajasid politsei ja sõjavägi jõhkralt laiali kristlased, kes korraldasid rahumeelse meeleavalduse vaba ajakirjanduse ja usuvabaduse kaitseks. Küünlavalguse meeleavaldus tähistas Slovakkia kauaoodatud vabaduse ajaloolist algust ja seetõttu mõistan ma hästi kolleegide väljendatud kartusi seoses Euroopa Liidu muutunud suhtumisega president Lukašenkasse.

Ma olen kindlal veendumusel, et president Lukašenko ei peaks Prahasse tulema. Tuginedes Slovakkia totalitaarse režiimiga seotud isiklikele kogemustele, võin öelda, et ma ei usu, et totalitaarne liider on võimeline oma südames ja hinges muutuma demokraadiks. See võib juhtuda ainult siis, kui teda ajendavad selleks pragmaatilised põhjused. Daamid ja härrad, me peaksime rohkem kuulama Valgevene opositsiooni, Aljaksandr

Milinkevitšit, ja üksnes juhul, kui me võime olla kindlad, et Valgevene on muutunud tõeliselt demokraatlikuks, peaksime kõik Valgevene suhtes kehtestatud sanktsioonid tühistama.

Juhataja. – Härra Beazley on samuti nimekirjas, kuid ilmselt sai ta minu peale pahaseks ja lahkus saalist. Seega ei saa ma talle sõna anda.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, kõigepealt tahaksin ma kõiki teid tänada. Nagu ma oma sissejuhatavas sõnavõtus ütlesin, oleme viimastel kuudel näinud, et Valgevene võimud on astunud samme, mis lähenevad nõukogu 2008. oktoobri järeldustes sõnastatud ootustele. Valgevene kohta on need sammud märkimisväärsed. Üldpilt on siiski segane ja ma arvan, et tänane arutelu kinnitas seda. Me tahaksime näha Valgevene edasisi meetmeid, näiteks muutusi kriminaalkohtus ning muude meediakanalite ja vabaihenduste registreerimist.

Piiravate meetmete edaspidise läbivaatamise käigus arvestatakse Valgevenes valitsevat olukorda ja valitsuse astunud samme. Me hindame nõukogu 2008. oktoobri järeldustes loetletud valdkondades tehtud edusamme; me juba teemegi seda järjepidevalt ja arutame neid edusamme opositsiooni esindajatega – näiteks kohtusin ma alles nädal aega tagasi Prahast Aljaksandr Kazuliniga.

Sõltuvalt demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete vallas tehtud edusammudest oleme jätkuvalt valmis Valgevenega suhteid süvendama. Ma usun, et meil on võimalik pakkuda Valgevene konkreetseid stiimuleid idapartnerluse kaudu, kuid mitte ainult.

Lubage mul nüüd tagasi pöörduda selle elava arutelu juurde, mille käigus käsitleti idapartnerluse käivitamiseks kogunevat tippkohtumist ja eriti seda, millisel tasandil peaks Valgevene sellel osalema. Kuulake tähelepanelikult: selles küsimuses ei ole mingit otsust veel tehtud, see nõuab Euroopa Liidu üksmeelt. Sellega tegeletakse siis, kui tippkohtumiseni on jäänud vähem aega, ja ma ei taha praegu mingeid oletusi teha. Kuid surve ise seisneb juba asjaolus, et kutsed ei ole veel esitatud.

Ma tahaksin teid veel kord tänada selle huvitava arutelu ja teie väärtusliku panuse eest. Me hindame väga kõrgelt Euroopa Parlamendi huvi ja aktiivset osalemist Valgevene küsimuses. Teie toetus Euroopa Liidu kaasamispoliitikale on samuti julgustav. Valgevene on Euroopa Liidule oluline naaber ja seetõttu läheb Valgevenes toimuv meile kõigile korda. On oluline, et me saadaksime Minskile selge ja järjekindla sõnumi ning mul on hea meel, et Euroopa Parlament on saanud meid selles toetada.

Kaasatus on tähtis, sest see annab meile parima võimaluse kindlustada sellised muutused, mida me tahame Valgevenes näha ja mis on olulised Euroopa Liidu laiemate huvide seisukohalt. Nagu ma oma avasõnavõtus märkisin, olen ma valmis hoidma Euroopa Parlamenti sündmuste arenguga kursis, ja ma olen kindel, et see kehtib ka tulevaste eesistujariikide kohta seoses edasise põhjaliku läbivaatamisega, milles nõukogu eelmisel nädalal kokku leppis.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – (FR) Härra juhataja, kolleegid, ma teen taas väga lühidalt.

Nagu me teame, on Valgevene saavutanud mõningase edu, kuid loomulikult on veel palju teha. Samuti on selge, et Valgevene isoleerimise poliitika on oma aja ära elanud ja dialoog on ainus tõhus viis, kuidas me saame mõjutada selle riigi demokraatlikku tulevikku.

Proua Schroedter, loomulikult on tegemist kriitilise dialoogiga, see on absoluutselt selge. Euroopa Liit on võtnud endale selles osas kohustuse jälgida väga tähelepanelikult arengut järgmistes põhiküsimustes: poliitvangid, valimisseadus, ajakirjandusvabadus, vabaihenduste tegevuse vabadus ja kogunemisvabadus. Meie Minskis oleva esinduse juhid koostavad korrapäraseid raporteid ja seda protsessi täiendab inimõiguste alane dialoog.

Loomulikult jääb veel lahendamata küsimusi, sealhulgas ülikooli teema. Me oleme palunud hinnata nimetatud viies valdkonnas tehtud edusamme ja ma usun, et see on vajalik. Samuti on oluline, et me anname oma sõna, mis tähendab seda, et kui meie arvates tehakse edusamme, siis teeme meiega mõned esimesed sammud.

Meie vaatenurgast on see tegelikult vajalik protsess, mis on veel lapsekingades ja nõuab meie jätkuvat tähelepanu. Seega on jälgimine vajalik.

Samuti tahaksin ma siinkohal öelda – ja loodetavasti oleme me mõistnud, et see on täiesti õiglane ja õige, – et vahepeal on lastega seotud küsimustes sõlmitud kahepoolsed lepingud Valgevene ja teatud riikide, eelkõige Itaalia vahel. Ma usun, et see on väga tähtis ja me oleme tähendanud ka olukorra mõningast paranemist.

Viisade küsimuses on olukord samuti selge. Liikmesriigid võivad vähendada viisa maksumust teatud rühmade, sealhulgas kodanike jaoks. Kuid viisarežiimi üldise lihtsustamise lepingut ei saa veel sõlmida, sest see eeldaks idapartnerluse või naabruspoliitika rakendamist tervikuna.

Lõpetuseks võin ma seoses tuumaenergiaga öelda, et eelmise aasta novembris külastas komisjoni delegatsioon Valgevenet. Meil toimus vestlus energeetika vallas ja me vahetasime seisukohti kõrgeimal tasemel rahvusvahelise turvalisuse ja ohutuse teemal. Muidugi jääme selle seisukoha juurde.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub järgmisel osaistungjärgul.

10. Euroopa südametunnistus ja totalitarism (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni avaldused Euroopa südametunnistuse ja totalitarismi teemal.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, olen teile väga tänulik võimaluse eest rääkida teemal, mis on eriti oluline nii eesistujariigile kui ka meile kõigile. Samuti puudutab see teema sügavalt Euroopa Liitu kuulumise põhitähendust.

Kakskümmend aastat tagasi õnnestus suurel osal Kesk- ja Ida-Euroopast (sealhulgas minu riigil) vabaneda kommunistliku režiimi ahelatest. See oli pöördpunkt meile ja Euroopale. See avas võimaluse avastada taas üksikisiku vabadus – sõnavabadus ja tegevusvabadus, samuti elukvaliteedi parandamise vabadus.

Eesistujariigi Tšehhi arvates tuleks selle sündmuse 20. aastapäeva tähistada olulise verstapostina Euroopa ajaloos. See on võimalus mitte ainult mäletada raudse eesriide langemist, vaid ka õppida mineviku totalitarismi õppetundidest kogu Euroopas.

Hiljem lepiti kokku, et 2009. aastal peetakse Kesk- ja Ida-Euroopa demokraatlike muutuste 20. aastapäeva. Eesistujariigil Tšehhil on eriti hea meel, et see on üks institutsioonide vahel kokkulepitud kommunikatsiooniprioriteetidest 2009. aastaks. See oli tegelikult meie ettepanek. Liikmesriike on julgustatud lisama seda teemat neile sobivalt oma selle aasta kommunikatsioonitegevusse ja nad on olnud sellega nõus.

Olen parlamendi sellele koosseisule tänulik, et nad on toetanud eesistujariiki Tšehhit ja soovinud osaleda mitmes selle teemaga seotud ürituses. Eriti tahaksin tänada paljusid parlamendiliikmeid selle eest, et nad aitasid korraldada eelmisel nädalal Brüsselis toimunud avaliku kuulamise „Euroopa südametunnistus ja totalitaristliku kommunistliku režiimi kuriteod”, kus me olime koos volinik Figel'iga.

Parlament on teinud ettepaneku panna paika natsismi ja totalitaarse kommunismi ohvrite mälestamise päev. Liikmesriikide endi otsustada jääb, kas ka kuidas nad seda tähistavad. Eesistujariigi Tšehhi nimel kõneledes võin Euroopa Parlamendile kinnitada, et tahame sellist ettevõtmist toetada.

Samuti on eesistujariik tulnud välja mõttega luua Euroopa mälu ja südametunnistuse platvorm, mille eesmärk on suurendada üldsuse teadlikkust Euroopa ajaloost ja totalitaristlike režiimide kuritegudest. Mul on hea meel, et see algatus on tekitanud palju huvi liikmesriikide seas, kellest paljud on rõhutanud, kui oluline on keskenduda demokraatlikele väärtustele ja põhiõiguste austamisele, mis on Euroopa Liidu peamised põhimõtted.

On palju põhjusi, miks tasub seda päeva mälestada ning luua alaline kommunikatsiooni- ja uurimisprojekt, nagu eesistujariigi Tšehhi välja pakutud platvorm.

Esiteks on meil totalitarismi kuritegude ohvrite ees kohus mitte ainult mäletada nende kogemusi domineerivate ja vastutustundetute režiimide ajal, vaid ka mõista minevik koos hukka. Ainult minevikuga leppides saame möödaniiku režiimide ahelatest tõeliselt vabaks.

Teiseks saame mõista olevikku täiel määral vaid siis, kui tunnustame täiel määral selliste režiimide tekitatud kannatusi. Euroopa Liit seisab kõige eest, mis on totalitarismi vastand. Neile meie hulgast, kes pääsesid kommunismi haardest, on Euroopa Liitu kuulumine üks peamisi tagatiseid, et me ei naase enam kunagi totalitarismi. See on meie kõigi ühine tagatis. See on midagi, mida tuleb väärtustada ja mida ei tohi kunagi kergelt võtta. Ühine südametunnistus ja mineviku mäletamine on viis, kuidas oleviku väärtust suurendada.

Kolmandaks on see meie kohus oma laste ees. Meie totalitaarsest minevikust saab õppida. Olulisim õppetund on ehk vajadus austada inimõigusi ja põhiväärtusi. Inimõigusi ja vabadust ei saa õpetada vaakumis. Inimõiguste rikkumise alged on ajaloos, mõnikord kauges ajaloos. Ajaloo tundmine ja totalitarismi ohtude mõistmine on olulised, kui tahame vältida mineviku kohutavamate sündmuste kordumist. Vältida ei tule mitte ainult küünilisust ja manipuleerimist, vaid jagu tuleb saada ka apaatiast ja tundetusest.

Mõne kuu pärast toimuvad Euroopa Parlamendi valimised, millega kaasneb loodetavasti elav ja aktiivne arutelu. See on demokraatia tunnus. See on midagi, mida me peame väärtustama. Olen täiesti veendunud, et meie tänase arutelu teema ulatub parteipoliitikast kaugemale. Siin räägitakse väärtustest, mis on olulisemad kui parteide erimeelsused. Siin arutatakse, kuidas ehitada meie ühiskonnad üles nii, et kõikide hääleõigus ja võimalus oma arvamust avaldada oleks tagatud.

Minu riigi lähiajalugu arvestades olen keskendunud eelkõige totalitaristliku kommunistliku korra tragöödiale. Ent siin parlamendis on esindatud suhteliselt vähe riike, kes jäid totalitarismi ühest või teisest vormist möödunud sajandil puutumata. Sellistes ühiskondades, mida meie tahame Euroopa Liidus luua, ei ole kohta ühelgi süsteemil, kus riik on tähtsam kui kriitika ja vastuväited, ühelgi süsteemil, mis seab inimeste loovuse režiimi meelevalla, ühelgi süsteemil, mis alatähtsustab üksikisikut.

Seetõttu toetan ma koos eesistujariigi Tšehhiga Euroopa Parlamendis ülesnäidatud initsiatiivi ning jään ootama koostööd selle toetamisel avalikkuse teadlikkuse suurendamise ja tunnustamise kaudu.

ISTUNGI JUHATAJA: RODI KRATSATSAGAROPOULOU

asepresident

Ján Figel', komisjoni liige. – Proua juhataja, aasta tagasi, 2008. aasta aprillis korraldati Euroopa Liidus esimene ärakuulamine totalitaarsete režiimide sooritatud kuritegude kohta. Komisjoni ja eesistujariigi Sloveenia organiseeritud ärakuulamine tähistas ühe protsessi algust ja komisjon kavatseb selle samm-sammult läbi käia.

See on raske, aga vajalik protsess, sest siin ei ole tegemist mitte ainult teatud tähtsa teemaga, mis aitab meil Euroopa Liidu ühist ajalugu ja minevikku paremini mõista, vaid teemaga, mis mõjutab ka Euroopa tulevast lõimumist, millel ei ole ainult majanduslik, vaid loomulikult ka kultuuriline ja ajalooline tahk.

Muidugi peavad liikmesriigid valima ise oma edasise tee, kui nad teevad otsuseid, kuidas tulla toime ohvrite ootustega ja edendada lepitamist. Euroopa Liidu ülesanne on seda protsessi latusamaks muuta, julgustades pidama sel teemal arutelusid ning vahetama kogemusi ja häid tavasid.

Komisjoni arvates on Euroopa Parlamendi kirjalik deklaratsioon 23. augusti kuulutamise kohta üleeuroopaliseks stalinismi- ja natsismiohvrite mälestuspäevaks oluline algatus, mida ta toetab, et totalitarismi kuritegusid mäletataks ja üldsuse, eriti nooremate põlvkondade, teadlikkust suurendataks.

8. aprilli 2008. aasta ärakuulamine näitas, et Lääne-Euroopa liikmesriigid peavad teadma rohkem idapoolsete liikmesriikide traagilisest ajaloost, mis on ka osa meie ühisest Euroopa ajaloost. Me peame sellisele ükskõiksusele reageerima, kui me ei taha, et liit oleks eri meelel sellises tõsises küsimuses, mis peaks meid tegelikult ühendama.

Komisjon loodab, et liikmesriikide parlamendid, kellele deklaratsioon on suunatud, viivad selle ellu viisil, mis on nende oma ajaloost ja tundlikkusest lähtudes kõige sobivam.

Komisjon koondab oma tähelepanu nüüd aruandele, mille ta esitab järgmisel, 2010. aastal, nagu nõukogu seda soovis. See aruanne annab võimaluse edasiseks poliitiliseks aruteluks ELi uute algatuste vajaduse üle.

Aruande ettevalmistamiseks on alustatud uuringuga, kus püütakse saada reaalse ülevaade liikmesriikide erinevatest õigusaktidest, meetoditest ja tavadest, mille abil hoitakse totalitarismi kuritegude mälestust. Uuring kestab selle aasta lõpuni.

Samuti võtame aluseks eesistujariigi Sloveenia avaldatud ja ärakuulamisel esitatud materjalid.

Praha 3. juuni 2008. aasta deklaratsioonis Euroopa südametunnistuse ja kommunismi kohta on mitu ideed ja ettepanekut, mida aruande koostamisel samuti arvestatakse. Komisjon tahab uurida, milline rakendusala tuleks anda sellistele projektidele nagu Euroopa mälu ja südametunnistuse platvorm, mida asepeaminister Vondra äsja mainis ning mis peaks parandama selle valdkonna riiklike organisatsioonide teabevahetust ja koostöövõrgustike tööd.

Üldisemalt uurib komisjon, kuidas saaksid ühenduse programmid, näiteks Kodanike Euroopa, mille eest mina vastutan, parandada Euroopa üldsuse teadlikkust neist küsimustest.

Ootan huviga arutelu.

Jana Hybášková, *fraktsiooni PPE-DE nimel.* – (CS) Proua juhataja, president, volinik, mul on suur au täna siin sõna võtta. 2005. aastal võtsime vastu resolutsiooni 60 aasta möödumise kohta Teise maailmasõja lõpust. Meile sai selgeks, et Euroopa Parlamendil ja ELil puudub poliitiline tahe saavutada ühine arusaam ja anda ühine hinnang Euroopa ajaloo kohta. Fašismi ja natsismi ohvrid on saanud korraliku kompensatsiooni, aga miljonid kommunistide ohvrid on unustatud. Seetõttu on mul hea meel teatada, et resolutsioon Euroopa südametunnistuse ja totalitarismi kohta, mille kallal enamik fraktsioone on siin täna pärastlõunal töötanud, on peaaegu valmis. Euroopa ei ole ühtne, kui lääs ja ida ei ole ühel meelel fašismi, kommunistide ja natsismi ajaloo tunnustamise, nende režiimidega seotud ühisuuringute, dialoogi ja arusaamaga. Selleks, et meie Euroopas saaksime elada tulevikus ühise arusaama järgi, oleme koostanud nõukogule ja komisjonile küsimuse. Selle aluseks on Euroopa Nõukogu resolutsioon ning rassismi- ja ksenofoobiaavastase nõukogu raamotsus, samuti Praha deklaratsiooni protsess.

Seega tahaksin küsida nõukogult ja komisjonilt: „Millised konkreetsed sammud on teil kavas, et luua idas ja läänes teadusinstituudid kommunistide, natsistide ja fašistide kuritegude uurimiseks? Kas komisjon pakub vahendeid Kodanike Euroopa rahastamisvahendist? Kuidas te toetate 23. augusti kuulutamist totalitarismiohvrite mälestamispäevaks? Kuidas suhtuvad nõukogu ja komisjon totalitaarse kommunistliku korra süütute ohvrite võrdsesse sümboolsesse tunnustamisse? Milliseid samme astuvad nõukogu ja komisjon, et panna meid leppima totalitaarse kommunistide parandiga – inimsusevastaste kuritegudega, mis sarnanevad natsistide ja fašistide tagajärgedega. Ja lõpetuseks, kas eesistujariik Tšehhi annab oma eriuksande edasi eesistujariigile Rootsile?”

Jan Marinus Wiersma, *fraktsiooni PSE nimel.* – (NL) Proua juhataja, minu fraktsioon ei ole täna peetava arutelu kui sellise vastu, aga meil on suuri raskusi selle arutelu tulemuste kokkuvõtmisega resolutsioonis. See jätab mulje, et resolutsioonis on võimalik sätestada, kuidas tuleb käsitleda Euroopa ajalugu ja eelkõige totalitaarset minevikku. Nagu äsja toimunud läbirääkimistest selgus, takerdusid need kiiresti vaidluste taha teemal, millist sõnastust tuleks või ei tuleks sellises resolutsioonis kasutada.

Palun jätkem ajaloolaste otsustada, kuidas täpselt meie ajalugu tõlgendada, sest teatavasti on objektiivsus võimatu. On selge, et poliitikud saavad kaasa aidata sellele, et minevikule pööratakse piisavat tähelepanu, ja see kehtib kindlasti ka Hitleri ja Stalini kuritegude kohta. Neid kuritegusid ei tohi kunagi unustada ja ohvreid tuleb austada. Samuti peame kõik teadma, et meie kaaseurooplased Kesk- ja Ida-Euroopas on ärganud kahe totalitaarse süsteemi all, mida minusugused inimesed, kes on sündinud Hollandis, ei ole kogenud. Endine parlamendiliige härra Geremek märkis kord väga õigesti, et meie mälu ei ole veel taasühinenud.

Meie kui poliitikute kohustus on korraldada päev, mida tahame erilisel mälestada, aga tehkem seda koostöös ajaloolastega. Iseenesest on hea ettepanek pidada Euroopa 20. sajandi totalitaarsete süsteemide ohvrite mälestamise päeva, aga tehkem koostööd ajaloolastega, et mõelda, milline on selle õige vorm ja kuupäev, et kõik seda pooldaksid. Mina ise olen ajaloolane. Minu arvates ei ole kõike 20. sajandil toimunut arvestades õiglane siduda see kuupäev vaid Molotovi-Ribbentropi paktiga.

Selle üle tuleb aru pidada. Milles lähevad poliitikute ja ajaloolaste arvamused lahku? Mida me tahame mälestada ja kuidas? Arutelu kahtlemata jätkub. Meie fraktsioon võtab sellest kindlasti osa. Selle näitena tahan teile näidata seda raamatut minevikupoliitikast, ajaloost ja selle kuritarvitamisest; see ilmub kahe nädala pärast pealkirja all „The politics of the past, the use and abuse of history” ja selles andsime me sõna peamiselt ajaloolastele; loodame, et see aitab muuta arutelu tõesti kvaliteetsemaks siin Euroopa Parlamendis ja muidugi ka mujal.

István Szent-Iványi, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (HU) Euroopa Liit sündis kahe totalitaarse režiimi varjus. See oli vastus Teise maailmasõja õudustele ja holokausti metsikustele, aga sama tähtis oli selle ülesanne peatada stalinismi ja kommunistide territoriaalne laienemine ning hoida elus lootus taasühinenud Euroopast, kus valitseb demokraatia ja rahu.

Euroopa Liit on inimajaloo ühe edukaima ettevõtmisena suutnud täita mõlemad ülesanded. Selle loomisele on järgnenud seninägematult pikk rahuperiood. Ei olnud juhus, et autoritaarsest režiimist vabanenud Kreeka, Hispaania ja Portugal otsustasid liiduga ühineda, samuti ei olnud juhus, et pärast kommunistide kokkukukkumist valisid kõik Kesk- ja Ida-Euroopa riigid Euroopa Liidu tee, mitte mõne kolmanda tee.

Veel üks edu märk on see, et ka Balkani riigid näevad oma tulevikku ELis, samuti teatud Ida-Euroopa või Lõuna-Kaukaasia riigid, kellest paljud kannatavad endiselt rõhuva režiimi all.

Kui me räägime totalitarismist, siis mitte sellepärast, et tahame minevikus elada. Ei, me tahame tulevikku vaadata, aga mineviku vigadest ja pattudest pääseme vaid siis, kui oleme kursis minevikuga, kui oleme seda analüüsinud. Rahu loomine ei ole võimalik ilma minevikku analüüsivata ja tõde tunnustamata. See on möödunud kümnendite ajaloo üks olulisimaid õppetunde ja sellepärast ei tohi me totalitarismi õudusi unustada.

Teha on veel palju. Mõnes liikmesriigis – kahjuks kulub minu kodumaa Ungari nende hulka – ei ole ikka veel täielikku juurdepääsu kommunistlike rõhuvate režiimide salateenistuste arhiividele. On lihtsalt ülekohtune, et inimesed ei saa koguda teavet oma mineviku kohta. Euroopa Liidul lasub oluline ülesanne – nimelt tuleks nõuda neilt riikidelt selle vastuvõetamatu olukorra parandamist.

Teiseks, paraku on paljudes liikmesriikides, sealhulgas minu kodumaal, võtmas võimust ekstremism. Praegu on selleks küll paremäärmuslus (vähemalt minu kodumaal), aga on ka riike, kus tõstavad pead vasakäärmuslased. Me peame neilegi mõlema režiimi õudused selgeks tegema.

Ka meie lähimates naaberriikides on rõhuv režiim (neist ühest – Valgevenest – oli just juttu) ja sellepärast ei piirdu rõhumisest rääkimine vaid möödanicuga.

Euroopa südametunnistus ei saa olla puhas, kui minevikku ei ole uuritud ja seda ei mäletata. Kui me peame ohvreid mees, täidame tegelikult oma kohustused, sest meie ühine ülesanne on muuta 21. sajand 20. sajandist erinevaks, et totalitarismi õudused ei naaseks enam kunagi Euroopasse.

Hanna Foltyn-Kubicka, *fraktsiooni UEN nimel.* – (PL) Austatud juhataja, totalitaarsete režiimide kuritegude üle arutlemisel pühendatakse palju aega ohvritele, aga üllatavalt vähe räägitakse neist, kes ohverdasid oma elu natsismi ja kommunismi vastu võitlemisel.

Tahaksin taas kord meelde tuletada meest, kellest peaks saama totalitaristide vastase vankumatu vastupanu sümbol – selleks on ratsaväekapten Witold Pilecki. Ta läks vabatahtlikult Auschwitzis koonduslaagrisse, et korraldada vastupanuliikumine ja koguda teavet massimõrvade kohta. Tal õnnestus põgeneda, et surra mitmed aastad hiljem nõukogude mõrtsukate korraldusel talle kuklasse lastud kuuli läbi. Seepärast kutsun jällegi üles määrama tema hukkamispäev – 25. mai – rahvusvaheliseks totalitarismi vastase võitluse kangelaste päevaks, sest paljud inimesed, keda me ei tea ja kes kaotasid nagu Pileckigi oma elu põhiõiguste ja -vabaduste eest võitlemisel, väärivad meelepidamist.

Tahaksin teha veel ühe märkuse. Eile tähistasime parlamendis Euroopa kodutehtud jäätise päeva. Kordan, me tähistasime Euroopa kodutehtud jäätise päeva. Seepärast ma ei mõista, miks ei võiks 25. mai olla päev, mil mälestame totalitarismi vastase võitluse kangelasi.

László Tókés, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (HU) 20 aastat on möödas ajast, kui algas Timișoara ülestõus, mis lõppes häviväarse Ceaușescu diktatuuri kokkuvarisemisega. Me ei saa hoiduda emotsioonidest ega subjektiivsusest, kui mõtleme sellele, millise entusiasmiga ühinesid Timișoara rumeenlased, ungarlased ja sakslased – erinevast rahvusest, usust ja kogukonnast inimesed – vapralt türannia vastu.

Kodanikuõigused röövinud rõhuva kommunistliku diktatuuri ühemõtteline hukkamõistmine ei ole suvaline parteipoliitiline valik, vaid eelkõige moraalne küsimus. On väljakannatamatu, et 20 aasta jooksul pole seda tehtud.

Eelmisel nädalal osalesid Rumeenia, Ungari ja Bulgaaria sõnavõtjad avalikul kuulamisel, kus seoses Praha deklaratsiooniga lisati päevakorda kommunismi kuriteod. Selle tulemusena vastu võetud resolutsioonis on öeldud, et Euroopa Ühendus peab loobuma topeltstandardist, mis seisneb erinevas suhtumises natsismi ja kommunismi. Mõlemad ebainimlikud diktatuurid väärivad võrdset hukkamõistu.

Palun Euroopa Parlamendil eelnimetatud moraalset, ajaloolist ja poliitilist vajadust arvestades olla solidaarne fašistliku kommunismi ohvritega ja aidata võitu saada püsivast kommunismipärandist. Ainult nii võib jagunenud Euroopa saada tõeliselt ühtseks ja selliseks, nagu peaminister Gordon Brown eile 20. aastapäeva puhul ütles: „Sõbrad, täna ei ole enam vana ja uut Euroopat, Ida- ega Lääne-Euroopat, on ainult üks Euroopa, meie kodu-Euroopa.” Jäägu siis nii!

Vladimír Remek, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (CS) Proua juhataja, daamid ja härrad, püüetel väita, et kommunism on võrdväärne natsismi või fašismiga, ja luua uued niinimetatud uurimisasutused või -platvormid,

on poliitilise oportunismi kõrvalmaik. Paremäärmuslased vajavad seda ka saabuvate valimiste jaoks. Sellel pole midagi pistmist objektiivsete, tõeliselt sõltumatute hinnangutega. Sellega tegelevaid ajalooinstituute ja -keskusi on juba piisavalt. Muidugi ei ole ma pime – niinimetatud kommunismi ajal toimus represseerimine, valitses ebaõiglus ja sund. Jah, neid kuritegusid tuleb uurida ja need õiglaselt hukka mõista. Aga isegi Jan Zahradil ODSist ütles ärakuulamistel: „Kommunismi määratlemine kõrvuti Saksa natsismiga on ja ei ole õige. Seda tuleb teha suhteid arvestades ja analüüsid.” Kui mõni ei taha näha erinevusi kommunismi ja natsismi vahel, mineviku ja tänapäeva kommunistide vahel, kes nagu minagi esindavad märkimisväärset hulka kommunistlikke valijaid siin parlamendis pärast demokraatlikke valimisi, siis tahab ta mind võib-olla lihtsalt natsidega ühte patta panna.

Philip Claeys (NI). – (NL) Proua juhataja, on hea, et totalitaarsete süsteemide ohvrite vääriliseks mälestamiseks on esitatud mitu algatust. Ent kommunismi ja natsionaalsotsialismi laadsete iganenud režiimide ohvrite mälestamisel pole kindlasti mõtet, kui unustada ära praeguste totalitaarsete ohtude, näiteks islamismi ohvrid.

Totalitaarse islami hukkamõistmine ei tähenda mitte mingil juhul selliste moslemite põlu alla seadmist, kes elavad Euroopas, järgides demokraatliku õigusriigi reegleid, väärtusi ja norme ning kelle jaoks on usk eraasi. Aga meil peab olema julgust tunnustada, et poliitiline islam, totalitaarne islam – mitte ainult islamiriigid või mõnel taolised riigid, vaid ka terroristlikud organisatsioonid nagu Al Qaeda ja sellega seotud liikumised – nõuab jätkuvalt palju ohvreid kogu maailmas.

Seetõttu on õige, kui Euroopa Liit võtab vastu mitu karmi algatust ka nende ohvrite mälestamiseks ning tagab selliste totalitaarsete islamiorganisatsioonide ja -riikide ohvrite arvu võimalikult suure vähenemise, eelistatavalt nullini. Eelkõige peab meil olema julgust öelda – ja ka see on Euroopa Liidus probleem –, et totalitaarse islami kritiseerimine ei ole alati siin valdava poliitilise korrektsuse tõttu teretulnud. Veelgi enam, komisjoni ja nõukogu avaldustes totalitaarset islamit isegi ei mainitud, kuigi nüüd peaksime tegelikult võtma julguse kokku, vaagima ka seda probleemi ja võtma vajalikud meetmed.

Tunne Kelam (PPE-DE). – Proua juhataja, 1948. aastal kirjutas president Truman: „Nüüd oleme silmitsi täpselt samasuguse olukorraga nagu Suurbritannia ja Prantsusmaa 1939. aastal Hitleriga. Totalitaarne riik on sama, olgu ta siis natslik, fašistlik, kommunistlik või Franco Hispaania. Venemaa oligarhia on Frankenstein'i diktatuur, mis on hullem kui teised, kaasa arvatud Hitleri oma.”

Seega tekib küsimus, et miks me vaidleme 61 aastat hiljem ikka samade probleemide üle. Minu arvates pole Euroopal praegu vaja mitte ainult majanduslikku ja poliitilist laienemist, vaid 20. sajandil kõikjal Euroopas toimunud tohutute inimsusevastaste kuritegude alaste teadmiste avardamist. Me vajame Euroopa ajalootaju kokkusulandumist – eelarvamuste kaotamist ja erinevate ajaloovaadete ühtlustumist –, sest ainult nii saame liikuda parema tuleviku-Euroopa suunas.

Me peame diktatuuriprobleemiga *midagi ette võtma*, mitte selle üle vaidlema. Meil tuleb alustada ohvritest – ohvrite võrdsustamisest, sest igasuguse totalitaarse režiimi ohvrid on inimväarikuse seisukohalt võrdsed ja neil on õigus õiglasele kohtlemisele ja meelepidamisele, nagu ka üleeuroopalisele tunnustamisele ja garantiile, et juhtunu ei kordu enam iialgi.

Sellepärast tahan öelda, et on silmakirjalik hiilida nende küsimuste arutamisest ja järelduste tegemisest kõrvale või lükata seda edasi. See ei ole akadeemilise uurimise teema. Meil on massikuritegude kohta küllalt tõendusmaterjali. Edasiminek on vaja poliitilist ja moraalset tahet. Olen väga tänulik nii eesistujariigile Tšehhile kui ka volinik Figelile nende avalduste eest, mis annavad lootust, et me suudame jõuda üleeuroopalisele arusaamale.

Józef Pinior (PSE). – (PL) Proua juhataja, volinik, tahaksin alustada oma sõnavõttu Venemaa 20. sajandi ühe suurima luuletaja Osip Mandelstami luuleridadega. Tsiteerin neid selles keeles, milles need kirja pandi, see tähendab vene keeles:

(Parlamendiliige rääkis seejärel vene keeles.)

Need on kohutavad sõnad. Selle luuletuse eest saadeti Osip Mandelstam eksiili. Ta suri Vladivostoki lähistel, teel sellesse sihtkohta. 1938. aasta detsembris paigutati tema põrm ühishauda. Osip Mandelstam sümboliseerib 20. sajandi Euroopa totalitaarsete režiimide miljoneid ohvreid.

Praegune Euroopa peaks meeles pidama 20. sajandi totalitaarsete režiimide ohvreid kogu maailmas. Need ohvrid on meie nüüdisaja mälu alustala, millele toetub jäädavalt Euroopa demokraatia vaimus. Me näeme korruga kogu 20. sajandi ajalugu. Me peame meeles autoritaarsete süsteemide ohvreid, Euroopa natsionalistliku ja militaristliku korruga riikide ohvreid Hispaanias, Portugalis ja Kreekas.

Tahaksin juhtida tähelepanu meie, Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioonis toimunud seminarile ja meie fraktsiooni avaldatavale raamatule, milles käsitletakse ajaloo ja poliitika probleeme. Tahame selle probleemiga tõsiselt tegeleda. Me oleme vastu mälestusega manipuleerimisele ja selle kasutamisele tänapäeva ideoloogilises sõjas, Euroopa poliitilise süsteemi parteidevahelises kähmluses, kus seda mälestust teotatakse. Me peame ohvreid meeles. 20. sajandi totalitaarsete režiimide ohvrid peavad olema Euroopa tänapäevase demokraatia vundamendiks.

Ģirts Valdis Kristovskis (UEN). – (LV) Daamid ja härrad, kahjuks ei ole Euroopa ühiste väärtuste seas ikka veel nõuet hinnata igakülselt ja ausalt Euroopa erinevate totalitaarsete režiimide kuritegusid ja nende tagajärgi. Pooltõed, ühepoolsed tõlgendused ja ajaloolise tõe eitamine muudab eurooplased nõrgaks. Rassismi ja ksenofoobiat käsitleva raamotsusega kohaldatakse kriminaalvastutust natsikuritegude jultunud alatahtsustamise eest, ent totalitaarse kommunismi kuritegudest Euroopas vaikitakse. Viimane aeg on hakata totalitaarseid kuritegusid objektiivselt hindama. Me saame selleks kasutada Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat. Selle praktika aluseks on rahvusvaheliste õiguste ja põhimõtete üleilmselt hukka mõistetud rikkumised; see on üldtuntud ja seda on kohaldatud vähemalt Nürnbergi kohtuprotsessidest alates. Euroopa tuleviku ja ühiste väärtuste nimel peame viimaks ometi kajastama Euroopa hiljutist totalitaarset ajalugu tõepäraselt!

Gisela Kallenbach (Verts/ALE). – (DE) Proua juhataja, daamid ja härrad, peaaegu 20 aastat pärast raudse eesriide langemist on siin parlamendis esimene arutelu teemal, mis võib lüüa kiilu ida ja lääne vahele isegi meie Euroopa Ühenduses. Miks? Totalitaarne režiim näib väljastpoolt hoopis teistsugune kui seestpoolt. See, kuidas Euroopa 20. sajandi ajalugu käsitleti ja ümber jutustati, oli väga erinev, eriti teatud üksikutes liikmesriikides. Lisaks on mõnes Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriigis endiselt ametis ja austatavad inimesed, kes eirasid inimõigusi, saatsid inimesi ilma kohtuta laagritesse või surma. Selle tunnustamata jätmine mürgitab meie ühist tulevikku. Sellepärast ei tohi jääda Euroopa passiivseks.

Mul on hea meel, et oleme nüüd selle teemaga Euroopa tasandil tegelema hakanud. Usun, et see ei lõpe tänase aruteluga ning me alustame koos komisjoniga mainitud projektide elluviimist. Loodan, et suudame selle käigus veel elus süüdlased vastutusele võtta ja mälestada ohvreid, et kujundada üksteise jaoks ühise tuleviku nimel parem arusaam.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL). – (EL) Proua juhataja, Euroopa Liidu armetu kommunismivastase strateegia karmistumine solvab inimesi rängalt: ajaloo võltsimise, laimu ja valede abil võrdsustatakse fašism kommunismiga. Kõige tagurlikum ja barbaarsem režiim, mille sünnitas kapitalism – nimelt fašism –, muudetakse võrdväärseks kõige progressiivsema ideega, mida inimene on loonud – nimelt kommunismiga ja sellise nähtuse kaotamisega, kus üks inimene ekspluateerib teist.

See solvab nende kahekümne miljoni nõukogude inimese mälestust, kes andsid oma elu fašismi kukutamisel. See labane kommunismivastatus ei ole suunatud mitte niivõrd minevikku, kuivõrd peamiselt olevikku ja tulevikku. Selle praegune eesmärk on vähendada lihtrahva vastupanu ja lükata kapitalistliku kriisi koorem töötajate kanda; selle tulevikueesmärk on ennetada üldist vältimatut vastupanu ja kapitalistliku süsteemi kukutamist. Seepärast rünnataksegi ägedalt kommuniste ja õõnestatakse sotsialistlikke/kommunistlikke väljavaateid. Samuti tahetakse sellega sundida kommunistlikke parteisid hülgama oma põhimõtteid, millest nad kindlalt kinni hoiavad, ning lõimuma.

Te petate endid. Kommunistid ei kavatse pead norgu lasta. Nad on oma ideoloogiat kaitsnud isegi oma elu eest. Me ei kavatse kahetseda, et imperialistid saaksid rõõmustada. Viimaste kukutamine on sotsiaalne vajadus ja me teenime järjekindlalt selle huve. Me ei karda teid. Sotsiaalne evolutsioon jätkub; see hirmutab teid ja sellepärast korraldate te seda kampaaniat.

Roberto Fiore (NI). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, arvan, et tänapäeval on võimalik totalitarismi harrastajad ära tunda. Esimesena tuleb pähe Hiina; Hiina on praegu riik, kus tehakse sundaborte, riik, kus on Laogai – ehtne koonduslaager, kus inimesed töötavad suurte rahvusvaheliste ettevõtete või Hiina riigi heaks, riik, kus vaimulikud ja poliitilised oponendid pannakse vangi. Sellepärast on Hiina esimene riik, mis mulle meelde tuleb.

Teine on minu arust islami totalitarism, mis on eelkõige seotud šariaadiõigusega. Selle puhul muutub islam tegelikult totalitaarseks õiguseks, mida järgides surutakse teiste usutunnistuste või naiste või õigupoolest kõikide õigused maha. Peale selle on isegi Euroopas taas pead tõstnud teatud liiki totalitarism ja ma tahaksin sellest veidi rääkida.

Enne mainiti Ungarit – olin ise 1956. aasta rahvaülestõusu mälestuspäeva demonstratsioonidel Ungaris ja nägin, kuidas politsei demonstrante represseeris; mindki otsiti läbi ja mult küsiti isikut tõendavat dokumenti, kuigi nad teadsid väga hästi, kes ma olen.

Seega on seal tekkimas teatud liiki totalitarism, aga sündimas on veel üks totalitarismiliik, mis kajastub peaminister Zapatero deklaratsioonides, aga ka kantsler Merkeli ja president Sarkozy väljaütlemistes paavsti Aafrikas tehtud avalduste ja teiste katoliku kirikuga seotud sündmuste kohta. Need riigipead või valitsusjuhid ei ole kunagi teiste usutunnistuste vastu sõna võtnud, aga on katoliku kiriku ründamisel olnud üsna järsud. See tekitab teatud riikides sallimatuse õhkkonna, nagu me näiteks nägime ühel päeval Notre Dame'is, kus katoliiklusevastased aktivistid ründasid jumalakummardajaid.

József Szájer (PPE-DE). – (HU) Ristiusk ja üldiste inimõiguste doktriin annab meile ühe ühtse mõõdupuu – inimväärikuse ja inimese tingimusteta austamise. Sel põhjusel peame mõistma hukka kõik tänapäeva moodsad püüded arvutada kokku, milline ebainimlik diktatuur on tapnud või alandanud teistest rohkem inimesi.

Demokraat ja eurooplane ei saa nõustuda, et isegi täna, isegi siin parlamendis on inimesi, kelle jaoks on kommunistliku diktatuuri kuriteod vabandatavad ja andestatavad. Topeltstandard, millega tehakse vahet ohvrite, kuritegude, kannatuste ning surma vahel, on vastuvõetamatu.

Need, kes püüavad kommunistliku diktatuuri kuritegusid õigustada, väidavad, et kõik need õudused pandi neis režiimides toime üllaste ideede, võrdsuse ja vendluse nimel. Daamid ja härrad, proua juhataja, see on üks suur vale; kõike, mida nad teinud on, tuleb pidada nende süüks, mitte heateoks, sest just üllaste eesmärkide lubadustega petsid nad inimesi, nii nagu kirjanik István Örkény 1956. aasta revolutsiooni ajal Ungari Raadios ütleski: „Me valetasime päeval ja valetasime öösel, valetasime igal lainepikkusel.”

Sellepärast palume, nõuame vabaduse, demokraatia ja Euroopa ühise põhimõtte nimel, et Euroopas oleks ühine mälestuspäev ja mälestusmärk kommunismiohvritele ning et loodaks Euroopa muuseum, arhiiv ja uurimisinstituut, kus dokumenteeritaks kommunismi kuriteod. Heitkem demokraatide ridadest välja need, kes õigustavad tänapäevalgi kommunismi tegusid, ja seisku Euroopa kogu südamest igasuguse ebainimlikkuse hukkamõistu eest. Praha deklaratsiooni peaksid toetama meist võimalikult paljud.

Katrin Saks (PSE). – (ET) Olen kindel, et mitte keegi siin saalis – ka need, kellel on praegu midagi olulisemat teha – ei õigusta seda, mis toimus täna, 60 aastat tagasi Balti riikides, kui Siberisse küüditati ligi 100 000 inimest, nendest enamused naised ja lapsed. Seda kahetsusväärsem on, et juba käimasolevas valimisvõitluses üritatakse näpuga näidata sotsiaaldemokraatide poole, justkui ei mõistaks meie toimunu kuritegelikkust.

Meie fraktsiooni erinevate liikmete jaoks võivad küll sõnad „sotsialism” ja „kommunism” tähendada erinevaid asju, aga mitte keegi ei saa õigustada toimepandud kuritegusid.

Miks on vaja sellest rääkida? Ja mitte ainult ajaloolastel, vaid ka poliitikutel? Aga sellepärast, et minevikule õiglast hinnangut andmata ei saa olla kindel, et tehakse kõik, et see ei korduks. See on oluline, sest tegelikult pole mineviku varjud kadunud. Kui täna on raske ette kujutada, et pjedestaalile tõstetak Hitler, siis Stalini ausammas seisab uhkelt tema kodulinna Gori keskväljakul. Venemaal valiti aga Stalin eelmisel aastal kaheteistkümnenda ajaloo suurkju hulka.

Wojciech Roszkowski (UEN). – (PL) Proua juhataja, vahel öeldakse, et natside totalitarism on parempoolne ja kommunistide totalitarism vasakpoolne. See ei ole päris täpne. Rassiviha ja klassiviha on vaid ühe asja – viha – kaks väljendust, mis laastavad inimeste südametunnistust ja sotsiaalseid suhteid. Üht sellist väljaütlemist – härra Pafilise oma – me hetk tagasi just kuulsime.

Viha sünnitab rõhumist ja rõhumine on vabariigi, demokraatia ja õigusriigi eitamine. Vasakpoolsus ja parempoolsus eksisteerivad mõlemad demokraatlikus süsteemis. Natside ja kommunistide totalitarism hävitas demokraatia. Seetõttu ei olnud natsism parempoolne ja kommunism vasakpoolne. Natsism ja kommunism olid kõike.

See, kes alatahtsustab tänapäeval totalitarismi – olgu see natslik või kommunistlik –, on vastu õigusriigi tavadele ja demokraatiale. Muide, tüüpiline on, et Euroopa parempoolsed ei alatahtsusta natside kuritegusid, aga Euroopa vasakpoolsed alatahtsustavad kommunismi kuritegusid. See on vägagi selgelt näha sotsialistide ja kommunistide suhtumisest täna arutatavat teemat käsitleva resolutsiooni ettepanekusse. Siin istungisaalis ei hääleta me ajaloolise tõe üle, me hääletame meie endi ja meie moraalsete tõekspidamiste kohta kehtiva tõe üle.

(Aplaus)

Christopher Beazley (PPE-DE). – Proua juhataja, miks on nõnda, et demokraadid on nii tagasihoidlikud, kui nad peavad nimetama diktaatoreid, samuti neid, kes pühendasid oma karjääri demokraatia vastu võitlemisele, riikide orjastamisele, nende tagakiusamisele, kes julgusid nende vastu sõna võtta, ja kes vastutavad kuritegude eest?

Täna õhtul ei räägi me totalitarismist, me ei räägi *läbi lilled*, me räägime Hitleri fašistlikust kuritegelikust diktatuurist ja Jossif Stalini kommunistlikust kuritegelikust diktatuurist. Kui ma olin 16-aastane, elasin ma Maini-äärses Frankfurdis, mis on Prahast kahetunnise tankisõidu kaugusel.

Minister, Alexander Dubček, keda me siin parlamendis austasime, püüdis kõigest väest seda süsteemi liberaliseerida. Ta rääkis kommunismi inimnäolisusest. Kommunismi mitteinimnäolisus oli aga Leonid Brežnev ning tema eel- ja järelkäijad.

Volinik, ma arvan, et kui me tahame on tõekspidamistele ustavaks jääda, peaksime kommunismi ja fašismi ohvreid austama. Me ei tohiks neil kaksikutest kurjategijatel – seda nad ju olid – vahet teha. Ainus erinevus on see, et Hitler kaotas ja Stalin võitis sõja.

Täna mälestas Euroopa Parlamendi president kolmest Balti riigist – Eestist, Lätist ja Leedust – küüditatud. Aga minister, ka teie riik kannatas: Jan Palach kaotas oma elu. Ta püüdis meeleheitlikult näidata, milleni ta on võimeline minema, et näidata teda ümbritseva režiimi vastuvõetamatust. Mäletan, kuidas ma kuulsin 16-aastaselt Praha raadiot, kui tankid täitsid teie pealinnas Wenceslase väljaku. „Ärge unustage meid,” ütlesid teie vaprad kaasmaalased. Volinik, täna õhtul ei unusta me neid, kes kannatasid. Meil peab olema julgust nimetada need, kes selle eest vastutavad, aga me peame vaatama ka tulevikku, et mitte lubada sel mandril taas hitlerismi või stalinismi all kannatada.

(Aplaus)

Luis Yañez-Barnuevo García (PSE). – (ES) Proua juhataja, olen nõus, et me ei tohi unustada, samuti ei tohi me hakata tegema liiga peent vahet totalitarismi eri vormide vahel: poliitilisest vaatenurgast on need kõik väärt hukkamõistu ning kommunism ja fašism tegid sellele mandrile parandamatut kahju.

Täna oleme 27 riigist ja 500 miljonist inimesest koosnev ühinenud manner, kus valitsevad ühised väärtused nagu vabadus, demokraatia ja inimõigused; me peaksime ühtmoodi hukka mõistma nii totalitaarse kommunismi, mis hävitas Kesk- ja Ida-Euroopa, kui ka natsifašismi, mis hävitas aastaid varem mitmed Euroopa riigid, sealhulgas minu kodumaa.

Elasin 32 aastat Franco diktatuuri all ega unusta seda, nagu ka mõned teised sõna võtnud inimesed näiteks Kreekast või Portugalist ei ole unustanud oma minevikku.

Ka noorena pidasin ma alati meeles neid kannatusi, mida inimesed kogesid kommunistliku diktatuuri ajal. Ma ei ole olnud kunagi kommunist ja olen alati kommunismi hukka mõistnud. See ei takistanud mul Franco vastu võidelda ja tema süsteemi hukka mõista.

Võitlus on sama. Me peame võitlema samade põhimõtete ja väärtuste eest ning hoidma igavesti kõikide nende totalitarismivormide ohvrite mälestust.

Inese Vaidere (UEN). – (LV) Daamid ja härrad, 60 aastat tagasi küüditati Lätis ilma kohtuotsuseta 43 000 süütut inimest, sealhulgas lapsed ja vanurid. Kui selline asi peaks juhtuma nüüd Prantsusmaal, tähendaks see 1,3 miljoni inimese küüditamist. Sellepärast on oluline, et me saame täna rääkida totalitaarse kommunismi kuritegudest. Ei oleks õige jätta need kuriteod ajaloolaste pärusmaaks, nagu siin soovitati, kuni nende kuritegude tunnistajad ja ohvrid on meie seast lahkunud. Me ei tohi nende kuritegude olulisust vähendada ja me ei tohi neid eitada. Euroopa Parlament väitis oma kirjalikus deklaratsioonis selgesõnaliselt, et 23. august peab olema stalinismi ja natsismi ohvrite mälestuspäev ja keegi siin ei tohi seda ka eitada. Nõukogu peab selle Euroopa Parlamendi otsuse viivitamatult ellu viima, et sellised kuriteod enam kunagi tulevikus ei korduks.

Rihards Pīks (PPE-DE). – (LV) Proua juhataja, härra minister, härra volinik, daamid ja härrad, arvan, et enamik neist, kes on Euroopa ajalugu uurinud, teab, et Teine maailmasõda algas 1. septembril 1939, kui Hitler tungis Poolasse. Palju vähem inimesi teab, et Hitler sai seda teha sellepärast, et 23. augustil 1939. aastal sõlmis ta Stalini kokkuleppe – mittekallaletungilepingu. Veel väiksem arv inimesi teab, et Stalini režiimi toel varustati Hitlerit ja Hitleri armeed kaks aastat kütuse ja tööstusmaterjalidega, et Hitler saaks vallutada Lääne-Euroopa. Ning vaid käputäis inimesi teab, et 1930ndate jooksul valmistati Stalini jaoks ründerelvi,

tanke ja õpetati välja langevarjureid. Hitleril oli ette valmistatud 400 langevarjurit, aga Stalinil oli vallutusvalmis miljon langevarjurit. Lisaks toetasid sellist välispoliitikat Nõukogude Liidu kommunistliku bolševike partei otsused. Kommunistliku partei paljudel suletud istungjärgudel võeti vastu otsuseid, et Lääne-Euroopa riigid tuleb riidu ajada, sest siis saab Nõukogude Liit nad vabastada. Veelgi enam: sisepoliitilistel põhjustel hakati 5. detsembril 1937 arreteerima ja hävitama kõiki lätlasi, kes olid jäänud elama nõukogude Venemaale. Kahe aasta jooksul tapeti Nõukogude Liidus elavatest lätlastest 70 000 ainult sellepärast, et nad olid lätlased. Seega, kuidas me peaksime nimetama sellist režiimi, kus välispoliitika oli agressiivne ja sisepoliitika oli suunatud riigi enda elanike hävitamisele? See oli totalitaarne, kuritegelik režiim, täpselt nagu natsism. Aitäh.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). – (HU) On raske kirjutada ühist Euroopa ajalugu, sest pärast Teist maailmasõda oli see Euroopa lääne- ja idaosal erinev. Kesk- ja Ida-Euroopa ja Balti riigid olid nii natsliku kui ka nõukogude diktatuuri ohvrid, aga me ei saa võrdsustada natsismi ja stalinismi.

Keegi ei eita, et stalinistliku diktatuuri ohvrid oli miljoneid, terveid rahvusi asustati ümber ja keegi ei saa seda olematuks pidada ega alatahtsustada. Holokaust – natsi-Saksamaa korraldatud juutide hävitamine vaid nende päritolu tõttu – oli metsikus, millele võrdväärset inimajaloos ei leidu.

Lääne-Euroopas ei mõisteta sageli, et meie jaoks tähendas natsismist vabastamine silmapilkset uut okupatsiooni, nõukogude repressioonide algust. Sellepärast suhtutakse vanades ja uutes liikmesriikides, eelkõige Balti riikides 9. maisse erinevalt, sest viimased kaotasid oma sõltumatuse ja nende intelligents hävitati.

Oleks hea, kui me tunnistaksime minevikku ilma poliitikata, ilma tänapäevase poliitilise eelarvamusega, ja paneksime kirja ühise ajaloo. Nagu ütles Ungari luuletaja Attila József: „Mineviku tunnustamine on küllalt suur jõupingutus.”

Roberts Zīle (UEN). – (LV) Proua juhataja, mitmed kolleegid on juba maininud, et me mälestame täna nõukogude korra 60 aasta taguseid küüditamisi, mille käigus viidi inimesed Siberisse. Ent teame ka, kui raske on väljendada hukkamõistu kommunistliku korra suhtes samal määral kui teiste totalitaarsete režiimide suhtes. Selle taga on asjaolu, et jutt ei ole mitte ainult minevikust, vaid ka tulevikust. Sel nädalal sai teatavaks, et Lätis on Üksmeele Keskuse (ühendus, kelle vastvalitud esindajad ühinevad Euroopa Parlamendi sotsialistide fraktsiooniga) Euroopa Parlamendi saadikukandidaatide nimekirja esinumber Alfrēds Rubiks – Nõukogude Liidu kommunistliku partei Läti haru endine juht, kelle üle mõisteti Lätis režiimi kuritegude eest kohut. See on inimene, kes toetab kommunistlikku ideoloogiat ja kes seisib viimase hetkeni vastu Läti iseseisvuse taastamisele; nüüd valib teda riik, millest ta ise lahti ütles. See annab vastuse sellele, miks ka tulevikus on Euroopa Parlamendil raske kuritegusid võrdselt hukka mõista ning miks head ja halvad totalitaarsed režiimid jäävad alati püsima. Aitäh.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE). – (RO) Kommunism on petlik filosoofia. Teoorias räägib see heolust, võrdsusest ja inimõiguste austamisest, aga praktikas on see tähendanud valesid, diskrimineerimist, viha ja isegi kuritegusid.

Kommunism tuleb kõikide meile kättesaadavate vahenditega hukka mõista. Seda tehti 2006. aastal Rumeenias riigi presidendi sõnade läbi tema poolt selleks otstarbeks kokku kutsutud komisjoni koostatud raporti tulemusena.

Kommunism muudab olematuks kõik, mis tähistab vabadust, ja paneb inimesed süsteemist sõltuma. See, kes ei ole elanud kommunismi ajal, ei suuda kunagi mõista, kui palju totalitaarne süsteem võib inimese elu ja mõtteviisi mõjutada.

Kui ma suudaksin kella tagasi keerata, paneksin ma need, kes on kogu oma elu elanud kapitalistliku korra ajal ja igatsevad kommunismi, elama 1980. aastate Rumeeniasse.

Rumeenias kehtestati kommunistlik kord Vene vägede abiga ning sadade töölaagrites ja vanglates oma elu kaotanud inimeste elude arvel. Kadusid poliitikud, intellektuaalid, talunikud, erinevate usutunnistuste esindajad ja üldse inimesed, kes olid ühiskonna parimad esindajad ja kelle ainus süü oli allumatus totalitaarsele süsteemile.

Pankrotis majandussüsteemi suuri probleeme saab piisavate meetmetega lahendada, aga inimestel on vaja aega, et unustada, andestada ja uue eluviisiga harjuda, ka siis, kui see on võrratult parem.

Demokraatia on andnud mõtte-, väljendus- ja liikumisvabaduse. See peab andma ka turvatunde tulevikuks. Kaupade puudumisest ja nende ostmiseks vajalike vahendite nappusest tingitud vaesus on ühesugune. Päeval, mis saame lõplikult jagu vaesusest, kaob kogu kommunism igaveseks.

Kolleegid, Rumeenia ja teised Ida-Euroopa riigid sattusid selle süsteemi ikkesse nende maailmariikide juhtide otsusel, kellest vaid üks oli kommunist. Teised esindasid demokraatlikke süsteeme.

Ärge unustage seda ajaloolist tõde, kui endiste kommunistlike riikide – olgu nad siis Euroopa Liidu liikmed või mitte – praegust olukorda või tulevikku hindate või nende kohta oma arvamust kujundate.

Ljudmila Novak (PPE-DE). – (SL) Tuleb kahetsusega tõdeda, et üheski endises kommunistlikus riigis ei ole Teise maailmasõja järel toimepandud kommunismi kuritegusid veel täielikult läbi uuritud ja tunnustatud.

Et need režiimid olid pärast sõda võimul kümneid aastaid, õnnestus tole aja võimukandjatel enamik tõendusmaterjalist hävitada. Sellepärast ei olegi kurjategijaid isegi nimepidi välja öeldud, rääkimata siis nende süüdimõistmisest. Ajaloo panid kirja võitjad.

Euroopa Liit peab nõudma kõikidelt riikidelt, kus varem valitses kommunistlik kord, et nad lubaksid ajaloolastel teha uurimistööd ja panna kogu sõjajärgse ajastu tõe kooliõpikutesse. Samuti peaksid nad kirjutama lääne liitlasvägedest, kes on süüdi põgenike väljaandmises kommunistidele.

Peale selle peab Euroopa Liit nõudma kõikidelt liikmesriikidelt, et nad kaaluksid selliste tänavate ja väljakute ümbernimetamist, mis on nime saanud vastuoluliste kangelaste järgi, kes vastutasid oma toonase ameti tõttu paljude sõjajärgsete tapmistest eest; selliseks kangelaseks on näiteks Tito Jugoslaavias.

Ewa Tomaszewska (UEN). – (PL) Proua juhataja, kui ma kuulen siin istungisaalis, et kommunistid ei ole nõus langetama oma päid vaatamata Valge mere ja Läänemere vahelise kanali ehituse miljonitele ohvritele, paljudest riikidest Siberisse saadetud miljonitele inimestele (kelle hulgas oli ka venelasi, aga juba ainuüksi poolakaid oli miljoneid) ning tervete rahvuste, näiteks Krimmi tatarlaste surmamõistmisele, hämmastab ja vihastab see mind.

Ratsaväekapten Pilecki, kes läks vabatahtlikult Auschwitzis ja kelle kommunistid hiljem vangi võtsid, ütles oma naisele: „Auschwitz oli selle kõrval lapsemärg.” Minu riiki mõjutasid mõlemad totalitaarsed süsteemid ja haavad ei ole veel praegugi täielikult paranenud. Ühelgi sellisel süsteemil ei ole õigust eksisteerida. Me peame austama neid, kes võitlesid totalitarismi vastu, ja me peame austama ohvrite mälestust.

Bogusław Sonik (PPE-DE). – (PL) Proua juhataja, Euroopa Ühendus peab tegema kõik selleks, et hoida elus mälestust kangelastest ja mitte lubada totalitaristlike kuritegude tühiseks pidamist. Nende saatus, kes hakkasid vastu, kes, nagu ratsaväekapten Pilecki, mõrvati, peab meil alati meeles olema, eelkõige sellepärast, et Euroopa ühendamise idee tekkis natsismi ja kommunismi vastaste peas. Lisaks hoidis just see idee ära uued konfliktid ja totalitaarsete režiimide tekkimise pärast sõja lõppu.

Rahvusvahelise totalitarismivastase võitluse kangelaste mälestuspäeva kehtestamine oleks samm 20. sajandi Euroopa ajaloo ühtse mõistmise suunas ning osa ühisest võitlusest vastastikuste eelarvamuste ja ajalooliste faktide mittetundmise vastu. Kui me ei lase eurooplastel unustada totalitaarsete režiimide – natside ja kommunistide – kuritegusid, võime loota, et meie mandril ei leia enam kunagi aset sellised traagilised sündmused.

György Schöpflin (PPE-DE). – Proua juhataja, meie arutelul on veel üks tahk. Mineviku tervikpilti ei vaja hädasti mitte ainult ühinenud Euroopa, vaid eelkõige ka Euroopa vasakpoolsed.

Ilma oma minevikku põhjalikult uurimata peavad mõne endise kommunistliku riigi vasakpoolsed elama – omal sunnil – valeminevikuga, minevikuga, kust on kõik valusad sündmused välja roogitud. See paneb vasakpoolsed seda valeminevikku kaitsma ja seeläbi väheneb nende demokraatlik usaldusväärus. Kui lääne vasakpoolsed aktsepteerivad ümberorganiseerumata postkommunistlikke vasakpoolsed õiguspärase partnerina, tekib ka neil sundus seda andestamatut minevikku kaitsta. Seetõttu nõrgeneb sel määral ka nende demokraatlikkus.

Csaba Sógor (PPE-DE). – Proua juhataja, Euroopal on totalitarismi ja põhivabaduste piiramise poolest tormiline ajalugu. Mõnes Euroopa osas iseloomustasid 20. sajandit sellised totalitaarsed režiimid.

Tänapäeval on meie moraalne kohustus tagada, et igal Euroopa Liidu kodanikul oleksid võrdsed õigused. On väga oluline, et EL toetaks ka vähemuste õigusi, eelkõige sellepärast, et paljud riigid maailmas sellised põhiõigusi ei austa.

Samas tahaksin märkida, et kuigi EL võtab sõna näiteks Tiibetis leviva diskrimineerimise ja inimõiguste rikkumise vastu, on meile kõigile selge, et isegi Euroopa Liidus on rahvus- ja keelevähemusi, keda püütakse väga sageli kultuuriliselt ja keeleliselt assimileerida. See mõne ELi rahvusriigi tava tuleks tõsiselt läbi vaadata.

Üks selline näide on Rumeenia ungarlased, keda minagi esindan.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). – (PL) Proua juhataja, härra Szájeri ettepanek kehtestada totalitarismiohvrite mälestuspäev on täitsa õige. Minu arvates on see õige sellepärast, et kui natside õudused on üsna hästi teada ja isegi mõned sakslased on püüdnud sellest aru saada, siis paradoksaalselt vähe on teada stalinismi kohta. Paradoks on selles, et isegi Stalini enda riigi siberlased arvasid, et ta on hea mees ja et Venemaa hädade põhjus on mujal.

Me ei kuule neid miljoneid, kes Siberis elu kaotasid, ja me ei saa kunagi teada, kuidas nad kannatasid, aga ma tean üht ohvrit, kes on veel elus. Ta tunneb endiselt – isegi kui ta lihtsalt tänaval käib – et temast on elu kadunud. See on Siberisse saatmise tagajärg. Ellujäänud teavad, milline piin see oli. Vene keeles on kõnekäänd (*parlamendiliige ütles mõned venekeelsed sõnad*), mis tähendab, et kui sa pole seal olnud, siis jõuad sinna ja kui sa oled seal olnud, siis sa seda ei unusta. Arvan, et peame rääkima avalikult mõlemast totalitarismivormist.

Vytautas Landsbergis (PPE-DE). – Proua juhataja, me peame tegema kõik, mis meie võimuses, et peatada Euroopa moraalne allakäik. Oportunism on kõige silmatorkavam, kui eelmisel sajandil sooritatud räiged inimsusevastased kuriteod jäetakse tähelepanuta. Kahjuks kaasneb sellise kommunistliku totalitarismi kuritegude eiramisega kõikide Saksamaa, Venemaa ja teiste riikide neonatside küsimus, et kui nõukogude kurjategijatele andestatakse, siis miks ei tehta seda natsidega?

Selle halva nähtuse juured on Nürnbergis, kus natsid mõisteti Teises maailmasõjas Staliniga vandenõu algatamise osas õigeks. Suurim kuritegu jäeti menetluse huvides kõrvale. Miks? Sest kaks olulist aastat oli tribunali kohal Stalini – Hitleri vaste – vari. Isegi siis andis lääs nõukogude režiimile moraalselt alla. Aga pole põhjust jääda igaveseks piiratud mõttelaadiga ja kartlikuks.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – (CS) Daamid ja härrad, lõpetan täna oma sõnavõtu tšehhi keeles. Püüan mõned siin esitatud küsimused kokku võtta ja samal ajal neile ka vastata. Minu arust on siin kolm teemat. Kõigepealt tahaksin tänada kõiki, kes osalesid eelmisel nädalal peetud kuulamisel ja sellel parlamendi istungil toimivas arutelus. Kui see oli üle pika aja esimene arutelu, siis on see ju hea ja minu arust on esimene järeldus see, et me peame seda arutelu juhtima ja sellega jätkama. See on mälu ja südametunnistuse platvormi eesmärk. Miks on vaja sellist Euroopa tasandil platvormi? See on vajalik, et unustada. Kui me mineviku unustame, anname sellele loomulikult võimaluse tulevikus tagaukse kaudu naasta. Samuti on see platvorm võimalus võidelda mineviku kuritegude alatahtsustamise vastu. Hitler ja Stalin on ühesugused. Muidugi oli riike, kus natsism aitas kaasa sellele järgnenud kommunismi kehtestamisele ja sellega seotud kuritegudele. Aga igasugune alatahtsustamine – ja ma ei taha siin poliitiliseks muutuda – igasugune alatahtsustamine on äärmiselt ohtlik.

Teiseks peame säilitama ajalooteadlikkuse Euroopa hariduses. Ja siin peaksime minu arvates suurendama finantsvahendeid, et teadmised Euroopa totalitaarsest minevikust leiaksid koha hariduses. See oli üks eelmisel nädalal toimunud kuulamise järeldus. Selleks on vaja vahendeid ning tahaksin tänada komisjoni ja eelkõige volinik Figel'i selle eest, et komisjon on nõus selles asjas koostööd tegema.

Viimane, aga sugugi mitte vähemtähtis on küsimus, kuhu arutelu peaks välja viima. Eesistumisperiood on lühike – see kestab vaid kuus kuud. Jäänud on veel pool sellest ajast ja loomulikult ei arva ma, et suudame saavutada võimatut, kui parlament läheb vaheajale, aga ma tõesti leian, et teatud asutuste loomine – olgu need siis muuseumid, uurimisinstituudid või sihtasutused – on see, mida me vajame. Eelmise nädala kuulamisel astusid ühiselt üles mitmete selliste asutuste esindajad liikmesriikidest ja minu arvates on selliseid asutusi ka Euroopa tasandil väga vaja. Ent selle ülesandega peavad tegelema järjepidevust tagavad organid, mitte kuue kuu tagant vahetuv eesistujariik. Kui meie ülesanne oli aidata kaasa teatud arutelu tekkimisele, siis tahaksin teid veel kord tänada sellele reageerimise eest ja kutsun üles neid, kelle ülesanne on tagada järjepidevus tulevikus, seda arutelu jätkama ja ühel päeval viib see ehk tõesti selliste asutuste loomiseni.

Ján Figel', komisjoni liige. – (SK) Selgitasin juba sissejuhatuses komisjoni ülesande sisu ja võin vaid veel kord kinnitada, et meil on olemas nii valmisolek kui ka tahe, mis on ka oluline. Kui Euroopa Komisjon on nõus selles protsessis abiks olema, siis mainisin juba järgmisi etappe, mis hõlmavad liikmesriikide selle valdkonna erinevate meetodite ja mehhanismide uurimist ja oodatud raporti esitamist järgmisel aastal. Ent tahan ka lisada midagi, mis puudutab seda arutelu vaid pinnapealselt. Mõned sõnavõtnud rõhutasid, et on kommunismi kokkuvarisemise, Berliini müüri ja Euroopas raudse eesriide langemise 20. aastapäev ja palju aega on möödas.

Minu arust ei ole kunagi liiga hilja ja parlamendist, sellest hiljuti suurenenud Euroopa Parlamendist oleks hooletu mitte esineda avaldusega totalitaarse kommunismi kuritegude kohta ja mitte algatada arutelu, sest paljud inimesed, kes on siia tulnud, on totalitarismi kogenud ja õigupoolest oligi enamik arutelus osalejaid pärit uutest liikmesriikidest.

Ka mina elasin enamuse oma elust Tšehhoslovakkias totalitaarse süsteemi ajal ning võin isikliku ja kõikide asjaosaliste üldise kogemuse põhjal öelda, et me peame looma Euroopa mälu, Euroopa vennaskonna ning samal ajal soodustama protsesse, mis takistavad totalitarismi naasmist ja selle kuritegude tühiseks pidamist ja eitamist või tõe eitamist. Nende kuritegude eitamine ei ole võrdväärne mitte ainult tõe, vaid ka eetika ja moraali alatahtsustamisega, mis tekitab aina enam probleeme ja arusaama, et inimeste kõrvaldamisega kaob ka probleem. Idee sellest, et kui pole inimest, pole probleemi, oli üks Stalini põhimõtteid.

Ma näen ELi laienemist avaramalt ja just sellepärast suudan eristada totalitarismi erinevaid vorme, mida mainiti – erinevaid vorme erinevates riikides. Meie kohustus on need määratleda, neid mäletada ning võtta hüvitavad, rehabiliteerivad, õiglust jalule seadvad, tõe ülemaks pidavad, inimväärikust austavad ja kõik muud vabaduse ja demokraatia vaatenurgast sobivad meetmed.

Samuti tunneme me minu arvates sageli, et ohud tulevad kaugelt väljastpoolt ning et tänapäeval maailma jagunemisel ei ole mingit seost religiooni, tsivilisatsiooni ega kultuuriga, vaid ühelt poolt hoopis elu ja inimeste (inimõigused) austamisega ja teiselt poolt ükskõik missuguse fanatismiga. On mitmesugust fanatismi. Tunne seda ka tänapäeva maailmas ja just sellepärast ongi Alexandr Vondra mainitud haridus nii oluline – et nii noored kui ka mitte enam nii noored oskaksid eristada inimeste austamist ning eri vormides ekstremismi, populismi, natsionalismi või fanatismi.

Lõpetuseks tahaksin rõhutada, et Euroopa Komisjon toetab siiralt seda protsessi ja otsib viise, kuidas sellele kaasa aidata. See arutelu on vaid üks samm, tulemas on aga veel teisigi asju. Me peame liikmesriigi tasandil tegema palju enam. Tahaksin lõpetuseks öelda, et ELi praegune laienemine on võimalik tänu paljude inimeste ohverdustele ja et see ei ole toimunud mingi automaatse protsessina. Ei ühinenud Euroopa, demokraatia, vabadus ega õigusriik ei tekkinud automaatselt, vaid tohutute jõupingutuste ja sagedase verevalamise tulemusel. Me ei tohi seda unustada.

Päris lõpetuseks tahaksin korrata (vist) Tunne Kelami öeldut, et liidu laienemine ei ole ainult geograafiline ega tähenda ainult turgude ja riikide arvu suurenemist, vaid ka teadlikkuse, mälu, austamise ja vastutuse suurenemist. Kui suudame selle kaasata protsessi, mida me nüüd tähistame – viie aasta möödumist laienemisest –, oleme valmis edasisteks protsessideks ja tulevikuks. Kui me ei suuda seda kaasata, on see tee palju raskem. Suur tänu ja edu teile mitte ainult mälu, vaid ka vastutuse avardamisel!

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub järgmisel osaistungjärgul.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Slavi Binev (NI), kirjalikult. – (BG) Õiglus on üks Euroopa põhiväärtusi.

Olen kolleegidega UENist ja nende esitatud resolutsiooniga RC-B6-0165/2009 nõus ja rõhutan, et EL on asutatud õigusriigi põhimõttel, mis on üks demokraatia põhijooni. Just selle põhimõtte alusel peavad toimuma parlamendivalimised. Bulgaarias näitab aga häälte ostmine hoopis vastupidist.

Pärast seda, kui erakonnad GERB (Kodanikud Euroopa Arengu Poolt Bulgaarias), DPS (Liikumine Õiguste ja Vabaduste Eest) ja BSP (Bulgaaria Sotsialistlik Partei) kahjustasid eelmisi kohalikke valimisi korduvalt jõhkra häälteostmisega, jäi tavakodanikele tunne, et neil ei ole õigust oma valikut teha. Seetõttu on nad palju tõrksamad taas valimistel hääletama.

Hoolimata kehtivast kriminaalseadustikust ja paljudest märkidest õigusrikkumiste kohta, ei ole mitte ühtegi komisjoni aruandes nimetatud isikut nendes kuritegudes süüdi mõistetud, sest asjaomased õiguskaitseorganid ei soovi ilmselgelt häälte ostmist lõpetada. Bulgaarias näitavad kohtunikud üles otsustavuse puudumist ja hästituntud kurjategijad valmistuvad taas valimiskampaaniaks, samal ajal kui häälte müüjad otsivad uusi ostjaid, kes teeksid parima pakkumise.

Ma tahan rõhutada, et senikaua, kuni Bulgaarias on niisugused õigusrikkumised lubatud ja riik selle suhtes midagi ei tee, jäetakse ausad valijad tegelikult ilma ühest peamisest inimõigusest – õigusest valida. Ma nõuan tungivalt, et parlament võtaks selles küsimuses midagi ette.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Daamid ja härrad, totalitarismiga on Euroopas see probleem, et liikmesriikide kogemused on selles valdkonnas väga erinevad. Paljud eurooplased lihtsalt ei tea, milline oli elu totalitaristliku korra ajal, ja inimesel, kes ei saa aru totalitarismist, on kaldumus sellise süsteemi sooritatud kuritegusid eirata, pidades neid ajaloo loomulikku kulgu kuuluvateks sündmusteks. Ent kommunism ja fašism mitte ainult ei võidelnud enamiku euroopalike väärtuste vastu, vaid olid oma haigete ja väärastunud ideede nimel valmis rikkuma kõiki eetikapõhimõtteid – ja need süsteemid tegelikult rikkusidki neid, tuues valu, piinu ja surma miljonitele inimestele.

Mida enam eurooplasi teab totalitarismi tõelist palet, seda parem Euroopa Liidu tulevikule. See ei ole miljonite inimeste kannatuste mälestamine. See on paljude Euroopa riikide endiste ja veel praegustegi totalitaristlike tavade dramaatiliste tagajärgede mõistmine. Solidaarsus, vabadus, osavõtlikkus, sallivus, dialoog – kõik need väärtused näivad totalitarismikogemusega inimestele veidi teistsugused. Pidagem seda meeles. Rahvusvahelise totalitarismivastase võitluse kangelaste päeva kehtestamine aitaks kahtlemata tõsta teadlikkust valusast minevikust. See omakorda vähendaks eelarvamusi ja stereotüüpe ning suurendaks lootust, et me ei pea enam kunagi Euroopas totalitarismi kogema.

(Istung katkestati kell 20.15 ja seda jätkati kell 21.00.)

ISTUNGI JUHATAJA: EDWARD McMILLAN-SCOTT

asepresident

11. Turvalisuse ja põhivabaduste tugevdamine Internetis (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel Stavros Lambrinidise koostatud raport ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi soovitus nõukogule turvalisuse ja põhivabaduste tugevdamise kohta Internetis (2008/2160(INI)) (A6-0103/2009).

Stavros Lambrinidis, raportöör. – (EL) Härra juhataja, me elame ajal, mil kõik – valitsused, erafirmad ja isegi kurjategijad – püüavad leida võimalikult ulatuslikku juurdepääsu meie elektroonilistele andmetele, meie eraelule.

Just Internetist saab andmeid meie eraelu kohta; see on midagi, mida mõned aastad tagasi ei osatud ette kujutada. Samal ajal on selge, et Internet on vahend, mille abil saame kasutada oma põhiõigusi – sõnavabadust, poliitilise tegevuse vabadust, teadmiste ja hariduse vabadust ning ühinemisvabadust.

Vähem selge on aga see, et neid vabadusi võidakse Interneti kasutamise tagajärjel rikkuda – valitsused, erafirmad ja koguni kurjategijad võivad salaja jälgida, mida me Internetis teeme või vaatame. Ja seepärast on veelgi vähem selge see, kuidas me võime siin tasakaalu saavutada, kuidas reguleerida Interneti nii, et ühest küljest võime kasutada selle hüvesid ning teisest küljest vähendada võimalikke ohte.

Minu raportis püütakse nendele küsimustele vastata. Muu hulgas käsitletakse järgmist:

- esiteks kutsutakse Euroopat üles näitama algatusvõimet üleilmse Interneti-õiguste deklaratsiooni loomisel;
- teiseks antakse raportis märku vajadusest tõhusa, kuid proportsionaalse võitluse järele küberkuritegevuse vanade ja uute vormide vastu, nagu identiteedivargus ja intellektuaalomandi õiguste kaitse, ning tuuakse samal ajal esile, et see õigusakt ei tähenda järjekindlat järelevalvet kõikide kodanike, kahtlusaluste ja mittekahklusaluste, õige ja vale üle, sest see oleks otse loomulikult jultunud tungimine nende eraellu;
- kolmandaks, mis puudutab kodanike õigust kasutada Interneti, siis raportis kutsutakse valitsusi üles võimaldama sellist juurdepääsu ka kaugemate piirkondade vaesematele kodanikele;
- neljandaks toonitatakse, et e-kirjaoskamus on 21. sajandi uus kirjaoskamus, nii nagu selleks olid oskamus lugeda ja kirjutada 20. sajandil, ning seetõttu on õigus kasutada Interneti põhiõigus, mis on samaväärne õigusega saada kooliharidust;
- viiendaks palutakse raportis võtta meetmed, et määrata kasutajate nõustumise piirid – see on oluline teema, mida ma selgitan kohe lähemalt.

Nõusoleku küsimus on ülimalt keeruline ja kui me ei lahenda seda praegu, valmistab see meile hiljem probleeme. Lubage mul tuua üks näide: paarkümmend aastat tagasi ei teadnud peale minu perekonna ja võib-olla ka mõne mu sõbra keegi, missugust ajalehte ma loen. Just sellepärast – see kehtib iseäranis diktatuuri

oludes – püüdis salateenistus seda välja uurida, et nad saaksid minu kohta toimiku avada. Et nad saaksid öelda, et härra Lambrinidis loeb niisugust ja niisugust ajalehte, järelkult peab ta olema kas kommunist või Ameerika-meelne. Praegu jätan ma endast maha jälje iga kord, kui ma ajalehte loen. See tähendab, et erafirmad saavad koostada samalaadseid toimikuid, nad saavad luua minu profiili, võttes arvesse minu poliitilisi veendumusi, söömisharjumusi ja isegi minu tervislikku seisundit. Kas asjaolu, et ma neid veebilehti külastan, tähendab seda, et ma annan oma ühiskonnale nõusoleku minna tagasi 40 aasta tagusesse aega?

Meil tuleb kiiresti vastu võtta mõistlikud õigusaktid, millega saavutatakse elektroonilisel ajastul tasakaal kuritegevuse vastase võitluse ja õiguste kaitsmise vahel. Selle tasakaaluni jõudmine näib olevat keeruline, kuid tegelikult ei ole see nii. See on teostatav. Meil tuleb lõpetada küberruumi käsitlemine millenagi, mis ei kuulu meie igapäevaelu, mis on eraldiseisev. See ongi aga meie elu. See tähendab, et igasuguseid õiguseid ja tõkkeit, mida kohaldatakse õiguskaitseorganitele ja erafirmadele Internetis, tuleb kohaldada ka väljaspool seda, muidu tekib oht, et kaotame turvalisuse nimel vabadused ning lõpuks ei ole meil kumbagi – ei vabadusi ega tegelikku turvalisust.

Lõpetuseks edastan siirad tänusõnad kõikide fraktsioonide variraportööridele, keda ma siin parlamendis näen, nende erakordse toetuse eest. Täna kõiki kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni parlamendiliikmeid ühehäälselt toetuse eest, mille raport sai kõikidelt osapooltelt. Ootan juba väga selle heakskiitmist täiskogus.

Ján Figel, komisjoni liige. – Härra juhataja, ma ei soovi tänada mitte ainult kogu Euroopa Parlamenti, vaid eraldi ka Stavros Lambrinidist selle olulise raporti eest, mis annab väga ajakohase panuse põhivabaduste ja turvalisuse edendamisse Internetis.

Samal ajal kui Internet on saavutanud tänapäeva ühiskonna- ja majanduselus järjest suurema osakaalu ning mõjutab paljusid meie eluvaldkondi, tekitab tehnika arengu tohutu kiirus märkimisväärsed probleeme, millele tuleb leida sobiv lahendus, kui me soovime kasutada kõiki Interneti ja infoühiskonna võimalusi.

Me jagame härra Lambrinidise muret eeskätt isikuandmete kaitse pärast, mis on Interneti-kasutajate jaoks olulisim teema. Lubage mul kinnitada, et komisjon peab jätkuvalt väga oluliseks kodanike põhiõiguste ja -vabaduste edendamist ning püüab tagada iseäranis eraelu puutumatus ja isikuandmete kõrgetasemelise kaitse nii Internetis kui ka mujal.

Olen veendunud, et eraelu puutumatus piisava kaitse poole püüdlamine ei ole vastuolus suurema turvalisuse tagamisega. Nende kahe eesmärgi suunas võib ja tulekski püüelda korraga.

Interneti stabiilsus ja turvalisus olid meie prioriteetidid 2005. aastal infoühiskonna maailma tippkohtumisel ning me jätkame tööd nende eesmärkide nimel. Kõnealuseid teemasid tutvustatakse peagi uues strateegias, millega tahetakse kaitsta elutähtsat infoinfrastruktuuri ja suurendada Euroopa valmisolekut astuda vastu ulatuslikele küberrünnakutele ja katkestustele. Strateegia hõlmab tegevuskava, milles määratletakse Interneti stabiilsuse ja paindlikkuse põhimõtete ja juhiste propageerimise suunised.

Strateegia raames arendatakse koostööd kolmandate riikidega eelkõige infoühiskonna teemaliste dialoogide abil, millega suurendatakse üleilmset üksmeelt nimetatud valdkonnas. Samas on komisjon veendunud, et tagada tuleb sõnavabaduse ja teiste põhivabaduste austamine Internetis.

Taas ei välista need kaks eesmärki üksteist. Teie raportis käsitletakse põhjalikult võimalust arendada üleilmseid standardeid, andmekaitset ja sõnavabadust. Komisjon osaleb igal aastal andmekaitsevolinike rahvusvahelisel konverentsil ning jälgib käimasolevat tööd võimalike rahvusvaheliste tulevikustandardite kallal, mis käsitlevad eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitset. Me oleme täielikult pühendunud ELi kodanike suhtes praegu kohaldatava kõrgetasemelise kaitse edendamisele.

Kui rääkida sõnavabadusest, siis püüab komisjon tugevdada seda põhiõigust rahvusvahelistel foorumitel ka edaspidi. Uusi õigusakte ei peeta selles valdkonnas praegu kuigi heaks edasilikumise võimaluseks. Meil on juba palju sellealaseid siduvaid rahvusvahelisi dokumente. Usun, et hetkel on otstarbekas kaaluda põhjalikult hoopis seda, kuidas olemasolevaid õigusakte nõuetekohaselt jõustada. Seega seisneb küsimus rakendamises. Eelnimetatud põhjalikku kaalumisse peaks kaasama ka üleilmses kaubanduses osalejad, kellele tuleks aidata määratleda paremini oma ülesanded ja vastutuse sõnavabaduse tugevdamisel ja edendamisel üleilmses Interneti-keskkonnas.

Lubage mul lõpetada üldise märkusega. Arvan, et me peaksime lahti harutama need rasked probleemid, millele see raport valgust heidab, ning veenduma, et konkreetsete õiguste ja vabaduste kasutamist Internetis ei piirata ülemäära.

Näiteks on komisjoni 2006. aastal vastuvõetud turvalise ühiskonna strateegia põhiaspektiks olnud terviklikkus, millega tagatakse sidusrühmade vaheline koordineeritus ning tunnistatakse samal ajal, et igaüks neist rühmadest peab oma ülesandeid ja kohustusi täitma. Me kõik peame veenduma, et meie tegevus Internetis ei vähenda liialt teiste turvalisust samas keskkonnas, vaid vastupidi, suurendab seda võimalust mööda.

Seetõttu väljendab komisjon koostööaltilt raporti üle heameelt ja toetab seda.

Manolis Mavrommatis, *kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamuse koostaja*. – (EL) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, kõigepealt soovin tänada raportööri Stavros Lambrinidist tema vastutusel sünninud olulise raporti eest ja tema eesmärgi eest püüda kaitsta isikuandmeid – seda põhimõtet austab enamik meist, mina isiklikult kaasa arvatud.

Kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamuse koostajana olen seisukohal, et Internet on erakordne platvorm kultuuri ja teadmiste levitamiseks; ma toonitan seda sellepärast, et õnnitleda ja tänada kõiki oma austatud sõpru kultuurikomisjonist, kes hääletasid minu arvamuse poolt.

Näiteks muuseumide digitaalsetele arhiividele, elektroonilistele raamatutele, muusikale ja audiovisuaalsetele materjalidele pääsevad inimesed ligi igalt poolt maailmast. Kahjuks ei kaitsta suuremas osas küberruumist kultuurimaterjale piisavalt. Piraatlus on pigem reegel kui erand ning intellektuaalomandi ebaseadusliku levitamise tõttu kannatavad teoste autorid, s.t luuletajad, laulude kirjutajad, heliloojad, produtsendid ja kõik teised loomeprotsessis osalejad.

Piraatluse levikut soodustab kolm tegurit: tehnoloogilised vahendid ja kopeerimise madalad kulud, halvad majandusolud ja Interneti ulatuslik levik.

Muudatusettepanekus 4 taastatakse kultuurikomisjoni soovitus, mille kohaselt peaks kõikide asjaosaliste õiguste ja vabaduste vahel valitsema õiglane tasakaal ning Interneti laialdasest kasutusest lähtudes peaks kõik Euroopa Liidu põhiõiguste hartale tuginevad isikute põhiõigused olema alati tagatud ja kaitstud.

Seetõttu toetame me seda muudatusettepanekut, milles rõhutatakse, et põhiõigused on kõik võrdselt väärtuslikud ja neid tuleb ühtemoodi kaitsta.

Nicolae Vlad Popa, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – (RO) Käesolev raport on selle parlamendi liikmete koostöö tulemus. Seetõttu soovin tänada kolleege, eriti härra Lambrinidist, aga ka proua Gacekit, härra Alvarot, proua Segelströmi ja härra Mavrommatist, kellega mul oli variraportöörina meeldiv võimalus koos töötada.

Arvan, et raport hõlmab kõiki peamisi teemasid, mis on seotud turvalisuse ja peamiste inimõiguste tugevdamisega Internetis, sealjuures viidatakse asjakohastes kehtivates õigusaktides sätestatud õiguste kaitsele, muu hulgas nende digitaalsetele aspektidele, ning Interneti kontrollimise uute põhimõtete tunnustamisele ja arendamisele.

Tekstis hoitakse head tasakaalu sõnavabaduse ja eraelu puutumatus kaitse ning vajaduse vahel jätkata võitlust küberkuritegevuse vastu; selles toonitatakse ka suurt probleemi Interneti-tegevuse liigse järelevalvega, mis võib muutuda uueks tsensuurivormiks.

Raportis käsitletakse ka Interneti hariduslikku külge, e-õpet, digitaalse identiteedi määratlust, tunnustatakse kasutaja õigusi tema poolt Internetis avaldatud sisule, kuid pööratakse tähelepanu ka isiklikku laadi andmete kaitsele – näiteks pakutakse kasutajale võimalust kustutada tema avaldatud sisu alaliseks.

Need on tundlikud teemad praeguses olukorras, kus sotsiaalsetes võrgustikes osaleb järjest enam noori – kuid mitte ainult noori. Seepärast palusin ma kolleegidel seda raportit täie kindlusega toetada.

Inger Segelström, *fraktsiooni PSE nimel*. – (SV) Härra juhataja, ma soovin kõigepealt tänada Stavros Lambrinidist ja kõiki teisi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni liikmeid, kes koostasid selle tulemusliku ja hästi läbi mõeldud raporti. Tahaksin avaldada tänu ka minu muudatusettepanekutele avaldatud toetuse eest. See tähendab ühtlasi ka toetust kasutajate ja tarbijate õiguste tugevdamisele.

Tehnoloogilisi rakendusi, näiteks Interneti-tegevuse järelevalvet käsitlev osa on väga oluline. See on hea, et Euroopa Parlament peab praegu kõige olulisemaks kodanike eraelu puutumatus ja inimõigusi.

Raportis tuuakse selgelt välja, et inimeste tegevust Internetis võib jälgida üksnes kuriteokahtluse korral ja kohtuotsuse alusel mingi õigusmenetluse raames. See on kodanikeõiguste järelevalve põhialus. Raport tagab vajalikud meetmed täpselt õigel ajal.

Mind üllatasid Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsiooni ning Euroopa demokraatide ja liberaalide liidu fraktsiooni liikmete esitatud muudatusettepanekud. Need nõrgendavad kodanikuõigusi ja kahjustavad kodanike eraelu puutumatus. Nad ei ole mõelnud kriitiliselt sellele, mida tehnika areng kaasa võib tuua, kui me ei pööra sellele tähelepanu.

Mõistagi tuleb võidelda Interneti-kuritegevuse vastu ja niisuguse kuritegevuse vastu, kus kasutatakse ära lapsi ja noori. Siiski on selles kontekstis põhiteemaks näiteks asjaolu, et Rootsi konservatiivide valitsus võttis vastu nn FRA-seaduse, kus käsitletakse nende kodanike jälgimist, kes ei ole kurjategijad ega ole kuritegu sooritanud, ehkki olukord peaks olema vastupidi ja kodanikud peaksid jälgima hoopis meid. Selle raportiga kritiseeritakse valjuhäälselt Rootsi konservatiivide valitsust, kes trotsis kõiki vastuväiteid ja kehtestas Rootsis FRA-seaduse. Rootsi ametiasutustel on nüüd õigus jälgida inimeste tegevust Internetis ka ilma kuriteokahtlusest või üksikisikuid või ühiskonna turvalisust ähvardava ohuta.

Ma eeldan, et pärast homset otsust mõtleb Rootsi valitsus järele ja teeb kõik selleks, et seadus ära muudetak. Vastasel korral on nad opositsioonis Euroopa Parlamendi ja ELi 27 liikmesriigi valitud esindajatega.

Alexander Alvaro, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (DE) Härra juhataja, ma soovin kõigepealt õnnitleda Stavros Lambrinidist hästi tehtud töö puhul. Ta kaasas raporti koostamisse täiel määral kõik variraportöörid ja andis endast kõik, et kompromissile jõuda.

Infoühiskonna tähtsaid küsimusi käsitleva raportiga tehakse suur samm niisuguse Interneti loomise suunas, mis tagab nii meie kodanike turvalisuse kui ka nende põhiõigused. Piirid vabaduse ja turvalisuse vahel ei lõppe virtuaalmaailma piiridega. Lambrinidis on võtnud oma raportis arvesse nii võitlust küberkuritegevuse vastu, lapspornot, identiteedivargust ja -pettust kui ka autoriõiguse rikkumist. Ta on püüdnud sellesse kaasata Europoli ja selgitanud, et füüsilises maailmas kehtivaid õigusakte tuleb kohaldada ka virtuaalmaailmas.

Samal ajal on tal õnnestunud saavutada tasakaal kodanikuõiguste kaitse, sõnavabaduse, andmekaitse ja Interneti-andmete täieliku kustutamise õiguse vahel. Kuni tänaseni talletab Internet kõik igaveseks. Mõned meist võivad olla õnnelikud, et Interneti ei olnud olemas siis, kui me olime veel 13, 14, 15 või 16 aastat vanad ja tegime nooruse rumalusi, mida me praegu ei sooviks YouTube'ist või Facebookist leida.

Lambrinidis on toonitanud teabe kättesaadavuse vajadust ning mis veelgi olulisem, Internetile ligipääsu ja intellektuaalomandi austamise vajadust. Ma tean väga hästi, et paljude parlamendiliikmete jaoks ei ole raport intellektuaalomandi ja autoriõiguse kaitse poolest piisavalt põhjalik. Lubage meil neid küsimusi täiendada ja esile tuua intellektuaalomandi jõustamise direktiivis.

Raportis selgitatakse, et mõnedes Euroopa Liidu liikmesriikides kavandatav või juba ellu viidud Interneti-tsensuur ja võrgule juurdepääsu tõkestamine on meetmed, mis ei ole meie aruka ühiskonna väärilised; samuti tehakse selgeks, et Euroopa Liit ei järgi totalitaarsete riikide eeskujuga tõkesta oma kodanike juurdepääsu teabele ega kirjuta neile ette, mida nad teadma peavad.

Mul on hea meel, et meil on tasakaalukas raport, mis võtab arvesse infoühiskonna nõudmisi, ning ma oleksin rõõmus, kui nii minu fraktsioon kui ka teised fraktsioonid annaksid sellele homme suurima võimaliku toetuse, et me saaksime arendada välja ühiskonna huve teeniva Interneti.

Roberta Angelilli, *fraktsiooni UEN nimel*. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, teised parlamendiliikmed on seda juba öelnud, kuid ma soovin siiski üle korrata, et Interneti ei tohiks kriminaliseerida või tsenseerida, sest see annab võimaluse suhelda, ühiskonnaelus osaleda, pakub teavet ja teadmisi; sellest hoolimata on aga vaja välja töötada üleilmne küberkuritegevuse vastu võitlemise strateegia.

Eelkõige tuleb kaitsta lapsi ning harida vanemaid ja õpetajaid uute võimalike võrguohutude vallas ja teha sel teemal nende hulgas teavitustööd. Need on eesmärgid, mille nimel peab Euroopa aktiivselt tegutsema, ning ma soovin õnnitleda raportööri hästi tehtud töö puhul.

Kuigi liikmesriikide õigusaktid sätestavad Interneti kuritarvitamise ning laste seksuaalse ärakasutamise ja lapsporno eest karistused ja suhteliselt kõrgetasemelise kaitse, tuleb lapsi veelgi paremini hoida, sest uued tehnoloogiavaldkonnad, eriti Internet, jätkavad arengut ning pedofiilid võtavad kasutusele uusi laste peibutamise viise.

Just sellepärast otsustasin ma esitada raporti jaoks muudatusettepaneku, milles kutsutakse eeskätt liikmesriike üles ajakohastama oma õigusakte, mis käsitlevad alaealiste Interneti-kasutust, et muuta eelkõige laste peibutamine Internetis kuriteoks, nagu on sätestatud Euroopa Nõukogu 2007. aasta oktoobri konventsioonis laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest.

Eva-Britt Svensson, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (SV) Härra juhataja, ma soovin siiralt tänada Stavros Lambrinidist tema edusammude eest, mis tagavad Interneti turvalisuse, kuid kaitsevad ja austavad samal ajal hindamatu väärtusega põhiõigusi. Ma eeldan, et nii nagu kõnealusel raportis, toetatakse meie põhiõiguste kaitsmist ka siis, kui me teeme otsuse telekommunikatsiooni paketi kohta. Selle raporti ja telekommunikatsiooni paketi vahel on selge seos. Loodan, et me oleme ühel meeles ka selles, et kodanikuvabadusi tuleb kaitsta.

Nagu paljud parlamendiliikmed juba ütlesid, on Internet suurendanud märkimisväärselt sõnavabaduse kasutamise võimalusi. Kodanikud, kellel puudub muidu juurdepääs kõikehõlmava meedia aruteluforumitele, saavad Internetis võimaluse õhutada arvamust avaldama ja tõstatada teemasid. Internet on uus arvamuste vahetamise areen, mida on väga vaja poliitiliseks koondumiseks. See annab kodanikele parema võimaluse otsusetegijaid jälgida. Oluline on see, et kodanikud saavad jälgida ise seaduseandjaid ja teisi võimukandjaid. See on suurendanud teadmisi. Ennekõike annab see aga võimaluse vahetada arvamust ja võtta ühendust eri kultuuridest ja maailma eri osadest pärit inimestega.

Kui me seda teemat arutame, tuleb veenduda, et meil on ka tegelik sõnavabadus ja kaitse näiteks tsensuuri eest, samuti seisukohtade, teabe ja arvamuse kujundamise kontrollimise eest. Peamised inimõigused – sõnavabadus ja eraelu puutumatus – on demokraatia olulised osad ning neid tuleb kaitsta ja austada igas olukorras. Internet on seega meie moodsas demokraatlikus ühiskonnas oluline tegur ning see peab selleks ka jääma.

Seetõttu soovin, et me hääletaksime muudatusettepaneku 5 vastu, millega soovitakse jätta välja tekst „tagada, et vaieldavate poliitiliste veendumuste väljendamine Internetis ei too kaasa kriminaalvastutusele võtmist”. Kui see muudatusettepanek läheks läbi, vähendaks see demokraatiat. Kes otsustab, missugused on vaieldavad poliitilised veendumused? Võimalus avaldada erinevaid poliitilisi seisukohti on demokraatlik õigus.

Samuti on oluline Interneti-kasutajate õigus kustutada alatiseks veebilehtedel leiduvad isikuanndmed. Mõistagi tuleb meil võidelda Interneti-kuritegevuse vastu, nii nagu igasuguse kriminaalse tegevuse vastu, kuid seda tuleb samuti teha juriidiliselt kehtestatud viisil kooskõlas kriminaalõigusega, nagu muud liiki kuritegude puhul.

Lastevastane Interneti-kuritegevus on iseäranis tõsine teema. Selles küsimuses järgime Euroopa Nõukogu konventsiooni laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest. Ka teistele rühmadele avaldatakse mõju. Siinjuures pean silmas eelkõige naisi, kes on langenud seksikaubanduse ohvriks. Tänapäeva seksitööstus kasutab Interneti ja seksuaalvägivalda, mille tõttu kannatavad paljud naised ja lapsed. Sellega seoses soovin oma kolleegidele meelde tuletada, et nad saavad toetada kirjalikku deklaratsiooni, millega tahetakse see vägivald lõpetada; see on kirjalik deklaratsioon nr 94.

Lõpetuseks soovin veel mainida üht ohtu, mida oleme märganud seoses nn terrorivastase sõjaga. See on mõnikord toonud kaasa valitsuse põhjendamatud sõnavabaduse ja üksikisikute eraelu puutumatusel piirangud. Need on aga kujutanud endast turvariski kodanike jaoks. Eri riikide julgeolekuteenistused on vahetanud omavahel Interneti jälgimise teel saadud isikuanndmeid. See on seadnud inimeste elu ohtu näiteks juhtudel, kui nad on pidanud oma kodumaalt poliitilise tagakiusamise tõttu põgenema. Ma palun tungivalt, et te toetaksite homme seda raportit.

Hélène Goudin, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – (SV) Härra juhataja, Interneti fantastilised omadused paeluvad mind ikka ja jälle, kuid üleilmne arvutivõrk ei ole Euroopa oma, ükskõik kui palju Euroopa Liit ei prooviks ka protestida. On üsna naiivne ja ebareaalne loota, et Brüsselist või Strasbourgist tulev määrus võib seda muuta. Võib õigusega väita, et Euroopa Liit ei ole see koht, kus raportis esile toodud probleeme lahendada. Lubage mul tuua mõned näited. Raportis võrreldakse õigust kasutada Interneti õigusega käia koolis. See võrdlus on siiski liiast, liiatigi kuna me teame, et õigus või võimalus käia koolis ei ole paljudes Euroopa Liidu riikides iseenesestmõistetav.

Üksikisikute Interneti-kasutuse õiguse kaitse ja edendamine ning tasakaal, mis tuleks saavutada eraelu puutumatusel ja turvalisusel vahel, on ülimalt olulised, kuid ka neid küsimusi ei peaks lahendama ELi tasandil. See on rahvusvaheline probleem, millega tuleks tegeleda rahvusvahelisel tasandil.

Teine mulle südamelähedane teema on failide jagamine. Siin palutakse meil intellektuaalomandi kaitsmisel kohaldada ühiseid karistusmeetmeid. Olen täiesti veendunud, et liikmesriigid peaksid ise otsustama, mis on kuritegu ja missugused võivad olla selle tagajärjed, kui neid üldse on. See, et Euroopa Liit järgib täielikult muusika- ja filmitööstuse reegleid, on vastuvõetamatu, eriti kui arvestada asjaolu, et me püüame kriminaliseerida tervet põlvkonda.

Lõpetuseks ütlen, et igasugune katse kõnealust valdkonda reguleerida on raske, sest tehnoloogia muutub kiiremini kui poliitika.

Urszula Gacek (PPE-DE). – Härra juhataja, soovin tänada raportööri selle eest, et ta võttis arvesse minu soovitusi, kus arvutite tarkvara tootjaid julgustatakse võtma lisameetmeid juurdepääsu tõkestamiseks pornograafiat ja vägivalda sisaldavatele lehekülgedele.

See on küsimus, mille pärast tunnevad muret eelkõige lapsevanemad. On tõsi, et meie lapsed on arvutiasjades sageli asjatundlikumad kui meie. Lapsevanemad võivad teada midagi ähmaselt Interneti-brauserite filtrite aktiveerimise kohta, kuid tegelikult on vaja brauseritarkvara mõningast tundmist, samuti teadlikku otsust selline süsteem aktiveerida.

Kui see filter oleks aktiveeritud kujul eelinstallitud, oleks kahjuliku mõjuga veebisaitidele kogemata sattumise eest kaitstud tõenäoliselt palju rohkem lapsi, sealhulgas just kõige nooremaid, kes kasutavad Internetti järjest sagedamini omapäi. Ma pöördun tootjate poole, et nad reageeriksid meie soovitusetele. Nad ei peaks suhtuma sellesse kui kohustusse või piirangusse, vaid kui turustusvõimalusse. Kui mul oleks ostmisel valida kahe võrdse arvuti vahel ja ühel neist oleks lapse turvamärgis, mis kinnitab, et filtrid on eelinstallitud, siis lapsevanemana valiksin ma viimase toote. Aja jooksul muudaksid lapsevanemad niisuguse valiku tegemisega filtrite eelinstallimise tööstusstandardiks. Loodan siiralt, et me jõuame selleni koostöös asjaomase sektoriga.

Alin Lucian Antochi (PSE). – (RO) Internet on nüüdseks jõudnud uude etappi; seda ei peeta enam üksnes oluliseks majandustegevuse vahendiks, vaid üleilmseks foorumiks, kus saab avaldada erinevaid arvamusi.

Niisugune areng on aga kaasa toonud mitmesugust suhtumist. Ühest küljest pakub Internet jätkuvalt suurepäraseid võimalusi, kiirendades hariduslikku, kultuurilist, majanduslikku ja sotsiaalset arengut, kuid teisalt tajutakse seda vahendina, mille abil saab õhutada inimeste vabadusi ja turvalisust mõjutavatele vägivaldtegevudele.

Lisaks on Internet hakanud oma üleilmse olemuse tõttu ohustama inimeste eraelu puutumatus, sest kodanike Interneti-toiminguid jälgivad sageli valitsused, politseiorganid, ettevõtted ning isegi kurjategijad ja terroristid, kelle tegevuse tagajärjeks on mõnikord koguni identiteedivargus.

Niisuguses olukorras tuleb kindlaks määrata juriidiline piir, millega eristatakse ühest küljest kodanike Interneti-turvalisuse ja -põhiõiguste kaitset ning teisalt nende tegevuse piiramatut jälgimist mitmesugustes ametiasutustes nii, et asjakohased õigusaktid oleks tulemuslikud ning tasakaalus kuritegevuse vastases võitluses võetavate meetmetega. Seetõttu tuleb pidevas koostöös Interneti-operaatorite ja -kasutajatega töötada välja üleilmsed andmekaitse, turvalisuse ja sõnavabaduse standardid.

Samuti on oluline – ja selles osas toetan ma täielikult raportööri – vaadata üle ja määrata piirangud nõusoleku suhtes, mida valitsused või eraettevõtted võivad kasutajatelt nõuda, et nood loovutaksid osa oma eraelu puutumatuses teatavate Interneti-teenuste või eeliste eest.

Lõpetuseks usun, härra juhataja, et liikmesriigid peavad tegema jõupingutusi, viimaks riiklikud õigusaktid vastavusse põhiõiguste kaitsmise põhimõtete ja Internetis, sest see võib olla abiks küberkuritegevuse ja terrorismi vastast võitlust käsitleva ühise strateegia koostamisel.

Ma soovin õnnitleda härra Lambrinidist ja kogu meeskonda, kes aitas seda raportit koostada.

Sophia in 't Veld (ALDE). – (NL) Härra juhataja, ma soovin lisada oma kiidusõnad nendele komplimentidele, mis on selle suurepärase raporti koostanud raportöörile juba öeldud. Ma tahaksin lühidalt peatuda mõnedel punktidel.

Esiteks oleme viimastel aastatel näinud, kuidas erafirmad ja valitsused talletavad järjest enam isikuandmeid. Valitsused kasutavad ettevõtete andmebaase, kuid me näeme, et esimese ja kolmanda samba raames kohaldatakse kaitset ikka veel erineval määral – see on minu jaoks väga murettekitav.

Teine punkt – mul on hea meel minu sellekohase muudatusettepaneku vastuvõtmise üle – käsitleb asjaolu, et ilmselgelt kasutavad ka kurjategijad Internetti igasugusel moel enda huvides. Identiteedivargused sagenevad ärevakstegeva kiirusega; seega peame paluma Euroopa Komisjonil luua sedalaadi varguste jaoks ühenduspunkt, mida ei peaks kasutama mitte ainult teabe vahetamise eesmärgil, vaid ka ohvrite abistamiseks.

Kolmandaks, üleilmsed standardid on tõepoolest vajalikud. Selle nimel tehakse ka juba tööd; kuid need standardid tuleb koostada avatud demokraatliku protsessi käigus, mitte Euroopa Komisjoni ametnike poolt koostöös USA ametnikega.

Ja lõpuks, ehkki Euroopa Komisjon räägib sageli ilusaid sõnu vabaduse ja kodanikeõiguste kohta, olen ma märganud, et volinik Frattini eestvedamisel ja nõukogu abiga on viimastel aastatel võetud lugematu hulk meetmeid, mis muudavad võimalikuks kodanike järel nuhkimise ööpäev läbi ja mille alusel piiratakse nende vabadusi. On viimane aeg, et me hindaksime toimunut ja sellest tulenevaid tagajärgi. Seetõttu tahan anda lõpetuseks komisjonile ühe soovitus: palun tulevaseks ametiajaks valida kodanikeõiguste ja -vabaduste jaoks eraldi volinik.

Juhataja. – Ma andsin preili in't Veldile veidi rohkem aega, sest tal on Twitteris nelisada poolehoidjat. Minul on ainult üheksa. Nüüdseks on tal neid nelisada viiskümmend.

Jean-Paul Gauzès (PPE-DE). – (FR) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, ma räägin meie kolleegi Jacques Toubon' nimel.

Soovin kõigepealt tänada kolleeg Vlad Popat, kes on teinud suurepäraselt tööd, et saavutada meile kõigile vastuvõetav kompromiss, hoolimata mõnede Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsiooni ja Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsiooni liikmete äärmuslikest seisukohtadest selle teema suhtes.

Raportis tõstatatakse oluline küsimus, kuidas saavutada Internetis tasakaal turvalisuse ja põhivabaduste vahel. Tõepoolest, ehkki see uus tehnoloogia on paljude jaoks edu ja võimaluste sünonüüm, hõlmab see siiski teatavaid riske. Näiteks on tähtis tagada sõna- ja teabevabadus selles uues keskkonnas, kuid samal ajal kindlustada teiste põhiõiguste – näiteks inimeste eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitsmise ning intellektuaalomandi õiguste – austamine.

Raportöör Lambrinidis, kes on teinud suurepäraselt tööd, on võtnud seega arvesse uusi Interneti-kuritegevuse liike ning ohte, mida see kätkeb endas eelkõige laste jaoks. Kahjuks on aga raport teistes küsimustes ebamäärasem ja isegi ohtlik.

Proua Hieronymi, härra Mavrommatise ja Jacques Toubon' esitatud muudatusettepanekute eesmärk on teha selgeks, et põhivabaduste rünnakuid ei tohiks õigustada sõna- ja teabevabadusega.

Liikmesriigid ja Interneti-operaatorid peaksid jätma veidi manööverdamisruumi parimate lahenduste leidmiseks, tagamaks, et ühtede inimeste õigused ei takista teistel täielikult enda omasid kasutamast. Õigusakte tuleb Interneti puhul kohaldada samamoodi nagu igal pool mujal. Internet ei saa olla virtuaalne ruum, kus tegelikus maailmas kuritööks peetav tegu oleks lubatav ning seda saaks isegi kaitsta lihtsalt tehnoloogia mõjuga ja viisiga, kuidas seda kasutatakse. Kaalul on meie demokraatlike ühiskondade õigusriigi põhimõte.

Manuel Medina Ortega (PSE). – (ES) Härra juhataja, soovin õnnitleda kolleegi ja sõpra härra Lambrinidist tema koostatud raporti puhul ja samuti üsna tasakaaluka suulise selgituse puhul selle kohta, millised on tema püüdlused seoses selle raportiga.

Ma võtsin kaasa ühe raamatu; selleks on „Euroopa põhiseaduse leping”. Raamatu sisu kiitis heaks 90% Hispaania valijatest ja enamik meie, Euroopa Parlamendi liikmete kodumaade parlamentidest.

Teatavate poliitilist laadi keerukuste tõttu jäi see leping jõustamata, kuid see kujutab endast otsustava tähtsusega teksti, sest see sisaldab – mina isiklikult näen seda valijate antud volitusena – Euroopa Liidu põhiõiguste hartat. Minu arvates kätkeb see harta põhimõtteid, mida härra Lambrinidis on oma raportis käsitlenud.

Esiteks on Internet vabaduse, modernismi ja võrdsete võimaluste keskkond, kus inimesed suhtlevad üksteisega, käivad üksteisega läbi, edastavad üksteisele teavet, vahetavad mõtteid ja jagavad teadmisi. Seda õigust tunnustatakse Euroopa põhiseaduse lepingu artiklis II-71.

Teiseks peaks Internetis kaitsma infoühiskonna vabadust ja arengut nii, et see oleks vastavuses intellektuaalomandi austamise ja kasutajate eraelu puutumatuse kaitsmise põhimõtetega. Intellektuaalomandi õigusi ja ka kasutaja õigust eraelu puutumatusele on konkreetselt nimetatud Euroopa põhiseaduse lepingu artiklis II-77.

Kolmandaks tuleb meil leida tasakaal ühest küljest õiguste kaitse, pakkumise sisu edendamise ja õigusteenuste Interneti-turu digitaalse sisu ning teisest küljest uusi, Internetis tutvustatavaid ettevõtlusmudeleid soosiva arengu vahel. Samuti peame tegelema isikuandmete kaitsega, mis sätestatakse põhiseaduse eelnõu artiklis II-68.

Seega arvan, et Lambrinidise raport hõlmab neid probleeme. Selles ei peatuta küll Interneti kuritarvitamise tingimuste, nõuete, tagajärgede ja karistuste üksikasjadel, kuid ma arvan, et seda tuleks teha õigusloomega seotud dokumendis, mille üle me praegu veel ei arutle.

Claire Gibault (ALDE). – (FR) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, kunstnikuna kurvastab ja rabab mind härra Lambrinidise raportis puuduv huvi kultuurisektori vastu.

Rõhutaksin, et me peame kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga kaitsma kogu aeg kõiki üksikisikute õigusi ning meil tuleks tagada iga asjaosalise õigused ja vabadused. Infoühiskond on järjest olulisem majandussektor, kuid samas ka tähtis uuenduste ja loovuse allikas, mis toetab tänapäevast majandust.

See tähendab muu hulgas, et ühenduse õiguse järgi peab olema tagatud juurdepääs mitmekesisele kultuurile ja haridusele ning autorite ja artistide loomingut tuleb ka digitaalajanduses nõuetekohaselt tunnustada. Niisugune tunnustamine tähendab aga neile tasu maksmist nende loominguga kasutamise eest mis tahes viisil, et nad saaksid elatuda oma kutsetegevusest ja pühenduda täielikult sellele.

Sellega seoses ei tohiks intellektuaalomandi õigusi pidada takistuseks, vaid vastupidi, loometöö tõukejõuks – eriti uute võrguteenuste arendamise taustal.

Samas aga arvan, et isegi Internetis tuleks rassistlike, vihkamisele ohutavate ja revisionistlike sõnumite levitamise eest vastutust kanda. Sõnavabadust tuleb kasutada vastutustundlikult. Interneti kättesaadavuse vabaduse, eraelu puutumatuse austamise ja intellektuaalomandi kaitsmise vahel tuleb saavutada õige tasakaal. Seetõttu, daamid ja härrad, kutsun teid üles toetama minu muudatusettepanekuid 2–6.

Marie Panayotopoulos-Cassiotou (PPE-DE). – (EL) Härra juhataja, meie jaoks on saanud juba peaaegu harjumuseks vaadelda iga täiskogu ajal Interneti-teemalist raportit. See on hea, sest see annab liikmesriikidele ja Euroopa Liidule võimaluse leida viimaks tõhus lahendus Interneti kasutamise seotud päevakajalistele probleemidele. Õnnitlen oma head sõpra härra Lambrinidist selle puhul, et ta nõustus lisama parlamendiliikmete muudatusettepanekud oma põhjalikku raportisse, tänu millele tekkis teema arutellu mitu uut aspekti.

Viimasel korral vaatles Euroopa Parlament küsimusi, mis olid seotud videomängudega Internetis, alaealisi ähvardavate ohtudega ja Euroopa Liidu rahastamismehhanismidega, mille abil muudetakse Internet alaealistele ohutuks. Tänapäevane arutelu veenab mind järjest enam selles, et lõppanalüüsis taandub kõik lõpuks õiguspõhimõtetele.

Seetõttu arvan, et ainus, mida me peaksime nõudma, on paljude Interneti kasutamise probleemide juriidilise tasandi uuring. Raport oleks seega kasulik dokument, mida peaksid põhjalikult analüüsima õiguseksperdid, kes viiksid seejärel uuringu tulemused ellu; need tulemused oleksid mitme raportis nimetatud sidusrühma jaoks kasulik vahend, mille abil koostada õigusakt, mis kaitseb Interneti kasutamisel demokraatlikult õigusriigi põhimõtet. Mõistagi ei saa me rääkida demokraatiast, kui kõikidel kodanikel, hoolimata nende finantsolukorrast, ei ole õigust Interneti kasutada. Praegu ei ole need asjad veel korras, kuid loodame, et tulevikus on.

Katrin Saks (PSE). – (ET) Head kolleegid. Kas teie kujutate elu ette ilma Internetita? Mina igatahes enam ei kujuta. Ma olen Eestist, mis on Interneti levi poolest maailmas esirinnas. Ja ilmselt seetõttu on meil ka rohkem kogemusi Interneti-ohtudega, alates kaks aastat tagasi riigi vastu suunatud kübersõjast, kuni selleni, et meie lapsed on langenud sagedamini kui paljud teised küberkiusamise ohvriks, nagu näitavad rahvusvahelised uuringud.

Mitme viimasel ajal vastuvõetud raportiga on Euroopa Parlament otsinud tegelikult vastust küsimusele: mis on Internet? Aktuaalsem küsimus täna on ehk see, kas Interneti-maailm on justkui eraldiseisev ruum – virtuaalne maailm – mis ei kuulu pärisellu, või on see osa meie avalikust maailmast? Seda kajastab ka kolleeg Lambrinidis oma raportiga, kui ütleb, et meie põhiülesanne on leida sobiv tasakaal privaatsuse ja turvalisuse vahel.

Interneti-õiguste piiramise puhul kasutatakse koheselt sõnavabadust, see kätkeb endas õigust vabalt levitada ideid, arvamusi, veendumusi ja muud informatsiooni, aga see tähendab ka vastutust. Täna raportööri ja soovin kõigile meile jõudu, et me suudaksime leida vastuse küsimusele: mis asi on Internet ja kas ja kuidas seda reguleerida? Et Internet on globaliseerumise üks selgemaid märke, siis on siin vaja ka rahvusvahelist lähenemist.

Filiz Hakaeva Hyusmenova (ALDE). – (BG) Daamid ja härrad, raporti sisu on täielikus vastavuses selle pealkirjaga. See hõlmab Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja ÜRO lapse õiguste konventsioonis sätestatud õigusi ning selle eesmärk on kaitsta lapsi kuritegevuse eest. Õnnitlused raportöörile.

Internet on maailm, kus ilmnevaid asjaolusid ei määratleta otseselt õiguste ja vabaduste rikkumisena või nendevastaste kuritegudena. Võimalused avaldada arvamust, leida teavet ja sõlmida sotsiaalseid sidemeid asenduvad sageli vastupidise tegevusega. Internet on viljakas keskkond, kus saab regulatsioonidest mööda minna ja mõtteid piiranguteta avaldada.

Anonüümsust pakkuvates ja kontrollivabades oludes kasutatakse keelevahendite valimisel ja kasutamisel sageli vastutustundetult. Keelepruuk on sageli läbi imbinud slängist, küünelistest ja isegi vulgaarsetest väljenditest. Need kasvavad umbusalduse ja viha kandjateks, need võetakse üle igapäevasesse tarvitusse, nad muutuvad järeleaimatavaks eeskujuks ja kujundavad teatavat hoiakut.

Niisugune keelekasutus ei edenda lapse sotsiaalset, vaimset ja moraalselt heaolu ega raja teed kultuuri ja väärtusteni. Seetõttu juhin ma tähelepanu vajadusele koostada Interneti-keele kohta eraldi analüüs ja uurida selle mõju lapse isiksuse arengule.

Csaba Sógor (PPE-DE). – Härra juhataja, ma olen üks nendest inimestest, kes soovib, et Interneti-vabadus jääks kestma. Interneti loojatel oli suur usk inimeste loomulikku headusse ja ma kaldun nende usku jagama. Kahjuks peame aga Internetis, nagu ka igasuguses inimühiskonnas, seisma sageli vastamisi kurva tõsiasjaga, et nende kaitsmiseks, kes ei suuda ennast ise kaitsta, tuleb kehtestada õigusnormid. Üksikisiku turvalisus on samasugune põhiõigus nagu õigus sõnavabadusele ja eneseväljendusele.

Lõpetada tuleb niisugused põlastusväärased nähtused nagu lapsporno ja pedofiilia, aga ka Interneti-pektused. Me ei saa sallida mitte ühtegi Interneti-kurjategijat ja kuna see teema on praegu meie huvi keskmes, soovin juhtida teie tähelepanu ühele tunduvalt vähem arutamist leidnud asjaolule – nimelt on Internetis hulgaliselt lehekülgi, mis ohutavad vihkamisele, vägivallele ja sallimatusele igasuguste vähemuste, sealhulgas etniliste vähemuste vastu. See on üks Internetiga seonduvaid aspekte, mis vajab meie tähelepanu. Me peame veendumata, et ka vähemused tunnevad end kaitstuna. See on vastuvõetamatu, et paljud äärmuslikud rühmitused kasutavad Interneti vihkamise ja ksenofoobia ohutamiseks.

Ewa Tomaszewska (UEN). – (PL) Härra juhataja, soovin juhtida tähelepanu mitmele Internetiga seotud probleemile.

Esiteks soovin nimetada isikuandmete ja konfidentsiaalsuse kaitset e-hääletusel, mis võimaldab puudega inimestel kasutada oma kodanikuõigusi. Teiseks mainin intellektuaalomandi kaitset seoses loominguga, mida saab Interneti kaudu hõlpsasti edastada. Kolmas teema puudutab laste kaitsmist brutaalsete ja pornograafilise sisuga stseenide ja muu kahjuliku sisu eest asjaomaste filtrite ja lapsevanemate harimise kaudu. Neljas küsimus on laste kaitsmine pedofiilide ja inimröövijate eest ning võimalus jälitada kurjategijaid Interneti jäetud jälgi mööda, näiteks pedofiili aadressi või kuritegude salvestiste järgi, mis on mobiiltelefonidega tehtud ja seejärel Interneti postitatud. Kui ühe Saksamaa noormehe Interneti-avaldustele oleks tähelepanu pööratud, oleksid tema ohvrid – õpilased ja õpetajad, keda ta tulistas – veel elus. Järgmine küsimus, mis on tegelikult kõige olulisem, puudutab sõnavabaduse austamist ja selles osas tuleb seadust järgida täpselt samamoodi nagu kõikides teistes valdkondades. Mõned nendest probleemidest nõuavad uusi tehnilisi lahendusi. Ma õnnitlen raportööri.

Ján Figel, komisjoni liige. – Härra juhataja, ma soovin tänada kõiki sõnavõtjaid nende asjakohaste ja huvitavate märkuste eest. Ma soovin lisada vaid kaks tähelepanekut selle kohta, mida ma alguses ütlesin. Me oleme näiteks ühel meelel intellektuaalomandi õiguste ja tasakaalustatuse vallas, mis on selles valdkonnas vajalik. See on oluline infoühiskonna üldise evolutsiooni – või arengu – pärast. Nende omandiõiguste jõustamine peab olema sobivas tasakaalus raportis loetletud põhivabaduste ja -õigustega, sealhulgas õigusega eraelu puutumatusele, isikuandmete kaitsele ja infoühiskonnas osalemisele.

Paljud teist nimetasid lapsi – alaealisi –, kes puutuvad tõenäoliselt nende probleemidega enim kokku, sest nad istuvad iga päev arvuti taga, ja nende kaitset. Siinjuures ma mitte ainult ei soovita, vaid palun tungivalt partneritel, liikmesriikidel ja institutsioonidel teha koostööd ajavahemikuks 2009–2013 koostatud turvalisema Interneti programmi raames. Selle eelarve on üsna märkimisväärne. Võetud on juba meetmeid kaitseks kohatu ja ebaseadusliku sisu eest, kuid ka kahjuliku käitumis- või toimimisviisi, näiteks juba nimetatud laste peibutamise või Interneti-kiusamise eest.

Probleeme on palju, kuid mina toetaksin riiklikke või rahvusvahelisi kohustusi käsitlevate põhjalike tegevuskavade rakendamist. Meil on direktiiv eraelu puutumatus ja elektroonilise side kohta, palju konkreetseid meetmeid või tegevuskavasid ning Euroopa elutähtsate infrastruktuuride kaitse programm. Sellepärast ei vaja me rohkem õigusakte, vaid pigem nende nõuetekohast ja piisavat rakendamist ning seejärel loomulikult täiendusi ja parandusi. Keegi nimetas asjakohaselt telekommunikatsiooni paketti. Eilne kolmepoolne kohtumine annab lootust, et lõplik kokkulepe saavutatakse.

Tahan lõpetuseks öelda, et tänavune aasta on kuulutatud Euroopa loovuse ja innovatsiooni aastaks ja selle tunnuslause on „Kujutle. Loo. Uuenda.”. Me ei kujuta maailma küll ilma Internetita ette, kuid see tuleks muuta kujutlemise, loomise ja uuendamise teel turvalisemaks, humaansemaks ja vastutustundlikumaks.

Stavros Lambrinidis, raportöör. – Härra juhataja, ma soovin komisjoni tänada. Kuna ma loen paberilt maha, siis teen ma seda erandkorras inglise keeles, et teha tõlkide elu lihtsamaks.

Ma austan nende inimeste tundmusi, kes on mures intellektuaalomandi kaitse pärast. Mulle on jäänud aga mulje, et nad peavad lahingut vale raporti raames. Minu raport ei käsitle vaid üht teemat; see on raport, milles räägitakse põhiõiguste ja turvalisuse kaitsest Internetis üldiselt ja seetõttu on see saanud ka ühehäälse toetuse.

Kuna aga raportis ei käsitleta intellektuaalomandi õigusi, võib mõnda sõnavõttu kuulates jääda mulje, et raportis eiratakse neid. Lubage mul teile ette lugeda, kui tasakaalukad püüdsime me selle raportiga olla. Lõike 1 punktis k palume me nõukogul „jätkata tööd, et võtta vastu direktiiv kriminaalmeetmete kohta intellektuaalomandi õiguste jõustamiseks, lähtudes tänapäevastel innovaativsetel teadusuuringutel põhinevast hinnangust selle kohta, millisel määral see on vajalik ja proportsionaalne”. Niimoodi on raportis kirjas.

Muudatusettepanekud on aga kõike muud kui tasakaalustatud. Ettepanekud, mis tühistavad raportis esitatud nõude keelata kõikide kasutajate süstemaatiline jälgimine hoolimata sellest, kas nad on kahtlusalused või mitte ja kas nad on süüdi või mitte, et kaitsta igasugust õigust turvalisusele, on kõike muud kui tasakaalustatud. Need kutsuvad meid üles täielikult loobuma põhiõigustest, et kaitsta midagi muud.

Teiseks, muudatusettepanekud, millega tühistatakse või nõrgendatakse raporti ülimalt täpset ja konkreetset väidet – mille kohaselt ei tohiks vaieldava poliitilise kõnepruugi eest kriminaalvastutusele võtta –, on sellised, millega ma ei nõustu, ja mul on hea meel kuulda, et ka paljud teised siin saalis mitte.

Poliitilist kõnepruuki tuleb kaitsta, eriti kui see on vaieldav. Kui kõik siin saalis oleksid ühel meelel, ei vajaks me sõnavabadust käsitlevaid õigusakte. Kui me aga ei ole ühel meelel – just sel eesmärgil, et kaitsta mõtteavaldusi, mis võivad olla eriti ärritavad minusugustele või teistele inimestele – on meil vaja neid õigusakte. See koht raportis ei puuduta kriminaalset kõnepruuki. See puudutab üksnes vaieldavat poliitilist kõnepruuki. Seetõttu palun ma kõigil toetada seda raporti lõiget ja samuti kogu raportit üldiselt.

Olen väga tänulik kõigile, kes täna siin olid; ka neile, kes minuga ei nõustu. Ma tean, et see ei ole kerge. Suur tänu teile kõikide nende kuude pikkuse toetuse eest raporti koostamise ajal. Ootan väga, et saaksin töötada teiega tulevikus teie raportite kallal ning näidata üles samasugust mõistmist ja toetust.

Juhataja. – Aitäh, kolleegid. Aitäh, härra Mavrommatis, teie arvamuse eest ja iseäranis suur tänu raportöör Lambrinidisele tema edu ning olulise ja huvitava raporti eest.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 26. märtsil 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Neena Gill (PSE), kirjalikult. – Ma õnnitlen raportööri selle raporti puhul. Usun, et Internet on parandanud eurooplaste elu lugematuid kordi. See on suurendanud meie juurdepääsu teadmistele, aidanud meil maailma paremini mõista ning tugevdanud meie sotsiaalseid sidemeid teiste inimestega.

Valijad on aga mulle öelnud, et nad on mures ka Interneti-ohtude pärast. Meie kasutuses on märkimisväärne tehnoloogia, kuid vabadus, mille see meile annab, pakub ühtlasi kurjategijatele võimalust seda tehnoloogiat kuritarvitada. Kõnealune raport, milles keskendutakse põhiõigustele, on suur samm Interneti turvalisemaks muutmise suunas. Eelmisel osaistungjärgul kõnelesime vajadusest tegeleda lapspornograafiaga. Täna hääletusel olnud muudatusettepanekud, mille eesmärk on leida tasakaal vabaduse ja turvalisuse vahel, moodustavad olulise vahendi selle ohu vastu võitlemisel edaspidi.

Raportis avaldatakse muret ka e-kirjaoskuse pärast. Me ei saa ühiskonnana edasi liikuda, kui soosime ühtede inimeste uusi vabadusi nende inimeste õiguste arvelt, kes on Internetiga vähem tuttavad. Me oleme rõõmuga võtnud omaks põhjalikud muutused, mida Internet on meile pakkunud. Et veelgi kaugemale minna, peaksime sama innukalt keskenduma nüüd selle murrangulise vahendi negatiivsetele külgedele.

Daciana Octavia Sârbu (PSE), kirjalikult. – (RO) Asjaolu, et Interneti on järjest raskem kontrollida, on hästi teada, kuid põhiõiguste, sealhulgas eraelu puutumatuse kaitsmine Internetis ja turvalisema Interneti tagamine peaksid olema liikmesriikide valitsuste eelisteemadeks.

Interneti kasutamine pakub lugematuid hüvesid, kuid me ei tohi unustada Interneti kuritarvitamisega kaasnevat ohtusid, millega mõned kasutajad kokku puutuvad.

Seetõttu on meie kohustus määrata kuritarvitamise piiramise eesmärgil kindlaks andmekaitse, turvalisuse ja sõnavabaduse standardid nii Euroopa kui ka liikmesriikide tasandil.

Teisest küljest tuleb kiiresti võtta meetmeid, et võidelda küberkuritegevuse vastu ning selle koha pealt soovin ma toonitada üleilmse strateegia väljatöötamise tähtsust.

Ma nõuan, et võitluses küberkuritegevuse vastu teeksid politseiametid, internetioperaatorid, kasutajad ja teised asjaosalised pidevalt koostööd.

Lõpetuseks ütlen, et tagada tuleb nii õigus haridusele ja õigus kasutada Interneti kui ka Interneti-teenuste kasutajate turvalisus ja õigused.

12. 2008. aasta novembris Biarritzis toimunud Euroopa Liidu spordiministrite kohtumisel vastu võetud deklaratsiooni järelmeetmed (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arutelu suuliselt vastatava küsimuse üle, mille esitasid Euroopa Komisjonile kultuuri- ja hariduskomisjoni nimel Katerina Batzeli ja Doris Pack 2008. aasta novembris Biarritzis toimunud Euroopa Liidu spordiministrite kohtumisel vastu võetud deklaratsiooni järelmeetmete kohta (O-0049/2009 – B6-0223/2009).

Katerina Batzeli, esitaja. – (EL) Härra juhataja, volinik, Biarritzis 2008. aasta novembris toimunud spordiministrite mitteametlik kohtumine oli Euroopa esimene reaalne riigiülene spordifoorum.

See on esimene konkreetne ja oluline samm. Subsidaarsuse, sõltumatuse ja isereguleerimise põhimõtteid kohaldatakse spordis laialdaselt nii riigiti kui ka piirkonniti. Need ei saa aga anda vastust põhiküsimusele, kas sport on lõppude lõpuks ühiskondliku rolli kandja või on see puhas äri, mis muudab sporditegevuse paratamatult siseturu tooteks.

Tänapäeval on spordi aktiivne kaubastumine ja asjaolu, et sellele on ligipääs puhtalt ärile keskendunud sektoritel – näiteks meediareklaamindusel –, muutnud selle majanduslikuks näitajaks. Euroopa Ühenduste Kohut on mitu korda palutud, et ta otsustaks mõnel konkreetsel juhul, kas sporditegevus on puhtalt ühiskonnale kasulik teenus või vastupidi – kas see hõlmab ka majanduslikku aspekti, mis tähendab, et see on üldist majandushuvi pakkuv teenus.

Ehkki spordi ühiskondlik eriroll ei õigusta tema vabastamist ühenduse õiguse sätete järgimisest, tehakse siiski jätkuvalt erandeid ja nõustatakse nendega, kui niisugune erandite tegemine on põhjendatav spordi ühiskondliku rolliga.

Volinik, on teatavaid küsimusi, mida sisaldas ka meie parlamendikomisjoni esitatud küsimus:

- esiteks, seesama mure organisatsioonide sõltumatuse pärast – spordiklubide ja -liitude sõltumatust tuleb kaitsta. Esineb aga selgeid juhtumeid, mille korral isereguleerimine ei taga kõikide huvirühmade võrdset kohtlemist;

- teiseks tuleb komisjonil anda meile kiiresti vajalikud suunised üldist majandushuvi pakkuva teenuse kontseptsiooni määratluse kohta spordis ning kriteeriumide kohta, mille puhul rakendatakse siseturu vabadusi ja konkurentsieeskirju;

- kolmandaks on suuliselt vastatavas küsimuses nimetamata jäänud teema, mis on siiski väga oluline ja mis kerkis esile riiklikul tasandil – kuidas nimelt toimida riigi või eraraadio- ja -telekanalite õigustega spordisündmuste kajastamisel. Kuna turule on tulnud palju uusi erasektori teenuseosutajaid, kes kasutavad

uusi tehnoloogia- ja telekommunikatsioonivahendeid, siis on see ahvatlenud paljusid spordiliite sõlmima nende õiguste eelisostutehinguid.

Siinjuures tuleb aga toonitada, et just spordi ühiskondliku rolli tõttu on viga propageerida süsteemi, milles puudub klubide vaheline solidaarsus ja mille raames tugevdatakse majanduslikku konkurentsi. Kollektiivläbirääkimisi, mida ka härra Mavrommatis oma raportis käsitles, tuleks tutvustada spordisektori jaoks kõige sobivama ja parema lahendusena.

Ükskõik milline see lahendus ka on, volinik, peab see olema vastavuses nii turu õiguskorraga, spordi avaliku rolliga kui ka asjaoluga, et sport on ühiskondlik tarbeese ning peab olema kättesaadav ühiskonna kõikidele osadele. Spordiklubide roll ja nende tegevuse korraldus on olulised tegurid nende suhetes Euroopa Komisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni ning Euroopa Parlamendiga.

Ján Figel, komisjoni liige. – Härra juhataja, ma väljendan heameelt eelmise aasta novembris Biarritzis ELi spordiministrite tehtud avalduse pärast. See on oluline, sest viib sporditeemalist mõttevahetust samm-sammult edasi ja tugevdab spordialase dialoogi struktuure, nagu soovitati meie 2007. aasta valges raamatus. Selle sporti käsitleva valge raamatu rakendamisel tehakse suuri edusamme.

Euroopa Ülemkogu hiljutine, detsembris avaldatud deklaratsioon spordi kohta on samuti väga oluline samm edasi; selles nõutakse tihedamat dialoogi Rahvusvahelise Olümpiakomiteega (ROK) ja spordiliikumise käitlemist prioriteedina.

Komisjon võttis kiiresti mõlema nõudmise suhtes poliitilisi järeldusi. Spordialase dialoogi saavutamine on aga jätkuvalt probleemne ülesanne, kui arvestada spordi mitmekesisust ja spordistruktuuride keerulisust.

Jaanuaris kohtusin ma Lausanne'is ROKi presidendi Jacques Rogge'iga ja rahvusvaheliste spordiliitude esindajatega. Kohtumine andis kinnitust selle kohta, et spordiorganisatsioonid on loobumas nõudmast spordis üldisi erandeid ehk nn grupierandeid ühenduse õigustikust ning on valmis vaatlema spordiga seotud teemasid õigusliku mõju vaatenurgast üksikute valdkondade kaupa. Ma arvan, et lisaks valges raamatus esitatud juhistele on see sobiv viis, kuidas saavutada suuremat selgust selle kohta, mil viisil kohaldada Euroopa Liidu õigust spordis.

Me vahetame arvamusi ka meeskonna spordialade esindajatega. Minu töötajad kohtusid eelmisel nädalal peamiste rahvusvaheliste ja Euroopa meeskonna spordialade liitudega, et arutada sportlaste vaba liikumise ja mittediskrimineerimise küsimusi spordis. Juunis on mul kavas korraldada nende arutelude järeldusena järgmine kõrgetasemeline kohtumine.

Lõpetuseks, suuri edusamme on tehtud ka Euroopa Liidu sotsiaalse dialoogi struktuuride loomisel spordis. See sai alguse jalgpallist ning ma usun, et see jätkub ka teistel spordialadel.

Mis puudutab dialoogi raamistiku ülesehitust, siis spordiliikumise konsultatsioonideks ei saa kasutada lihtsalt ühepoolset, ametlikku raamistikku. Spordi spetsiifilisuse tõttu tuleb dialoogis arvesse võtta selle eri tasandeid.

Pea väga oluliseks viljakat partnerlust kõikide peamiste spordivaldkonna osalejatega, kes austavad spordi sõltumatust, lähimuspõhimõtet ning riiklikke ja ELi õigusraamistikke. Ma arvan, et see aitab kujundada ka ELi tulevast poliitilist spordiraamistikku, mida me peame tõenäoliselt – tegemata ennatlikku otsust Lissaboni lepinguga seotud arengu kohta – rakendada juba järgmisel aastal.

Siinjuures soovin samuti tänada Euroopa Parlamenti ja eriti kultuuri- ja hariduskomisjoni toetuse eest. Te kiitsite samuti heaks konkreetse eelarvete ehk eelarve ettevalmistuste tarbeks, mida me hakkame peagi rakendada. See on oluline võimalus, mis aitab meil raamistada oma mõtteid tulevase tegevuse kohta.

Manolis Mavrommatis, fraktsiooni PPE-DE nimel. – (EL) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, sporti käsitleva valge raamatu raportöörina oli mul võimalus tutvustada Biarritzis Euroopa Liidu liikmesriikide spordiministrite kohtumisel Euroopa Parlamendi seisukohta.

Valges raamatus rõhutatakse vajadust austada spordi sõltumatust ja eripära. Euroopas peetakse sporditeemalises poliitilises mõttevahetuses sageli väga tähtsaks nn Euroopa spordi mudelit. Kui Euroopa spordivaldkonna sidusrühmadega arutleti sporti käsitleva valge raamatu üle, nõustusid komisjon ja Euroopa Parlament, et spordi eripära tuleb kaitsta olenemata edasistest suundumustest. Euroopa spordi eripära käsitletakse kahel viisil:

- esiteks, sporditegevuse ja spordieeskirjade eripära ning

- teiseks, spordi struktuuri eripära.

Mis puudutab teist eripära, siis Euroopa Liit tunnustab spordiorganisatsioonide sõltumatust ning esindusstruktuuride, näiteks kõrgetasemelisi meistrivõistlusi korraldavate organisatsioonide sõltumatust.

Et koordineerida valdkonda aga paremini ja tõhusamalt, tuleb seda reguleerida Euroopa tasandil vähemalt mingilgi määral. Seega on nii komisjon kui ka Euroopa spordivaldkonna sidusrühmad seisukohal, et enamiku probleemidest saab lahendada isereguleerimise kaudu usaldusväärse juhtimise põhimõtteid järgides ja kooskõlas ühenduse õigusega.

Üldiselt võib öelda, et mis puudutab Euroopa Liidu suhtumist spordiküsimustesse ja nende reguleerimist, siis juhul, kui nendes küsimustes peetakse kinni Euroopa Liidu õigusest, käitub Euroopa Liit selles vallas ülimalt hoolikalt.

Emine Bozkurt, fraktsiooni PSE nimel. – (NL) Härra juhataja, Euroopa Parlament tegi sporti käsitleva valge raamatuga tõhusat tööd ning andis oma täieliku toetuse Euroopa Komisjonile esitatud taotlusele töötada välja selged suunised ühenduse õiguse kohaldamiseks spordi suhtes. Mitte ainult parlament, vaid ka kogu Euroopa spordiorganisatsioonid on nõudnud rohkem selgust. See on ebainimlik, et nad on jäetud teadmatusse, sest asjade praeguse seisuga töttu peavad kohtud ikka ja jälle otsustama, kuidas kohaldada ühenduse õigust. Euroopa spordiministrid kordasid Biarritzis komisjonile esitatud palvet.

Käes on hetk, mil me soovime komisjonilt endalt kuulda, kas ta on hakanud neid suuniseid välja töötama. Kas komisjon võib meile öelda, millal on need kättesaadavad? Kas ta on valmis korraldama sidusrühmade konverentsi – millele osaleksid muu hulgas spordimaailma ja Euroopa Parlamendi esindajad –, et algatada või kiirendada seda protsessi ning tuua Euroopa spordiorganisatsioonide jaoks kõnealuses küsimuses võimalikult kiiresti rohkem selgust?

See viib mind teise, eelmisega lähedalt seotud teema juurde. Kogemused on näidanud, et praegu on spordi vallas vähe häid dialoogimehhanisme või need puuduvad üldse. Selle selgeim näide on arutelu ülemaailmse dopinguvastase agentuuri (WADA) muudetud dopinguvastase koodeksi teemal. Agentuuris klammerdutakse meeletult kõlbmatute eeskirjade külge; puudub igasugune võimalus pidada tõelist dialoogi Euroopa institutsioonidega ja spordiinimestega selleks, et leida lahendus ja töötada välja dopinguvastane poliitika, mis oleks tõhus ja milles austatakse spordiinimeste kodanikuõigusi ja eraelu puutumatust. Olen palju vestelnud spordiinimeste ja sidusorganisatsioonidega, kes kaebavad vajakajäävate konsultatsioonide ning selle üle, et WADA ja ROK kehtestavad nõudeid, kuid ei ole ise koostööaltil. Ainuüksi WADA vastus eilsele UEFA ja FIFA ettepanekule näitab, et avameelne hoiak ei tule kõne allagi.

Kui rääkida dopinguvastastest poliitikast, siis kui suurt initsiatiivi on Euroopa Komisjonil kavas üles näidata, et korraldada konsultatsioon Euroopa spordiinimeste kodanikuõiguste kaitseks, ning mil viisil tuleks komisjoni arvates luua nõuanderaamistik – nii üldiselt võttes kui ka nimetatud konkreetsetes valdkonnas? Kas komisjon on samuti seisukohal, et konsultatsioonid peaksid olema vastastikused?

Zdzisław Zbigniew Podkański, fraktsiooni UEN nimel. – (PL) Härra juhataja, suuliselt vastatav küsimus 2008. aasta novembris Biarritzis toimunud Euroopa Liidu spordiministrite kohtumisel vastu võetud deklaratsiooni tulemusel võetavate meetmete kohta on õigustatud. Pidevad muutused ühiskonnas toovad kaasa ka muutused spordis. Järjest enam probleeme jääb tänapäeva spordis lahenduseta ja tööandjad ei reageeri sellele. Me läbime spordivaldkonnas praegu teatavat kriisi. Muu hulgas suurenevad dopinguga seotud probleemid ja kauplemine noorte sportlastega.

Sportlaste, eriti noorsportlaste kohtlemine kaubana jätab nad ilma võimalusest jätkata täiskasvanuna karjääri väljaspool spordivaldkonda. Ministritel on õigus, kui nad nõuavad, et noored mees- ja naissportlased saaksid õppida üldharidust ja sporti ühendava topeltõppekava järgi ning et asjaomaste rajatiste ja struktuuride arvu suurendataks. Noorte spordiinimeste konkurentsivõimega seoses pakutud parandused on head, kuid nendega ei tohi välja jätta paremate tulemustega sportlasi.

Seega esineb spordivaldkonnas arvukalt ohte ja kõhklusid. Need ohud on üleilmset laadi ning seega on ühenduse mõistlik koordineerimistegevus konsultatsioonide raames vastuvõetav senikaua, kuni see ei ole kohustuslik. Alati jääb aga õhku üksikasjade küsimus. Mõeldes otseselt suuliselt vastatava küsimuse teisele osale, võib öelda, et igasugune ülalt alla kulgev institutsiooniline koordineerimine näib kõrvale tõrjuvat riikide valitsused. Me ei tohi sellele kiusatusele järele anda.

Ivo Belet (PPE-DE). – (NL) Härra juhataja, UEFA president Michel Platini esitas hiljuti Euroopa Parlamendile suurepärase ettepaneku, kuidas vähendada noortega kauplemise probleeme jalgpallis. Sellel teemal on

selge seos Katerina Batzeli esitatud küsimusega. UEFA teeb konkreetse ettepaneku lõpetada noorte mängijate ehk alla 18-aastaste laste rahvusvaheline üleminek. Mõistagi on see väga tundlik teema, sest paljud näevad seda Euroopas liikumisvabaduse rikkumisena.

Küsimus on selles, missugused huvid ja põhimõtted on siin tähtsamad. Me kõik nõustume, et selle küsimuse vastus on: sobiv treening noortele ja lastele nii koolis kui ka spordiklubis. Kui lastega kauplemise tõttu viiakse nad mõnikord ühest Euroopa otsast teise koos perekonnaga või ilma sellela, ei soodusta see mitte kuidagi tasakaalukat kasvatust. Siit ka minu küsimus volinikule: kas teil on kavas kaitsta seda UEFA ettepanekut ja kas te plaanite lähiajal alustada sel teemal ka dialoogi sidusrühmadega – mängijate, klubide, liigade ja liitudega?

Mul on ka teine küsimus; see puudutab nn 6+5-reeglit, mille eesmärk on samuti kaitsta noori mängijaid ja julgustada klubisid investeerima rohkem nende enda noorte mängijate treenimisse. Teadusuuringutega tegelev Saksamaa Euroopa asjade instituut korraldas kõnealusel teemal FIFA palvel hiljuti uuringu ja jõudis järeldusele, et 6+5-reegel on tõepoolest vastuvõetav ja kooskõlas ühenduse õigusega. Volinik Figel, missugune on teie seisukoht selles küsimuses? Samuti soovime, et te alustaksite Euroopa Liidu nimel sellel teemal dialoogi spordivaldkonna juhtorganitega, võttes arvesse jalgpalli eripära, mille suhtes me oleme kõik ühel nõul, ja mõistagi ka Lissaboni lepingut.

Christopher Heaton-Harris (PPE-DE). – Härra juhataja, ma tänan volinikku tema avasõnade eest. Me kõik soovime vaid õiguskindlust.

Mul on paar selleteemalist küsimust ja samuti üks küsimus seoses Lissaboni lepinguga, kui see peaks ratifitseeritama. Tubli konservatiivse euroskeptikuna pean ütlema, et loodetavasti seda siiski ei tehta.

Ma mõtlesin endamisi, et mida tähendaks leping – kui see ratifitseeritakse – spordiorganisatsioonidele ja juhtorganitele? Paljud nendest juhtorganitest arvavad, et lepinguga tunnustatakse nende ja spordi eripära. Seega, volinik, kas te saate meile öelda, kuidas aitab see uues lepingus sätestatud tunnustamine sporti? Kas spordivaldkonnas hakatakse kehtestama siis piiranguid – mis tulenevad eri aspektidest, näiteks tööseadusest ja teistest õigusaktidest –, mida juhtorganid tegelikult soovivad järele proovida ja saavutada?

Õiguskindlusega seoses on palju küsimusi, millega komisjon saaks ja võiks spordiorganisatsioonidele praegu aidata. Kas välismaised ettevõtted peaksid investeerima suuri summasid Euroopa spordiklubidesse? Minul pole selle vastu midagi. Mina näen seda tegelikult otsese välisinvesteeringuna ja leian seetõttu, et see on hea. Paljud spordiorganisatsioonid ja juhtorganid arvavad aga, et see on halb. Mida arvate sellest, et mõni spordiorganisatsioon keelustab niisuguse tegevuse?

Nagu kolleeg Belet ütles, on UEFA teinud ettepaneku keelustada alla 18-aastaste sportlaste ülemineku teise riiki. Ühenduse õiguse kohaselt on töötaja isik, kes on vähemalt 16 aastat vana, seega – mis juhtub siis, kui niisuguses olukorras vaidlustab 17-aastane isik asjaolu, et tal keelati liitumast suure klubiga, mis ei asu tema kodumaal?

FIFA kodus kasvanud mängijate ja 6+5-reegel – kuidas te neid kahte punkti selgitaksite? Ka jalgpallis on alati olnud nendest teemadest huvitatud ning näib, et praeguses päevakorrapunktis keskendutakse just sellele alale. Kõik need teemad puudutavad ju ka polo- ja ragbiliite ning lauatennise mängijaid – see puudutab kõiki spordialasid.

Kas me kavatsime vaadata sporti laiemalt? Kas komisjonil on plaanis avada foorum, kus spordivaldkonna sidusrühmad saavad tulla mõnedest oma probleemidest komisjoniga avameelselt rääkima ning saada mõnedele neist küsimustest korrapäraselt vastuseid – hoolimata sellest, kas Lissaboni leping ratifitseeritakse või mitte?

Juhataja. – Volinik, teil on sõna – võtke arvesse, et meil oli palju küsimusi, kuigi tegelikult oli neid suuliselt vastatavas küsimuses ainult kaks.

Ján Figel, komisjoni liige. – Härra juhataja, nii see on. Tavaliselt on küsida lihtsam kui vastata ning tavaliselt on küsimusi rohkem kui vastuseid, kuid ma usun, et koos leiame me järjest rohkem ja paremaid lahendusi.

Kogu asi seisneb koostöös – mitte ainult parlamendi ja komisjoni vahel, vaid eriti just koostöös spordiliitude, -föderatsioonide, liikmesriikide ja huvirühmadega. Kui nad on vastutustundlikud ja koostööaltid, tulevad nad kokku ja otsivad lahendusi, mis on vastuvõetavad ja kooskõlas õigusaktidega. Vastasel korral kohandame ja muudame õigusakte meie kas riiklikul või Euroopa tasandil. Sel viisil peaksime ka jätkama. Ma loodan väga niisuguse vaatenurga säilitada.

Arvan, et alates 2007. aastast on palju muutunud. Ma ei soovi oma sõnu korrata ega soovitada taas lugeda valget raamatut. On olemas lühem versioon, samuti lisadega versioon. Esimest korda püüdsime me midagi teha; me kogusime kokku kõik spordiga seotud kohtuasjad ja otsused, mille tulemusel moodustus skeem selle kohta, kuidas on sport seotud Euroopa Ühenduse õiguse või poliitikaga. Mõistagi esitame me täiendavaid suuniseid. Me esitasime füüsilise tegevuse suunised – ma tutvustasin neid Biarritzis –, mis peaksid aitama parandada füüsilise tegevuse mahtu, intensiivsust ja kvaliteeti meie ühiskondades ja eriti koolides. Need suunised peaks tervishoiuministrite nõukogu vastu võtma. Meil ei ole küll spordiministrite nõukogu, kuid selle peamine põhjus on selles, kõnealune valdkond on seotud rahvatervisega.

Me ei saa koostada suurt konkreetset suuniste kogu kõige kohta. Ma olen öelnud, et me saame käsitleda konkreetseid küsimusi teemade, mitte juhtumite kaupa. Järgmisena saame loodetavasti tegeleda litsentsidega – kuidas muuta meie süsteem läbipaistvamaks ja jätkusuutlikumaks ning kehtestada litsentsimispehmed. Loomulikult peavad selle eest otseselt vastutama UEFA ja tema partnerid, kuid me saame neid aidata. Meie huvides on edendada niisuguseid pehmed nagu isereguleerimine, läbipaistvus ja jätkusuutlikkus ning me saame teiste oluliste meetmetega litsentsimist parandada.

Me toetame dopinguvastast konverentsi. See annab hea võimaluse öelda sel teemal palju rohkem kui muidu, kuid ma olen uue agentuuri või Euroopa dopinguvastase agentuuri asutamise vastu. Olen ka öelnud avalikult, et meil on olemas Euroopa koostöövõrgustik, kuhu kuuluvad liikmesriikide dopinguvastased agentuurid olenemata sellest, kas need on riigi- või erasektori ettevõtted. Euroopal tuleb olla aktiivsem ja ühtsem. Meil on WADA-lt mõndagi õppida ja me peaksime tegema seda kiiresti. On ka vaidlusi. Oleme rääkinud Emine Bozkurtiga dopinguvastast koodeksist. Täna nägin ma telerist Sepp Blatteri ja WADA juhi John Fahey arutelu selle üle, kuidas pärast selle koodeksi vastuvõtmist võiksid dopinguvastane võitlus ja jalgpallivõistlused käia käsikäes, kuid sellega seoses on probleeme.

Niisiis, dopinguvastast võitlusest rääkides arvan, et vajame rohkem liidusisest koostööd, et muuta Euroopa usaldusväärsemaks. Meil on olemas Euroopa Nõukogu, meil on olemas selleteemaline konventsioon. Meil on palju põhjusi, et aidata järjekindlamalt luua dopinguvastast maailma või maailma, mis võitleb tõhusamalt dopingut kasutamise vastu. Te ütlesite, et dialoogi saavutamine kõnealuses valdkonnas ei ole lihtne – pean silmas sporditeemasid üldiselt, mitte üksnes võitlust dopingut vastu. On tõsi, et mõnikord on see raske isegi rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil või erinevate alade või tasandite vahel, kuid ma võin teile kinnitada, et dialoogi ja avatuse vaimus ning valmisolek astuda dialoogi suureneb.

Osalesin Euroopa Olümpiakomiteede Ühenduse esinduse avamisel Brüsselis; esindus asub Rond-Point Schumani ning komisjoni, nõukogu ja Euroopa Parlamendi läheduses. See tähendab Euroopa Olümpiakomiteede Ühenduse ja ROKi pidevat ligiolekut Euroopa institutsioonides, et pidada dialoogi ja teha koostööd. See ütleb nii mõndagi küsimuse olulisuse ja vastastikuse valmisoleku kohta teha lahenduste leidmise nimel dialoogi raames tööd.

Rääkides rahvusvahelisest üleminekust, siis ka mina pooldan noorte kaitsmist ning treenimise ja hariduse edendamist. 2001. aastal võtsime me vastu otsused või lepingud rahvusvahelise ülemineku kohta. Üldine vanusepiir on 18 eluaastat, kuid Euroopas on sisse seatud erikord 16–18-aastastele. Kui ei ilmne just väga raskeid või elutähtsaid probleeme, ei pea me seda muutma, vaid meil tuleks edendada treenimisvõimalusi, leida neid juurde ning teha tööd andekate sportlastega Euroopas.

Seetõttu näiteks toetasime me kodus kasvanud mängijate reeglit, sest sellega propageeritakse niisugust kohtlemist. Mõistagi ei ole see absoluutne reegel, vaid puudutab üksnes teatud korda. Me eelistame, õigemini edendame eripära teatavate reeglite raames. Me ütlesime, et tuleme tagasi selle otsuse juurde viie aasta pärast, et näha, missugune on olnud selle uue reegli tegelik, mitte ainult teoreetiline mõju. Praegusel kujul ei ühildu 6+5-reegel lihtsalt Euroopa Liidu õigusaktidega, nagu on uuringust selgunud. Me oleme FIFAga rääkinud ja lugenud dokumente, kuid nendes ei ole midagi uut. Tegelikult ei saa me öelda, et nõustume uuringutulemustega.

Kuid ma pean ütleva, et võttes arvesse esmajoones viimaseid sündmusi Biarritzis ja Lausanne'is, on Euroopa Komisjoni ja tema partnerite, sealhulgas FIFA vahel tõeline ja väga konkreetne dialoog. 6+5-reegli küsimuses jätkame seda ka edaspidi. Isegi FIFA ütles, et meil ei ole vaja mitte kiirustades koostatud seisukohta, vaid pigem konkreetseid ja usaldusväärseid vastuseid. Ta ei soovi laskuda ametlikesse vaidlustesse. Me nõustusime sellega, et jätame rohkem ruumi ekspertide arvamusele ja mõttevahetusele. Usun, et see on väga kasulik.

Kui vaadelda Lissaboni lepingut ja eripära tunnustamist, siis Euroopa Liidu lepingu artiklisse 149 lisati kaks erisätet hariduse, noorte ja spordi kohta. See puudutab ka pädevustaset. Erisätted kujutavad endast üksnes toetusmeetmeid, seepärast ei ole Euroopa Liidul õigust otsuseid teha – ta võib vaid toetada liikmesriike

sportlaste puutumatused edendamisel. Liit võib aidata moodustada spordinõukogu, nagu oleme teinud hariduse ja noorte valdkonnas, ja see toimuks siis võib-olla laiendatud kujul. Liit võib aidata töötada välja esimese ELi spordivaldkonna tegevuskava ja programmi, kuid see ei tähendaks struktuuri muutmist või üldisi kitsendusi. Üksikute valdkondade tõelist ja tavatut eripära peab olema võimalik kaitsta süsteemi eest või Euroopa Kohtus.

Minu arvamus kajastab üksnes komisjoni arvamust. Mis puutub Euroopa Liidu õiguse selgitamisse, siis meie arvamus ei ole lõplik. Just nimelt selles valdkonnas on paljud küsimused omavahel seotud. Me tahaksime tagada suurema õiguskindluse ja sellepärast me selle protsessi algatasime. Valge raamat on olemas ning Pierre de Coubertin'i tegevuskava aitab muuta selle paremini loetavaks ja konkreetsemaks, kuid see on pidev protsess. Lissaboni lepinguga saaksime aidata veelgi rohkem, kuid ilma selleta peame jääma tasemele, mille oleme praeguseks saavutanud.

Ma rääkisin alla 18-aastaste üleminekust. Sellega seoses tegi FIFA väga hea otsuse – mitte üksnes ülemineku kohta, vaid ka alaealiste reklaamimise ja kaitsmise kohta spordis – jalgpallis – ning ma arvan, et see on õige vaatenurk. Niisiis annab mõnes valdkonnas head eeskujuga UEFA, näiteks seoses kodus kasvanud mängijate reegluga, ja mõnes FIFA, näiteks alaealiste kaitsmisel. Ma arvan, et me saame mõlemat aidata ning oluline on asjaolu, et selle saab muuta sobivaks ka jalgpallimaailma jaoks.

Ja viimaseks – ma vabandan, et ma andsin nii pika vastuse – mis puudutab Christopher Heaton-Harrise nimetatud spordifoorumit, siis see on tegelikult juba loodud. Biarritzis oli meil ministrite konverents tähtsamate partneritega, kuid enne seda oli meil foorum rohkem kui 200 sidusrühmaga erinevatest spordivaldkondadest. See oli väga heatahtlik, elav ja avatud foorum ning me soovime sellega ka jätkata. Usun, et Rootsi või eelkõige Hispaania eesistumisperioodi ajal saame pidada järgmise foorumi, et selgitada välja saavutatud edusammud ja võtta endale edasised kohustused.

Just selle teemaga alustasin ma küsimustele vastamist – vaja on teha koostööd läbipaistval, järjepideval ja usaldusväärsel viisil. Kui me seda teeme, muutub Euroopa juhtivaks kohaks, kus sporti kaitstakse ja edendatakse ning kus võideldakse spordiga kaasnevate negatiivsete nähtuste, nagu dopingu, korruptsiooni, vägivalga ja rassismi vastu. Ma kutsuksin teid üles seda hoiakut jagama, sest paremat meil ei ole. Me ei soovi jälle midagi kehtestada, vaid pigem välja pakkuda, kaitsta ja toetada. See on minu vastus.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

13. Laevade ohutu ja keskkonda säästev ringlussevõtt (arutelu)

Juhataja. Järgmine päevakorrapunkt on arutelu suuliselt vastatava küsimuse üle, mille esitas Euroopa Komisjonile keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni nimel Johannes Blokland 2009. aasta mais Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) egiidi all toimuvate läbirääkimiste kohta laevade ohutu ja keskkonda säästva ringlussevõtu konventsiooni jõustamise tingimuste üle (O-0028/2009 – B6-0224/2009).

Johannes Blokland, esitaja. – (NL) Härra juhataja, eelmise aasta mai täiskogu ajal võttis Euroopa Parlament selge seisukoha laevade lammutamisest tulenevate, inimväärlikust alandavate ja keskkonda kahjustavate olukordade suhtes. Siiski lammutatakse mitmel pool Lõuna-Aasia rannikul suuri merelaevu tingimustes, mis kahjustavad keskkonda ja alandavad inimväärlikust. Näiteks Bangladeshis ei vasta 36 lammutustehasest mitte ükski minimaalsetele keskkonna- ja ohutusstandarditele.

Hea on see, et sel põhjusel käskis kõrgem kohus Bangladeshis valitsusel nädal tagasi kahe nädala jooksul need lammutustehased sulgeda. Samal ajal keelas kohus ohtlike aineid sisaldavate laevade sisenemise Bangladeshis territooriumile. Lisaks on Bangladeshis keskkonnaministril kolm kuud aega, et kehtestada lammutatavate laevade ringlussevõttu käsitlevad eeskirjad, mis on kooskõlas Baseli konventsiooniga.

Need on needsamad väga olulised meetmed, mida Euroopa Parlament toetas oma eelmise aasta resolutsioonis. Võiks lausa arvata, et Bangladeshis kõrgema astme kohus on meie resolutsiooni lugenud. Ma näen seda kohtuotsust tähtsa võiduna võitluses eelnimetatud vastuvõetamatute toimimisviiside vastu. Oluline on, et Bangladeshis valitsus järgiks kohtuotsust nõuetekohaselt. See ei kehti aga üksnes Bangladeshis, vaid ka teiste Aasia riikide kohta.

Ma olen juba märkinud, et üksikute riikide jõupingutustest ei piisa. Laevade lammutamise probleemile on ikka veel hädasti vaja üleilmset lahendust. Selle aasta mais korraldab Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO) Hongkongis maailmakonverentsi, mille eesmärk on sõlmida üleilmne leping lammutatavate laevade

ringlussevõtu kohta. Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooniga tahetakse nõukogule ja komisjonile saata selge sõnum, et läbirääkimistel tuleb saavutada parim võimalik tulemus.

Mis puudutab eelmise aasta resolutsiooni, siis sellele on oluline lisada viis punkti. Esiteks tuleb selgeks teha, et ohtlike aineid sisaldavaid lammutatavaid laevu tuleb käsitleda ohtlike jäätmetena ning seega kuuluvad nad Baseli konventsiooni alla. Defineerimisega seotud vaidluste jätkamine ei ole keskkonnakaitse huvides. Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsiooni esitatud muudatusettepanek 1 nõrgendab seda seisukohta mõnevõrra ja seepärast ei saa ma seda toetada. Teiseks tuleb pidada vastuvõetamatuks toimumisviisi, kus laevadel lastakse madalikule joosta, et neid siis kohapeal lammutada. Kolmandaks on vaja enne pikaleveninud ratifitseerimisaja lõppu võtta meetmeid eriti seoses ühekordse põhjaga tankerite kasutuselt kõrvaldamisega. Neljandaks tuleb avaldada heameelt lammutustehaste sertifitseerimise üle. Viiendaks peaksid meetmed jätkuvalt sisaldama kohustuslikke makseid tootjavastutuse raames, nagu Euroopa Parlament eelmisel aastal teatavaks tegi. Näib aga, et Euroopa Komisjon muudab seda seisukohta. Seetõttu soovin kuulda volinik Figel'ilt, kas komisjon on endiselt valmis laevade lammutamise fondi looma.

Selle ja eelmise aasta resolutsiooniga näitab Euroopa Parlament ette selge kursi, kuidas jõuda siinviidatud probleemide lahenduseni. Avaldan heameelt selle üle, et keskkonnakomisjon ning transpordi- ja turismikomisjon jõudsid kõnealusel teemal kõrgetasemelisele kokkuleppele. Ma loodan, et nõukogu ja komisjon teevad samaväärseid ühiseid jõupingutusi, et saavutada Hongkongis kahe kuu pärast mõistlik konventsioon, mis tagab hästi ohutuse, rahvatervise ja keskkonnahuvide. Ma soovin, et volinik Figel' ütleks meile, kas Euroopa Komisjon kasutab seda selget kurssi IMO konverentsi läbirääkimiste põhialusena ja missuguseid meetmeid on komisjonil kavas võtta, et sõlmitavat konventsiooni rakendataks õigel ajal.

Ján Figel, komisjoni liige. – Härra juhataja, kõigepealt soovin tänada Euroopa Parlamenti laevade lammutamise suhtes ülesnäidatud suure huvi ja jätkuva osaluse eest. Eriti soovin ma tänada härra Bloklandi.

See on väga hea lähtekoht, millelt võtta ELi tasandil edasisi meetmeid, et Euroopa Liit saaks täita oma osa selle rahvusvahelise probleemi lahendamisel. Samuti on need küsimused ajakohased, kui pidada silmas Bangladesh'i kõrgema kohtu otsust, mida te just mainisite, ja olukorda tolles riigis. Selle otsuse tulemusel suletakse kahe nädala jooksul kõik ringlussevõtu rajatised, sest nad ei ole saanud keskkonnaministeeriumi luba. Kõikide nimekirjas olevate ohtlike laevade sissetoomine keelustatakse ja kõik sissetoodud laevad peavad olema eelnevalt puhastatud. Ja viimase asjana tuleb nimetada, et Bangladesh hakkab laevade lammutamise kohta töötama välja riiklikku õigusakti, mis on kooskõlas Baseli konventsiooniga.

Lubage mul nüüd rääkida olukorrast, mis valitseb kodule lähemal, ja vastata teie küsimustele.

Teie esimene küsimus puudutas randumismeetodi kasutamise lõpetamist; randumismeetodi puhul lammutatakse kasutuselt kõrvaldatud laevad otse rannal.

Ma jagan teie muret tõsiste ohtude pärast, mida see kujutab inimeste tervisele ja keskkonnale. Me kaalusime randumismeetodile Euroopa Liidu keelu kehtestamist meie strateegia mõjuhindamisel. Valitses mõnetine kahtlus niisuguse keelu otstarbekuse suhtes, sest seda saaks kohaldada vaid Euroopa Liidu lipu all sõitvatele laevadele ning sellest saaks lipu vahetamisega hõlpsasti ja seaduslikult mööda hiilida.

Meie arvates oleks tunduvalt tõhusam pingutada selle nimel, et tulevase IMO konventsiooni toetuseks praegu väljatöötatavad tehnilised suunised aitaksid tõepoolest tagada laevade ohutu ja keskkonnahoidliku ringlussevõtu. Nende suuniste väljatöötamisel tehtud edusammud on olnud seni väga julgustavad. Igal juhul on väga kahtlane, kas tavapärase randumismeetod on kooskõlas tulevaste suunistega.

Ning teie teise küsimusega seoses on mul hea meel kinnitada, et komisjon on seadnud endale eesmärgiks laevade ringlussevõtu konventsiooni tõhusa ja võimalikult kiire ülemineku ELi õigusaktidesse. Keskkonna peadirektoraat on algatanud juba mitu uuringut ja teeb tööd selle nimel, et hinnata konventsiooni põhitahkude mõju. Minu arvates on ülimalt oluline, et Euroopa Liit haaraks juhirolli ja näitaks, kui tähtsaks me seda teemat peame. See julgustab kolmandaid riike konventsiooni ratifitseerima ja seeläbi kiirendama selle jõustumist.

Olen teiega ühel meelel ka asjas, mida te rõhutasite oma kolmandas küsimuses, nimelt selles, et kehtivat ühenduse õigustikku ei tohi õõnestada. Me peame IMO konventsiooni ülevõtmisel kaitsma töötajate õiguste ja keskkonnakaitse kohta kehtivaid nõudeid. Seega võrdleme oma uuringus hoolikalt IMO konventsiooni ja meie ühenduse õigustiku nõudeid. Tahaksin rõhutada, et eelkõige hoidume 2006. aasta jäätmesaadetiste määruse kahjustamisest.

Pilar Ayuso, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – (ES) Härra juhataja, volinik, härra Bloklandi küsimus on esitatud väga õigel ajal, kui võtta arvesse, et mais toimub laevade ringlussevõtu konventsiooni teemaline diplomaatiline konverents. Seetõttu ei soovi ma härra Bloklandi õnnitleda mitte üksnes küsimuse, vaid ka tema koostatud resolutsiooni puhul.

Meie Euroopa Rahvaparteis pooldame võitlust laevade halbade lammutusviiside ja -meetodite vastu, mida praegu kasutatakse, ning seega toetame me härra Bloklandi resolutsiooni ettepanekut; selles on aga teatavad punktid, mis valmistavad meile muret.

Esimene neist on lõige 3, millele härra Blokland juba viitas ja milles on öeldud, et laevu tuleks tervikuna käsitleda ohtlike jäätmetena ja seetõttu peaks nende suhtes kohaldama Baseli konventsiooni. Me esitasime selle löike kohta muudatusettepaneku, sest seda tõlgendatakse erinevalt nii Euroopa Liidus kui ka väljaspool; oleme seisukohal, et Baseli konventsiooni tuleks arvesse võtta ja sellega seoses ei tohiks esineda lahkarvamusi. Kohaldamise üksikasjad tuleks aga kindlaks määrata laevade lammutamist käsitlevas tulevases rahvusvahelises lepingus.

Resolutsiooni ettepaneku lõikes 14 nõutakse, et kasutusele võetaks rahastamismehhanism, mis põhineb laevatööstuse tasutataval kohustuslikel maksetel. Tegelikult näib meile, et kohustuslike maksetest on veel veidi vara rääkida, sest siiaamaani ei ole Rahvusvaheline Mereorganisatsioon teinud otsust selle kohta, missugune selle rahastamisvahendi kaudu vastu võetav süsteem, ning mulle näib, et Euroopa Komisjonil ei ole samuti selle teema suhtes selget seisukohta.

Ja lõpetuseks, lõike 15 kohaselt peab komisjon määrama selgelt kindlaks, et vastutav riik on riik, kelle jurisdiktsiooni alla jäätmed kuuluvad. Me arvame, et see ei ole komisjoni otsustada, vastupidi, me oleme seisukohal, et ka see otsus tuleks teha rahvusvahelise kokkuleppe raames.

Oluline on tagada järjepidevus laevade ringlussevõttu käsitleva tulevase lepingu ja ohtlike jäätmete riikidevahelist vedu ja nende kõrvaldamise kontrolli käsitleva Baseli konventsiooni vahel; lisaks Baseli konventsioonile tuleb arvesse ka kõiki muid kehtivaid õigusakte.

Ján Figel, *komisjoni liige*. – Härra juhataja, tänan nii preili Ayusot kui ka härra Bloklandi nende tähelepanekute eest ning eraldi veel härra Bloklandi tema põhjaliku töö eest. Nagu ma juba ütlesin, tuleb meil iseäranis jäätmete või ohtlike jäätmetega seoses tagada, et konventsiooni rakendamine oleks täielikult kooskõlas jäätmesaadetisi käsitleva määrusega (EÜ) nr 1013/2006, mis võeti vastu suhteliselt hiljuti.

Kui rääkida rahastamisest, siis praegu niisugune fond või mehhanism puudub. Me algatasime uuringu, et töötada välja võimalikud valikud või lahendus, ning me alustame peagi avalikke konsultatsioone sellel teemal. Seega on teie praegused ja tulevased märkused väga teretulnud, eriti kui need puudutavad lammutamise fondi loomist.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 26. märtsil 2009.

14. Valge raamat EÜ konkurentsieskirjade rikkumisest ja valitseva positsiooni kuritarvitamisest tekkinud kahju hüvitamise kohta (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt käsitleb majandus- ja rahanduskomisjoni nimel Klaus-Heiner Lehne koostatud raportit, mis käsitleb valget raamatut EÜ konkurentsieskirjade rikkumisest ja valitseva positsiooni kuritarvitamisest tekkinud kahju hüvitamise kohta (2008/2154(INI)) – (A6-0123/2009).

Klaus-Heiner Lehne, *raportöör*. – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, lubage mul kõigepealt tänada variraportööre, eriti Sánchez Presedot sotsiaaldemokraatide fraktsioonist ja kolleeg Bowlesi liberaalide fraktsioonist, kes tegid koos minuga edukat tööd täna esitatava kompromisstekstiga, milleks on raport komisjoni valge raamatu kohta. Sel korral õnnestus meil saavutada ulatuslik fraktsiooniüleene enamuse toetus ja tõeliselt toimiv kompromiss, mida Euroopa Komisjon võib kasutada ka tulevase töö suuniseks ning Euroopa Parlament ja nõukogu hiljem õigusloomes.

Me selgitasime selles raportis ühemõtteliselt ja ka õigustatult, et Euroopa Parlamendi vaatenurgast on konkurentsieskirjade rikkumisel meetmete võtmine Euroopa tava kohaselt peamiselt ametiasutuste – nii riiklike konkurentsiametite kui ka Euroopa konkurentsiameti – ülesanne ning see ei kujuta endast niinimetatud

teise tiiva loomist, mis oleks võrdsetel alustel kartellidevastase võitluse ametlike meetmetega. Me oleme Euroopas sihilikult valinud teise tee kui USA, kellega meie olukorda sageli võrreldakse.

Parlament oli poliitiliselt üksmeelne selles, et me vajame lahendust nn massnöuetele. Kui kellegi ebaseaduslik käitumine kahjustab suurt hulka inimesi, kellele tekitatud kahju on suhteliselt väike, siis vajavad sellised menetlused, kus tavapärasest menetlusõigusest lihtsalt ei piisa, eraldi lahendust. Niisuguse vahendi loomine aitab osaliselt ka tagada juurdepääsu õigusele ning arendab siseturgu edasi. Selle suhtes olime me ühel meelel.

Samuti olime ühel meelel selles, et me ei soovi Euroopas töötada välja kohtuvaidluste tööstust, mis on omane Ameerikale, mille käive on 240 miljardit USA dollarit ja mis ei teeni ikkagi lõpuks kodanike huve, nagu me teame asjakohaste raamatute põhjal, vaid toob kasu peamiselt Ameerika õigusabifirmadele. Sellel pole midagi pistmist õigusriigiga ja me ka ei soovi, et oleks. Me olime üksmeelselt nõus, et Ameerika menetlusõiguses levinud piinamisvahendeid ei peaks Euroopas kasutusele võtma. See kehtib eelkõige tõendite hankimise ja kulude kohta. See on väga tähtis punkt.

Me olime ka nõus võtma üldise seisukoha, et Euroopa tasandi õigusnormiks saab põhimõtteliselt olla ainult osalemiss võimalusega (*opt-in*) ühishagi, ning et nn *opt-out*-hagi oleks lubatud üksnes siis, kui liikmesriigis on juba sarnane lahendus olemas ning kui riigi põhiseaduslik õigus seda lubab. *Opt-in*-hagi on mõnede riikide põhiseadusliku õiguse kohaselt keelatud, samuti on see vastuolus täisealise tarbija põhimõttega.

Oleme korduvalt kurtanud selle üle, et Euroopa Komisjon on oma valges raamatus unustanud täielikult kohtuvälised kokkulepped. Konkurentsi peadirektoraat ja komisjon on alustanud kohe kohtuvaidluste teemaga. Nagu me teame aga palju aastaid väldanud õigusteemalistest aruteludest siin parlamendis, ei ole see alati parim edasilikumise viis ning üldiselt on vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismid sageli probleemide kõrvaldamiseks palju sobivamad. Lisaks on olnud tunduvalt tulemuslikum tarbijakaitse peadirektoraadi samaaegne ja samateemaline töö. See peadirektoraat käsitles oma rohelises raamatus – mis esitatakse praegu kõne all olevale tasandile eelneval konsultatsioonide tasandil – neid alternatiivseid vaidluste lahendamise vahendeid laiapõhjaliselt. Oleme veendunud, et Euroopa Komisjon peab selle küsimuse kiiremas korras üle vaatama.

Ja viimane punkt, mis on samuti oluline – me ei soovi õiguse killustamist. Nüüd aga hakatakse konkurentsiõiguses niisugust vahendit looma. Tarbijakaitse raames tuleb käsitlusele seesama teema. Me teame, et samalaadsete küsimustega hakatakse teataval ajal tegelema ka kapitalituruõiguse, keskkonnaõiguse ja sotsiaalõiguse vallas. Peame hädavajalikuks, et kaalutaks ka horisontaalset lähenemisviisi ja et me vähemasti toetaksime neid menetlusvahendeid, mis on kõikides valdkondades enam-vähem sarnased horisontaalse vahendiga. Ka see on otsustavalt tähtis.

Ján Figel, komisjoni liige. – Härra juhataja, avaldan komisjoni nimel heameelt härra Lehne raporti üle, mille majandus- ja rahanduskomisjon on vastu võtnud ja mille heakskiitmine näitab fraktsioonide vankumatut üksmeelt. Meil on hea meel, et see raport toetab kindlalt valget raamatut.

Komisjon märgib, et raportis nõustatakse valge raamatu tulemustega, mille kohaselt kogevad Euroopa Ühenduse konkurentsiõiguse rikkumiste ohvrid praegu suuri raskusi neile tekitatud kahju hüvitamise väljanõudmisel. Me nõustume, et nendele ohvritele tekitatud kahju täieliku hüvitamise tagamiseks tuleb võtta meetmeid.

Samuti jagame teie seisukohta küsimuses, et kollektiivne hüvitamine on oluline tarbijatele ja väikeettevõtetele, sest see annab neile reaalse ja tulemusliku võimaluse taotleda hüvitist hajutatud kahju juhtumite korral. Komisjon on täielikult nõus ka majandus- ja rahanduskomisjoni raportis toodud väitega, et ülemääraseid ja kuritahtlikke kohtuvaidlusi tuleb vältida. Seetõttu peavad kollektiivse hüvitamise mehhanismid hõlmama piisavaid kaitsemeetmeid.

Ja lõpetuseks, me nõustume täielikult, et kollektiivse hüvitamise põhimõtet tuleb järgida järjepidevalt ning seepärast tuleb kooskõlastada algatused, mis on seotud mitmesuguste valdkondadega, nagu konkurentsiõigus või tarbijakaitset käsitlevad õigusaktid. Ühtlasi avaldab komisjon heameelt tõdemuse üle, et järjepidev lähenemine kollektiivsele hüvitamisele ei tähenda ilmtingimata seda, et kõiki valdkondi tuleb käsitleda sama horisontaalse vahendi raames. Järjepidevuse nõue ei tohi tekitada põhjendamatuid viivitusi niisuguste meetmete väljatöötamisel, mis on vajalikud Euroopa Ühenduse konkurentsiõiguse täielikuks jõustamiseks.

Gabriela Crețu, siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni arvamuse koostaja. – (RO) Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon tugines oma seisukoha koostamisel teadaolevale tegelikkusele: konkurentsiõiguse rikkumiste halba mõju võib majanduslikult tunda väga tihti turustusahela lõpus – lõpptarbivate ja väikeettevõtjate hulgas.

Sellisel juhul on tekitatud kahju tuntav, kuid samal ajal on hüvitist raske nõuda, sest kahju puudutab paljusid ja kahjusummad on suhteliselt väikesed. Seepärast soovisime näha paketti õigusloomega seotud ja mitteseotud meetmetest, mille abil luua vahend, mida saavad kasutada kõik Euroopa kodanikud, keda see olukord puudutab, et kaitsta oma õigust täielikule ja piisavale hüvitisele.

Me toetame kõiki kõnealuse eesmärgi saavutamist takistavate raskuste kõrvaldamise meetmeid: dokumentide kättesaadavuse hõlbustamist, õigusabikulude vähendamist ja tõendamiskohustuse üleminekut.

Avaldame heameelt komisjoni ettepaneku üle ühendada pädeva organisatsiooni kaudu esitatud esindushagi ühishagiga sõnaselgelt antud nõusoleku alusel. Me oleme aga seisukohal, et arutada tuleb veel *opt-out*-ühishagisid, mille eelis on lõpliku lahenduse leidmine ja väiksem ebakindlus.

Ioan Lucian Hămbășan, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – (RO) Ehkki EÜ asutamislepingus on kartellikokkulepped ja teised konkurentsioiguse rikkumised keelatud, on selle all kannatavate Euroopa Ühenduse tarbijatel ikkagi raske kaitsta oma õigust hüvitisele.

Näiteks Rumeenias määrati hiljuti karistuseks mitme miljoni euro suurune trahv kartelli loomise eest tsemenditööstuses. Kehtivad õigusaktid aga ei kohusta pädevaid ametiasutusi jälgima, kas ohvrite kahju hüvitamisel konkurentsieskirju täidetakse.

Soovin rõhutada, et kõnealused asutused peaksid rikkumise kordasaatnud ettevõtetele trahvide kehtestamisel võtma arvesse makstud või makstavaid hüvitisi, et hoiduda vastuoludest tekitatud kahju ja kohaldatavate karistusmeetmete vahel ja eriti selleks, et kindlustada hüvitise maksmine niisuguse teguviisi tõttu kannatada saanud isikutele.

Seetõttu avaldan heameelt komisjoni kavatsuse üle parandada õigusrikkumise all kannatanud tarbijate õiguste tagamise meetodeid kogu Euroopas.

Parlament ütles selgelt välja, et Euroopas ei tohi olla *opt-out*-süsteemi. Seetõttu tuleb ohvrid hagi esitamise ajal võimalikult kiiresti kindlaks teha.

Osalusvõimaluse (*opt-in*) süsteem garanteerib, et hüvitise saavad tõepoolest konkurentsioiguse rikkumise ohvrid. Parlament ei soovi, et eraõiguslikest hagidest saaks kasu keegi teine, olgu selleks siis jurist, ametiühing või tarbijakaitseamet.

Samuti usun, et Euroopa Parlament lisab teemale uue olulise elemendi, mis on komisjoni ettepanekust välja jäetud. Alternatiivsed vaidluste lahendamise mehhanismid on hüvitisõiguslike ohvrite jaoks palju tõhusamad kui kohtumenetlus. Juhin tähelepanu asjaolule, et hüvitise taotlemisel tuleb algatada kõigepealt asja kohtuväline lahendamine. See on odavam kui eraõiguslik hagi, sest tarbijatele hüvitatakse tekkinud kahju palju kiiremini.

Antolín Sánchez Presedo, *fraktsiooni PSE nimel*. – Härra juhataja, volinik Figel', daamid ja härrad, majandus- ja rahanduskomisjon kiitis selle raporti ühehäälselt heaks. See ei ole mitte ainult suurepärane tulemus, vaid asja raskust, keerulisust ja vastuolulisust arvesse võttes lausa erakordne tulemus, mis võib luua tugeva ja kindla aluse eraõiguslike hagide uuele sambale – see on oluline ühenduse pädevuses oleva valdkonna tõhustamisel. See on uus samm edasipüüdlikumate ja tulemuslikumate vastutuspõhimõtete poole, millega austatakse rohkem ohvrite õigusi ja mille abil saab rikkujaid tõhusamalt vastutusele võtta.

Seepärast soovin ma kõigepealt õnnitleda raportööri Lehnet, kelle eestvedamisel sai see ülesanne edukalt lõpule viidud. Tema ideede väärtus, avatus, valmisolek astuda dialoogi ja oskus jõuda parimate kompromissideni on olnud selle saavutamisel väga olulised. Soovin edastada õnnitlused ka arvamuste koostajatele, variraportööridele ja muudatusettepanekute esitajatele, kes on olnud suureks abiks raporti täiustamisel.

Komisjoni valge raamat pealkirjaga „EÜ konkurentsieskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamine” on vastus Euroopa Parlamendi palvele, mille ta esitas oma resolutsioonis rohelise raamatu kohta; parlament kiidab valge raamatu sisu suures osas heaks. Valge raamatuga tugevdatakse muu hulgas eraõiguslike hagide ja haldus- või kriminaalasjade üksteist täiendavat olemust ning asutakse ühishagisid pooldavale seisukohale, hoidudes siiski ülepingutatud ameerikalikest ühishagidest ja hõlbustades kahjude hüvitamise taotlemist; samuti kiidab Euroopa Parlament heaks ettepaneku tagada juurdepääs kohtu valduses olevale teabele – vältides siiski määratlemata päringuid tõendite otsimiseks –, tunnistab sõltumatute meetmete või jätkumeetmete ning vabatahtliku hüvitamissüsteemi olulisust ja nõuab nende tagamist.

Raportiga toetatakse Euroopa Parlamendi kaasotsustusmenetlust, millega luuakse õiguslik raamistik, et EÜ konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamiseks oleks võimalik esitada hagi. Seda seisukohta ei tohiks mõista ühenduse pädevuspõhimõtteks oleva õigusakti juriidilise aluse ümberlõkkamisena, vaid nimetatud valdkonna tavapärase korra nõuete täiendamisenä, mis aitab saavutada asutamislepingus nimetatud kõrgemad väärtused.

Kui õigusakt mõjutab märkimisväärselt mõnda põhiõigust – näiteks kodanike õigust tõhusale õiguskaitsele –, mis on osa Euroopa ja liikmesriikide süsteemist, eeldavad demokraatia põhimõte ja riikide õigustavad – milles nõutakse, et niisuguseid küsimusi võib reguleerida üksnes õiguslike sätetega ehk rahva otseste esindajate meetmetega – Euroopa Parlamendi õiguslikku kaasatust.

Et käsitleda probleeme, mis võivad konkurentsioiguse raames eraisikute hagide esitamisel kattuda teiste valdkondadega, on valges raamatus pandud alus ka horisontaalsele, terviklikule lähenemisviisile, millega välditakse killustatust ja ebajärjepidevust.

Eraõigusliku menetluse võib algatada riiklik organ, aga ka üksiku hagi või ühishagi esitaja. Ühishagi võivad esitada ohvrid ise või kaudselt kas eelnevalt määratud või selleks puhuks volitatud pädevad organisatsioonid, näiteks tarbijate või ettevõtjate ühendused. Kui õigusmenetluse algatab pädev organisatsioon, tuleb ohvrite rühm kindlaks määrata hagi esitamise ajal, kuid üksikud ohvrid võib tuvastada ka hiljem, ehkki iseendastmõistetavalt nii kiiresti kui võimalik, et hoiduda asjatutest viivitustest ja pidada kinni kehtivatest õigusaktidest. See lahendus on väga oluline väiksemate ja hajutatud kahjude korral.

Raportis tõstatatakse tasakaalustatud viisil küsimus jätkunõuete esitamiseks vajaliku teabe kättesaadavuse kohta. Ärisaladuse kaitse peab olema tagatud, samamoodi peavad olema tõhusad leebema kohtlemise programmid, mille kohta suuniseid taotletakse.

Seatud tingimuste kohaselt võivad ühenduse konkurentsiametite võrgustikku kuuluva ametiasutuse otsused muutuda teises liikmesriigis siduvaks ja täielikus kooskõlas vastutuse põhimõttega läheb tõendamise kohustus üle; kui rikkumine on tuvastatud, eeldatakse vea või süü olemasolu.

Samuti väärrib esiletoomist asjaolu, et heaks kiideti kaudsete ohvrite kaitse edasisuunamine ning süsteem, mis lihtsustab menetlust ja vähendab selle kulusid. Soovin veel rõhutada haldus- ja kriminaalasjade ning eraõiguslike hagide head koostöötet nii ohvritele hüvitiste tagamise kiirendamisel kui ka õigusmenetluse algatamiseks viieaastase ajavahemiku kehtestamisel.

Lõpetuseks soovin avaldada komisjonile tänu kogu kõnealuse menetluse vältel peetud dialoogi eest ning palun volinikul esitada viivitamatult algatuskavad, mida on vaja selle edasiarendamiseks.

Diana Wallis, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Härra juhataja, soovin kõigepealt tänada härra Lehnet tema raporti eest ja kinnitada, et meie fraktsioon toetab seda.

Tahaksin lisada, et pean veidi kummaliseks meie praegust, hilisõhtust arutelu, kui meil on sama teema päevakorras homme hommikul. Nende kahe punkti ühendamine oleks olnud palju mõttekam.

Avaldades aga raportile tunnustust, lubage mul öelda, et meie fraktsiooni lähtepunktiks on õiglane kohtlemine – väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ning tarbijate õiglane kohtlemine kogu Euroopa Liidus olukordades, kus neil tuleb olla silmitsi sobimatu ja konkurentsieeskirju rikkuva tegevusega. Mõni nädal tagasi korraldas meie fraktsioon Brüsselis, Euroopa Parlamendis seminari ning mind panid imetlema mõned meie külalastjad, kes olid niisuguse konkurentsivastase tegevuse rindejoonel ja esindasid – pean irooniaga ütleva – tsemenditööstust. Mida nad ütlesid? Palun, palun jätkake, me vajame midagi, mis võimaldab meil nende halvasti käituvate ettevõtjate vastu Euroopa turul midagi ette võtta.

Me soovime euroopalikku lahendust ja pigem varem kui hiljem, sest kui me seda ei saavuta, siis võin ma ette ennustada – ja hoiatada –, et mõned meie liikmesriikidest töötavad välja süsteemi, mis toob kohtuotsuste vaba liikumise tagajärjel kaasa nn *forum shopping*u, kus hageja valib endale meelepärase kohtu. Seega palun luua see euroopalik süsteem võimalikult kiiresti.

Juhataja. – Ma hoolitsen selle eest, et teie märkus päevakorra kohta edastataks esimeeste konverentsile, kes määrab päevakorra kindlaks; mõnikord nad eksivad.

Nils Lundgren, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – (SV) Härra juhataja, siseturg on Euroopa Liidu suurim panus Euroopa vabadusse ja õitsengusse. Muu hulgas eeldab see tõhusaid konkurentsi käsitlevaid õigusakte. Praegu arutame me konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahju hüvitamise küsimust.

On mitu head põhjust, miks kodanikel ja ettevõtjatel peaks olema võimalik nõuda kahju hüvitamist. Klaus-Heiner Lehne raportis on kohati tahtmatult toodud välja sellega kaasnevad probleemid ja ohud. Valges raamatus räägitakse Euroopa õiguskultuurist, kuid seda pole olemas. Me ei peaks koostama õigusakte, mis põhinevad soovunelmatel. Raportöör soovib, et me hoiduksime ameerikalikust hüvitamiskultuurist. Ka see on soovunelm. Hoopis vastupidi, niisuguse kultuuri tekkimise oht on suur.

ELi institutsioonide ja liikmesriikide vahelise vastutuse jagamisest on mööda mindud. Puudub objektiivne analüüs lähimuspõhimõttega kaasnevate nõuete kohta. Seda põhimõtet ei võeta lihtsalt tõsiselt.

Raportis on veel palju teisi punkte, mis on ebaselged ja mida võidakse täiesti meelevaldselt tõlgendada. Lõiked 7 ja 11 tekitavad halva eelaimduse. Ilmselgelt peab lähtepunktiks olema kahju hüvitamine konkurentsieeskirjade rikkumise alusel. See eeldab kuriteo tuvastamist kohtus, pärast mida tuleb nähtavasti kohaldada *res iudicata* kohtuotsust – seda isegi üksiknõude korral, et üksikjuhtumi kohtuotsust ei saaks ümber muuta.

Lõiked 15 ja 18 võimaldavad hagejal valida kõige sobivama õigussüsteemi. See tekitab õiguskindlusetust ja toob kaasa meelepärase kohtu valimise, mis kujutab endast tõelist ohtu.

Teabe asümmeetriat vähendatakse sellega, et ettevõtteid sunnitakse hagejale teavet andma. Selle tagajärjel käsitletakse olulist äriteavet subjektiivselt ja seda võidakse ära kasutada.

Praegu sisaldab raport liiga palju ohte ja ebaselgeid punkte. Parlament peaks seetõttu raporti tagasi lükkama ja nõudma enne otsuse tegemist üksikasjalikumat analüüsi.

Andreas Schwab (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, kõigepealt soovin ma öelda suure tänu raportöör Klaus-Heiner Lehnele, kes on teinud suurepäraselt tööd ning leidnud koos teiste fraktsioonide liikmetega sobivad lahendused väga keerulisele küsimusele.

Arutelu põhjal võin ma näha meie kõigi nõusolekut selles vallas, et ma vajame horisontaalset lähenemist kõikidele ühisenõuetele; seetõttu palun komisjonilt, et üksikud peadirektoraadid ei esitaks eraldi ettepanekuid iga valdkonna kohta, vaid selle asemel pakutaks meile tõepoolest kollektiivse hüvitamise mehhanismi, mis kataks kõik Euroopa siseturu, kodanike ja loomulikult – nagu proua Wallis ütles – ka väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetega seotud valdkonnad. Meid ühendab mõte, et kartellikokkulepete tõttu kahjustada saanud isikute huve tuleb tõhusalt kaitsta ning me peame kehtestama Euroopa majanduses vastavalt sotsiaalturumajanduse põhimõttele kartellikokkulepete järelevalve. Samuti ei soovi me mitmesuguste riiklike õigusaktide rikkumist meelepärase kohtu valimise teel.

Tänaõhtune arutelu ei ole aga andnud mulle kuigi palju teavet selle kohta, kuidas seda kõige tulemuslikumalt saavutada, sest ma arvan, et ühisenõuete võimalusi hinnatakse sageli üle. Seetõttu tuleb panna paika taas teatavad kriteeriumid, mille abil saame kõiki ühismenetlusi hinnata. Meil tuleb vastata küsimusele, kas tõepoolest on ikka vajalik täiendav õiguskaitse tarbijatele või ohvritele, kes osalevad massnõuetes, piiriülestes kohtuvaidlustes või kohtuvaidlustes, mis hõlmavad rohkem kui üht liikmesriiki. Me peame Euroopa menetluses võtma arvesse liikmesriikide menetluspiiranguid – *opt-out*'i, *opt-in*'i ja paljusid teisi punkte. Kui see ei ole aga võimalik, nagu komisjon isegi juba osaliselt möönis, siis vajame me Euroopa tarbijate huvide teenimiseks liikmesriikide asjaomaseid õiguslikke vahendeid ja ühist menetlust liikmesriikide parlamentidega.

Kahtlemata tahame me Euroopas hoiduda USA eeskujule tuginevatest ühisenõuetest. Me tahame olla kindlad, et kahju hüvitatakse, kuid vaid neile, kes kannatasid tegelikku kahju. Me tahame vältida nii kindlameelselt kui võimalik põhjendamatu nõudeid ja soovime edendada alternatiivseid kokkuleppemenetlusi.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Härra juhataja, ka mina soovin tänada Klaus-Heiner Lehnet konstruktiivse ja põhjaliku raporti eest, milles käsitletakse konkurentsioiguse olulisi küsimusi ja millega suurendatakse tarbijakaitset.

Euroopa Kohus annab üksikisikutele ja ettevõtetele õiguse nõuda konkurentsieeskirjade rikkumisest tekkinud kahjude hüvitamist, kuid hoolimata sellest on tegelik olukord selline, et üksikisikud, kellele on tekitatud kahju Euroopa Ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumise tagajärjel, makstakse hüvitist harva. Seetõttu peame looma mehhanismi, mis suurendab usaldust ning muudab kodanike jaoks nende õiguste piiriülese kaitsmise lihtsamaks.

Me teame, et tarbijad ja väikeettevõtted kardavad algatada õigusabimenetlust pikaleveninud kohtumenetluste ja eelkõige suurte kulude pärast. Selles vallas tehtavad muutused hakkavad edendama piiriülest kaubandust.

Kui me soovime, et meil oleks kogu Euroopa Liidus toimiv siseturg ja inimesed võiksid olla kindlad, et nende juhtumit uuritakse õiguskindlal viisil ja et neile hüvitatakse kogu tekitatud kahju, peame leidma uued mehhanismid, et hõlbustada ühishõuete esitamist.

Kui me räägime ühishõuetest, kerkib alati esile USA teema ja sealsed kogemused ning äärmuslikud juhtumid. Mõistagi tuleb meil sellest õppida, kuid me ei tohi lasta ennast sellest heidutada. Euroopal peab olema Euroopa süsteem, mitte Ameerika oma. Kui me midagi ette ei võta, läheb olukord ainult halvemaks.

Ján Figel, komisjoni liige. – Härra juhataja, tänan teid kõiki väga huvipakkuvate märkuste eest, eriti Klaus-Heiner Lehnet sissejuhatava sõnavõtu eest. See oli väga kaasakiskuv ja nüüd ma mõistan, miks te olete nii üksmeelsed, ja näen, et te ei tee kõnealustes küsimustes koostööd mitte ainult parlamendikomisjonis, vaid ka täiskogus.

Mul ei ole kuigi palju lisada, vahest vaid paar sõna õigusliku aluse kohta. Mõistagi sõltub see eesmärkidest ja väljapakutud meetmete sisust ja ma soovin teile volinikuna – ehkki ma vastutan teise valdkonna eest, kuid räägin siiski komisjoni nimel – kinnitada, et üldjoontes tahame teha Euroopa Parlamendiga väga tihedat koostööd. Kuidas see mõne konkreetse praktilise küsimuse või teema puhul sünnib, seda me veel näeme, kuid me soovime kohaldatava õigusliku aluse teemal teha tihedat või võimalikult tihedat koostööd parlamendiga.

Selle kohta, mida te ütlesite killustatuse ja horisontaalse lähenemisviisi kohta, arvan ma, et komisjon peab lahenduseks – see on selgelt näha ka valgest raamatust – järjepidevat, selget lähenemisviisi; arvan, et Euroopa õigustava ja meie õiguskultuuri juured erinevad sageli viidatud Ameerika omadest. Usun aga, et me võime teistelt õppida ja täiendada oma süsteemi.

Avalikus sektoris jõustamise ja muidugi õiglase kohtlemise puhul pean ma oluliseks, et me ei liiguks selle jõustamise vähendamise suunas ning kindlasti on artiklid 81 ja 82 Euroopa Liidu ühisturu ja poliitika olulised sambad. Need käsitlevad õiglast kohtlemist ning kahjunõuete täitmise süsteem täiendab nimetatud õigusnormide jõustamist.

Viimane – ehkki mitte vähemtähtis on see, mida öeldi kohtuväliste kokkulepete kohta. Komisjon pooldab niisugust alternatiivi, kuid selle oodatava lähenemisviisi aluseks on olemasolev ja tõhusalt toimiv kahjunõuete menetlemise süsteem liikmesriikide tasandil. Seega arvan, et me ei peaks liikmesriike mitte ainult julgustama, vaid pakkuma neile ka abi, et niisuguseid teemasid käsitletaks ja et niisugused süsteemid oleksid olemas kõigis 27 liikmesriigis. Ma usun, et siis võime me arutada ka neid punkte.

Kuid üldiselt täna ma teid väga selle ka minu jaoks väga huvitava arutelu eest ja soovin teile kõike head.

Klaus-Heiner Lehne, raportöör. – (DE) Härra juhataja, kõigepealt lubage mul tänada austatud kolleege nende ülimalt abivalmis osaluse eest. Ma arvan, et me kõik võtsime ennast kokku ja saavutasime hea tulemuse.

Igasuguste arusaamatuste vältimiseks soovin ma aga komisjonile täiesti selgelt öelda, et parlamendi arvates pole mingit kahtlust, et te ei saa esitada eelnõu, mis ei sobi tõenäoliselt juba praegu mitte millekski. Mitte mingisugust kahtlust. Me eeldame, et komisjon võtab arvesse, mida me täna otsustasime, ja et see lisatakse tegelikku esitatavasse õigusakti.

Horisontaalne lähenemisviis ei ole oluline aspekt mitte ainult nende põhjuste pärast, mida ma enne üksikasjalikult selgitasin; volinik käsitles õigusliku aluse küsimust ka ise. Niisuguse tähtsa ettevõtmise jaoks tuleb valida lähenemisviis, mis tagab lõpuks Euroopa Parlamendi osaluse seadusandjana võrdsetel alustel. Kui valitakse lähenemisviis, mis tugineb üksnes konkurentsiõigusele, ei oleks see kooskõlas kehtiva Nice'i lepinguga. See on ka väga oluline poliitiline argument selle poolt, miks me peame horisontaalset lähenemisviisi õigeks. Ma arvan, et komisjon peaks seda väga tõsiselt kaaluma.

Teine otsustav punkt minu raportis on see, et midagi tuleb ikkagi ette võtta kohtuväliste kokkulepete küsimuses. Te rääkisite enne ühtlangebusest konkurentsi peadirektoraadi tööga. Kui aga võrrelda tarbijakaitse teemalist rohelist raamatut konkurentsi käsitleva valge raamatuga, ei jää sellest just muljet, et niisugune ühtlangebuse oleks tõepoolest olemas. Kõige ilmselgem näide on kohtuväliste kokkulepete erinev käsitletu, õigemini selle käsitletu puudumine valges raamatus.

On veel hulk teisi probleeme, mis leiavad loodetavasti lahenduse. Tahaksingi lühidalt viidata küsimusele seoses juurdepääsuga Euroopa Komisjoni toimikutele. Kõikides kriminaalmenetlustes, kus nõutakse kahju hüvitamist, on võimalik tutvuda prokuröri dokumentidega juhtumi kohta. Miks ei käi see aga Euroopa Komisjoni kohta? Ma ei mõista seda.

Sama kehtib ka karistuste määramise kohta: arvesse tuleb võtta, et hüvitist peab saama nõuda ka tulevikus. Ka siinjuures tuleb komisjonil tekst kiiresti läbi vaadata ning esitada see täpsemal kujul ja täpsemate ettepanekutega kui need, mis on praegu valges raamatus. Igasuguste arusaamatuste vältimiseks lubage mul Euroopa Parlamendi nimel selgelt öelda: me ootame rohkemat kui valge raamat sisaldab ja me loodame ka, et kogu konkurentsi peadirektoraat järgib meie soovitusi, vastasel korral on oodata parlamendi vastuseisu.

Juhataja. – Ma soovin tänada teid kõiki, et te andsite oma panuse sellesse olulisse teemasse; samuti soovin tänada volinikku, töötajaid ja tõlke.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 26. märtsil 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Katrin Saks (PSE), kirjalikult. – (ET) Parlamendi raport rõhutab leebusprogrammide kasulikkust kartellikokkulepete paljastamisel ning mul on hea meel siin öelda, et Eesti parlamendis arutatakse just praegu leebusprogrammi eelnõud. See peaks saama oluliseks osaks kartellide vastu võitlemisel, mis on vajalik nii siseturu paremaks toimimiseks kui ka tarbijaõiguste eest seismiseks, sest tarbijahinnad võivad tõusta tervelt 25 protsenti kartellikokkulepete tõttu.

Samas usun, et ka kollektiivhagidel on oluline roll konkurentsiõiguse efektiivsel rakendamisel ja tarbijakaitse tõhustamisel ning peame seega ka sellele tähelepanu pöörama nii Eestis kui EL tasandil. Uuringud on tõestanud, et kollektiivsed hagid parandaksid tunduvalt tarbijate valmidust oma õiguste eest seista ning riikides, kus tarbijaaktiivsus on madal just põhjusel, et kardetakse sellise sammu keerukust ning kulukust, on selline vahend nagu kollektiivhagi hädavajalik.

15. Esitatud dokumendid (vt protokoll)

16. Järgmise istungi päevakord (vt protokoll)

17. Istungi lõpp

(Istung lõppes kl 23.15.)